

**GENÇ ARKADAŞ DERGİSİ'NDE TÜRK
MİLLİYETÇİLİĞİ: SÖYLEM VE İDEOLOJİNİN
İÇERİK ANALİZİ**
Cafer DURSUN
Yüksek Lisans Tezi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Ana Bilim Dalı
Doç. Dr. İsmail DURSUNOĞLU
2025
(Her Hakkı Saklıdır)

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

GENÇ ARKADAŞ DERGİSİ'NDE TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ: SÖYLEM VE
İDEOLOJİNİN İÇERİK ANALİZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cafer DURSUN

Danışman: Doç. Dr. İsmail DURSUNOĞLU

KABUL VE ONAY

Doç. Dr. İsmail DURSUNOĞLU danışmanlığında, Cafer DURSUN tarafından hazırlanan “Genç Arkadaş Dergisi’nde Türk Milliyetçiliği: Söylem ve İdeolojinin İçerik Analizi“ başlıklı bu çalışma, 24.07.2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Salih Börteçine AVCİ

Üye : Doç. Dr. İsmail DURSUNOĞLU

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Enes KAN

Bu tezin kabulü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun/...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. Bünyamin ALİM
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. İsmail DURSUNOĞLU danışmanlığında hazırlamış olduğum “Genç Arkadaş Dergisi’nde Türk Milliyetçiliği: Söylem ve İdeolojinin İçerik Analizi” başlıklı yüksek lisans tezi çalışmamın bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

24.07.2025

Cafer DURSUN

ÖN SÖZ

Milliyetçilik, tarih boyunca milletlerin varlıklarını tanımlama, sürdürme ve yeniden inşa etme sürecinde en etkili fikir sistemlerinden biri olmuştur. Bu kavram, kimi zaman özgürlük ve direnişin; kimi zaman da aidiyetin ve kimliğin adı olmuştur. Özellikle modern dönemde ulus-devletlerin oluşumu, toplumsal dönüşümler ve ideolojik yapıların şekillenmesinde milliyetçiliğin rolü yadsınamaz düzeydedir. Bu bağlamda Türk milliyetçiliği hem düşünsel temelleri hem de toplumsal yansımaları itibarıyla incelenmeye değer zengin bir yapıya sahiptir.

Bu yüksek lisans tezinde, milliyetçilik düşüncesi kuramsal çerçeveden hareketle tarihsel gelişim süreci içinde ele alınmış; nihayetinde 1975–1977 yılları arasında yayımlanan Genç Arkadaş Dergisi özelinde Türk milliyetçiliğinin gençlik üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Genç Arkadaş Dergisi, yalnızca bir gençlik yayını olmanın ötesinde, dönemin toplumsal ve siyasal koşullarını yansıtan önemli bir fikir mecrası olarak milliyetçi söylemin genç kuşaklara nasıl aktarıldığını göstermesi bakımından dikkate değerdir.

Çalışmanın hazırlanma süreci, yalnızca araştırmadan ibaret olmayıp, aynı zamanda düşünsel bir yolculuğu ve ideolojik bir sorgulamayı da beraberinde getirmiştir. Türk düşünce hayatının önemli isimlerinin eserlerinden istifade ederek yürütülen bu süreçte, bir fikir hareketinin zaman içindeki dönüşümünü kavramak kadar, geçmişin gelecekle olan bağlarını görmek de öğretici olmuştur.

Bu süreçte değerli bilgileriyle yol gösteren, bilimsel bakışı ve sabrıyla tezime yön veren kıymetli danışmanım Doç. Dr. İsmail DURSUNOĞLU'na en derin şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca, fikri katkılarıyla destek olan tüm akademisyenlere ve dostlarıma da içten teşekkür ederim. Her türlü destekleriyle yanımda olan aileme ve özellikle sabırlarıyla bana çalışma ortamı sağlayan yakın çevreme de gönülden minnettarım.

Bu çalışmanın, milliyetçilik alanında yapılan araştırmalara küçük de olsa bir katkı sunmasını ve gelecek çalışmalara ışık tutmasını temenni ederim.

Cafer DURSUN

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GENÇ ARKADAŞ DERGİSİ'NDE TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ: SÖYLEM VE İDEOLOJİNİN İÇERİK ANALİZİ

Cafer DURSUN

Bayburt Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. İsmail DURSUNOĞLU

Bayburt-2025, Sayfa: 217

Bu tez çalışmasında, 1975–1977 yılları arasında yayımlanan Genç Arkadaş Dergisi aracılığıyla Türk milliyetçiliğinin genç kuşaklara aktarılma biçimleri ve ideolojik temsilleri incelenmiştir. Araştırmanın temel amacı, milliyetçi söylemin gençlik dergileri aracılığıyla nasıl inşa edildiğini ve gençlerin kimlik oluşum süreçlerini ne şekilde etkilediğini ortaya koymaktır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 1970'li yıllarda yayımlanmış milliyetçi gençlik dergileri oluştururken, örneklemini Genç Arkadaş Dergisi'nin 1975–1977 yılları arasındaki sayılarında yer alan yazılar teşkil etmektedir. Veri toplama aracı olarak dergide yayımlanan yazılar belirlenmiş, bu metinler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Araştırmada elde edilen temel bulgulara göre, Genç Arkadaş Dergisi'nde yer alan yazılar milliyetçilik düşüncesini gençlere güçlü biçimde aktarmakta ve kimlik inşasında etkin bir rol oynamaktadır. Bu tez çalışması, milliyetçilik düşüncesini yalnızca devlet politikaları ya da yüksek ideoloji düzleminde değil; gençlik yayıncılığı, kavramsal söylem, metin temelli analizler ve toplumsal karşılıklar üzerinden ele alması açısından literatüre özgün bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Milliyetçilik, Türk milliyetçiliği, Genç Arkadaş Dergisi, ülkücü hareket, gençlik dergileri.

ABSTRACT

M. SC. THESIS

TURKISH NATIONALISM IN THE GENÇ ARKADAŞ JOURNAL: A CONTENT ANALYSIS OF DISCOURSE AND IDEOLOGY

Cafer DURSUN

Bayburt University

Institute of Graduate Studies

Department of Political Science and Public Administration

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. İsmail DURSUNOĞLU

Bayburt-2025, Pages: 217

This thesis examines the ways in which Turkish nationalism was transmitted to young generations and its ideological representations through the Genç Arkadaş Magazine, published between 1975 and 1977. The primary objective of the research is to reveal how nationalist discourse is constructed through youth magazines and how it influences young people's identity formation processes.

The study employed a qualitative research method. The research population consisted of nationalist youth magazines published in the 1970s, while the sample consisted of articles published in the Genç Arkadaş Magazine between 1975 and 1977. Articles published in the magazine were selected as the data collection tool, and these texts were analyzed using content analysis.

According to the key findings of the research, the articles in Genç Arkadaş Magazine powerfully convey nationalist ideas to young people and play an active role in identity construction. This thesis offers a unique contribution to the literature by examining nationalism not only at the level of state policies or high ideology, but also through youth publishing, conceptual discourse, text-based analyses, and societal responses.

Keywords: Nationalism, Turkish nationalism, Genç Arkadaş Magazine, ülkücü movement, , youth magazines.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	II
BEYANNAME	III
ÖN SÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VII
TABLOLAR	X
ŞEKİLLER	XI
GİRİŞ	1
Araştırmanın Konusu ve Problemi	4
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	4
Araştırmanın Sınırlılıkları	4
Varsayımlar	5
Terim ve Tanımlar	5
BİRİNCİ BÖLÜM	6
1. MİLLİYETÇİLİK	6
1.1. MİLLET VE MİLLİYETÇİLİK KAVRAMLARI	6
1.2. MİLLİYETÇİLİĞİN UNSURLARI.....	7
1.2.1. Etnik ve Kültürel Unsurlar	8
1.2.2. Tarih	8
1.2.3. Toprak.....	8
1.2.4. Siyasi Egemenlik	9
1.2.5. Ortak Dil.....	9
1.2.6. Ekonomik Unsurlar	9
1.3. MİLLİYETÇİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ	10
1.3.1. Milliyetçilik Fikrinin Tarihsel Arka Planı	13
1.3.2. Latin Amerika’da Milliyetçilik.....	15
1.3.3. Orta Doğu’da Milliyetçilik	15
1.3.4. Afrika’daki Milliyetçilik	17
1.3.5. Asya’daki Milliyetçilik.....	18
1.3.6. Sömürgecilik Dönemi ve Bağımsızlık Hareketleri.....	19
1.3.7. I. Dünya Savaşı ve Milliyetçilik	19
1.3.8. II. Dünya Savaşı ve Sonrası.....	20
1.3.9. Soğuk Savaş Dönemi Milliyetçilik.....	20
1.4. MİLLİYETÇİLİĞİN DÜŞÜNÜRLERİ	21
1.4.1. Johann Gottfried Herder	21
1.4.2. Ernest Renan.....	22
1.4.3. Giuseppe Mazzini	23
1.4.4. Ernest Gellner	24
1.4.5. Anthony D. Smith.....	25
1.4.6. Eric Hobsbawm	26
1.4.7. Benedict Anderson	27

1.4.8. Carlton Hayes	27
1.5. MİLLİYETÇİLİK TÜRLERİ.....	28
1.5.1. Siyasal Milliyetçilik.....	28
1.5.2. Muhafazakâr Milliyetçilik	28
1.5.3. Liberal Milliyetçilik.....	30
1.5.4. Sosyalist Milliyetçilik.....	31
1.5.5. Etnik Milliyetçilik	32
1.5.6. Sivil Milliyetçilik (Yurttaşlık Milliyetçiliği).....	32
1.5.7. Kültürel Milliyetçilik.....	33
1.5.8. Ekonomik Milliyetçilik	33
1.5.9. Banal Milliyetçilik.....	33
1.5.10. Dini Milliyetçilik.....	34
1.5.11. Postkolonyal Milliyetçilik	34
1.5.12. Diasporik Milliyetçilik	36
1.5.13. Popülist Milliyetçilik	36
1.6. MİLLİYETÇİLİĞİN ETKİLERİ	36
1.6.1. Ulus-Devletlerin İnşası ve Egemenlik Hakkı	37
1.6.2. Bağımsızlık Hareketleri ve Sömürgecilikten Kurtuluş.....	37
1.6.3. Kültürel Kimliklerin Korunması ve Güçlenmesi	38
1.6.4. Demokratikleşme Sürecine Katkısı	39
1.7. KÜRESELLEŞME VE MİLLİYETÇİLİK	42
1.8. DİJİTAL ORTAM VE MİLLİYETÇİLİK.....	43
İKİNCİ BÖLÜM	46
2. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ.....	46
2.1. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ KAVRAMININ TANIMI VE TEORİK ÇERÇEVESİ.....	46
2.2. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN TARİHSEL ARKA PLANI.....	49
2.2.1. Türk Tarihinde Kimlik Arayışları ve Milliyetçi Unsurlar	50
2.2.2. Orta Asya Dönemi: Göçebe Düzen, Töre ve İl Bilinci.....	51
2.2.3. Kurultay Geleneği ve Katılımcı Siyasal Kültür.....	53
2.2.4. Ortak Mitoloji: Bozkurt, Ergenekon ve Kimlik Sembolizmi	53
2.2.5. Kadın Figürü ve Kimliğin Sosyal Boyutu	53
2.2.6. Ortak Dil ve Yazı Kültürü: Kimliğin Taşıyıcısı Olarak Alfabe	54
2.2.7. İslamiyet'in Kabulü: Türk-İslam Sentezinin Doğuşu.....	54
2.2.8. Tanzimat ve II. Meşrutiyet Döneminde Kimlik Krizi ve Millî Arayışlar	59
2.2.8.1. Yusuf Akçura ve Üç Tarz-ı Siyaset.....	60
2.2.8.2. Ziya Gökalp: Kültürel milliyetçiliğin sistematik teorisyeni.....	60
2.3. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN DÜŞÜNSEL TEMELLERİ	61
2.3.1. Yusuf Akçura: Siyasi Milliyetçiliğin Temel Taşıyıcısı.....	62
2.3.2. Ziya Gökalp: Kültürel Milliyetçiliğin Sistematik Kurucusu	62
2.3.3. Hüseyin Nihal Atsız: Romantik, Irkçı ve Turancı Bir Yönelim.....	63
2.3.4. Seyyid Ahmet Arvasi – Türk-İslam Sentezinin Felsefi Temsilcisi	63
2.3.5. Alparslan Türkeş – Dokuz Işık ve Siyasi Milliyetçiliğin Kurumsallaşması	64
2.3.6. Erol Güngör – Milliyetçilikte Kültürel Değişim ve Denge Arayışı	64
2.3.7. Cemil Meriç – Kültür ve Medeniyet Arasında Kimlik Arayışı.....	65
2.4. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ VE TÜRK ULUS-DEVLETİ İLİŞKİSİ	66
2.5. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN KURAMSAL KONUMU.....	69

2.6. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN TARİHSEL SÜREKLİLİĞİ VE ZİHİNSEL MİRASI...	74
2.7. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNDE AHLAK, SORUMLULUK VE FEDAKÂRLIK BOYUTU	75
2.8. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNDEN ÜLKÜCÜLÜĞE: TARİHSEL VE İDEOLOJİK BİR GEÇİŞ.....	76
2.8.1. Soğuk Savaş Konjonktüründe Ülkücü Hareketin Şekillenışı	77
2.8.2. Eylül 1980 Darbesi Sonrası Milliyetçilikte Kopuş ve Yeniden Yapılanma	79
2.8.3. Akademide ve Medyada Milliyetçiliğin Yeni Temsilleri.....	82
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	84
3. GENÇ ARKADAŞ DERGİSİ'NDE TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ.....	84
3.1. 1970'Lİ YILLARDA TÜRKİYE'NİN SİYASİ, EKONOMİK VE TOPLUMSAL DURUMU	84
3.1.1. Genç Arkadaş Dergisi Yazılarının Tekil ve Sistemli Analizi Üzerine	86
3.1.2. Genç Arkadaş Dergisi'nin Yazar Kadrosu ve Düşünsel Yapısı	87
3.1.2.1. Akademik ve entelektüel yazarlar	88
3.1.2.2. Siyasi ve doktrin temelli yazarlar	88
3.1.2.3. Eğitsel, kültürel ve toplumsal temalı yazarlar	88
3.1.3. Genç Arkadaş Dergisi'ndeki Yazıların Milliyetçilik Perspektifinden Analizi.....	89
3.1.4. Genç Arkadaş Dergisi Özelinde Milliyetçilik Okuryazarlığı: Eleştirel Bilincin İnşası	191
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	194
4. YÖNTEM VE BULGULAR.....	194
4.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	194
4.2. VERİ TOPLAMA SÜRECİ VE VERİLERİN ANALİZİ.....	194
4.3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ	195
4.4. GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK.....	196
4.4.1. Geçerlilik	196
4.4.2. Güvenirlik.....	197
4.5. BULGULAR	199
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	207
Sonuç	207
Tartışma.....	208
Öneriler.....	210
KAYNAKÇA.....	213
ÖZ GEÇMİŞ	217

TABLÖLAR

Tablo 1: Kod Kitabı (Geçerlilik ve Güvenirlik için)	198
Tablo 2: Tema-Kod-Alıntı Tablosu	200

ŞEKİLLER

Şekil 1: Ana Temalara Göre Frekans Dağılımı.....	202
Şekil 2: Kodlara Göre Frekans Dağılımı.....	203
Şekil 3: Kod/Temalar Belgesine Ait Kelime Bulutu	204

GİRİŞ

Modern çağın toplumsal, siyasal ve kültürel dinamiklerini şekillendiren önemli ideolojilerden biri olan milliyetçilik, yalnızca bir siyasal aidiyet biçimi değil, aynı zamanda toplumsal kimliğin, kolektif belleğin ve tarihsel sürekliliğin de temel yapı taşlarından biri olarak değerlendirilmiştir. 18. yüzyılın sonlarında, Fransız Devrimi'nin yol açtığı siyasal ve toplumsal dönüşümlerle birlikte, Batı Avrupa'da doğan milliyetçilik, kısa sürede kıta Avrupası'nı aşarak tüm dünyada etkili bir düşünce ve hareket alanı haline gelmiştir. Avrupa'daki monarşik imparatorlukların parçalanmasında, modern ulus-devletlerin inşa sürecinde ve birey ile devlet arasındaki ilişkilerin yeniden tanımlanmasında belirleyici bir unsur olan milliyetçilik, farklı coğrafyalarda, farklı sosyo-kültürel ve siyasal bağlamlarda çeşitlenmiş ve yerel dinamiklerle harmanlanarak evrensel bir karakter kazanmıştır.

Milliyetçiliğin Batı Avrupa'daki yükselişi, özellikle 19. yüzyılda hem sivil hem de etnik temelli kimlik inşalarının teorik ve pratik düzeyde tartışılmasına neden olmuş; Alman romantizmi, Fransız jakobenliği, İtalyan birleşme hareketleri ve İngiliz liberalizmi gibi farklı tarihsel süreçlerle zenginleşmiştir. Benedict Anderson, milliyetçiliğin "hayali cemaatler" aracılığıyla toplumsal bir bilinç yarattığını öne sürerken, Ernest Gellner milliyetçiliğin modernleşme sürecinin kaçınılmaz bir sonucu olduğunu iddia etmiş; Eric Hobsbawm ise geleneklerin icadı ve modern devletin çıkarları doğrultusunda yeni kimlikler üretilmesinin altını çizmiştir. Milliyetçiliğin yalnızca Avrupa kıtasıyla sınırlı kalmadığı, Latin Amerika'dan Asya ve Afrika'ya, oradan da Ortadoğu'ya yayıldığı ve bu süreçte postkolonyal toplumlarda anti-sömürgeci bir direniş ideolojisi olarak da işlev gördüğü bilinmektedir.

Osmanlı İmparatorluğu, çok uluslu, çok dinli ve çok dilli yapısıyla, Batı'daki homojen millet ve ulus-devlet modeline kıyasla oldukça farklı bir sosyopolitik zemine sahipti. 19. yüzyılda yaşanan çözülme ve parçalanma süreci, Osmanlı aydınlarını yeni bir kimlik ve birlik arayışına yöneltmiş; imparatorluğun son dönemlerinde Osmanlıcılık, İslamcılık ve nihayetinde Türkcülük/ milliyetçilik fikirleri tartışılmaya başlanmıştır. Ziya Gökalp, Yusuf Akçura, Mehmet Emin Yurdakul gibi düşünürler, Türk kimliğinin inşasında milliyetçiliğin merkezi rolünü savunmuş; dil, tarih ve kültür temelinde yeni bir ulusal kimlik modeli geliştirmeye çalışmışlardır. Cumhuriyet'in kuruluş ideolojisinde ise milliyetçilik hem modernleşme projesinin hem de toplumsal bütünleşmenin anahtar kavramı olmuş, devletin eğitim, kültür, hukuk ve siyaset politikalarında temel bir referans noktası haline gelmiştir.

Türkiye'de milliyetçilik, yalnızca devletin resmî ideolojisiyle sınırlı kalmamış; farklı dönemlerde toplumsal hareketler, gençlik örgütleri, düşünce akımları ve entelektüel çevreler

tarafından yeniden üretilmiş ve çeşitlendirilmiştir. 20. yüzyılın ikinci yarısında, özellikle 1960'lardan itibaren yaşanan siyasal kutuplaşma, sağ-sol ideolojik ayrışmalar ve toplumsal dönüşümler, milliyetçilik düşüncesinin hem söylemsel düzeyde hem de pratikte farklı biçimlerde ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu dönemde gençlik hareketlerinin yükselişi ve üniversite çevrelerinde yaşanan ideolojik mücadeleler, milliyetçiliğin sadece siyasi bir söylem olmaktan çıkıp, genç nesiller arasında kimlik, aidiyet ve direnişin merkezi bir unsuruna dönüşmesine zemin hazırlamıştır.

1970'li yıllar Türkiye'sinde hem siyasal hem de toplumsal açıdan büyük bir kriz ve dönüşüm dönemi yaşanmıştır. Ekonomik istikrarsızlık, toplumsal kutuplaşma, şiddet olayları ve devletin otorite krizinin yanı sıra, gençlik hareketleri farklı ideolojik kamplar etrafında örgütlenmiş ve ülkenin kaderini belirleyecek fikir mücadelelerinde ön saflarda yer almıştır. Bu dönemin entelektüel ve ideolojik atmosferini anlamak için, gençlik dergileri ve süreli yayınlar, dönemin ruhunu ve düşünsel yönelimlerini yansıtan temel kaynaklar arasında yer almaktadır. Genç Arkadaş Dergisi, işte bu ortamda, ülkücü-milliyetçi düşüncenin genç kuşaklara aktarılması, sistematize edilmesi ve toplumsal tabana yayılması işlevi gören özgün bir yayın organı olarak ortaya çıkmıştır.

Milliyetçilik çalışmalarında literatür, çoğunlukla teorik tartışmalar, devlet politikaları ve makro düzeyde ideolojik analizler üzerinden yürütülmektedir. Ancak, milliyetçi düşüncenin toplumsal düzeyde nasıl üretildiği, gençlik hareketleri ve yayıncılık gibi kanallar üzerinden nasıl aktarıldığı yeterince incelenmemiştir. Bu tez, Genç Arkadaş Dergisi özelinde, milliyetçiliğin gençlik hareketleriyle buluşma biçimini, entelektüel ve kültürel üretim süreçlerini ve bu süreçlerin Türk milliyetçiliğinin düşünsel sürekliliğine ve dönüşümüne etkilerini inceleyerek literatürde önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemektedir.

Bu çerçevede, çalışmanın amacı yalnızca milliyetçilik kuramlarının tarihsel ve kavramsal evrimini tartışmak değil; aynı zamanda bu kuramların Türkiye'deki yansımalarını, toplumsal ve siyasal pratiğe nasıl dönüştüğünü, genç nesiller tarafından nasıl içselleştirildiğini ve dönemin entelektüel ikliminde nasıl yeniden şekillendiğini ortaya koymaktır. Özellikle Genç Arkadaş Dergisi'nde yayımlanan yazılar aracılığıyla, ülkücü-milliyetçi düşüncenin gençlik literatüründe ne şekilde temellendirildiği, hangi kavramsal kodlarla aktarıldığı ve nasıl bir toplumsal tahayyül sunduğu kapsamlı biçimde analiz edilmiştir.

Tez, bu genel hedefler doğrultusunda üç ana bölümde yapılandırılmıştır:

Birinci bölümde, milliyetçilik düşüncesinin dünyadaki kuramsal temelleri ve tarihsel gelişimi üzerinde durmaktadır. Bu bölümde, Batı'da ve diğer coğrafyalarda ortaya çıkan milliyetçilik türleri, sivil ve etnik milliyetçilik ayrımı, modernleşme kuramları, postkolonyal

perspektifler ve önemli teorik yaklaşımlar (Anderson, Gellner, Hobsbawm, Smith, Kedourie vb.) ayrıntılı biçimde ele alınmaktadır. Ayrıca, milliyetçilik olgusunun Latin Amerika, Asya ve Afrika'daki yansımalarına, anti-emperyalist ve bağımsızlık hareketleriyle ilişkisine de değinilmektedir.

İkinci bölümde, Osmanlı'nın son dönemlerinde başlayan kimlik arayışları, Türkçülük hareketinin yükselişi, Cumhuriyet'in kuruluş ideolojisindeki milliyetçilik, çok partili döneme geçişteki ideolojik dönüşümler ve 1980 sonrası yeni milliyetçi yönelimler derinlemesine analiz edilmektedir. Ayrıca, kimlik, dil, tarih, kültür, din ve devlet ilişkisi bağlamında Türk milliyetçiliğinin kendine özgü dinamikleri tartışılmaktadır.

Ayrıca Türk milliyetçiliğinin düşünsel temelleri, kuramsal yaklaşımları ve temel fikir adamları üzerinde durulmaktadır. Ziya Gökalp, Yusuf Akçura, Erol Güngör, İbrahim Kafesoğlu, Seyit Ahmet Arvasi ve diğer önemli düşünürlerin katkıları, teorik yaklaşımlar, milliyetçi ideolojinin farklı dönemlerdeki kırılma noktaları ve Cumhuriyet sonrası ideolojik dönüşümler sistematik olarak ele alınmaktadır. Ayrıca, Türk milliyetçiliğinin diğer milliyetçilik hareketleriyle benzerlikleri ve ayrılan yönleri somut örneklerle karşılaştırmalı biçimde analiz edilmektedir.

Üçüncü ve son bölümde, Genç Arkadaş Dergisi özelinde Türk milliyetçiliğinin gençlik hareketleri ve entelektüel üretim süreçlerindeki yansımalarını irdelemektedir. Bu bölümde, derginin yazar kadrosu, yazıların tematik ve ideolojik yapısı, dönemin siyasal ve toplumsal arka planı ile ilişkisi, gençlik hareketleri içindeki konumu ve milliyetçiliğin kavramsal kodları detaylı biçimde incelenmiştir. Ayrıca, dergide yayımlanan her yazının milliyetçilik perspektifinden tek tek analiz edilmesiyle, ülkücü-milliyetçi düşüncenin genç nesillere nasıl aktarıldığı, hangi söylemsel stratejilerle toplumsal kimlik ve aidiyet inşa edildiği ortaya konmuştur.

Bu tez, bütün bu bölümler ve yöntemsel yaklaşımıyla, yalnızca Türk milliyetçiliğinin tarihsel sürekliliğini değil; aynı zamanda 1970'li yılların gençlik literatüründe, düşünsel üretim alanında ve toplumsal hareketlerinde milliyetçiliğin nasıl temellendirildiğini ve yönlendirildiğini çok katmanlı bir bakış açısıyla analiz etmektedir. Ayrıca çalışma, nitel araştırma yöntemleriyle, süreli yayınlar ve gençlik dergileri üzerinden milliyetçilik literatürüne özgün katkılar sunmayı ve ileride yapılacak çalışmalara kuramsal ve ampirik zemin oluşturmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Konusu ve Problemi

Bu araştırmanın temel konusu, 1970’li yıllarda yayımlanan ve Türk milliyetçiliği düşüncesini genç nesillere aktarmayı hedefleyen “Genç Arkadaş Dergisi”nde yer alan metinlerin ve söylemlerin incelenmesidir. Araştırmanın problemi, milliyetçi söylemin gençlik dergileri aracılığıyla nasıl inşa edildiği ve genç okuyucuların kimlik ve bilinç gelişimlerini ne şekilde etkilediğinin belirlenmesidir. Özellikle Genç Arkadaş Dergisi’ndeki metinlerin, milliyetçilik ideolojisini hangi araçlar, söylemler ve semboller üzerinden gençlere sunduğu ve bu sunuşun toplumsal algı üzerindeki etkileri araştırmanın merkezindedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Genç Arkadaş Dergisi’nde sunulan milliyetçi söylem ve sembollerin analiz edilerek, milliyetçilik düşüncesinin genç nesillere aktarım yöntemlerini ortaya koymaktır. Bu bağlamda araştırma, milliyetçilik okuryazarlığı kavramı aracılığıyla, dergide kullanılan söylemlerin gençlerin millî kimlik algısını nasıl şekillendirdiğini ve ideolojik içeriklerin gençlik üzerindeki etkilerini derinlemesine incelemeyi hedeflemektedir. Ayrıca, gençlik dergilerinin ideolojik üretim süreçlerindeki rollerini akademik bir bakış açısıyla değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Araştırmanın önemi, Türk milliyetçiliğinin gençlik dergileri aracılığıyla nasıl yeniden üretildiğinin incelenmesi ve bu süreçte “milliyetçilik okuryazarlığı” gibi yeni bir kavramsal çerçevenin literatüre kazandırılmasıdır. Bu çalışma, milliyetçilik ideolojisinin sadece siyasi bir hareket olarak değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel bir olgu olarak da ele alınmasını sağlamaktadır. Böylece gençlik literatüründeki ideolojik aktarımların kapsamlı bir analizi yapılmakta ve milliyetçiliğin gençlik üzerindeki etkilerinin daha iyi anlaşılması için önemli bir akademik kaynak oluşturulmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, 1970’li yıllarda yayımlanan “Genç Arkadaş Dergisi” ile sınırlı tutulmuştur. Dergideki yazılar ve söylemler dışında kalan dönemler ve diğer gençlik dergileri araştırmanın dışında bırakılmıştır. Ayrıca çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve içerik analizi teknikleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Varsayımlar

Araştırmanın temel varsayımı, Genç Arkadaş Dergisi'nde yer alan metinlerin, gençlerin milliyetçi kimlik ve bilinç oluşumunu önemli ölçüde şekillendirdiğidir. Bir diğer varsayım ise, milliyetçi söylemin gençlik dergileri aracılığıyla toplumsal düzeyde etkili bir biçimde yayıldığı ve bu etkinin ideolojik ve toplumsal sonuçları olduğudur. Son olarak, milliyetçilik okuryazarlığının, genç nesillerin milliyetçi söylemleri eleştirel ve derinlikli bir şekilde analiz etmelerine imkân sağlayan bir araç olduğu varsayılmaktadır.

Terim ve Tanımlar

Milliyetçilik: Bir ulusun bağımsızlığını, kültürel ve siyasal bütünlüğünü korumayı amaçlayan düşünce ve hareket.

Milliyetçilik Okuryazarlığı: Milliyetçilikle ilgili kavram, sembol ve söylemleri derinlikli ve eleştirel biçimde analiz edebilme becerisi.

Genç Arkadaş Dergisi: 1970'li yıllarda yayımlanmış, Türk milliyetçiliği düşüncesini gençlere aktarmayı amaçlayan bir gençlik dergisi.

İdeolojik Söylem: Belirli bir ideolojinin fikirlerini, değerlerini ve amaçlarını toplumsal alanda yaymak ve kabul ettirmek üzere kullanılan söylem biçimi.

Kimlik İnşası: Bireylerin veya grupların kendilerini tanımlama süreçleri ve bu süreçlerde kullandıkları değerler, semboller ve anlatılar.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. MİLLİYETÇİLİK

1.1. MİLLET VE MİLLİYETÇİLİK KAVRAMLARI

Tarihi, kültürel ve toplumsal unsurlar etrafında şekillenen bir topluluk olarak tanımlanabilen millet kavramı, bireylerin ortak bir geçmiş, dil, din, gelenekler ve kültürel değerler etrafında birleştiği bir yapıyı ifade eder. Birlikte yaşamaları için çeşitli faktörlerin bir araya gelerek oluşturduğu sebepler neticesinde ortaya çıkan bir topluluğun aidiyet kavramı etrafında birleşmesi ile oluşan millet kavramının tanımı ve bu kavramın tarihsel gelişimi, sosyolojik boyutları ve milliyetçilikle olan ilişkisini detaylı bir şekilde ele almak milliyetçilik fikrinin daha derinlemesine açıklanması için önemlidir.

Millet kavramı, farklı düşünürler tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Kedourie, milleti, ortak bir kültür, dil ve tarih etrafında birleşen bireyler topluluğu olarak tanımlamaktadır (Kedourie, 1971, s. 9). Ona göre aynı kültürü, geleneği ve göreneği paylaşan bireylerin bir araya gelerek oluşturduğu millet kendine münhasır özellikleri ile diğer milletlerden farklılık gösterir. Siyasi bir yapı olarak karşımıza çıkan millet kavramı ortak değerleri bir araya getiriyor olması ile kültürel bir unsur ve yapı şekline de girmektedir.

Ernest Renan, milleti ortak bir geçmişi olan ve ortak geçmişe sahip bireylerin gelecekte birlikte yaşama iradesi olarak tanımlar. Aynı tarihi paylaşan bireylerin ulusal bilinç oluşturmasıyla şekillenen millet kavramı Renan'ın tanımında etnik ve dilsel unsurlardan ziyade, kolektif iradeyi ön plana çıkarır. Geçmiş, bugüne, bugünü geleceğe aktarma ve bunlar arasında bağ kurma iradesi olarak tanımlanan tarih şuurunun millet olma bilincine olan katkısı da onun tanımını da destekler mahiyettedir.

Eric Hobsbawm milletin modern bir icat olduğunu öne sürer milli kimlik ve bilincin özellikle sanayileşme ve modernleşme süreçleriyle birlikte oluştuğunu ifade eder. Millet, onun perspektifinde tarihsel bir kurgudur ve toplumsal bağları güçlendiren bir siyasi mit olarak işlev görür (Hobsbawm, 1993, s. 36). Buradan sanayileşme ile beraber ortaya çıkan sömürge döneminde şahsi çıkarlardan ziyade ortak çıkarları, özel ayrıcalıkların yerine toplumsal yarar ilkesini gözetan anlayışın millet kavramının oluşmasında etkili olduğu kanısına varılmaktadır.

Anthony Smith ise millet kavramını etnik kökenlere dayalı bir yapı olarak ele alırken, milletin, belirli bir kültürel miras ve ortak geçmişe sahip bireylerin oluşturduğu bir topluluk olduğunu belirtir. Bu topluluk ortak değerleri olan, kamu kültürü kavramına da haiz ve

ekonomik, hukuki olarak da birbirine bağı bireylerdir ki bu bireyler birleşerek milleti oluşturur. (Smith, 2002, s. 21)

Milliyetçilik, toplumların ortak kimlik, aidiyet duygusu ve kolektif hedefler doğrultusunda bir araya gelmesini sağlayan güçlü bir toplumsal ve siyasal bağlayıcıdır. Kavram, bireylerin içinde yaşadıkları toplumla derinlemesine bir duygusal bağ kurmalarına, ortak değerler ve idealler etrafında birleşmelerine imkân tanır. Bu yönüyle milliyetçilik, sadece belirli bir coğrafi bölge veya toplumsal grubun sınırlarıyla kalmaz, aynı zamanda toplumun tüm üyelerini bir araya getiren, onları birbiriyle etkileşim halinde tutan güçlü bir motivasyon kaynağıdır.

Milliyetçilik kavramının bir diğer önemli boyutu ise toplumsal dayanışma ve birlikte hareket etme becerisini artırmasıdır. Bireylerin ortak sembollere, anlatılara ve değerlere sahip olması, toplum içerisinde ortak hedefler belirleme ve bu hedeflere ulaşma süreçlerinde dayanışma ve iş birliğini güçlendirir. Bu durum, toplumların karşılaştıkları zorluklar ve krizlerle mücadelede daha dirençli ve güçlü bir duruş sergilemelerini mümkün kılar.

Günümüzde milliyetçilik, toplumsal kimlik inşasında merkezi bir rol oynamaya devam ederken, küreselleşmenin yarattığı karmaşık sosyal ve kültürel yapı içerisinde bireylere bir tür güven ve aidiyet duygusu da sağlar. Uluslararası ilişkiler, ekonomik rekabet ve kültürel etkileşimler arttıkça, toplumlar kendi özgün değerlerini ve kimliklerini koruma ihtiyacı hissederler. Bu bağlamda milliyetçilik, toplumların kendi kültürel miraslarını yaşatmaları ve gelecek nesillere aktarmaları açısından kritik bir öneme sahiptir.

Milliyetçilik aynı zamanda birey ve toplumun etik değerlerini ve sorumluluk duygusunu şekillendiren bir ideolojik çerçeve sunar. Toplumsal sorumluluk duygusunun geliştirilmesi, vatanseverlik ve ortak çıkarların gözetilmesi gibi unsurlar, milliyetçilik sayesinde toplumların temel prensipleri haline gelebilir. Bu sayede toplumlar, kendi içlerinde daha uyumlu, barışçıl ve istikrarlı bir yapı oluşturabilirler.

Özetle milliyetçilik, toplumsal birlik ve beraberlik duygusunu güçlendiren, bireylerin kimlik ve aidiyet ihtiyaçlarını karşılayan, toplumların ortak hedefler doğrultusunda hareket etmelerini sağlayan çok yönlü ve önemli bir kavramdır. Kavramın bu geniş ve etkili yapısı, onu hem güncel toplumsal tartışmalarda hem de akademik çalışmalarda sürekli olarak yeniden değerlendirilmesi gereken bir alan haline getirmektedir.

1.2. MİLLİYETÇİLİĞİN UNSURLARI

Milliyetçilik, her ne kadar bir milletin bağımsızlık mücadelesi, varoluş süreci, tarihi, siyasi ve toplumsal olaylar neticesinde kimlik arayışıyla özdeşleştirilse de esasen çok daha

çeşitli unsurlarla varlık bulmaktadır. Milliyetçilik fikrinin temelini etnik köken, ortak dil, tarihsel hafıza, siyasi egemenlik ve ekonomik çıkarlar, oluşturur. Milliyetçilik, bu unsurların her biri üzerinden farklı dönemlerde ve toplumlarda kendini çeşitli biçimlerde göstermiştir.

1.2.1. Etnik ve Kültürel Unsurlar

Etnik bağlar, milliyetçiliğin en güçlü yapı taşlarından olup milliyetçiliğin önemli bir bileşenidir ve genellikle ortak bir soya dayalı bağ, dil, din, gelenekler ve tarihsel geçmişi içerir. Ortak atalara sahip olduğuna inanılan bir toplulukta bireylerin ulusa olan aidiyeti etnik kökenleri ile açıklanır. Biyolojik olarak birbirine benzeyen ve akraba oldukları bilinen bireylerin kültürel değerlerle benzerliklerini pekiştirmesiyle millet oluşur. Her millet, kendi etnik kökenine dayalı olarak bir “biz” bilinci oluşturur. Anthony D. Smith bu kimliği oluşturan unsurların tarih, ortak dil ve mitler olduğunu belirtir. Örneğin, Japonya'da milliyetçilik, Japon halkının kendine özgü kültür ve tarihine dayanarak inşa edilmiştir. Smith'in teorisine göre, bu unsurların bir araya gelmesiyle bir milletin kendine özgü kimliği ortaya çıkar. Etnik temelli milliyetçilik, modern milliyetçilik kuramlarının temel taşlarından biridir ve milletin ötekilerden ayrışmasını sağlar (Smith, 2002, s. 33).

1.2.2. Tarih

Ulus inşasında geçmişe yönelik bir bağ kurmak, milliyetçiliğin vazgeçilmez bir unsurudur. Tarih, milliyetçiliğin en temel unsurlarından biridir ve bir ulusun kimliğinin inşa edilmesinde kritik bir rol oynar. Milliyetçilik anlayışı, genellikle bir milletin geçmişine, kökenine ve tarihsel sürekliliğine dayandırılır. Ulusal tarih, bazen kahramanlık anlatılarıyla şekillendirilir ve bu anlatılar, bir ulusun birliğini pekiştiren, halkı aynı idealler etrafında toplayan unsurlar olarak öne çıkar. Özellikle milli mücadele dönemleri, milletlerin tarihsel belleğinde önemli bir yer tutar. Miroslav Hroch Avrupa'da milliyetçilik hareketlerinin tarihi travmalar ve zaferler üzerinden üç aşamalı olarak ortaya çıktığı üzerinde durmaktadır. Birinci aşamada mevcut dil, köken, milli hassasiyetlerin keşfi, ikinci aşamada bu mefhumlar eylemle bir milli hareket safhasına dönüşür. Son evrede ise kitlesel bir hareketin yaygınlaştığı bir dönem vardır. Ona göre tarih, bir ulusun kimliğini pekiştirmek için araç olarak kullanılır. Örneğin, Fransa'daki Fransız Devrimi, Fransız milliyetçiliği açısından bir dönüm noktasıdır ve ulusun ortak hafızasında önemli bir yere sahiptir. Geçmişteki bu tür olaylar, kültürel kimlik inşasında belirleyici bir rol oynar (Hroch, 1971, s. 78).

1.2.3. Toprak

Bir ulusun kendine ait bir toprağa sahip olma arzusu, milliyetçiliğin önemli unsurlarından biridir. Raoul Girardet, milli kimlik ve toprak arasında doğrudan bir bağ

olduğunu ve bu bağın ulusal birliğin temelini oluşturduğunu savunur. Toprak, vatanseverlik duygusuyla birleşerek ulusal bağımsızlık hareketlerini besler. 19. yüzyıl Türk milliyetçiliği, misak-milli sınırları üzerinden toprağın ve ulusal sınırların korunması üzerine kurulmuştu. Girardet'nin teorisine göre, toprak, ulusun meşruiyet kaynağıdır ve milliyetçiliğin sürekliliğini sağlar (Girardet, 1967, s. 45).

1.2.4. Siyasi Egemenlik

Milliyetçiliğin en belirgin unsurlarından biri de siyasi egemenlik talebidir. Uluslar, kendi kaderini tayin etme hakkı çerçevesinde bağımsızlık mücadelesi verirler. Christophe Jaffrelot, bu mücadelelerin çoğunun, özellikle kolonileşmiş milletler için özgürlüğün ve egemenliğin geri kazanılması anlamına geldiğini ifade eder. Hindistan'ın İngiliz sömürgesinden kurtulma süreci, siyasi egemenliğin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Siyasi egemenlik, milliyetçiliğin nihai hedefidir; bu, ulusal kimliği pekiştiren bir unsurdur (Jaffrelot, 2010, s. 66). Günümüz Ortadoğu coğrafyasında yaşanan yetki savaşları her ne kadar emperyalist devletlerin birbiri ile olan güç savaşı gibi görünse de bu coğrafyadaki milletler kendi siyasi egemenlikleri uğruna bu güç savaşına alet olmaktadır.

1.2.5. Ortak Dil

Dil, ulusun birliğini sağlamada kritik bir unsur olarak kabul edilir. Benedict Anderson, basılı yayınların yaygınlaşmasıyla dilin milliyetçilik üzerindeki etkisini ele alır. Anderson'a göre, basılı kültür, kültürel kimlikleri pekiştirir ve ortak bir dil aracılığıyla toplumda milli bilinci yayar. İtalya'da milliyetçilik hareketi, farklı lehçelere sahip olan halkların ortak bir dilde birleşmesiyle güç kazanmıştır. İtalyanların kendi ortak dillerine örneğin İngilizce okuyup yazanların İngilizceye verdikleri önemden daha fazla bir değer verdiklerinin altını çizmek gerekir. Anderson'un teorisine göre, dil, ulusun birlik ve dayanışma içinde kalmasını sağlayan en önemli faktörlerden biridir (Anderson, 1995, s. 29).

1.2.6. Ekonomik Unsurlar

Milliyetçilik aynı zamanda ekonomik bağımsızlıkla da doğrudan ilişkilidir. Immanuel Wallerstein ve Etienne Balibar, milliyetçilik hareketlerinin çoğunun ekonomik çıkarlarla desteklendiğini ileri sürerler. Özellikle kapitalist sistemin milliyetçilik üzerinde yarattığı etkileri inceleyen Wallerstein, ekonomik kalkınmanın ulusal bağımsızlık projelerinin bir parçası olduğunu savunur. Türkiye Cumhuriyeti'nin günümüzde yaşanan Orta Doğu Savaşları sürecinde, ekonomik bağımsızlık hedefi en az savunma sanayisinin geliştirilmesi hedefi kadar milliyetçi bir hedef olarak kendini göstermektedir. Balibar ise, milliyetçi hareketlerin ulusal

kalkınma projelerine ekonomik açıdan önem verdiğini vurgular (Wallerstein & Balibar, 2007, s. 114).

Milliyetçiliğin unsurları arasında tarih, toprak, dil, siyasi egemenlik ve ekonomik çıkarlar gibi pek çok ortak öge vardır. Ancak bu unsurlar, her ulusun kendi özgün tarihine ve toplumsal yapısına bağlı olarak farklı şekillerde ön plana çıkabilir. Japonya'da milliyetçilik daha çok kültürel ve tarihsel unsurlarla şekillenirken, Hindistan'da siyasi egemenlik ön plandadır. Avrupa'da ise 19. yüzyıldaki milliyetçilik hareketleri, toprak ve etnik köken üzerine inşa edilmiştir. Bu unsurların her biri, milliyetçilik ideolojisinin ve çok boyutluluğunu gözler önüne serer. Milliyetçiliğin bu unsurlarını anlamak, sadece geçmişteki ulusal hareketleri değil, aynı zamanda günümüzdeki milliyetçilik akımlarının da daha iyi analiz edilmesine olanak verir.

1.3. MİLLİYETÇİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Millet kavramı, tarih boyunca farklı anlamlar kazanmış ve farklı düşünürler tarafından çeşitli şekillerde ele alınmıştır. Özellikle modernleşme ve sanayileşme süreçlerinin etkisiyle kavramın içeriği genişlemiş ve toplumlar arasında farklı perspektiflerden irdelenmiştir.

Orta Çağ boyunca millet kavramı, bugünkü anlamında kullanılmıyordu. İnsanlar, daha çok yaşadıkları bölgedeki topluluklar, imparatorluklar veya dini topluluk ve mezhepler çerçevesinde kendilerini tanımlıyordu. Millet, bu dönemde belirgin bir siyasi kategori olarak görülmüyor olmakla beraber kimlikler dini ve feodal yapılara dayalıydı. Bu yapılar birbirlerine benzerlikleri ve ortak özellikleri ile millet mefhumunun içeriğini oluşturmaktaydı. Ancak 16. yüzyıl ve sonrasında, ulus-devletlerin gelişmesiyle birlikte millet, daha modern bir anlam kazanmaya başlamıştır.

Millet kavramının modern anlamda ortaya çıkışı, aydınlanma dönemi düşünceleri ve Fransız Devrimi ile yakından ilişkilidir. Fransız Devrimi, ulusal kimliğin ve halk egemenliğinin önem kazandığı bir dönemi temsil eder. Bu dönemde millet, sadece bir topluluğun kültürel veya etnik birlikteliği değil, aynı zamanda siyasi bir topluluk olarak da tanımlanmaya başlamıştır. Dini topluluk ve söz sahiplerinin toplum üzerindeki baskılarının azalması, bu topluluklara olan güvenin yok olması beraberinde yeni ortak özellikleri ortaya çıkarmıştır.

19. yüzyılın ortalarında millet kavramı, daha çok etnik ve kültürel unsurlar temelinde şekillenmeye başladı. İmparatorlukların hegemonyası altında ezilen ve milli çıkarlarının da olmadığını farkına varan uluslar aydınların öncülüğünde millet olma bilincini kazanmaya başlamıştır. Bu bilinç ulus devletlerin de temelini oluşturmuştur. Aydınlanma düşüncesi ve Fransız İhtilali, millet kavramını siyasi egemenlik, yurttaşlık ve ulusal kimlik bağlamında yeniden tanımlamıştır. Bu dönemde millet, monarşik rejimlerin tebaası olarak değil, halkın

egemenliğe sahip olduğu bir yapı olarak ele alınmıştır. Aydınlanma düşünürlerinin akıl, özgürlük ve bireycilik vurgusu, millet kavramının, insanların ortak bir dil, kültür ve tarih temelinde birleştiği bir topluluk olarak algılanmasını sağlamıştır. Bu süreçte sanayileşmenin ve kapitalist ekonominin yükselişi, millet kavramını daha işlevsel bir hale getirmiştir. Sanayi toplumu, üretim ve tüketim süreçlerinde etkin iletişim ve standartlaşmayı zorunlu kılmış; bu durum, ortak bir dil ve kültüre sahip bir ulusal kimliğin oluşumunu hızlandırmıştır. Böylece millet, yalnızca kültürel bir kavram olmaktan çıkarak, ekonomik ve siyasi bir gereklilik haline gelmiştir. Ayrıca 19. yüzyılda romantik milliyetçilik anlayışı da gelişmiştir. Bu anlayış, milletin tarihi, gelenekleri ve kültürel değerlerine vurgu yaparak ulusal kimliği romantik bir çerçevede ele almıştır. Özellikle Almanya ve İtalya gibi siyasi birliği geç tamamlayan ülkelerde, bu tür bir milliyetçilik, ulusal birliğin sağlanmasında önemli bir rol oynamıştır.

20. yüzyılda millet kavramı, sanayileşme ve modernleşme süreçleriyle yakından ilişkilendirildi. Sanayileşme bir noktada, eğitim ve kültürel bütünleşme süreçlerini hızlandırarak, bireylerin millet olma bilinci etrafında toplanmasına ortam hazırlamıştır (Gellner, 1992, s. 34). 20. yüzyıl, millet kavramının ideolojik ve siyasi çatışmaların merkezinde yer aldığı bir dönem olmuştur. Birinci Dünya Savaşı sonrasında ulusların kendi kaderini tayin hakkı uluslararası ilişkilerde temel bir prensip haline gelmiştir. Bu durum, millet kavramının, siyasi sınırların belirlenmesinde temel bir unsur olarak görülmesini sağlamıştır. Ancak bu süreçte, millet kavramının dışlayıcı ve ayrımcı yönleri de ortaya çıkmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında, özellikle nazizm ve faşizm gibi ideolojiler, millet kavramını ırk temelli bir anlayışla yeniden tanımlamıştır. Bu yaklaşım, milletin biyolojik ve kültürel saflığına vurgu yaparak, diğer topluluklara karşı düşmanlık ve ayrımcılığı körüklemiştir. Bunun sonucunda millet, birleştirici bir unsur olmaktan çok, bölücü ve yıkıcı bir unsur olarak algılanmıştır.

Savaş sonrası dönemde ise millet kavramı, daha kapsayıcı ve barışçıl bir anlayışla yeniden tanımlanmıştır. Avrupa Birliği'nin kurulması ve küreselleşmenin etkisi, millet kavramının ulus-devlet sınırlarının ötesine taşınmasını sağlamıştır. Bununla birlikte, 20. yüzyılda Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki sömürgecilik karşıtı hareketler, millet kavramını bağımsızlık mücadelesinin merkezine yerleştirmiştir. Bu süreçte, millet kavramı hem bir direniş hem de özgürlük sembolü olarak kullanılmıştır.

Özetle Orta Çağ'da yerel ve dini faktörler üzerinde şekillenen millet kavramı, aydınlanma ve Fransız Devrimi ile birlikte, siyasi ve kültürel bir topluluk olarak yeniden tanımlanmıştır. 19. yüzyılda etnik ve kültürel unsurlar ön plana çıkarken, 20. yüzyılda

sanayileşme ve modernleşme süreçleriyle hukuku, ekonomiyi, eğitim ve kültürü de içine alarak bugünkü anlamında bir kavram haline gelmiştir.

Milliyetçilik, bireylerin kendilerini belirli bir ulusun parçası olarak hissettikleri ve bu ulusun kültürel, tarihi ve sosyal değerlerine duyulan bağlılık ile şekillenen bir ideolojidir. Milliyetçiliğin tanımları, farklı bakış açıları ve teorik çerçeveler çerçevesinde çeşitlilik göstermektedir. Milliyetçiliğin farklı tanımları ve bu tanımların ardındaki fikirler irdelendiğinde etnik kültürel bakımdan, sosyo-politik açıdan ve klasik olarak çeşitli tanımlar yapılmaktadır.

En kısa tanımıyla milliyetçilik, millet olma bilincinin uyanışı temelinde bireyin; milletin menfaatini şahsi menfaatinin önünde tutması ve bu bilincin bir ideolojiye dönüşmesi olarak tanımlanabilir. Anderson milliyetçiliği “hayali cemaatler” olarak adlandırdığı bir kavram çerçevesinde incelemektedir. Ona göre, milletler yapay olarak oluşmakla beraber, bireylerin gerçek anlamda tanımadığı ancak aynı hissiyatı paylaştığı topluluklar olarak ortaya çıkar. Kuzey ve Güney Amerika'da bir araya gelerek kendilerini millet olarak tanımlayan elit bir kesimin ortaya çıkardığı ve Anderson'un izahını yaptığı bu tanım, milliyetçiliğin toplumsal ve psikolojik boyutlarını vurgular; zira bireyler, millet olma bilinci ile bir araya gelirken, aslında birbirleriyle bağ kurarak akrabalık, din gibi olgularla kimliklerini birleştirirler (Anderson, 1995, s. 20).

Smith, milliyetçiliği etnik kökenler üzerine inşa edilen bir yapı olarak değerlendirirken, bu etnik unsurların ulus bilincinin oluşumundaki rolünü ön plana çıkarmaktadır. Smith'e göre, milliyetçilik, kültürel unsurların korunması ve aktarılması çabasıdır. Bu bağlamda, milliyetçilik sadece bir siyasi hareket değil, aynı zamanda kültürel bir varoluş biçimidir. Milliyetçiliğin etnik boyutu, özellikle farklı ırkların bulunduğu toplumlarda, kimlik siyasalarının nasıl şekillendiği konusunda önemli bir analiz alanı sunar (Smith, 1999, s. 34).

Kedourie, milliyetçiliği bir “siyasi öğretisi” olarak tanımlar. Bu öğretisi, milletin varlığını ve bağımsızlığını koruma hedefine yönelik bir ideolojidir (Kedourie, 1971, s.10). Bu noktada milliyetçiliğin, modern ulus devletlerin oluşumundaki temel etkenlerden biri olduğunun altı çizmek gerekir. Bu bakış açısı, milliyetçiliğin tarihsel gelişimini anlamak için önemli bir temel sunar.

Gellner, milliyetçiliği, sanayileşmenin ve modernleşmenin bir sonucu olarak ele alır. Ona göre, milliyetçilik, endüstriyel toplumların ortaya çıkmasıyla birlikte güçlenen bir ideolojidir. Bu süreç, bireylerin ulusal kimliklerini inşa etmeleri için yeni sosyal ve ekonomik koşullar yaratır. Gellner'in tanımı, milliyetçiliği ekonomik ve sosyal değişimlerin bir sonucu olarak değerlendirmesi bakımından önemlidir (Gellner, 1992, s. 11).

Milliyetçilik, ulusal bir kimliğin oluşturulması ve bu kimliğin politik bir varlık haline getirilmesi sürecidir. Bu süreç, bireylerin kendi milli kimlikleri etrafında bir araya gelmesini sağlayarak, siyasi birliği güçlendirir. Hobsbawm, milliyetçiliği bir “siyasi mit” olarak tanımlar. Bu mit, milletlerin oluşturulmasında ve toplumsal bağların güçlendirilmesinde önemli bir rol oynar. Ancak, Hobsbawm, bu mitin yanıltıcı ve ayrımcı olabileceği konusunda uyarıda bulunur. Milliyetçilik, toplumsal birlik sağlama işlevinin yanı sıra, etnik ve kültürel çatışmalara da zemin hazırlayabilir. Bu eleştirel yaklaşım, milliyetçiliğin yapıcı yönü yanında olumsuz yapısını ortaya koyar (Hobsbawm, 1993, s. 146).

Sonuç olarak, milliyetçilik, birçok farklı tanım ve perspektiften ele alınabilen bir ideolojidir. Milliyetçiliğin tanımları, etnik köken, kültürel değerler, siyasi güç ilişkileri ve toplumsal yapılar gibi farklı faktörlere bağlı olarak çeşitlenmektedir. Bu tanımlar, milliyetçiliğin tarihsel, kültürel ve sosyal boyutlarını anlamak için zengin bir kaynak sunmakta ve ulus-devletlerin oluşumunu, kimliklerin inşasını ve toplumsal ilişkilerin dinamiklerini incelemeye olanak tanımaktadır.

Milliyetçilik, tarihsel olarak değişik coğrafyalarda farklı biçimlerde ortaya çıkmış ve dünya genelinde önemli sosyo-politik dönüşümlere yol açmıştır. Tarihsel olarak ve literatürde milliyetçilik fikri Fransız İhtilali ile daha çok ilişkilendirildiği için milliyetçiliğin kökleri, evreleri ve önemli dönemleri ve Fransız İhtilalinin ayrıntılı bir şekilde ele alınması ile daha iyi anlaşılacaktır. Milliyetçiliğin tarihi, 18. yüzyıl sonlarına kadar uzanır. Fransız Devrimi, milliyetçilik fikrinin yayılmasında önemli bir rol oynamıştır. Breuer, bu dönemde, milli kimliklerin güçlenmesi ve devletlerin bu kimlikler etrafında şekillenmesi gerektiğini vurgular (Breuer, 1992, s. 14).

1.3.1. Milliyetçilik Fikrinin Tarihsel Arka Planı

Fransız İhtilali (1789), sadece Fransa'nın iç politik yapısını dönüştürmekle kalmamış, aynı zamanda modern milliyetçilik anlayışının doğmasına da zemin hazırlamıştır. İhtilal sırasında yükselen “halk egemenliği” ve “ulus-devlet” fikirleri, milliyetçilik hareketlerinin temel unsurlarını oluşturmuştur. Bu dönemde, siyasi otoritenin kaynağı olarak halk egemenliği fikri öne çıkmış ve monarşi ile kilise otoritelerinin yerini, halkın iradesine dayanan bir devlet anlayışı almıştır. Bu, milliyetçiliğin temel dayanaklarından biri olan “ulus-devlet” kavramının ilk örneğidir. Fransız devrimcileri, halkın kendi kaderini tayin etme hakkına sahip olduğunu savunmuşlardır. Bu anlayış, milliyetçiliğin “halk” ve “millet” kavramlarına dayalı bir siyasi örgütlenme biçimi olarak tanımlanmasını sağlamıştır.

Fransız İhtilali ile birlikte, dini otoritelerin egemenliği zayıflatılarak laiklik ilkesi benimsenmiş ve bu süreç milliyetçiliğin dini kimlikten ziyade, seküler bir ulusal kimliğe dayandırılmasına olanak vermiştir. İhtilal sonrası kurulan cumhuriyetçi düzen, Fransa’da yaşayan farklı grupların, “Fransız” ulusal kimliği altında bir araya gelmelerini hedeflemiştir. Bu süreç, modern milliyetçiliğin seküler ve siyasi temellere dayandığını göstermektedir (Kedourie, 1971, 24).

Fransız İhtilali’nin etkileri, Fransa sınırları içinde kalmamış, Avrupa ve dünya genelinde yayılarak milliyetçi hareketleri tetiklemiştir. Napolyon’un Avrupa’da yürüttüğü fetihler sırasında, devrimci milliyetçilik fikirleri de işgal edilen topraklara taşınmıştır. Napolyon, İspanya, İtalya ve Almanya gibi ülkelerde milliyetçiliği teşvik etmiş, bu ülkelerdeki halkların siyasi kimliklerini güçlendirmiştir. Bu etki, özellikle Almanya ve İtalya’nın birleşme süreçlerinde kendini göstermiştir (Breuer, 1992, s. 14). Almanya’da, Johann Gottfried Herder ve Johann Fichte gibi düşünürler, Fransız İhtilali’nden etkilenerek Alman milliyetçiliğini geliştirmişlerdir. Fichte’nin ünlü Alman Milleti’ne Sesleniş konuşmaları, Almanya’da güçlü bir ulusal bilinç uyandırmıştır.

Fransız İhtilali, aynı zamanda “eşitlik” ilkesini yaygınlaştırmış ve bu ilke, ulusal sınırlar içinde herkesin eşit vatandaş kabul edilmesi gerektiği fikrine dayanmıştır. Bu, milliyetçiliğin sosyal ve siyasi bir düzen olarak eşit haklar temelinde şekillenmesine katkı sağlamıştır. Milliyetçilik, halkın egemenliğine dayalı bir siyasi yapı oluşturmayı ve bu yapıyı “ulus” kavramı üzerinden meşrulaştırmayı amaçlamıştır. Smith, bu dönemin milliyetçilik kavramının şekillenmesinde kilit bir rol oynadığını ve modern milliyetçiliğin temel taşlarını oluşturduğunu ifade eder (Smith, 2017, s. 28).

Fransız İhtilali’nin getirdiği cumhuriyetçi milliyetçilik anlayışının yanı sıra, 19. yüzyılın başlarında Romantik milliyetçilik akımı da güçlenmiştir. Romantik milliyetçilik, Fransız İhtilali’nin ideallerine tepki olarak ortaya çıkmış ve ulusların yalnızca siyasi bir yapı değil, aynı zamanda kültürel bir bütün olarak da ele alınması gerektiğini savunmuştur. Bu akım, halk kültürünü, dili ve geleneği milliyetçiliğin merkezi unsurları olarak görmüştür (Anderson, 1995, s. 20). Johann Gottfried Herder, Romantik milliyetçiliğin önemli temsilcilerinden biri olarak, her ulusun kendi özgün ruhuna sahip olduğunu ve bu ruhun dil, kültür ve tarih aracılığıyla korunması gerektiğini savunmuştur.

İhtilal sonrası dönemde, Avrupa’da ve Latin Amerika’da bağımsızlık savaşları ve ulus-devlet kurma çabaları, doğrudan Fransız İhtilali’nin etkisiyle şekillenmiştir. Aynı zamanda, eşitlik ve halk egemenliği ilkeleri, ulusal kimliğin oluşmasında ve milliyetçilik fikrinin geniş

kitlelere ulaşmasında belirleyici olmuştur. Fransız İhtilali, milliyetçiliği, sadece bir siyasi hareket olmaktan çıkararak, kültürel, sosyal ve ahlaki bir hareket haline getirmiştir.

1.3.2. Latin Amerika’da Milliyetçilik

Latin Amerika’da, 19. yüzyılın başlarında, İspanyol ve Portekiz sömürge yönetimlerine karşı bağımsızlık hareketleri başlamıştır. Simon Bolivar ve José de San Martín gibi liderler, bu bağımsızlık savaşlarının öncüleridir. Bu dönemde, halkların kendilerini bir ulus olarak tanımlama çabaları, milliyetçi düşüncelerin güçlenmesine zemin hazırlamıştır (Breuer, 1992, 14). Örneğin, Bolivar, bağımsızlık mücadelesinde “halkın iradesi” ve “toplumsal kimlik” kavramlarını öne çıkarmıştır. Bu, Latin Amerika’nın farklı etnik gruplarını bir araya getirerek ulusal bir bilincin oluşmasına katkı sağlamıştır. Milliyetçiliğin Latin Amerika’daki gelişiminin temelleri bağımsızlık hareketlerinin başlaması ile atılmış ve millet olma bilinciyle şekillenmiştir.

Latin Amerika’da milliyetçilik, Batı Avrupa’daki örneklerinden farklı olarak, esasen sömürgecilik karşıtı bir siyasal tepki biçiminde şekillenmiştir. 19. yüzyılın başlarından itibaren kıta genelinde başlayan bağımsızlık hareketleri, İspanyol ve Portekiz sömürge imparatorluklarının çözülmesiyle birlikte, yeni devletlerin kuruluşuna zemin hazırlamış ve bu süreç, milliyetçiliğin Latin Amerika’da hem bir kurtuluş ideolojisi hem de kimlik inşa aracı olarak benimsenmesine neden olmuştur (Anderson, 2006, s. 68).

Arjantin’de Juan Perón, Brezilya’da Getúlio Vargas gibi liderler, devlet müdahalesini savunan politikalarla hem ulusal sermayeyi korumayı hem de dışa bağımlılığı azaltmayı hedeflemişlerdir (Conniff, 1982, s. 41). Bu politik yaklaşımlar, milliyetçiliği yalnızca bir kültürel kimlik değil, aynı zamanda ekonomik bağımsızlık ve sosyal adalet aracı olarak da yorumlamıştır.

Latin Amerika milliyetçiliği aynı zamanda halkçı ve devrimci eğilimleriyle öne çıkmıştır. Özellikle Küba’da Fidel Castro ve Ernesto “Che” Guevara öncülüğündeki devrimci hareketler hem emperyalizme karşı direnişi hem de halkın özneleşmesini ön plana alarak milliyetçiliği sol-sosyalist bir çerçevede yeniden yorumlamışlardır (Chomsky, 2007, s. 83). Bu bağlamda Latin Amerika’daki milliyetçilik, klasik sağ eğilimli milliyetçiliklerden farklı olarak, daha kapsayıcı, eşitlikçi ve kolektivist bir karakter taşımıştır.

1.3.3. Orta Doğu’da Milliyetçilik

Orta Doğu’da milliyetçilik, Batı Avrupa’daki örneklerinden farklı olarak hem sömürgecilik sonrası kimlik inşası hem de modern devletleşme süreçleriyle iç içe geçmiş karmaşık bir siyasal olgu olarak gelişmiştir. Bölge milliyetçiliklerinin şekillenmesinde Osmanlı

İmparatorluğu'nun dağılması, Batılı mandater yönetimler, Batı-dışı modernleşme girişimleri ve İslam dünyasında ortak aidiyetin çözülüşü gibi çok katmanlı dinamikler etkili olmuştur (Dawisha, 2003, s. 51).

Orta Doğu'daki Arap milliyetçiliği, ilk olarak 19. yüzyılın sonlarında ortaya çıkmış, ancak özellikle I. Dünya Savaşı sonrasında hız kazanmıştır. Osmanlı'nın parçalanmasıyla birlikte, Sykes-Picot Anlaşması gibi emperyalist paylaşım projeleri bölgedeki toplulukları ulusal sınırlara zorlamış ve bu durum milliyetçilik hareketlerinin fitilini ateşlemiştir. Bu bağlamda, Arap milliyetçiliği, sadece bir kültürel ya da etnik bilincin değil; aynı zamanda Batı'ya ve Osmanlı'ya karşı bir kimlik tepkisinin ürünü olmuştur (Kedourie, 1992, s. 137).

20. yüzyılın ortalarında, Cemal Abdünnasır liderliğinde Mısır'da somutlaşan Pan-Arap milliyetçiliği, bölgeyi birleştirme idealiyle yükselmiş; Irak, Suriye ve Libya gibi ülkelerde de yankı bulmuştur. Nasır'ın milliyetçiliği hem sosyalist hem seküler temellere dayanırken, Batı karşıtı ve anti-emperyalist bir söylemle şekillenmiştir (Gendzier, 1998, s. 92). Ancak bu tür milliyetçilikler çoğu zaman otoriter rejimlerin ideolojik aparatı hâline gelmiş, bölgesel gerçekliklerle uyum sağlayamamış ve başarısız birlik denemeleriyle sönümlenmiştir.

Orta Doğu milliyetçiliğinin bir başka dikkat çekici yönü, İslamcılıkla olan ilişkidir. Arap milliyetçiliği ve İslami kimlik çoğu zaman rekabet içinde olmuş, İslamcılık milliyetçiliği “bölücü”, milliyetçilik ise İslamcılığı “gerici” olarak görmüştür. Ancak İran İslam Devrimi gibi örneklerde görüldüğü üzere, bazı ülkelerde milliyetçi söylem ile İslamcı yaklaşım birleşerek özgün bir model ortaya koymuştur. İran örneğinde Humeyni'nin ideolojisi, “ümme” kavramını merkeze alsa da Fars kimliği ve Şii geleneği ile iç içe geçmiş, bu da İslami-millî bir çizgi doğurmuştur (Bayat, 2005, s. 144).

Filistin meselesi ise Orta Doğu'daki milliyetçiliğin başka bir vechesini oluşturur. 20. yüzyıl boyunca Filistinliler, hem İsrail'e karşı ulusal bağımsızlık mücadelesi, hem de Arap dünyasında kimlik mücadelesi vermiştir. Filistin milliyetçiliği, bu nedenle bir yandan Arap birliğiyle dayanışma kurarken, diğer yandan kendi ulusal kimliğini vurgulayan bağımsız bir çizgi geliştirmiştir (Khalidi, 1997, s. 123).

Orta Doğu'daki Kürt milliyetçiliği de dikkate değerdir. Türkiye, Irak, İran ve Suriye gibi çok uluslu devletlerde yaşayan Kürt toplulukları, 20. yüzyıl boyunca farklı düzeylerde kültürel ve siyasal hak talepleri ile milliyetçi refleksler sergilemiş; özellikle Irak'ta federal bir yapılanma, Suriye ve İran'da ise zaman zaman bastırılan isyanlarla gündeme gelmiştir (McDowall, 2004, s. 201).

Bu çerçevede Orta Doğu milliyetçilikleri, Avrupa'daki modellerden farklı olarak genellikle devletsiz kimliklerin devlete ulaşma arzusu ve/veya yeni kurulan devletlerde ulus inşa çabası üzerinden şekillenmiştir. Ayrıca dinin toplumsal yapı üzerindeki güçlü etkisi, Orta Doğu'daki milliyetçiliğin genellikle seküler-laik bir zemine oturmasını zorlaştırmış, çoğu zaman ya dinî meşruiyetle uzlaşma ya da ona karşıt bir tutumla gelişme göstermesine yol açmıştır.

1.3.4. Afrika'daki Milliyetçilik

Afrika'da milliyetçilik, büyük ölçüde sömürge yönetimlerine karşı verilen siyasal ve kültürel bir direnişin ürünü olarak ortaya çıkmıştır. 19. yüzyıl boyunca kıta genelinde Avrupa devletlerinin yoğun sömürge faaliyetlerine maruz kalan Afrika halkları, 20. yüzyılın ortalarına doğru artan bir bilinçlenme ve örgütlenme süreciyle birlikte anti-emperyalist bir milliyetçilik hareketi başlatmışlardır. Bu yönüyle Afrika'daki milliyetçilik, Batı'daki etnik-kültürel milliyetçilikten çok farklı bir içerikte, özgürleşme ve bağımsızlık mücadelesi şeklinde gelişmiştir (Mazrui, 2004, s. 93).

Milliyetçiliğin Afrika'daki yükselişi, özellikle II. Dünya Savaşı sonrasında ivme kazanmıştır. Savaş sırasında sömürge halklarının Avrupa ordularında savaşması hem siyasal farkındalığı artırmış hem de beyaz üstünlüğü miti sarsılmıştır. Bu süreçte Afrika'daki aydın kesim, kendi tarihsel ve kültürel değerlerine yönelmiş; eğitimli lider kadrolar, Batı tipi ulus-devlet modelini temel alarak bağımsızlık taleplerini formüle etmiştir (Rodney, 2003, s. 127). Bu dönemde Kwame Nkrumah (Gana), Jomo Kenyatta (Kenya) ve Patrice Lumumba (Kongo) gibi liderler hem sömürgecilik karşıtı duruşları hem de Afrika kimliğini merkeze alan söylemleriyle kıta çapında etkili olmuşlardır.

Afrika'daki milliyetçilik, sadece siyasal bir bağımsızlık talebiyle sınırlı kalmamış; aynı zamanda kültürel bir uyanışı da beraberinde getirmiştir. Yerlilik ve özgünlük vurgusu, sömürge döneminde bastırılan kimlik unsurlarının yeniden ihyasıyla bütünleşmiştir. Bu bağlamda, milliyetçilik aynı zamanda kültürel bir rehabilitasyon projesi olarak da işlev görmüştür (Fanon, 2015, s. 145). Ancak Afrika'da milliyetçilik çoğu zaman kabilecilik, etnik parçalanma ve yapay sınırlar gibi sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Sömürgeci güçlerin, kıtanın etnik ve kültürel yapısını dikkate almadan çizdiği sınırlar, yeni kurulan ulus-devletlerin içinde büyük bir bütünleşme sorunu yaratmıştır. Bu durum, bazı ülkelerde milliyetçiliğin birleştirici değil bölücü bir işlev üstlenmesine neden olmuş ve etnik çatışmaları beraberinde getirmiştir (Chabal, 2009, s. 112).

Afrika'daki milliyetçiliğin önemli bir yönü de Pan-Afrikanizm düşüncesidir. Bu ideoloji, kıtadaki tüm halkların birleşmesini ve ortak bir Afrika bilinci oluşturulmasını amaçlamaktadır. Pan-Afrikanizm, ırk ayrımcılığına, emperyalizme ve Batılı değer dayatmalarına karşı çıkan evrenselci bir anlayışı temsil eder. Bu düşünce, yalnızca Afrika kıtasıyla sınırlı kalmamış; aynı zamanda Amerika, Karayipler ve Avrupa'da yaşayan siyah topluluklar arasında da yankı bulmuştur (Mazrui, 2004, s. 197).

Afrika milliyetçiliği, bütün çelişkilerine rağmen, sömürgeci tahakküme karşı verilen mücadelenin temel taşı olmuş; aynı zamanda modern Afrika kimliğinin inşasında kurucu bir rol üstlenmiştir. Türk Kurtuluş Savaşı'nın ve Mustafa Kemal Atatürk'ün Batı emperyalizmine karşı gösterdiği duruş da Afrika'daki bazı bağımsızlık hareketleri üzerinde etkili olmuş; özellikle eğitimli lider kadrolar tarafından örnek alınmıştır. Bu yönüyle Türk milliyetçiliği, Afrika milliyetçiliğine ilham verici bir "bağımsızlık milliyetçiliği" modeli sunmuştur.

1.3.5. Asya'daki Milliyetçilik

Asya'da milliyetçilik, Batı Avrupa'daki aydınlanmacı bireyci ve liberal temellerden farklı olarak, genellikle toplumsal seferberlik ekseninde şekillenmiştir. Çin, Hindistan, Japonya ve Güneydoğu Asya gibi bölgelerde milliyetçilik hem emperyalizme karşı bağımsızlık mücadelesinin hem de modernleşme arayışlarının merkezinde yer almıştır (Duara, 2004, s. 73).

Hindistan örneği, Asya'daki milliyetçiliğin en çarpıcı biçimlerinden biridir. Mahatma Gandhi'nin öncülüğünde gelişen Hint milliyetçiliği, bir yandan İngiliz sömürgeciliğine karşı pasif direniş ve sivil itaatsizlik yöntemleriyle mücadele ederken, diğer yandan da dini çoğulculuk, kültürel kökler ve ekonomik özerklik taleplerini merkezine almıştır (Gandhi, 2011, s. 101). Gandhi'nin "Swadeshi" (yerli üretimi destekleme) politikası hem ekonomik hem kültürel bir bağımsızlık arayışının yansıması olmuştur.

Japonya'da ise milliyetçilik daha farklı bir seyir izlemiştir. Meiji Restorasyonu'yla birlikte başlatılan modernleşme süreci, Japon milliyetçiliğinin Batı'ya karşı rekabetçi ama aynı zamanda devlet merkezli ve emperyal eğilimli bir karakter kazanmasına yol açmıştır. 19. yüzyıl sonundan itibaren Japonya, Asya'da yayılmacı bir güç hâline gelirken milliyetçilik, devletin gücünü kutsayan ve bireyi arka plana atan bir ideolojik zeminde gelişmiştir (Huntington, 2004, s. 210).

Çin'de milliyetçilik, Qing Hanedanı'nın çözülme süreci ve Batı'nın dayattığı "aşağılanma yüzyılı" (1839–1949) sonrasında filizlenmiş ve Sun Yat-sen'in "Üç Halk İlkesi" çerçevesinde kuramsallaşmıştır. Sun'a göre Çin milliyetçiliği hem Han Çinlilerinin üstünlüğüne hem de çok uluslu bir yapıda birlikçi bir kimlik inşasına dayalıydı. Mao Zedong

dönemindeyse milliyetçilik, komünist ideolojiyle harmanlanarak devrimci bir halk seferberliği biçimini almıştır (Fanon, 2015, s. 223).

Güneydoğu Asya ülkelerinde (Vietnam, Endonezya, Filipinler) milliyetçilik, Fransız, Hollanda ve İspanyol sömürgeciliğine karşı verilen bağımsızlık savaşları etrafında biçimlenmiştir. Bu coğrafyalarda milliyetçilik genellikle yerli dinî yapılarla, kültürel geleneklerle ve köylü kitlelerin mobilizasyonu ile bütünleşmiştir. Vietnam'da Ho Chi Minh'in önderliğinde gelişen milliyetçilik, sosyalist ilkelerle beslenen anti-emperyalist bir halk savaşı biçiminde gelişmiştir (Rodney, 2003, s. 141).

Asya'daki milliyetçilik hareketlerinin önemli bir özelliği de Türk Kurtuluş Savaşı'nın bölgedeki etkisidir. Hindistan'dan Çin'e, Vietnam'dan Endonezya'ya kadar birçok bağımsızlık önderi, Atatürk'ün askeri ve siyasi mücadelesini model olarak görmüş; Türkiye'nin Batı'ya karşı kazandığı zafer, Asya'nın özgüvenini yeniden inşa eden bir ilham kaynağı olmuştur. Gandhi'nin "*Atatürk İngilizleri yenene kadar Tanrı'yı İngiliz sanırdık*" sözü, bu etkinin ne denli derin olduğunu göstermektedir (Ahmad, 2008, s. 198).

1.3.6. Sömürgecilik Dönemi ve Bağımsızlık Hareketleri

Sömürgecilik, 19. yüzyılda, özellikle Avrupa güçleri tarafından geniş çapta yürütülen bir süreçti. Bu dönem, yalnızca ekonomik çıkarlar doğrultusunda halkların sömürülmesiyle değil, aynı zamanda kültürel ve politik kimliklerinin de baskı altına alınmasıyla karakterize edilmiştir. Bu bağlamda milliyetçilik, sömürge halkları arasında ulusal bilincin uyanmasına ve bağımsızlık mücadelesinin tetiklenmesine olanak sağlamıştır. Sömürgecilik sonrası dönemde, Afrika'da ve Asya'da etnik milliyetçilik akımları da ortaya çıkmıştır. Bu akımlar, özellikle çok etnikli yapıya sahip ülkelerde, belirli etnik grupların kendi kimliklerini koruma çabalarıyla şekillenmiştir. Örneğin, Kenya'daki Mau Mau isyanı, Kikuyu halkının, İngiliz sömürge yönetimine karşı kendi kültürel kimliklerini savunma mücadelesinin bir örneğidir. Breuer bu tür hareketlerin, sömürgeci güçlerin egemenliğine karşı sadece siyasi bir mücadele değil, aynı zamanda kültürel bir direniş olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

1.3.7. I. Dünya Savaşı ve Milliyetçilik

I. Dünya Savaşı, dünya genelinde milliyetçiliğin seyrini değiştiren önemli bir dönüm noktasıdır. Savaşın ardından ortaya çıkan siyasi boşluk ve yeni ulus devletlerin kurulması, milliyetçilik fikrinin yeniden şekillenmesine yol açmıştır.

Versailles Antlaşması ile haritalar yeniden çizilirken, imparatorluklar parçalanmış ve yeni ulus devletler kurulmuştur. Bu süreç, yalnızca siyasi bir yeniden yapılanma değil, aynı zamanda etnik grupların yeniden tanımlanması anlamına da gelmiştir. Bu durum, Balkanlar ve

Orta Doğu'da etnik çatışmalara neden olmuş, etnik milliyetçilik anlayışının güçlenmesine yol açmıştır (Smith, 2002, s. 177). Örneğin, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşü ile birlikte, yeni kurulan devletler, etnik kimliklere dayalı bir ulusal bilinç geliştirmek için mücadele vermişlerdir.

Savaş sonrası dönemde, birçok yeni devlet, etnik kimlik temelli milliyetçilik anlayışını benimsemiştir. Bu durum, özellikle Polonya, Çekoslovakya ve Yugoslavya gibi çok etnikli devletlerde etnik çatışmalara ve ayrışmalara neden olmuştur. Bu dönemde milliyetçiliğin, etnik gruplar arasındaki ilişkileri ve çatışmaları derinleştirdiğini vurgulanmaktadır. Etnik kimlikler üzerinden ortaya çıkan aşırı milliyetçi söylemler sonucunda biz kavramı ve öteki kavramı ağırlığını artırarak devlet içerisinde farklı söylemleri beraberinde getirmektedir (Hobsbawm, 1993, s. 205). Milliyetçilik, farklı etnik gruplar arasında yalnızca bir milli bilinç oluşturmakla kalmamış, aynı zamanda bölgesel ve uluslararası gerginliklere de yol açmıştır.

1.3.8. II. Dünya Savaşı ve Sonrası

II. Dünya Savaşı, dünya genelinde milliyetçiliğin yeniden şekillenmesine neden olmuştur. Savaşın ardından pek çok sömürge ülkesi bağımsızlıklarını kazanma yoluna gitmiş ve milliyetçilik bu süreçte önemli bir ideolojik zemin oluşturmuştur.

1945 sonrası dönemde, özellikle Afrika'da ve Asya'da bağımsızlık hareketleri hız kazanmıştır. Bu süreç, halkların siyasi kimliklerini pekiştirme çabalarının bir parçası olarak görülmüştür. Örneğin, Gana'nın bağımsızlık mücadelesinde Kwame Nkrumah, ulusal bir bilincin oluşturulmasının yanı sıra, ekonomik bağımsızlık için de mücadele etmiştir. Nkrumah, *"Bağımsızlık sadece siyasi bir kazanım değil, aynı zamanda ekonomik özgürlüğün de sağlanması anlamına gelir"* diyerek, milliyetçiliği ekonomik bağlamda da ele almıştır.

1.3.9. Soğuk Savaş Dönemi Milliyetçilik

Soğuk Savaş dönemi, milliyetçiliğin bir başka önemli aşamasını temsil eder. Bu dönemde, ABD ve Sovyetler Birliği arasındaki ideolojik mücadele, birçok ülkede milliyetçilik anlayışının evrimini etkilemiştir. Milliyetçilik, sosyalist veya kapitalist bloklarla ilişkilendirilirken, birçok bağımsızlık hareketi, kendi ideolojik yönelimlerini bu bağlamda belirlemiştir. Bu durum, milliyetçiliğin yalnızca yerel bir olgu değil, aynı zamanda uluslararası bir mücadele biçimi haline gelmesini sağlamıştır (Giddens, 2010, s. 67).

20. yüzyıl boyunca genelde devlet merkezli ortaya konulan bir ideoloji haline gelen milliyetçilik bu dönemin sonunda ortaya çıkan küresel dönüşümler sonucunda kendine düşen payı almış ve değişime uğramıştır. Soğuk savaş döneminde ve sonrasında gelinen durumda, devlet otoritesi her ne kadar yine baskın bir duruş sergilese de milliyetçilik söylemlerini

etkileyen farklı etkiler de kendini göstermiştir. Özellikle neoliberal politikaların sonucunda gelişen ekonomik serbestleşme ve kamu yönetimi karşısında özel sektörün kendini ispat etmesi, sivil toplum faktörünün gelişmesi ve otorite olan devletin çekildiği ve veya boş bıraktığı bazı alanlara hâkim olması, bunların sonucunda popüler kültürün ani bir şekilde kendini göstermesi gibi gerekçeler, Soğuk Savaş sonrası dönemde milliyetçiliği de etkisi altına almış ve nihayetinde milliyetçiliğin yeniden üretimini etkilemiştir. Öte yandan, özellikle millet olma başarısını kazanamamış grupların birbirleri ile mücadeleleri ve genel olarak soğuk savaş süreci, devletleri milliyetçi duruş sergilemek ve politikalar üretmek hususunda bazı değişikliklere gitmeye mecbur etmiştir.

1.4. MİLLİYETÇİLİĞİN DÜŞÜNÜRLERİ

Milliyetçilik, farklı siyasal, toplumsal ve ideolojik bağlamlarda birçok düşünür ve lider tarafından savunulmuştur. Bu savunucular, milliyetçiliğin hem teorik gelişimine hem de pratikte uygulanışına katkıda bulunmuşlardır. Milliyetçilik fikri, sanayi devriminden Fransız İhtilali'ne, 19. ve 20. yüzyıl savaşlarından ulus-devletlerin kuruluşuna kadar geniş bir yelpazede farklı bağlamlarda ele alınmış ve bu süreçlerde farklı düşünürler tarafından şekillendirilmiştir.

1.4.1. Johann Gottfried Herder

Milliyetçiliğin önemli savunucuları arasında olan Johann Gottfried Herder, milliyetçilik düşüncesinin kültürel boyutu üzerinde duran bir isim olarak öne çıkar. Herder, milliyetçiliği bir ulusun dili, tarihi, gelenekleri ve kültürü etrafında inşa edilen bir olgu olarak tanımlar. Ona göre, her ulusun kendine özgü bir halk ruhu vardır ve bu ruh, milletin kültürel kimliğini ve birliğini oluşturur (Smith, 2002, s. 34). Her milletin kendine özgü olan bu ruhu, milletin tarihi, gelenekleri, dili ve edebiyatında tezahür eder. Herder için dil, ulusun kimliğinin en güçlü ifade biçimidir. Dilin, milletin düşünce tarzını, duygularını ve dünya görüşünü şekillendirdiğini savunur. Dolayısıyla, Herder'in milliyetçiliği, etnik ve kültürel bir temele dayanır ve her ulusun kendi özgünlüğünü korumasını teşvik eder.

Aydınlanma düşünürlerinin evrenselcilik anlayışına eleştirel yaklaşan Herder, tek bir insanlık fikrini ve kültürlerin homojenleşmesini savunan evrenselciliğin, yerel ve kültürel çeşitliliği tehdit ettiğini düşünmüştür. Ona göre, her millet kendi tarihsel ve coğrafi koşullarına göre farklı bir şekilde gelişir ve bu farklılık korunması gereken bir zenginliktir. Bu düşünce, kültürel milliyetçiliğin temellerinden biri olmuştur. Ulusların tarihsel olarak sürekli bir gelişim içinde olduğunu savunan Herder, bu sürecin, nesilden nesile aktarılan birikimlerle şekillendiği hususu üzerinde durur. Ona göre, bir milletin tarihi, kimliğini anlamının anahtarıdır. Bu

nedenle, ulusal tarih, sadece bir geçmiş anlatısı değil, aynı zamanda geleceği şekillendiren bir güçtür.

Herder'in milliyetçiliği, dışlayıcı ya da saldırgan bir karakter taşımaz. O, ulusların birbirlerine üstünlük kurmadan, kendi kimliklerini koruyarak bir arada var olabileceklerine inanır. Bu nedenle, Herder'in milliyetçiliği romantik ve idealist bir çerçevede değerlendirilir. Ancak, bu idealist yaklaşım, daha sonraki dönemlerde dışlayıcı milliyetçilik biçimlerine referans olarak kullanılmıştır.

Herder'in savunduğu kültürel milliyetçilik, özellikle 19. yüzyılın romantik milliyetçilik akımlarını derinden etkilemiştir. Bu yaklaşım, milletin varlığını biyolojik ya da ırksal temellere değil, kültürel miras ve dil birliğine dayandırmasıyla modern milliyetçilik teorileri için bir temel teşkil etmiştir (Breuer, 1992, s. 112).

1.4.2. Ernest Renan

Ernest Renan, 19. yüzyılın sonlarında milliyetçiliğin modern tanımlarından birini yaparak milli hassasiyetlerin oluşturulmasında toplumsal iradenin önemine vurgu yapmıştır. Renan, bir ulusun varlığını kan bağına ya da etnik kökenlere değil, geçmişin ortak hatıraları, tarihi hafıza ve geleceğe yönelik ortak bir irade üzerine kurar. Ona göre, ulus bir tür günlük plebisit, yani sürekli bir irade beyanıdır. Canlılığını koruyarak değişen ve dönüşen, günlük rutinlerle birlikte varlığını idame ettiren bu anlayış, ulusu sadece etnik ya da biyolojik bir topluluk olarak değil, tarihsel ve siyasi bir birlik olarak gören modern milliyetçiliğin temellerinden biridir (Smith, 1991, s. 24).

1882 yılında Sorbonne Üniversitesi'nde verdiği "Bir Millet Nedir?" başlıklı konferansında ortaya koyduğu fikirlerle modern milliyetçilik teorisinin temel taşlarından birini oluşturan Renan'a göre millet, ortak bir geçmişe ve ortak bir iradeye dayanan dinamik bir topluluktur. Onun ünlü tanımı, bir milleti, "*ortak bir geçmişten kaynaklanan acı ve mutlulukların hatırası ile bugünü birlikte yaşama isteği*" olarak ifade eder. Bu tanım, milliyetçilik düşüncesini etnik temelden ziyade, bireylerin bilinçli bir irade beyanına dayandırır. Renan, bir milleti günlük bir halk oylaması olarak tanımlar ve bu tanım, ulusun sürekli yeniden inşa edilen bir topluluk olduğunu ima eder. Bu görüş, milliyetçiliğin statik değil, dinamik bir süreç olduğunu vurgular.

Ulusların tek bir ırka veya dile dayandırılmayacağını; bir milletin, birden fazla kültür, dil ve topluluğun birleşiminden doğabileceğini ileri süren Renan, etnik milliyetçiliğin tekdüze ve dışlayıcı yapısını eleştirerek, milletin tarihsel, kültürel ve siyasi bir sentez olduğu üzerine cümle kurarak milli hassasiyetlerin, ortak bir dil veya biyolojik kökenlerin benzerliği ile

ilişkilendirilebileceğinin fakat paylaşılan anılar, birlikte yaşanan hüznün ve sevinçler ile asıl şeklini aldığını savunmaktadır.

Renan'ın milliyetçilik anlayışında tarihin ve milli hafızanın önemi büyüktür. Ancak Renan, bir milletin tarihini sadece kahramanlık hikayelerine veya zaferlere dayandırmanın tehlikeli olduğunu vurgular. Ölülerini ile övünmenin yerine onların yaşantılarını hayatına ayna tutan insanların milli duruşları daha efdaldır düsturu da onun bu görüşünü desteklemektedir. Onun fikirlerinden anlaşılabilir tarihin hem hatırlanması hem de unutulması gerekir. Örneğin, ulusal birliğin sağlanması için geçmişte yaşanan çatışmaların, ayrımcılıkların veya savaşların bilinçli bir şekilde unutulması gerekebilir. Renan'ın bu görüşü, “unutma” kavramını ulusal kimliğin inşasında olumlu bir araç olarak gören nadir bir perspektif sunar. Kanaatimizce Renan'ın “unutma” fikri, ulusal kimliğin barışçıl bir şekilde inşası için anlamlı olsa da bu yaklaşım tarihsel adalet ve hakikat arayışı ile çelişebilir. Unutulan tarih, mağduriyetlerin sürmesine veya tekrarlanmasına yol açabilir. Ayrıca Renan'ın “iradi” millet anlayışı, teoride kapsayıcı görünse de pratikte bir milletin sınırlarını belirlemek için yeterli bir kriter olmayabilir. Örneğin, bir topluluğun irade beyanı her zaman açık veya kolay tanımlanabilir değildir.

Renan'ın yaklaşımı, modern devletlerin kuruluşunda büyük etkiler yaratmış, özellikle Fransız İhtilali sonrasında yükselen vatandaşlık temelli milliyetçilik akımlarını etkilemiştir. Bu çerçevede, ulusal kimliğin bir seçim ve irade meselesi olduğuna dair savı, Batı Avrupa'da ulus-devletlerin kurulma sürecinde önemli bir yer edinmiştir.

1.4.3. Giuseppe Mazzini

19. yüzyılın ortalarında İtalya'nın birleşme sürecinin fikir öncüsü olarak, milliyetçilik düşüncesine siyasi ve devrimci bir boyut kazandıran önemli bir düşünür ve eylem adamı olarak öne çıkar. Mazzini'ye göre milliyetçilik, yalnızca bir ulusun kendi bağımsızlığını kazanma çabası değil; aynı zamanda insanlığın ilerlemesini sağlayacak evrensel bir dayanışma ve ahlaki yükseliş hareketidir. Her millet, onun nazarında Tanrı tarafından kendisine verilmiş bir görevle insanlık ailesine hizmet etmekle yükümlüdür. Bu yönüyle Mazzini, milliyetçiliği sadece ulusal sınırlara hapsolmuş bir kimlik siyaseti olarak değil, aynı zamanda insanlığın ortak geleceğine katkı sunan bir sorumluluk olarak konumlandırmıştır.

Onun fikirleri, özellikle İtalya'nın birleşme süreci bağlamında belirginleşmiş; siyasi pratikle iç içe geçmiş bir milliyetçilik tanımı oluşturmuştur. Bu yaklaşım, yalnızca İtalyan milliyetçiliği üzerinde değil, Avrupa'nın farklı coğrafyalarındaki bağımsızlık hareketleri üzerinde de etkili olmuştur. Mazzini'nin düşüncelerinin bu denli yaygınlaşması, milliyetçiliğin tekil bir kültürel bağlamdan çıkıp evrensel değerlerle yoğrulmuş bir siyasi söyleme dönüşebileceğini göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Tıpkı Ernest Renan'ın Fransa

merkezli fikirlerinin Türk milliyetçileri üzerinde dolaylı bir etki yaratması gibi, Mazzini'nin düşünceleri de kendi sınırlarını aşarak diğer ulusların aydınları tarafından dikkate alınmıştır.

Bu noktada özellikle Ziya Gökalp'in düşünce sisteminde göze çarpan bir benzerlik dikkat çeker. Gökalp, milliyeti tanımlarken din, dil ve ırk esasına değil, tarih, kültür ve kader birliği ilkelerine dayanan bir çerçeve çizer ki bu yaklaşım, Renan'ın millet tarifindeki “*ortak hatıralar ve birlikte yaşama iradesi*” fikrini hatırlatır. Aynı şekilde, Türk milliyetçiliğinin kurucu düşünce yapısında yer alan bu tür yorumların, Avrupa'daki milliyetçilik literatürünün doğrudan bir tercümesi değil, yerel ihtiyaçlara göre yeniden yorumlanmış bir sentez olduğu görülür.

Mazzini'nin milliyetçilik anlayışının İtalya dışındaki bazı halklar üzerinde de etkisi olmuş; özellikle Polonya, Macaristan ve Balkanlar'daki ulusal kurtuluş hareketlerinde onun “kutsal vatan” ve “milletin iradesi” kavramları referans alınmıştır. Milliyetçiliğin fikirsiz dolaşımı, çoğu zaman ortak mücadele koşullarının ve siyasal baskıların benzerliği üzerinden gerçekleşmiş; fikirler bir coğrafyadan diğerine geçerken dönüştürülerek, kendi yerel koşulları içinde yeniden yorumlanmıştır.

Mazzini'ye göre ulus, Tanrı tarafından belirlenmiş ortak değerleri olan topluluktur ve her ulus kendi kaderini tayin etme hakkına sahiptir. Ulusların bağımsızlığını kazanarak kendi devletlerini kurmalarının ahlaki bir zorunluluk olduğunu savunmuş, bu çerçevede milliyetçiliği demokratik ve özgürlükçü bir hareket olarak görmüştür (Guibernau, 1997, s. 128).

Millet kavramını Tanrı'nın insanlık üzerindeki iradesinin bir yansıması olarak gören Mazzini'ye göre milletler, insanlığın ilerlemesini sağlayan temel birimlerdir. Bu yaklaşım, milliyetçiliği yalnızca politik bir mefhum olarak değil, ahlaki ve kutsal bir görev olarak da tanımlar. Ona göre bir millet, halkın özgür iradesiyle tanımlanır ve halk, bireysel haklarını ulusal bir çatı altında özgürce kullanabilmelidir. Bu, dönemin diğer düşünürlerinin görüşlerinden ayrışır; zira Mazzini, özgürlüğü yalnızca bireysel bir hak olarak değil, ulusal bir gereklilik olarak görmüştür.

Mazzini'nin düşünceleri, özellikle İtalyan ve Alman birleşme hareketleri gibi ulus-devletlerin kurulma süreçlerinde önemli bir ideolojik dayanak sağlamıştır. Milliyetçiliğin bir halk hareketi olarak kitleselleşmesini savunan Mazzini, modern ulusal devletlerin oluşumunda siyasi milliyetçiliğin nasıl bir rol oynayacağını teorize etmiştir (Gellner, 1992, s. 45).

1.4.4. Ernest Gellner

Ernest Gellner, milliyetçiliğin modernleşme süreciyle birlikte ortaya çıktığını savunan önemli bir teorisyendir. Gellner'e göre milliyetçilik, sanayi toplumlarının bir gerekliliği olarak

doğmuştur. Sanayi devrimiyle birlikte toplumların iç içe geçmesi ve ortaya çıkan karışıklık, milli kimlik ve birlik ihtiyacını doğurmuş ve bu süreç milliyetçiliğin yükselmesine ortam hazırlamıştır (Gellner, 1992, s. 73). Gellner, modern milliyetçilik teorilerinin geliştirilmesinde önemli katkılar yapmış ve milliyetçiliğin sadece bir ideoloji değil, aynı zamanda modern ulusal devletlerin ve toplumların bir aracı olduğunu savunmuştur.

Gellner, milliyetçiliğin modern toplumların eğitim sistemleri, bürokratik yapıları ve ekonomi politikaları ile yakından ilişkili olduğunu belirtir. Ona göre, modern devletlerin homojenleşmiş aidiyetlik inşa etmesi, sanayi toplumlarının gerektirdiği iş gücü ve üretim yapısının bir sonucudur (Smith, 1991, s. 34). Bu bağlamda Gellner, milliyetçiliğin toplumsal ve ekonomik modernleşme için de bir araç olduğu üzerinde durmuştur.

1.4.5. Anthony D. Smith

Milliyetçilik çalışmalarına yaptığı katkılarla tanınan bir başka önemli düşünür olan Smith'in teorileri, etnik milliyetçilik ile çağdaş milliyetçilik arasındaki ilişkiyi çözümlenmeye çalışır. Ona göre, milliyetçilik modern bir olgu olmakla birlikte, tarihsel olarak çok eski etnik topluluklara dayanmaktadır. Smith, milliyetçiliği, modern ulus-devletlerin kurulmasından önce var olan etnik toplulukların mirasından gelen bir kimlik arayışı olarak tanımlar.

Smith'in çalışmaları, özellikle milli kimliğin inşası ve etnisite arasındaki ilişkiye odaklanmış ve milliyetçiliğin tarihsel ve kültürel kökenlerine dair derinlemesine analizler yapmıştır. Smith'e göre ulus, tarihsel bir topluluk olarak varlığını sürdürür ve milliyetçilik, bu topluluğun modern çağda yeniden canlandırılma sürecidir. Bu açıdan Smith, modern milliyetçiliğin tarihsel ve kültürel kökenlerini açıklamakta önemli bir rol oynamıştır.

Smith'in etno-sembolist yani ırk temelli yaklaşımı, Ernest Gellner ve Benedict Anderson gibi modernist düşünürlerden farklıdır. Modernistler, ulusların modern kapitalist süreçler, sanayileşme ve iletişim teknolojilerinin yaygınlaşması gibi gelişmelerin bir ürünü olduğunu savunurken, Smith, ulusların tarihsel bir süreklilik arz ettiğini ileri sürer. Ancak, bu yaklaşım eleştiriye açıktır; zira, tarihsel süreklilik fikri, her ulusun mitolojisine dayandırılabilir bir açıklama sunabilir ve bu durum, ulusların objektif bir analizini zorlaştırabilir.

Smith'in tarihsel ve etnik kökenlere vurgu yapması, bazen fazla kültürel determinist yani sebepler zincirine bağlı olarak ortaya çıkan bir bakış açısına sahip olduğu şeklinde eleştirilmiştir. Bu yaklaşım, ulusal kimliklerin esnekliğini ve küreselleşmenin ulus üzerindeki etkilerini yeterince açıklayamaz. Özellikle çağdaş dünyada, kimliklerin hızlı dönüşümü ve ulusların sınırlarının kültürel açıdan geçirgen hale gelmesi, Smith'in modelini sınırlı

kılmaktadır. Smith'in çalışmaları, post-kolonyal eleştirmenler tarafından, Batı merkezli ulus modellerine fazlasıyla bağımlı olmakla eleştirilmiştir. Post-kolonyal teorisyenler, ulusların oluşumunda sadece tarihsel hafızanın değil, aynı zamanda sömürgecilik, direniş ve karşı-hegemonik mücadelelerin de etkili olduğunu vurgular.

1.4.6. Eric Hobsbawm

Milliyetçilik üzerine yaptığı eleştirel değerlendirmelerle tanınan, Marksist bir tarihçi ve sosyolog olan Hobsbawm, milliyetçiliği tarihsel bağlamda ele alarak, özellikle modern devletin ve sanayileşmenin bir ürünü olduğunu savunmuştur. Hobsbawm, milliyetçiliği incelemek için tarihsel materyalist bir perspektif benimsemiş, bu ideolojiyi sosyal, ekonomik ve politik dönüşümlerin bir sonucu olarak görmüştür. Onun "Milletler ve Milliyetçilik: Program, Mit, Gerçeklik" adlı eseri, modern milliyetçiliğin kökenlerini ve etkilerini anlamak için temel bir kaynak niteliğindedir.

Hobsbawm'a göre, millet ve milliyetçilik modern olgulardır. Onun analizinde, millet kavramı, endüstri devriminin, merkezi devletlerin güçlenmesinin ve kitlesel iletişim araçlarının gelişiminin bir sonucudur. Örneğin, 19. yüzyılda sanayileşme ve eğitimin yaygınlaşması, ortak bir dil ve kültür oluşturmayı teşvik etmiş, bu da ulusal kimliklerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.

Bu bağlamda Hobsbawm, milliyetçiliği bir icat edilmiş gelenek olarak ele alır. Ona göre, ulusal kimlikler doğal ya da tarih boyunca sürekli var olan gerçeklikler değil, modern dönemde siyasi liderler ve aydınlar tarafından oluşturulan yapay yapılandırmalardır. Bu görüş, milliyetçiliğin tarihsel süreklilik iddialarını sorgulamaktadır.

Hobsbawm, milliyetçiliğin kitleleri mobilize etmek için kullanılan bir araç olduğuna dikkat çeker. Modern devletler, ulusal kimlikleri güçlendirmek için eğitim sistemini ve kültürel araçları kullanmıştır. Ulusal marşlar, bayraklar ve anma törenleri gibi semboller, bu sürecin önemli unsurlarıdır. Ancak Hobsbawm, bu sembollerin halk tarafından benimsenmesinin her zaman kendiliğinden olmadığını, genellikle zorla ya da manipülatif yöntemlerle dayatıldığını savunur. Marksist bir tarihçi olarak Hobsbawm, milliyetçiliğin sınıfsal çelişkileri gizlemek için bir araç olarak kullanılabileceğini belirtir. Özellikle 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başında, işçi sınıfı hareketlerinin yükseldiği dönemlerde, milliyetçilik söylemleri, sınıf bilincini bastırmak ve toplumsal düzeni sürdürmek için kullanılmıştır.

Hobsbawm, milliyetçiliğin çelişkili bir ideoloji olduğuna dikkat çeker. Bir yandan ulusal kimlikler ve bağımsızlık için mücadeleyi teşvik ederken, diğer yandan baskıcı ve

dışlayıcı olabilmektedir. Milliyetçiliğin, özellikle 20. yüzyıldaki faşist rejimlerle ilişkilendirilmesi, onun bu ideolojiye yönelik eleştirel bakışını güçlendirmiştir.

1.4.7. Benedict Anderson

Benedict Anderson, modern milliyetçilik çalışmalarında derin etkiler bırakmış bir isimdir. Onun *Hayali Cemaatler: Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması (1983)* adlı eseri, milliyetçilik olgusunu anlamada devrim niteliğinde bir yaklaşımla tanınır. Anderson, milliyetçiliği öncelikle hayali bir cemaat olarak tanımlar ve modern toplumların siyasi, kültürel ve teknolojik dönüşümleri ile ilişkilendirir. Bu kavram, milliyetçilik üzerine yapılan akademik tartışmalarda kritik bir referans noktası olmuştur.

Anderson, milletlerin hayali cemaatler olduğunu söyler çünkü bir ulusun tüm üyelerinin birbirini tanınması mümkün olmasa da insanlar aralarında bir bağ ve dayanışma hissi taşırlar. Bu hayali bağ, ortak bir dil, tarih ve kültürel ortaklıklar üzerinden şekillenir. Anderson'a göre, bu cemaatin "hayali" olması, onun gerçek olmadığını değil, üyelerinin zihninde kurgulandığını ifade eder. Örneğin, bir birey kendi milletinin diğer üyeleriyle hiç tanışmamış olsa da onlarla ortak bir kimliği paylaşır.

Anderson'ın teorisinin temel unsurlarından biri, baskı teknolojisinin (matbaanın) ve dilin milliyetçiliğin ortaya çıkışındaki rolüdür. 16. yüzyılda baskı teknolojisinin gelişmesiyle birlikte, gazete ve kitaplar geniş kitlelere ulaşmış, böylece ortak bir dil ve kolektif kimlik oluşumu hızlanmıştır. Anderson, bu süreci baskı kapitalizmi olarak adlandırır. Kitleli medya, ulusal bir hikâye oluşturmuş ve bireylerin kendilerini bu hayali cemaatin bir parçası olarak görmelerine olanak tanımıştır.

Anderson'a göre, modern milliyetçilik, özellikle Avrupa'daki monarşik rejimlerin ve din merkezli toplumsal düzenlerin çözülmesiyle ortaya çıkmıştır. Din ve hanedan odaklı meşruiyet anlayışlarının zayıflamasıyla birlikte, milletler kendi kimliklerini tanımlamak için yeni çerçeveler aramışlardır. Bu süreçte, modern devletlerin sınırlarının ve bürokrasisinin de büyük etkisi olmuştur.

1.4.8. Carlton Hayes

Hayes, milliyetçiliği üzerinde durulmuş ve değişiklikler yapılarak bireylerin dimağlarına yerleştirilmiş bir "din" olarak görür. Ona göre, modern toplumlarda dini inançların zayıfladığı bir dönemde milliyetçilik, bireylerin aidiyet hissini sürdürmelerine olanak sağlayan yeni bir ideolojik portföy sunmuştur. Milliyetçilik, geleneksel dinlerin yerini alarak var olan dini bağlayıcılara benzer bir şekilde topluma mal olmuş anayasaları, kahramanları, törenleri,

milli günleri ortaya çıkarmıştır. Bu bağlamda milliyetçilik, dini görüş unsurlarını seküler bir zeminde yeniden değerlendirmiştir.

Milliyetçiliğin önemli savunucuları, bu ideolojiyi hem kültürel hem de siyasi boyutlarıyla ele almış ve milliyetçiliğin geleneksel ve modern dünya üzerindeki etkilerini derinlemesine incelemiştir. Herder ve Renan gibi düşünürler, ulusal kimliğin oluşumunda kültür ve tarihsel bilinç gibi unsurların önemini vurgularken, Mazzini ve Gellner gibi teorisyenler, milliyetçiliğin siyasi ve toplumsal süreçlerdeki dönüştürücü gücüne dikkat çekmiştir. Milliyetçiliğin savunucuları arasındaki bu çeşitlilik, milliyetçilik kavramının farklı bağlamlarda nasıl yorumlandığını ve uygulandığını göstermektedir.

1.5. MİLLİYETÇİLİK TÜRLERİ

Milliyetçilik hem teorik hem de pratik boyutlarıyla çeşitli türlere ayrılır ve bu türlerin her biri, farklı tarihsel, sosyal ve ideolojik bağlamlarda gelişmiştir. Milliyetçiliğin türleri, savunduğu ilkeler, dayandığı toplumsal dinamikler ve uygulandığı coğrafi alanlar açısından geniş bir yelpazeye sahiptir. Milliyetçilik üzerine yapılan çalışmalar, bu ideolojinin çeşitliliğini ve zamanla nasıl evrildiğini göstermektedir. Aşağıda, milliyetçiliğin önemli türleri, verdiğiniz ve daha önce belirttiğiniz kaynaklardan yararlanılarak detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

1.5.1. Siyasal Milliyetçilik

Siyasal milliyetçilik, ulus devletlerin yükselişi ile ilişkilidir ve genellikle 19. yüzyılda Avrupa'da belirginleşmiştir. Bu tür milliyetçilik, bireylerin ulusal kimlik etrafında birleşmesini ve bağımsızlık taleplerini öne çıkarır. Giuseppe Mazzini, bu akımın önemli temsilcilerinden biridir; ulusal birliğin önemini vurgular. Mazzini, “*Bir ulusun birliği, bireylerin ortak iradesinin ifadesidir*” diyerek, ulusal kimliğin bireyler üzerindeki etkisini açıkça belirtir (Mazzini, 1850, s. 45).

Siyasal milliyetçilik, genellikle savaş, devrim veya siyasi mücadeleler aracılığıyla somutlaşır. Almanya'nın birleşmesi (1871) ve İtalya'nın birleşmesi (1861) bu türün önemli örnekleridir. Otto von Bismarck, Almanya'nın birleşmesini sağlamak için Demir ve Kan politikası uygulamış, bu da savaş ve diplomasi yoluyla ulusal birliği oluşturmuştur (Gellner, 1992, s. 89).

1.5.2. Muhafazakâr Milliyetçilik

Bir milletin tarihsel, kültürel ve geleneksel değerlerinin korunmasını ön planda tutan bir ideoloji olarak kendini gösteren bu milliyetçilik anlayışı, modernleşme, küreselleşme ve hızlı sosyal değişim süreçlerine karşı bir savunma mekanizması olarak ortaya çıkmıştır.

Muhafazakâr milliyetçiler, ulusun tarihsel köklerine, dini ve kültürel mirasına bağlı kalınmasının, ulusal kimliğin sürekliliği için gerekli olduğunu savunurlar. Bu görüş, ulusal egemenliğin korunmasını ve milletin dış etkilere karşı savunulmasını da içerir.

Ulusun kültürel ve dini değerlerinin korunması, muhafazakâr milliyetçiliğin merkezinde yer alan bu görüş, milletin köklerinin tarihsel birikiminden beslendiği üzerinde durur. Anthony Smith'e göre, muhafazakâr milliyetçilik, ulusal kimliği etnik ve kültürel miras üzerinden tanımlar ve bu mirasın korunmasını toplumsal bütünlük açısından hayati bir gereklilik olarak görür (Smith, 1991, s. 123).

Bu ideoloji, modernleşme süreçlerine ve küreselleşmeye karşı eleştirel bir tutum sergilerken özellikle küreselleşmenin ulusal sınırları ve egemenliği tehdit ettiği inancı, muhafazakâr milliyetçilerin küresel yapıların ulusal kimlikleri zayıflattığını düşündüğü bir kaygıyı yansıtır (Gellner, 1992, s. 78). Muhafazakâr milliyetçiler, ulusal devletin güçlü ve merkezi bir yapıya sahip olması gerektiğine inanırlar. Devletin, ulusal kültür ve değerlerin koruyucusu olduğu savunulur ve bu nedenle ulusal çıkarların korunması için güçlü bir devlet yapısının şart olduğu vurgulanır (Breuer, 1992, s. 92).

Fransız İhtilali, milliyetçiliğin yükselişinde kilit bir rol oynamış, ancak aynı zamanda bu devrimci sürece muhafazakâr tepkiler de doğmuştur. Fransız İhtilali, milliyetçiliğin modern anlamda gelişimine zemin hazırlarken, geleneksel monarşist ve katolik kesimler, devrimci milliyetçilik anlayışına karşı muhafazakâr bir duruş sergilemiştir. Bu karşı duruş, devrimin yarattığı sosyal ve politik değişimlere bir tepki olarak gelişmiş ve monarşist düşünceye dayanan bir ulusal kimlik vurgusunu ön plana çıkarmıştır (Smith, 2002, s. 132).

Almanya'da da muhafazakâr milliyetçiliğin güçlü bir örneği, 19. yüzyılda Otto von Bismarck'ın başlattığı "Kulturkampf" (Kültür Savaşı) döneminde görülür. Bismarck, Almanya'yı modernleştirirken, bir yandan da Katolik Kilisesi'ne karşı mücadele ederek Alman kültürel kimliğini korumayı hedeflemiştir. Bu süreç, Alman kimliğinin muhafazakâr ve laik temeller üzerine oturtulması açısından önemlidir (Breuer, 1992, s. 90).

İngiltere'de muhafazakâr milliyetçiliğin bir diğer önemli örneği, özellikle Avrupa Birliği'ne karşı gelişen "Euroscpticism" (Avrupa Şüpheliği) hareketi ile ilgilidir. Ulusal egemenliğin korunması ve Avrupa Birliği gibi yapıların ulusal kimliği tehdit ettiği inancı, İngiltere'de muhafazakâr milliyetçilik hareketlerinin temel motivasyonlarından biri olmuştur. Margaret Thatcher dönemi, bu milliyetçiliğin siyasi anlamda en belirgin olduğu dönemlerden biri olarak kabul edilir (Smith, 1991, s. 127).

Muhafazakâr milliyetçilik, ulusal kimliğin ve değerlerin korunmasını merkezine alarak, küreselleşme ve modernleşme süreçlerine karşı bir direnç olarak şekillenir. Bu yaklaşım, ulusal devletin gücünün artırılmasını, kültürel mirasın korunmasını ve modernleşmenin yarattığı hızlı değişimlere karşı toplumun geleneksel değerleriyle varlığını sürdürebileceği bir düzeni savunur

François Guizot ve Charles Maurras, muhafazakâr milliyetçiliğin önemli düşünürlerindedir. Maurras, “*Fransız milleti, kendi kültürel köklerine bağlı kalmalıdır*” ifadesiyle, ulusal kimliğin korunmasına verdiği önemi dile getirir (Maurras, 1930, s. 33).

1.5.3. Liberal Milliyetçilik

Temelde bireysel özgürlüklerin, demokratik değerlerin ve ulusal kimliğin bir arada var olabileceğini savunan liberal milliyetçilik, bireylerin özgürlükleri ve haklarının korunmasını, ulusal kimliğin ve bağımsızlığın temel bir güvencesi olarak görülür. Ernest Gellner, liberal milliyetçiliği bireylerin kendilerini özgür bir şekilde geliştirebileceği bir ulusal topluluk modeli olarak tanımlar ve bu modelde, birey haklarının korunmasının devletin demokratik yapısı ile güvence altına alındığını belirtir (Gellner, 1992, s. 110).

Bu yaklaşımın en belirgin özelliklerinden biri, ulusal kimlik ve birey haklarının çatışmadığı, aksine bir arada var olabileceği düşüncesidir. Ulusal egemenlik, bireysel özgürlüklerin korunması için bir ön koşul olarak görülür ve bu nedenle ulusal kimlik, bir ulusun bireyleri için özgürlük sağlayan bir çerçeve sunar (Smith, 2002, s. 145). Ayrıca, Benedict Anderson, bu ideolojinin toplumsal çeşitliliği dışlamayan, aksine kapsayıcı bir yapı sunduğunu ve etnik ve kültürel çeşitliliğin liberal değerler çerçevesinde barışçıl bir şekilde var olabileceğini ifade eder (Anderson, 1995, s. 222).

Bu fikir, Amerikan ve Fransız devrimlerinden esinlenmiş olmakla birlikte, modern demokratik devletlerin gelişiminde de önemli bir rol oynamıştır. Amerikan Devrimi, ulusal bağımsızlık ile bireysel özgürlükleri bir araya getirerek liberal milliyetçiliğin somut bir örneğini teşkil eder. Bu bağlamda, Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi’nde yer alan “*her insanın özgür olduğu ve eşit yaratıldığı ilkesi,*” ulusal bağımsızlık fikriyle doğrudan ilişkilidir (Hobsbawm, 2010, s. 79).

Özellikle İngiltere gibi ülkelerde, sanayileşme süreciyle birlikte liberal milliyetçilik güç kazanmıştır. Sanayileşme, ekonomik liberalizmin temelleri üzerine kurulmuş, bireylerin ekonomik özgürlüklerinin genişletilmesi ve sermaye birikimi süreçleriyle ekonomik kalkınma sağlanmıştır. Bu kalkınma, aynı zamanda ulusal sınırlar içerisinde bireylerin ve sermayenin hareket serbestisini sağlayarak, devletin ulusal egemenliği ile uyumlu bir hale gelmiştir.

Anthony Smith, liberal milliyetçiliğin ekonomik boyutunu ele alırken, ulusal kalkınma ve ulusal kimlik arasında güçlü bir bağ kurar (Smith, 1991, s. 160).

Liberal milliyetçilik, bireylerin ekonomik özgürlükleri ile ulusal kimliği bir arada tutmayı hedeflerken, aynı zamanda küresel piyasa dinamikleri ile ulusal çıkarları dengeleme çabasıdadır. Bu bağlamda, Gellner, sanayileşmiş ulusların ekonomik liberalizm çerçevesinde geliştiğini ve bu gelişmenin ulusal yapılarla uyumlu bir şekilde işlediğini vurgular (Gellner, 1992, s. 130).

1.5.4. Sosyalist Milliyetçilik

Sosyalist milliyetçilik, 19. ve 20. yüzyılda ortaya çıkan sınıfsal mücadeleler ile ulusal kimliğin ve bağımsızlığın birleştirildiği bir ideolojik çerçevedir. Sosyalist düşüncenin toplumsal eşitliği ve ekonomik adaleti savunan ilkeleri, bu bağlamda ulusal kurtuluş hareketleriyle iç içe geçmiş ve sosyalist devlet anlayışlarıyla güçlendirilmiştir. Kapitalist sistemin baskı ve sömürü mekanizmalarına karşı halkın çıkarlarını ve bağımsızlığını koruyan bir devlet modelini savunan bu fikir, özellikle anti-emperyalist mücadelelerde belirginleşmiştir ve ulusal bağımsızlık mücadelesini toplumsal devrimle birleştirir.

Eric Hobsbawm, sosyalist milliyetçiliği, halkların bağımsızlık taleplerinin ve sınıf mücadelelerinin bir ürünü olarak değerlendirirken, bu ideolojinin 20. yüzyıl devrimlerinde oynadığı kilit role dikkat çeker (Hobsbawm, 1990, s. 142).

Özellikle Sovyetler Birliği'nde sosyalist milliyetçiliğin, ulusal kimliği koruma ile sınıfsal eşitliği sağlama arasında bir denge kurma çabası içinde olduğu görülmektedir. Lenin'in ulusal sorunla ilgili yaklaşımlarında, ulusların kendi kaderini tayin hakkı, sosyalist devrimlerin ulusal düzlemde gerçekleşmesini meşru kılarken, aynı zamanda bu mücadelenin emperyalizme karşı bir savaş olduğunu savunur. Lenin'in bu yaklaşımı, 20. yüzyılın birçok anti-emperyalist hareketinde de etkili olmuştur. Örneğin, Vietnam'da Ho Chi Minh, sosyalist milliyetçilikle ulusal kurtuluş mücadelesini birleştirerek hem bağımsızlık hem de toplumsal devrim hedeflerini gerçekleştirmiştir (Gellner, 1992, s. 138).

Ulusal bağımsızlık ve ekonomik eşitlik vurgusu yapan sosyalist milliyetçilik, özellikle 20. yüzyılda Latin Amerika'da belirginleşmiştir. Fidel Castro ve Hugo Chávez, sosyalist milliyetçiliğin somut örnekleridir. Castro, Küba Devrimi ile bağımsızlık ve sosyal adalet taleplerini öne çıkararak, ekonomik eşitsizlikleri ortadan kaldırma ve ulusal bağımsızlık için mücadelenin önemine vurgu yapar.

Küba'nın tarım reformu ve sağlık hizmetlerinin ücretsiz hale getirilmesi, bu türün etkili uygulamalarıdır. Castro'nun politikaları, sosyal adaletin sağlanması ve halkın ekonomik olarak güçlendirilmesi hedefini taşımaktadır (Hobsbawm, 2010, s. 203).

1.5.5. Etnik Milliyetçilik

Etnik milliyetçilik, bir ulusun etnik kimlik temelinde tanımlanmasına dayanır. Bu tür milliyetçilik, ortak bir soy, dil, kültür ve tarih vurgusu yapar. Etnik milliyetçilik, ulusal kimliği etnik kimlikle özdeşleştirir ve ulusun homojen bir yapıda olması gerektiğini savunur. Anthony D. Smith, etnik milliyetçiliğin modern milliyetçiliğin temel unsurlarından biri olduğunu belirtir ve ulusal kimliğin büyük ölçüde eski etnik toplulukların mirasına dayandığını ileri sürer (Smith, 2002, s. 34).

Hitler'in liderliğindeki Nazi ideolojisi, Alman ırkının üstünlüğü üzerine kurulmuş ve diğer etnik grupları aşağılayarak bu üstünlüğü korumak amacıyla baskıcı ve ayrımcı politikalar uygulamıştır (Kershaw, 2000, s. 95). Nasyonal Sosyalizm, sosyalizmin eşitlikçi ilkelerinin tersine, toplum içinde katı bir hiyerarşik yapı oluşturmayı hedeflemiş ve bu hiyerarşiyi biyolojik ırk teorileriyle meşrulaştırmıştır. Irk temelli milliyetçilik, biyolojik üstünlük iddialarıyla ve sosyal Darwinist yaklaşımlarla ilişkilendirilmiştir. Bu tür milliyetçilik, ulusal kimliği dışlayıcı ve ayrımcı bir şekilde tanımlar ve ulusun homojen kalması gerektiğini savunur. Bu ideolojinin sonucu olarak, etnik temizlik, soykırım ve ayrımcılık gibi insanlık dışı uygulamalar ortaya çıkmıştır

Smith'in çalışmaları, etnik milliyetçiliğin tarihsel olarak köklü bir olgu olduğunu ve modern ulus-devletlerin inşasında önemli bir rol oynadığını ortaya koyar. Bu bağlamda etnik milliyetçilik, özellikle Orta ve Doğu Avrupa'da güçlü bir şekilde kendini göstermiştir. Balkanlar, Kafkasya ve Ortadoğu gibi bölgelerdeki etnik temelli ulusal çatışmalar, bu milliyetçilik türünün belirgin örneklerindedir.

1.5.6. Sivil Milliyetçilik (Yurttaşlık Milliyetçiliği)

Sivil milliyetçilik, bir ulusun kimliğini, ırk, etnisite ya da dil gibi biyolojik ve kültürel unsurlardan ziyade, vatandaşlık, hukuk devleti, demokratik katılım ve bireylerin gönüllü bağlılığına dayandıran bir milliyetçilik türüdür. Bu yaklaşım, bireylerin bir ulusa dahil olmasının doğuştan gelen değil, hukuki ve siyasi süreçler sonucu gerçekleşen bir olgu olduğunu savunur.

Sivil milliyetçiliğin kökenleri, Aydınlanma düşüncesine ve özellikle Fransız Devrimi'ne dayanır. Fransız Devrimi'yle birlikte ulusun tanımı etnik aidiyetten çok, vatandaşlıkla ilişkilendirildi.

1.5.7. Kültürel Milliyetçilik

Kültürel milliyetçilik, bir ulusun ortak kültürel değerler, gelenekler, dil ve sanat yoluyla tanımlanmasını savunan bir yaklaşımdır. Johann Gottfried Herder'in Volksgeist (halk ruhu) kavramı, kültürel milliyetçiliğin temelini oluşturur. Herder, bir ulusun en önemli birleştirici unsurunun dili ve kültürü olduğunu savunmuş, ulusal kimliğin bu unsurlar etrafında şekillendiğini belirtmiştir (Smith, 2002, s. 22).

Kültürel milliyetçilik, özellikle 19. yüzyılda Avrupa'da romantik milliyetçilik akımlarında etkili olmuştur. Alman ve İtalyan birleşme hareketlerinde dil ve kültürel birliğin vurgulanması, bu tür milliyetçiliğin pratikteki önemli örneklerindedir. Aynı zamanda, bu yaklaşımın 20. yüzyılda bazı postkolonyal toplumlarda da etkili olduğu görülür; bu toplumlar, sömürcülüğün etkilerini silmek ve kendi özgün kültürel kimliklerini yeniden inşa etmek için kültürel milliyetçiliği benimsemiştir.

Kültürel milliyetçilik, modern dönemde birçok ülkede kimlik politikalarının şekillenmesinde etkili olmuştur. Özellikle dilin korunması ve geliştirilmesi, kültürel milliyetçiliğin en belirgin özelliklerinden biridir. Örneğin, İrlanda milliyetçiliği, İngiliz egemenliğine karşı ulusal dili koruma ve kültürel mirası yaşatma amacı taşımıştır.

1.5.8. Ekonomik Milliyetçilik

Ekonomik milliyetçilik, bir ulusun ekonomik bağımsızlığını ve kendine yeterliliğini savunan bir yaklaşımdır. Bu tür milliyetçilik, ulusun refahını korumak amacıyla korumacı ekonomik politikalar izlenmesini teşvik eder. Özellikle 19. ve 20. yüzyıllarda sanayileşme süreciyle birlikte birçok ülke, ulusal ekonomiyi yabancı sermayeye karşı korumak için ekonomik milliyetçilik politikalarını benimsemiştir.

Friedrich List, ekonomik milliyetçiliğin önemli savunucularından biridir. List'e göre, bir ulusun ekonomik gücü, onun siyasi bağımsızlığının temelidir ve uluslar, kendi sanayilerini geliştirmek için devlet müdahalesine dayalı politikalar uygulamalıdır (Breuer, 1992, s. 89). Bu bağlamda, korumacılık, tarife politikaları ve yerli sanayiye teşvik etmek gibi uygulamalar ekonomik milliyetçiliğin unsurlarıdır.

1.5.9. Banal Milliyetçilik

Banal milliyetçilik, Michael Billig tarafından ortaya atılan bir kavramdır ve günlük yaşamda milliyetçiliğin nasıl yeniden üretildiğini açıklamaya çalışır. Billig'e göre, milliyetçilik sadece büyük siyasi hareketler ve devrimlerle sınırlı değildir; aksine, bayrakların resmi dairelerde dalgalanması, ulusal marşların söylenmesi ya da ulusal sembollerin günlük hayatta

görünür kılınması gibi küçük ritüeller yoluyla sürekli olarak yeniden üretilir (Billig, 2002, s. 18).

Billig'in çalışmaları, modern toplumlarda milliyetçiliğin sıradan, gündelik bir gerçeklik olduğunu vurgular. Ona göre, ulusal kimlik, yalnızca savaş ya da kriz dönemlerinde değil, barış zamanında da sürekli bir biçimde yeniden üretilir. Banal milliyetçilik kavramı, milliyetçiliğin sıradanlaştırılmasını ve bu yolla kitlesel kabul görmesini açıklar.

1.5.10. Dini Milliyetçilik

Ulusal kimliği dini kimlikle özdeşleştiren bir yaklaşımı ileri süren dini milliyetçilik, bir milletin varlığını ve bütünlüğünü korumak için dini değerlerin korunması gerektiği anlayışı üzerine kurulmuştur. Dini milliyetçilik, özellikle Ortadoğu, Güney Asya ve Balkanlar gibi bölgelerde etkili olmuştur.

Carlton Hayes, milliyetçiliği bir din olarak tanımlar ve ulusal kimliğin, dini aidiyetin yerini aldığını savunur (Hayes, 1995). Buna göre, modern toplumlarda ulusal kimlik, bireylerin kolektif kimliklerini tanımlayan ve onları birleştiren bir inanç sistemi haline gelmiştir. Bu durum, özellikle teokratik ya da din temelli devletlerin oluşumunda etkili olmuştur. Smith ise Hayes'in tam tersi olarak dinin ulusal kimlik ve bilinci soluklaştıracağı yönünde fikir beyan etmektedir. Vatandaşlık mefhumuna dayalı bir ulusun var olması için din kavramının geri planda olması gerektiğini düşünür (Smith, 1999, s. 88).

1.5.11. Postkolonyal Milliyetçilik

Postkolonyal milliyetçilik, özellikle 20. yüzyılın ortalarında Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki halkların Batılı sömürge güçlerine karşı verdikleri bağımsızlık mücadeleleri ile şekillenen bir düşünsel ve siyasal hareket olarak dikkat çeker. Bu tür milliyetçilik, yalnızca ulusal egemenliğin kazanılmasıyla değil, aynı zamanda kültürel yeniden inşa, kimlik arayışı ve Batı merkezli tahakkümün reddiyle de yakından ilişkilidir. Sömürgeci yönetimlerin askeri, siyasi ve ideolojik hegemonyasına karşı gelişen bu milliyetçilik biçimi; evrensel eşitlik, halk egemenliği ve anti-emperyalist duruş gibi temalarla beslenmiştir.

Bu çerçevede, Türk Kurtuluş Savaşı ve onun lideri Mustafa Kemal Atatürk, postkolonyal milliyetçiliğin dünya genelindeki yükselişinde ilham verici bir rol oynamıştır. 1919–1922 yılları arasında Anadolu'da yürütülen ve doğrudan emperyalist devletlere karşı zaferle sonuçlanan bu mücadele, yalnızca Türkiye'nin kaderini değil, aynı zamanda tüm mazlum milletlerin mücadele motivasyonunu derinden etkilemiştir. Sömürge idaresi altında bulunan birçok ülke açısından Türk ulusal direnişi, "kurtuluşun mümkün olduğu" düşüncesini fiilen ve fikren ispatlamıştır.

Bu etki özellikle Asya’da derinden hissedilmiştir. Hindistan’ın bağımsızlık mücadelesinin lideri Mahatma Gandhi, Atatürk’ün emperyalizme karşı verdiği mücadeleden övgüyle söz etmiş, “*Mustafa Kemal İngilizleri yenene kadar Tanrı’yı İngiliz sanırdık*” şeklindeki sözleriyle bu etkiyi dile getirmiştir. Benzer şekilde bir Çinli düşünür, “*Atatürk bütün Asya kıtasının atasıdır*” diyerek, Anadolu’da yakılan istiklal meşalesinin doğuya yansımaları veciz bir biçimde ifade etmiştir.

Bu bilinç, yalnızca Asya ile sınırlı kalmamış; Latin Amerika ülkelerinde de yansımalarını bulmuştur. Küba Devrimi’nin liderlerinden Fidel Castro ve Che Guevara, halkçı ve anti-emperyalist çizgide yürüttükleri mücadelelerinde, doğrudan olmasa da dolaylı olarak Türk Kurtuluş Savaşı’ndan ilham alan söylemleriyle dikkat çekerler. Her ne kadar bu liderlerin ideolojik arka planları farklılık arz etse de “bağımsızlık”, “ulusal egemenlik” ve “yabancı tahakkümüne direnme” eksenli vurgular, Atatürk’ün ortaya koyduğu direniş modeliyle paralellik taşımaktadır.

Böylece Türk milliyetçiliği, yalnızca kendi ulusal sınırları içerisinde değil, aynı zamanda evrensel ölçekte de bir örnek model olarak algılanmış ve postkolonyal milliyetçilik literatürüne önemli bir katkı sunmuştur. Bu yönüyle Atatürk’ün liderliğinde inşa edilen Türk milliyetçiliği, Batı dışı toplumlar için yalnızca bir siyasi duruş değil, aynı zamanda kendi kaderine sahip çıkabilen bir millet tahayyülünün simgesi hâline gelmiştir.

Sömürge sonrası dönemde ortaya çıkan ve sömürgeci güçlere karşı ulusal bağımsızlık ve egemenlik taleplerini vurgulayan bir milliyetçilik türü olan postkolonyal milliyetçilik, özellikle 20. yüzyılın ortalarında Asya, Afrika ve Latin Amerika’da etkili olmuştur. Milli varlığı yeniden tanımlayarak, sömürgecilik tarafından silinmiş ya da bastırılmış kültürel ve tarihsel değerleri yeniden canlandırmayı amaçlar.

Frantz Fanon, postkolonyal milliyetçiliğin önemli teorisyenlerinden biridir. Fanon’a göre, sömürgecilik yerli halkın kimliğini ve insanlığını gasp eder ve bu nedenle, sömürgecilikten kurtulmak sadece siyasi bir bağımsızlık değil, aynı zamanda kültürel ve psikolojik bir özgürleşmeyi de gerektirir (Fanon, 2016, s. 52). Postkolonyal milliyetçilik, sömürge yönetiminden bağımsız bir ulusal kimlik yaratmayı hedeflerken, aynı zamanda Batı merkezli ulus inşa süreçlerine bir eleştiri getirir.

Bu bağlamda, ulusal sınırların sömürgeci güçler tarafından çizildiği ve etnik, dini veya kültürel olarak farklı toplulukların bir arada yaşadığı coğrafyalarda, çoğu zaman toplumsal çatışmaları da beraberinde getirmiştir. Hindistan’ın bağımsızlık süreci, Afrika’daki sömürge sonrası ulus-devletlerin inşa süreçleri, bu milliyetçilik türünün önemli örneklerindedir. Bu örnekler, milliyetçiliğin yalnızca Batı dünyasına özgü bir fenomen olmadığını, aynı zamanda

sömürge sonrası toplumların da ulusal kimlik arayışında önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

1.5.12. Diasporik Milliyetçilik

Bir milletin ya da etnik grubun, ana vatanlarından uzak yerlerde yaşarken milli kimliğini sürdürme ve yeniden tanımlama çabalarını ifade eden diasporik milliyetçilik, göçmen toplulukların, anavatanlarından kopmuş olsalar bile, ulusal aidiyetlerini korumaya ve kendi aralarındaki bağları güçlendirmeye yönelik bir çabaları üzerine kurulmuş bir fikirdir. Örneğin, sözde Ermeni ve Yahudi diasporaları, ulusal kimliklerini sürdürmek için diasporik milliyetçiliği benimsemişlerdir.

Diasporik milliyetçilik, göçmen toplulukların ulusal kimliklerini koruma ve ana vatana geri dönme arzularıyla da ilişkilidir. Bu tür milliyetçilik, modern küreselleşme çağında, ulusal kimliğin sınırların ötesine taşındığı ve diasporaların hem anavatanlarıyla hem de yaşadıkları ülkelerle çift yönlü bir kimlik geliştirdikleri bir süreç olarak ortaya çıkar.

1.5.13. Popülist Milliyetçilik

Halkın doğrudan taleplerini temsil ettiğini iddia eden liderler ya da hareketler tarafından savunulan bir milliyetçilik olan popülist milliyetçilik, genellikle elit karşıtı ve yabancı karşıtı bir söylem geliştirir ve ulusal kimliği tehdit altında görür. Bu tür milliyetçilik, halkın iradesinin egemen olduğu, dış tehditlerin bertaraf edildiği bir ulusal birlik anlayışını öne çıkarır.

Popülist milliyetçilik, 21. yüzyılın başlarında birçok Batı demokrasisinde güç kazanmıştır. Özellikle Avrupa'da, göçmen karşıtı ve küreselleşme karşıtı söylemleriyle dikkat çeken popülist milliyetçi partiler ve hareketler, ulusal kimliğin korunması gerektiğini savunarak, bu ideolojiyi yeniden gündeme taşımıştır. Donald Trump'ın Amerika Birleşik Devletleri'nde yürüttüğü milliyetçi söylemler, Brexit sürecindeki İngiltere ve Doğu Avrupa'daki bazı hükümetlerin politikaları bu tür milliyetçiliğin günümüzdeki örnekleridir.

1.6. MİLLİYETÇİLİĞİN ETKİLERİ

Milliyetçilik, tarih boyunca siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda derin etkiler bırakmış bir ideoloji olarak karşımıza çıkmaktadır. Farklı dönemlerde ve coğrafyalarda milliyetçilik hem birleştirici hem de bölücü etkiler yaratmıştır. Milliyetçiliğin hem olumlu hem de olumsuz etkilerini detaylı bir şekilde ele alarak, çeşitli perspektiflerden incelemekte fayda vardır.

1.6.1. Ulus-Devletlerin İnşası ve Egemenlik Hakkı

Milliyetçilik, modern ulus-devletlerin oluşumunda en önemli ideolojik unsurlardan biri olmuştur. Özellikle Fransız İhtilali'nden itibaren, halk egemenliği ve ulusal birlik kavramları ön plana çıkmış, birçok devlet, halkın iradesine dayalı yönetim anlayışını benimsemiştir. Bu süreç, monarşik yönetimlerin yerini halkın seçtiği temsilcilerin yönettiği devlet yapılarının almasına yol açmıştır. Gellner, milliyetçiliğin sanayileşen toplumlarla birlikte ulusal birliği sağlayarak devletlerin güçlenmesine katkı sağladığını belirtir (Gellner, 1992, s. 84). Özellikle Avrupa'da ve Latin Amerika'da bağımsızlık hareketleri milliyetçi düşüncelerle şekillenmiştir. Özellikle Almanya'nın 19. yüzyıldaki birleşmesi, milliyetçiliğin ulus-devlet inşasındaki gücüne dair önemli bir örnektir. 1815 Viyana Kongresi'nden sonra Almanya, Kutsal Roma İmparatorluğu'nun mirasçısı olarak 39 bağımsız prenslikten oluşan parçalı bir siyasi yapıya sahipti. Ancak bu parçalanmış yapıya karşı bir "Alman ulus" fikri giderek güç kazandı. Bu süreçte özellikle ekonomik birlik, kültürel benzerlikler ve ortak bir tarih algısı milliyetçi hareketleri besledi. Ekonomik açıdan, 1834'te kurulan Gümrük Birliği, ekonomik entegrasyonu sağlayarak siyasi birleşmenin önünü açtı. Kültürel açıdan, dil birliği ve milliyetçilik hareketleri Alman halkını ortak bir kimlik etrafında birleştirdi. Johann Gottlieb Fichte gibi düşünürler, ulusal birliği ahlaki ve kültürel bir gereklilik olarak savundular.

1.6.2. Bağımsızlık Hareketleri ve Sömürgecilikten Kurtuluş

Milliyetçilik, 19. ve 20. yüzyıllarda birçok halkın bağımsızlık mücadelesinde önemli bir araç olmuştur. Özellikle sömürgecilikten kurtulma mücadelesinde milliyetçilik, halkları bir araya getirerek, emperyalist güçlere karşı bağımsızlık savaşlarının temelini oluşturmuştur. Hindistan, Afrika ülkeleri ve Orta Doğu'daki birçok bağımsızlık hareketi milliyetçilikle şekillenmiştir.

Hindistan'ın İngiliz sömürge yönetiminden kurtuluşu, milliyetçiliğin bağımsızlık mücadelelerinde oynadığı merkezi rolü açıkça ortaya koyar. 19. ve 20. yüzyıllarda şekillenen Hindistan bağımsızlık hareketi, milliyetçi düşüncenin farklı toplumsal ve siyasi kesimlerde birleşmesini sağlayan bir süreçtir. Bu hareket hem kültürel hem de politik unsurları kullanarak Hindistan'ı bir ulus olarak inşa etmeyi hedeflemiştir. 1885 yılında kurulan Hindistan Ulusal Kongresi, bağımsızlık mücadelesinde siyasi bir merkez hâline geldi. Bu süreçte Mohandas Karamchand Gandhi, sivil itaatsizlik ve barışçıl direniş politikalarıyla Hindistan milliyetçiliğinin önde gelen lideri oldu. Gandhi, özellikle İngiliz sömürgeciliğinin sembolü olan tuz vergisine karşı düzenlenen 1930 Tuz Yürüyüşü gibi kampanyalarla, Hindistan halkını sömürge yönetimine karşı birleştirdi. 1947 yılında Hindistan'ın bağımsızlığını kazanması, milliyetçilik ve halk direnişi yoluyla bir ulusun nasıl özgürlüğe ulaşabileceğini gösteren güçlü

bir örnektir. Hindistan, bu süreçte hem sömürgecilığe karşı direnişini hem de modern ulus-devlet inşasını birleştirmiştir.

E. Gellner, varlığını idame ettiren sayısız etnik grubun gerçek bir millet olarak kabul edilebileceğini fakat hali hazırda var olan bu sayısız mezkûr etnik oluşumların hepsinin millet olamayacağını ileri sürmektedir. Nitekim ona göre her milletin ulusal bağımsızlığını ilan etmesi ve siyasal bir oluşum ile devlet haline gelmesi olanak dahilinde değildir (Gellner, 1992, s. 21). Bu bağlamda alt kültürlerin ve/veya etnik grupların milli devletlerini ilan etme çabaları bir problematiktir. Milliyetçiliğin bugünlere kadar en önemli zaaflardan bir tanesi bu durumdur. Bu çelişkiler çerçevesinde E. Gellner'ın milliyetçilik tanımındaki iki unsurundan biri olan siyasal birim yani devlet, özellikle kültür bağının ve kültür birliğinin gerçekleşmesinde temel kaynaktır. Buradan yola çıkarak milliyetçiliğin kültür birliğine kaynak olduğunu, kültür birliğini oluşturan alt grupların da devlet mefhumunun altında toplanacağı savunulmaktadır. En nihayetinde milliyetçiliğin devlet ve millet kavramlarını pekiştirerek bağımsızlığı sürükleyeceği ifade edilmektedir.

1.6.3. Kültürel Kimliklerin Korunması ve Güçlenmesi

Milliyetçilik, kültürel kimliklerin korunması ve ulusal kültürlerin gelişmesi açısından önemli bir role sahiptir. Ulusal dilin, tarihin ve geleneklerin korunması, milliyetçilik hareketleri tarafından teşvik edilmiş, böylece birçok ulus kendi kültürel mirasını sürdürme imkânı bulmuştur. Özellikle Herder ve Fichte gibi düşünürler, bir ulusun dilinin ve kültürünün o ulusun kimliğini belirleyen en önemli unsurlar olduğunu savunarak, kültürel milliyetçiliğin temellerini atmışlardır.

Milliyetçiliği etnik bölünmeler veya göz önündeki kolektif hareketler bağlamında irdelemek ve bu çerçeveye sığdırmak yerine sürekli olarak kendini yenileyen doğal bir sürecin gerçekliği olarak sadece siyasal değil bunun yanında kültürel ve şahsi kimlik bilincini artıran bir söylem olarak görmek gerekmektedir (Calhoun, 2007, s. 3).

İrlanda'nın tarihindeki bağımsızlık hareketi, kültürel kimliklerin korunması ve güçlendirilmesi açısından dikkat çekici bir örnektir. 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarındaki İrlanda milliyetçiliği, yalnızca siyasi bağımsızlık talebiyle değil, aynı zamanda İrlanda'nın kültürel mirasının korunması ve yeniden canlandırılması çabalarıyla da şekillenmiştir. İrlanda kültürel milliyetçiliği, İngiliz yönetimi altında dil, edebiyat, müzik ve diğer kültürel unsurların yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmasına bir tepki olarak gelişmiştir. İngilizce, ülke genelinde baskın hâle gelirken, İrlandaca (Gaelik) konuşanların sayısı giderek azalmaktaydı. 19. yüzyılın sonlarına doğru kurulan Gaelic League gibi örgütler,

İrlandaca'nın öğrenilmesini teşvik etmek, halk oyunlarını ve geleneksel müziği canlandırmak gibi faaliyetlerle İrlanda kimliğini koruma ve güçlendirme amacı gütmüştür.

İrlanda örneği, kültürel milliyetçiliğin bir halkın kimliğini güçlendirme ve bağımsızlık mücadelesini destekleme sürecinde nasıl önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir. İrlanda'nın kültürel canlanma çabaları hem kendi içinde hem de dünya genelinde kültürel kimliklerin korunması ve milliyetçilik ilişkisi üzerine güçlü bir örnek sunar. Bu süreç, dilin, sanatın ve halk geleneklerinin bir ulusun bağımsızlık mücadelesindeki yerini anlamak açısından da önemlidir.

Smith'in de değindiği üzere 'milliyetçilik diye adlandırılan kavram farklı alanlarda kendini gösterir ve siyasal ideoloji ve sosyal hareket olmasının yanında bir kültür şeklinde de tasavvur edilebilir (Smith, 1999, s. 118). Dolayısıyla milliyetçiliği milli bilinci bu bilince ek olarak milli kimliği inşa eden bir görüş olmasının yanında milli kültürü ihya eden bir görüş olarak ele almak da önemlidir.

1.6.4. Demokratikleşme Sürecine Katkısı

Milliyetçilik fikri farklı dönemlerde dönemin sosyolojik, siyasi ve ekonomik durumuna göre demokratik veya antidemokratik, ilerici veya gerici şekillere dönüşebilmiştir (Heywood, 2016, s. 208). Milliyetçilik, bazı bağlamlarda demokratikleşme süreçlerini de hızlandırmıştır. 19. Yüzyılda görülen milliyetçi eylemlerde demokratik talep ve arzu da en az milli birlik ve milli kültür kadar etkisini göstermiştir. Bununla beraber milliyetçilik demokratik düzenin siyasi birimlerine kaynaklık eden tarihsel gücü bakımından da önemlidir. Bu birimlere millet, millet egemenliği kavramları da örnek gösterilebilir. Bu bağlamda, liberal düşüncenin temelini oluşturduğu, egemenliğin milletle bütünleşmesi sürecinde milliyetçiliğin önem kazanması stratejik bir dönüm noktası olarak düşünülmektedir (Heywood, 2016, s. 208).

Ulusal egemenlik ilkesi, halkın yönetime katılmasını teşvik etmiş ve bu durum birçok ülkede demokratik reformlara yol açmıştır. Bu açıdan da bakıldığında modern milliyetçiliğin, halkın siyasi katılımını artıran ve demokrasiyle uyumlu bir ideoloji olduğunun altını çizmek gerekir. Halkın kendi kaderini tayin etme hakkını savunan milliyetçilik, demokratik rejimlerin kurulmasına katkı sağlamıştır.

Milliyetçiliğin en yıkıcı etkilerinden biri, etnik temelli çatışmaların ortaya çıkmasına neden olmasındır. Özellikle etnik milliyetçilik, farklı etnik kökenlere sahip gruplar arasında ayrışmalara ve şiddetli çatışmalara yol açmıştır. Yugoslavya örneğinde olduğu gibi, milliyetçilik bir arada yaşayan toplulukları bölerek, etnik temizlik ve soykırım gibi yıkıcı sonuçlar doğurmuştur. Yugoslavya'da yaşanan farklı milletlerin arasında yaşanan çatışmaların

temelinde Müslüman Boşnakları münhasır bir milli kimlik olarak görmek yerine yapay olarak değerlendiren Hırvat ve Sırp Milliyetçilikleri burada yaşanan çatışmaların fitilini ateşlemiştir. Hobsbawm da milliyetçiliğin bazı durumlarda dışlayıcı bir kimlik yaratarak, etnik temele dayalı çatışmaların fitilini ateşlediğini belirtir (Hobsbawm,1993, s. 205).

Geçtiğimiz yüzyılın en popüler milliyetçilik türü olan etnisiteye dayalı milliyetçilik geçmişte ortak olmayan ulusların bir araya gelmesiyle ve ortak soy, dil, din gibi faktörlerin millet olmanın temel kriterleri haline gelmesiyle ortaya çıkmış ve ayrılıkçı bir anlayışı beraberinde getirmiştir. Yabancı düşmanı ve faşist söylemlerle kendini gösteren ırk kavramı üzerinden otorite kurmayı ilke edinirken dışlayıcı bir hale gelen bu milliyetçilik türü esasında milliyetçiliğin en karanlık simasının dışavurumudur. Milliyetçiliği iyi ya da kötü olmak üzere kategorilere ayırmanın doğru olmadığını ifade eden Nairn, bütün ideolojilerin sinesinde iyilik ve kötülükleri birlikte taşıdığını ve gericilik, ilericilik gibi özelliklerin de milliyetçiliğin genetik yapısına işlediğini belirtir (Nairn, 1981, s. 317). Bu özelliğiyle milliyetçilik ideolojisini Janus'a benzetmektedir (Nairn, 1997, s. 71). Janus, geçmişe ve geleceğe aynı anda bakan; bir yüzü eskiye, diğer yüzü yeniye dönük olan bir figürdür. Bu bağlamda milliyetçilik de bir yandan geçmişe, yani milletin tarihine, ortak kökenlerine, kahramanlık anlatılarına ve kültürel değerlerine dönük bir ideolojik yönelim sergilerken; diğer yandan geleceğe bakan, ulus-devlet inşası, toplumsal mobilizasyon ve modernleşme hedefleriyle ilerici bir işlev de üstlenebilir. İşte bu çift yönlülük nedeniyle milliyetçilik hem koruyucu ve birleştirici bir güç olarak övülmekte, hem de dışlayıcı, ayrımcı ve çatışmacı yönleri nedeniyle eleştirilmektedir. Milliyetçiliğin aynı anda hem halkları özgürleştiren bir kurtuluş ideolojisi hem de onları tahakküm altına alan bir baskı aracına dönüşebilmesi bu benzetmenin temelini oluşturur. Dolayısıyla Janus metaforu, milliyetçiliğin tarih boyunca oynadığı çelişkili, çok katmanlı ve bağlama göre değişken doğasını anlamada oldukça işlevseldir.

Milliyetçilik bazı durumlarda aşırı boyutlara ulaşarak ırkçılığı ve yabancı düşmanlığını teşvik edebilir. Nazizm gibi aşırı milliyetçi ideolojiler, etnik üstünlük iddialarıyla milyonlarca insanın ölümüne yol açmıştır. Aşırı milliyetçilik, diğer uluslara veya etnik gruplara karşı düşmanca tavırlar sergileyerek, toplumlar arasında kalıcı düşmanlıklara neden olmuştur. Kedouri (1971), milliyetçiliğin aşırı formlarının, uluslararası ilişkilerde gerilimi artırarak çatışmalara yol açtığını vurgular.

Milliyetçiliğin, uluslararası düzeyde de barışa tehdit oluşturan bir unsur haline geldiği, ulusal çıkarların diğer ülkelerin çıkarlarının önüne geçirilmesi bölgesel ve küresel savaşların sebepleri arasındadır. Birinci Dünya Savaşı, milliyetçilik temelli rekabetin ve ulusal çıkarların çatışmasının bir sonucu olarak değerlendirilebilir. 1918-1950 yılları arası yani iki savaş

arasındaki süreç, milliyetçiliğin kendini iyice gösterdiği ve zafer kazandığı dönem olarak değerlendirilmektedir. Birinci Dünya Savaşı'nın ortaya çıkardığı ideolojik ve siyasal atmosfer milliyetçiliğin yükselmesine katkıda bulunmuştur. Mağlup ve savaşın etkisiyle gücünü kaybetmiş devletlerde ve bu devletlerin mağlubiyetini sindiremeyen vatandaşlarda intikam duygusuyla ortaya çıkan milliyetçilik yeni küresel savaşın ortamını hazırlamıştır. (Hassner, 2010, s.275). Bu süreçte, milliyetçilik hem Avrupa'da hem de dünyada siyasi istikrarsızlığa yol açmıştır. Milliyetçilik ile emperyalist hırsların birleşmesinin küresel düzene verdiği zarar üzerinde duran Breuer, savaşlara ve çatışmalara zemin hazırladığını belirtmektedir (Breuer, 1992, s. 3).

Milliyetçilik, baskıcı rejimlerin kurulmasına da zemin hazırlamıştır. Ulusal birliği koruma adına otoriter rejimler inşa edilerek, farklı kimlikler, azınlık grupları veya muhalefet susturulmuştur. Bazı milliyetçi rejimlerin, kendi etnik kimliklerini koruma adı altında demokratik hak ve özgürlükleri sınırladığını ve baskıcı politikalar uyguladığını ve bu durumun, özellikle 20. yüzyılda çeşitli otoriter rejimlerin yükselişinde milliyetçiliğin oynadığı rolü gözler önüne serdiği aşikardır.

Adolf Hitler'in başını çektiği Nazi rejimi, aşırı milliyetçiliği ve ırkçı ideolojiyi kullanarak Almanya'da baskıcı bir diktatörlük kurdu. Nazi ideolojisi, Alman halkının diğer ırklardan üstün olduğunu savunarak bir Aryan üstünlük anlayışı geliştirdi. Hitler, bu görüşlerini 'Kavgam' adlı eserinde açıkça dile getirerek, Yahudilerin ve diğer azınlıkların Alman ulusu için tehdit oluşturduğunu iddia etti. Bu, Yahudilere karşı yürütülen soykırım politikalarını ve baskıcı bir devlet yapısını meşrulaştırdı. Hitler'in "*Tek halk, tek devlet, tek lider*" sloganı, milliyetçi birliğin baskıcı bir rejimin temel taşı olarak nasıl kullanıldığını gösteren önemli bir ifadedir. Bu milliyetçi söylem, otoriter bir kontrol sistemi kurularak bireysel özgürlüklerin kısıtlanmasına, farklı düşüncelerin bastırılmasına ve azınlıklara yönelik şiddetin yaygınlaşmasına zemin hazırladı.

Benito Mussolini'nin liderliğinde, İtalya'da faşist bir rejim kurulurken milliyetçilik, İtalyan halkını bir araya getirmek ve devlete mutlak sadakati teşvik etmek için kullanıldı. Mussolini, Duçe olarak, milliyetçiliği devletin kontrolü altında şekillendirdi ve İtalyan ulusunu yücelten propagandalarla halkı baskıcı politikalarına rıza göstermeye yönlendirdi. "*Her şey devlet için, hiçbir şey devlet dışında, hiçbir şey devlete karşı*" sözü, milliyetçiliğin otoriterliğe nasıl dönüştüğünü ve devletin, birey üzerindeki mutlak kontrolünü pekiştirdiğini simgeler. Faşist ideoloji, farklı siyasi görüşlerin baskı altına alınması ve sendikaların yasaklanması gibi uygulamalarla İtalya'da demokratik özgürlükleri kısıtlamıştır.

İspanya İç Savaşı'nın ardından General Francisco Franco'nun milliyetçi güçleri, İspanya'da diktatörlük kurdu. Franco, özellikle Katalan ve Bask milliyetçiliğine karşı şiddetli bir baskı politikası izledi. Bu bölgelerin dillerinin, kültürel sembollerinin ve siyasi özerklik taleplerinin bastırılması, milliyetçilik adına yürütülen baskıcı politikaların bir örneğidir. Franco'nun rejimi, İspanyol birliğini ve Katolikliğini yücelten bir milliyetçilik anlayışı üzerinden İspanyol halkını kontrol etti. Bu süreçte, İspanyol milliyetçiliği bir “bütünleştirici” unsur olarak görülse de diğer kimlikleri ve kültürel farklılıkları dışlayan bir politikaya dönüştü. Franco'nun ünlü ifadesi, “*Evrensel kaderin birliği*”, milliyetçi birliğin rejimin baskıcı yönlerini meşrulaştırmak için kullanıldığını ortaya koymaktadır.

Çin'de milliyetçilik, Komünist Parti tarafından birleştirici bir araç olarak kullanılmış ve zamanla baskıcı politikaların dayanağı haline gelmiştir. Mao Zedong, Kültür Devrimi sırasında Çin halkını “devrimci ruh” etrafında toplamak ve yabancı unsurları bastırmak için milliyetçiliği yoğun biçimde kullanmıştır. Günümüzde de Çin hükümeti, özellikle Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde yaşayan Uygur Türklerine ve Tibet halkına karşı uyguladığı baskıcı politikaları milliyetçilik ve devlet birliğinin korunması söylemiyle meşrulaştırmaktadır. Xi Jinping, Çin'in ulusal birliğini savunan ve güçlü bir devlete vurgu yapan söylemlerinde milliyetçiliği, etnik azınlıklara yönelik sindirme ve kültürel asimilasyon politikalarını haklı göstermek için kullanmaktadır. Xi'nin “Çin Rüyası” kavramı, milliyetçiliğin devlet gücü ve kontrolünü pekiştiren bir vizyon olarak sunulmaktadır.

Bu örneklerde görüldüğü gibi, milliyetçilik, otoriter ve baskıcı rejimlerin kurulmasına hizmet edebilecek güçlü bir ideolojik araçtır. Milliyetçi ideolojiler, halkın birliğini sağlama ve ulusun bütünlüğünü koruma adına, devletin bireyler üzerindeki kontrolünü artırabilir ve azınlıkları baskı altında tutmak için kullanılabilir. Elie Kedourie'nin milliyetçilik üzerine söylediği şu söz durumu özetler niteliktedir: “*Milliyetçilik, bireyin, toplumsal bütünlük için feda edilmesini talep eden bir inanç sistemidir*” (Kedourie, 1971, s. 18). Bu bakış açısı, milliyetçiliğin baskıcı rejimler için nasıl bir dayanak oluşturduğunu anlamamıza yardımcı olur.

1.7. KÜRESELLEŞME VE MİLLİYETÇİLİK

Küreselleşme, devletlerin ekonomik, kültürel ve siyasi açıdan birbirine daha bağımlı hale geldiği bir süreç olarak tanımlanırken, milliyetçilik, ulusal kimliği ve egemenliği vurgulayan bir ideoloji olarak bu sürece çoğu zaman karşıt bir konumda yer almıştır. Küreselleşmenin, sınırları bulanıklaştırması ve ulusal egemenlikleri aşındırdığı düşünüldüğünde, milliyetçilik, bu dinamiklere karşı bir direnç aracı olarak önem kazanmıştır (Gellner, 1992, s. 65).

Anthony D. Smith, milliyetçiliğin küreselleşme karşısındaki bu direnç konumunu tarihsel bağlamda inceler ve ulus-devletlerin hâlâ güçlü bir şekilde varlığını sürdürdüğünü öne sürer. Ona göre, küreselleşmenin getirdiği ekonomik ve kültürel entegrasyon, ulusal kimliklerin erimesine neden olmamıştır; tam tersine, bu süreç yerel ve etnik kimlikleri güçlendirmiştir. Küreselleşme sürecinde, ulus-devletler, kendi kültürel kimliklerini koruma eğilimindedir ve bu da milliyetçiliği yeniden canlandırmaktadır (Smith, 2002, s. 103).

Ernest Gellner, küreselleşmenin getirdiği sanayileşme ve teknolojik ilerlemelerin ulus-devlet yapısının temellerini sarsabileceğini öngörse de, milliyetçiliğin güçlü bir şekilde varlığını sürdüreceğini belirtir. Gellner'e göre, küreselleşme, sadece ekonomik ilişkilerle sınırlı bir süreç değildir; aynı zamanda kültürel boyutları da vardır ve bu, ulusal kimliklerin küresel kültürel etkilere direnmesine neden olur (Gellner, 1992, s. 112). Özellikle ekonomik krizler ve göç gibi olgular, milliyetçiliği küreselleşmenin olumsuz etkilerine karşı bir savunma mekanizması olarak güçlendirmektedir (Hobsbawm, 2010, s. 165).

Bu bağlamda, küreselleşme sürecinde milliyetçilik, sadece geçmişin bir ideolojisi olmaktan çıkmış, küresel dinamiklere karşı ulusal ve yerel kimliklerin korunması yönünde bir direnç aracı olarak varlığını sürdürmüştür. Küreselleşmenin sunduğu ekonomik ve kültürel fırsatlar, ulusal kimlikleri zayıflatmak yerine onları daha güçlü hale getirebilir; zira ulus-devletler, küresel düzeyde kendi kültürel kimliklerini korumak ve tanıtmak için daha fazla çaba sarf etmektedir (Smith, 2014, s. 201).

1.8. DİJİTAL ORTAM VE MİLLİYETÇİLİK

Teknoloji, modern toplumların her alanında olduğu gibi milliyetçilik üzerinde de dönüştürücü bir etkiye sahiptir. Dijitalleşmenin yaygınlaşmasıyla birlikte, milliyetçilik, yalnızca siyasi ve toplumsal alanlarda değil, aynı zamanda dijital platformlar aracılığıyla da yeniden üretilmektedir. Teknoloji sayesinde milliyetçi söylemler daha geniş kitlelere ulaşmakta, bireyler ulusal kimliklerini dijital dünyada şekillendirmekte ve bu süreçte milliyetçilik yeni bir boyut kazanmaktadır.

Milliyetçiliğin dijitalleşmesi, teknolojinin milliyetçi ideolojilerin hem üretiminde hem de yayılmasında önemli bir araç haline gelmesiyle başlamıştır. Milliyetçiliğin günlük hayatın bir parçası haline gelmiş görünmez yapısı, dijital dünyada daha görünür bir hale gelmiştir. Sosyal medyada her gün paylaşılan ulusal semboller, bayraklar ve ulusal gurur ifadeleri, bireylerin farkında olmadan milliyetçi düşünceleri yeniden üretmesine neden olmaktadır. Bu, dijital milliyetçiliğin milliyetçilikle daha önce ilişkisi olmayan geniş kitlelere ulaşmasını sağlar.

Teknoloji, milliyetçiliği iki ana yolla dönüştürmüştür: Birincisi, milliyetçi ideolojilerin yayılma hızını artırmış; ikincisi, bireylerin ulusal kimliklerini ifade etme ve bu kimlikleri koruma yollarını değiştirmiştir.

Dijital milliyetçiliğin en belirgin örneklerinden biri, sosyal medya platformlarında ülkeler arasında düzenlenen spor etkinlikleri sırasında gözlemlenebilir. Örneğin, dünya çapında takip edilen futbol turnuvaları veya olimpiyatlar sırasında, dijital milliyetçilik kendini çok güçlü bir şekilde gösterir. Taraftarlar, ulusal takımlarını desteklemek için sosyal medya platformlarını kullanarak, milliyetçi semboller ve mesajlar paylaşırlar.

Bir diğer örnek ise diaspora topluluklarıdır. Küreselleşme ile birlikte diaspora toplulukları kendi ulusal kimliklerini koruma ve bu kimlikleri sürdürme mücadelesi verirler. Sosyal medya, diaspora topluluklarının kendi ulusal kimliklerini güçlendirmeleri ve bu kimlikler etrafında sanal topluluklar oluşturmaları için bir alan sunarken bu topluluklar, milliyetçi söylemlerini dijital platformlar üzerinden yayarak kendi ülkelerindeki siyasi gelişmeleri destekleyebilir veya eleştirebilirler.

Örneğin, Ukrayna savaş sürecinde, Ruslar'a karşı ile verdiği mücadeleyi dijital platformlar aracılığıyla ulusal kimliklerini sanal dünyada yeniden ürettiler. Dijital platformlar, etnik grupların ve ulusların kendi kimliklerini dijital ortamda inşa etmelerine olanak tanır ve bu süreçte milliyetçilik yeni bir boyut kazanır.

Dijital milliyetçilik her ne kadar ulusal kimliklerin korunması ve milliyetçi ideolojilerin yayılması için bir araç sağlasa da bu süreç olumsuz sonuçlara da yol açabilir. Dijital platformlar, aşırı milliyetçilik ve nefret söylemi için bir zemin oluşturabilir. Brass ve Calhoun gibi düşünürler, dijital milliyetçiliğin etnik çatışmaları körükleyebileceğine dikkat çekerler. Dijital dünyada anonimlik, bireylerin daha radikal milliyetçi görüşler ifade etmelerine olanak tanır ve bu durum, dijital milliyetçiliğin tehlikeli bir hale gelmesine neden olabilir.

21. yüzyılda, küreselleşmenin etkileri, milliyetçilik anlayışını yeniden şekillendirmiştir. Küresel ekonomik entegrasyon ve kültürel etkileşimler, bazı toplumlarda yerel kimliklerin yeniden güçlenmesine yol açmış, milliyetçi hareketlerin yeniden canlanmasına zemin hazırlamıştır.

Modern dönemde, popülist ve aşırı sağ görüşlerin yükselmesi, milliyetçiliğin yeniden canlanmasına yol açmıştır. Bu hareketler, yerel kültürel değerlerin korunması ve ulusal egemenliğin savunulması talepleriyle ortaya çıkmaktadır. Giddens, bu durumu, modern toplumların kimlik krizi yaşamaları ile ilişkilendirirken, milliyetçiliğin yeniden popüler hale geldiğini belirtir. Örneğin, Avrupa'da göçmen karşıtı ve ulusal kimliği öne çıkaran partilerin

yükselişi, milliyetçiliğin günümüzdeki yansımaları olarak değerlendirilmektedir (Giddens, 2010, s. 62).

Günümüzde, milliyetçilik yalnızca milli bilinç ve kültürel, siyasi, toplumsal kimliklerin güçlenmesi değil, aynı zamanda etnik ayrışmalar ve çatışmaların da bir kaynağı haline gelmiştir. Etnik milliyetçilik, özellikle Orta Doğu ve Balkanlar'da belirginleşmiştir. Bu bölgelerde, etnik grupların kendi kimliklerini koruma mücadelesi, çoğu zaman şiddetli çatışmalara yol açmaktadır.

Dünyada milliyetçilik olgusu, tarihsel bağlamlara, sosyo-politik gerçekliklere ve kültürel zeminlere göre farklı biçimlerde tezahür etmiştir. Avrupa'da birleştirici ve ulus-devlet kurucu bir rol üstlenen bu ideoloji, Latin Amerika'da sömürgeciliğe karşı bağımsızlık hareketlerinin siyasal referansına; Orta Doğu'da dini, mezhebi ve etnik kimliklerin çatışmalı sahasına; Afrika'da kültürel uyanışın ve emperyalizme direnmenin simgesine; Asya'da ise Batı tahakkümüne karşı modernleşmeci ve kolektif bir ruhun taşıyıcısına dönüşmüştür. Bu çeşitlilik, milliyetçiliğin donuk bir ideoloji değil; aksine, her coğrafyada tarihsel koşullarla yeniden anlam kazanan dinamik ve çoğulcu bir zihinsel çerçeve olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla milliyetçilik, evrensel bir motivasyon üretse de yerelden beslenir; her milletin kendi hafızasında, travmalarında ve umutlarında yeniden şekillenir. Bu yönüyle Türk milliyetçiliği de, evrensel bir kavramın özgün bir yorumu olarak değerlendirilmeli; köklerini Anadolu'nun direniş ruhunda, Orta Asya'nın töresinde ve çağdaşlaşma idealinde aramalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ

2.1. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ KAVRAMININ TANIMI VE TEORİK ÇERÇEVESİ

Milliyetçilik, modern dünyanın kurucu ideolojilerinden biri olmakla birlikte, her millet için kendi tarihsel tecrübesi, kültürel mirası ve siyasal mücadeleleriyle şekillenen özgün bir kimlik projesidir. Türk milliyetçiliği de bu bağlamda, yalnızca Batı'dan ithal edilmiş bir kavram ya da ideolojik tepki değil; tarih boyunca defalarca kurulmuş, savunulmuş ve yeniden anlamlandırılmış bir medeniyet hafızasının çağdaş dile gelişidir. Türk milletinin binlerce yıllık tarihinde devlet, töre, il, alp ve erdem gibi kavramlarla ete kemiğe bürünen kimlik fikri, modern dönemde “milliyetçilik” kavramı etrafında sistematik bir siyasal ve kültürel doktrin hâlini almıştır (Kafesoğlu, 1992, s. 114).

Bu doktrin, klasik Batı milliyetçiliğinin din, dil ve ırk temelli kalıplarına sıkıştırılmaz. Ziya Gökalp'in ifadesiyle, “*millet, dilce, dince, ahlakça ve bediiyatça müşterek olan fertlerden mürekkep bir halk kitlesidir*” (Gökalp, 1976, s. 17). Yani Türk milliyetçiliği; ırkı, kanı veya şekli değil; kültürü, vicdanı ve ülküyü esas alan bir anlayıştır. Bu yönüyle o, ne etnik bir asabiyyeye ne de Batılı emperyal tezlere hizmet eder. Türk milliyetçiliği, yalnızca Türk'ü yüceltmeyi değil; insanlığı Türk'ün medeniyet anlayışıyla tanıştırmayı da gaye edinir.

Teorik zeminde Türk milliyetçiliği, üç temel ekseninde şekillenir: tarihsel bilinç, kültürel devamlılık ve siyasal egemenlik. Tarihsel bilinç, milletin geçmişine sahip çıkmasını, şanlı mazisini bir sorumluluk duygusuyla geleceğe taşımasını ifade eder. Kültürel devamlılık, dilin, geleneklerin, sanatın, inancın ve ahlakın sürekliliğini esas alır. Siyasal egemenlik ise, bu milletin sadece coğrafyada değil, zihniyet dünyasında da bağımsız ve iradeli kalması gerektiğini vurgular (Arvasi, 1979, s. 83). Bu üç eksen, Türk milliyetçiliğini yalnızca savunmacı değil, aynı zamanda kurucu ve taşıyıcı bir ideoloji kılar.

Türk milliyetçiliği, sadece geçmişi yüceltme aracı değil, aynı zamanda bir gelecek inşası projesidir. Bu, kuru bir nostalji değil; tarihsel hakikatin şuurla yoğrulmuş yeniden doğumudur. Bu milliyetçilik, Türk'ün Anadolu'da nasıl kök saldığını, Asya'dan Avrupa'ya nasıl yürüdüğünü, Kerbelâ'dan Mohaç'a, Çanakkale'den Sakarya'ya nasıl dimdik durduğunu bilen bir vicdanın adıdır. Bu fikir, Türk'ün sadece yaşayan bir millet değil, aynı zamanda yaşatan bir inanç, bir ahlak ve bir kültür taşıyıcısı olduğunu ilan eder.

Kimi zaman bir kalem, kimi zaman bir kılıçla; bazen bir şiir, bazen bir bayrakla; bazen bir otağ, bazen bir fabrika ile taşınmış bu fikir, bugün de Türk milletinin ruhuna yön veren en

büyük manevi enerjidir. Çünkü bu topraklar, Türk'ün yurdu olduğu kadar, Türk kalmaya da yeminli topraklardır. Türk milliyetçiliği bu yeminle büyür, bu bilinçle yaşar.

Türk milliyetçiliği, sadece bir siyasi eğilim değil; aynı zamanda bir medeniyet iddiası, bir ahlak sistemi, bir şuur inşasıdır. O, sadece Türk'e değil; mazluma adalet, dünyaya denge, tarihe sadakat ve geleceğe umut taşır. Bu nedenledir ki, Türk milliyetçiliği, yalnızca bir fikir değil; bir duruştur, bir haykırıdır, bir kalk borusudur. Ve bu borunun sesi, çağlar geçse de Türk milletinin yüreğinde yankılanmaya devam edecektir.

Türk milliyetçiliği, teorik olarak yalnızca Batı'daki etnik veya yurttaşlık temelli milliyetçilik modellerine dayanmaz; bunun yerine kendine has bir kültürel, tarihsel ve ahlaki temel oluşturur. Ziya Gökalp'in "Türkçülüğün Esasları" adlı eseri, bu teorik çerçevenin en sistematik metinlerinden biri olarak kabul edilir. Gökalp (2007), milletin kan veya ırk temelli değil, dil, kültür, ahlak ve estetik birlik temelinde kurulduğunu ifade eder. Onun "hars" ve "medeniyet" ayrımı, Türk milliyetçiliğinin özünü oluşturan kültürel devamlılık vurgusunu teorik düzeye taşır. Gökalp'in bu yaklaşımı, milliyetçiliği romantik bir geçmiş övgüsünden çıkarıp, kültürel mirasın korunması ve modernleşmenin dengelenmesi hedefiyle uyumlu hale getirir. Hilmi Ziya Ülken (1976), Türk milliyetçiliğini "*bir milletin kendi tarihi ve kültürel birikimi üzerinde yeniden ayağa kalkması*" süreci olarak tanımlar. Öte yandan Erol Güngör (1989), milliyetçiliği durağan bir kimlik savunması değil, toplumsal değişim ve modernleşmeyle uyum içinde gelişen bir süreç olarak görür. Ona göre, milliyetçilik kültürel dinamizm ile toplumsal aidiyet arasında bir denge kurma çabasıdır. Böylece Türk milliyetçiliği hem kültürel mirası koruma hem de modern dünyayla bütünleşme çabalarının birleştiği bir ideolojik tasarımdır.

Her milletin milliyetçiliği kendine özgüdür; ama bazıları sadece bir milleti değil, çağları ve kıtaları etkileyen bir medeniyet çağrısı taşır. Türk milliyetçiliği işte bu türden bir inşa hareketidir. Onu diğerlerinden ayıran yalnızca tarihî kökeni ya da biçimsel ifadesi değildir; asıl fark, onun tarihi nasıl okuduğu, insanı nasıl tanımladığı ve geleceği ne ile kurmak istediğidir.

Batı menşeli milliyetçiliklerin çoğu, Fransız İhtilali'nin ardından şekillenmiş, mevcut siyasi sınırlar içinde "halk egemenliği" arzusuyla doğmuş, etnik veya kültürel unsurlar üzerinden yurttaşlık tanımı yapmıştır. Ancak bu modeller, çoğunlukla bir "öteki" yaratmadan yaşayamazlar. Alman milliyetçiliği bir "Aryan olmayanı", Fransız milliyetçiliği bir "cumhuriyet düşmanını", Japon milliyetçiliği bir "batılıyı" dışsallaştırarak kimlik inşa eder. Türk milliyetçiliği ise, başkalarını dışlayarak değil, kendi ruhunu tanıyarak kurulan bir tasavvurdur.

Türk milliyetçiliği, tarihi sadece bir hatıralar arşivi olarak değil; milletin var oluş sürecinde taşıdığı kadim bir emanet olarak görür. Bu tarih, yalnızca savaşların veya hanedanların değil; törenin, ahlakın, adaletin ve erdemın tarihidir. Orta Asya bozkırlarından Anadolu'ya uzanan bu çizgide “devlet kurmak”, “nizam vermek” ve “insanı yaşatmak” gibi değerler tarih boyunca süreklilik arz eder. Türk milliyetçiliği bu sürekliliği bir hamaset değil, bir yükümlülük olarak görür. İşte bu fark, onu İtalyan veya Hint milliyetçiliğinden ayırır: Türk milliyetçiliği bir tarihin sahibi değil, taşıyıcısıdır.

Birçok milliyetçilik ırka, dile ya da dine yaslanarak millet tanımlar. Türk milliyetçiliği ise, milleti bir vicdan birliği, kader ortaklığı ve ahlak topluluğu olarak görür. Gökalp'in kültür milliyetçiliği bu anlayışa teorik temel oluşturur, ama mesele bundan büyüktür. Türk milliyetçiliğinde millet, yalnızca “biz” duygusu değil, aynı zamanda bir yükümlülük alanıdır. Bu millet; Alparslan'ın yükünü omzunda taşıyan, Yunus'un dilinden konuşan, Fatih'in ufkunu gören, Atatürk'ün kararlılığına sahip çıkan insandır. Bu insan, bir “etnik profil” değil; bir ahlaki idealdir. Dolayısıyla Türk milliyetçiliği, bir soy zinciri değil, bir ruh halkası oluşturur. Bu yönüyle evlat edinilmiş bir yetimi de Anadolu'da yurt tutmuş bir Kürt'ü de ilmini millete sunan bir Arnavut'u da o halka içine alır. Çünkü mesele “kimin çocuğusun?” değil, “hangi davanın taşıyıcısısın?” sorusudur. Bu da onu, kan temelli Japon, Aryan temelli Nazi veya seküler Fransız milliyetçiliğinden farklılaştırır.

Türk milliyetçiliği, yalnızca Türk için değil, insanlık için de bir denge fikridir. Atatürk'ün emperyalizme karşı verdiği savaş, Gandhi'ye ilham olmuş; Uzak Doğu'dan Latin Amerika'ya dek kurtuluş fikri Anadolu'dan taşmıştır. Ancak bu evrensellik, batılı enternasyonalizmler gibi bir kimliksizlik çağrısı değildir. Aksine; Türk olmanın ne demek olduğunu bilen, ama bunu başkalarına dayatmadan adaletiyle, ahlakıyla, koruyuculuğuyla gösteren bir öz güvenin adıdır. Bu yönüyle Türk milliyetçiliği bir “kapalı milliyetçilik” değil; tarihsel hafızayla evrensel vicdan arasında köprü kuran açık ve inşa edici bir milliyetçiliktir. Göçebe bir geçmişten imparatorluklar çıkarmış bir milletin milliyetçiliği de ancak böyle bir medeniyet iddiası taşıyabilir.

Diğer milliyetçilikler çoğu zaman bir “hak talebi” ile şekillenir; Türk milliyetçiliği ise bir görev duygusu ile hareket eder. Türk milliyetçiliği, “ben kimim” sorusuna sadece sosyolojik değil, ahlaki bir cevap verir: “Ben emaneti taşıyan adamım.” Bu, milletine duyduğu aidiyetten doğan bir şahsiyet anlayışıdır. Bu yüzden Türk milliyetçisi sadece kendisini değil; ailesini, toplumunu, tarihini, hatta bilinmeyen geleceği de taşır. Onun yükü ağırdır; çünkü milleti yüce bir anlamdır. Türk milliyetçiliği, sadece bir kavram değil; bir medeniyet tahayyülü, bir ahlak sistemi ve bir insan modelidir. O, başkasının tanımına sığınmaz, çünkü kendi cevabı vardır.

Türk olmak, bir soydan gelmek değil; bir yükümlülüğü omuzlamak, bir şuurla var olmak ve geleceği taşımaktır. Bu yönüyle Türk milliyetçiliği, milliyetçiliğin sınırlarını aşar. O, tarihin emanetini vicdanla taşıyan adamın adıdır.

Türk milliyetçiliğinin teorik çerçevesinde dikkat çeken en önemli unsurlardan biri, onun hem seküler hem de dini unsurları iç içe barındırmasıdır. Seyyid Ahmet Arvasi (2011), Türk milliyetçiliğini yalnızca bir etnik kimlik değil, “Türk-İslam ülküsü” adı altında bir inanç ve ahlak projesi olarak tanımlar. Arvasi’ye göre, Türk kimliği İslam’la birleşerek tarihte en güçlü ve anlamlı hâlini almıştır. Bu yaklaşım, milliyetçilik içinde maneviyat ve dinî değerleri öne çıkaran bir çizgi oluşturur. Hüseyin Nihal Atsız ise Türk milliyetçiliğini etnik saflık ve soy bağları üzerinden tanımlar; onun milliyetçiliği romantik, kahramanlık merkezli ve Turancı bir vizyona sahiptir (Atsız, 2010). Bu farklılık, Türk milliyetçiliğinin içindeki çoğulluğu ve teorik çeşitliliği gösterir. Cemil Meriç (1985) ise milliyetçiliğe hem içeriden bağlı hem de eleştirel bakan bir perspektif sunar. Ona göre, milliyetçilik ideolojik bir dogmaya dönüşmeden, kültürel bir bilinç olarak sürdürülmelidir. Bahaeddin Ögel (1982), Türk kültürünün tarihsel gelişimini ve Türk devlet anlayışını milliyetçiliğin zeminini oluşturan faktörler olarak değerlendirirken, Remzi Oğuz Arık (1981) milliyetçiliği bir inkılap ve diriliş ideolojisi olarak yorumlar. Böylece Türk milliyetçiliği, etnik, kültürel, dini ve siyasi boyutları bir arada barındıran çok katmanlı bir kimlik projesi olarak tanımlanabilir.

2.2. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN TARİHSEL ARKA PLANI

Türk milliyetçiliği, kökleri Orta Asya bozkırlarından Osmanlı’nın çözülme sürecine ve Cumhuriyet’in inşa dönemine uzanan, kendine özgü tarihsel ve kültürel dinamiklerle şekillenmiş bir kimlik projesidir. Genel anlamda milliyetçilik, milletin tarihsel ve kültürel bir topluluk olarak inşa edilmesi ve bu topluluğun siyasi birlik içinde somutlanması süreci olarak tanımlansa da Türk milliyetçiliği bu genel çerçevenin ötesinde hem töre hem İslam hem de modernleşme etkilerini birlikte taşıyan bir kimlik anlayışıdır (Kafesoğlu, 1984, s. 56). İbrahim Kafesoğlu, “Türk Milli Kültürü” adlı eserinde, Türk milliyetçiliğinin yalnızca bir etnik kimlik savunusu olmadığını; köklerini ortak tarih, dil, kültür ve töre geleneğinde bulduğunu vurgular. Benzer şekilde, Osman Turan da Türk milletinin cihan hâkimiyeti mefkûresi gibi tarihsel idealler etrafında kimliğini kurduğunu belirtir (Turan, 1965). Bu tarihsel kimlik, sadece bir kavmin değil, kültürel ve ahlaki değerler etrafında şekillenmiş bir medeniyet tasavvurunun ifadesidir. Yusuf Akçura ise Türk milliyetçiliğini, çok uluslu bir imparatorlukta milli kimliğin inşası için bir zorunluluk olarak görmüş; bu fikri “Üç Tarz-ı Siyaset” makalesinde siyasi bir tercih ve tarihsel zorunluluk bağlamında tartışmıştır (Akçura, 2008). Türk milliyetçiliği

kavramı, böylece yalnızca bir etnik aidiyetin değil, ortak kültür, tarih ve kader bilincinin yarattığı bir kimlik bütünlüğünün adıdır.

2.2.1. Türk Tarihinde Kimlik Arayışları ve Milliyetçi Unsurlar

Türk milletinin tarihsel varlığı, yalnızca devlet kurma kabiliyetiyle değil, aynı zamanda köklü bir medeniyet tasavvuru ve kimlik inşası pratiğiyle de temayüz etmektedir. Türklerin tarih sahnesine çıkışı, salt kronolojik bir olaylar zinciri değil; aynı zamanda özgün bir toplumsal örgütlenme biçiminin, kültürel sürekliliğin ve kolektif hafızanın oluşum sürecidir. Bu bağlamda, Türk tarihinin başlangıç evresi olan Orta Asya dönemi, sadece siyasi yapılanmalarla değil, aynı zamanda kimliksel inşa süreçlerinin ve milliyetçi unsurların nüvelerinin görüldüğü bir dönemdir.

Türk tarihçiliği açısından bu erken dönem, genellikle etnogenetik bir yaklaşımla ele alınmış ve ilk Türk topluluklarının kökeni üzerine yoğunlaşmıştır. Ancak çağdaş çalışmalar, bu dönemin yalnızca etnik değil, aynı zamanda kültürel, siyasi ve felsefi kodlarla da şekillendiğini ortaya koymaktadır (Kafesoğlu, 1992; Turan, 1980). Nitekim “Türk” kelimesi, yalnızca bir etnik grubun adı olarak değil; disiplinli toplum yapısını, töreye bağlılığı ve siyasi teşkilatçılığı ifade eden bir kavram olarak da değerlendirilmiştir. Çin kaynaklarında “miğfer gibi dağların halkı” (Çince: Tu-küe) anlamında kullanıldığı öne sürülse de, Göktürk Yazıtları’nda bu ad, doğrudan bir siyasal ve kültürel özneye işaret eder.

Özellikle Orhun Abideleri, bu dönemin kimlik inşası açısından sunduğu en çarpıcı örnektir. 8. yüzyıla ait bu yazıtlar, Türk dilinin ilk yazılı belgeleri olmakla kalmayıp aynı zamanda bir toplumsal bilinç manifestosu niteliği taşır. Bilge Kağan’ın halka hitaben söylediği “*Türk budun, işitin, üstte mavi gök çökmedikçe, altta yağız yer delinmedikçe, senin ilini ve töreni kim bozabilir?*” ifadesi, yalnızca halkı birlik içinde tutmaya çağıran bir söz değil, aynı zamanda il (devlet), töre (hukuk/düzen) ve budun (millet) arasında kurulmuş tarihsel bağın ifadesidir (Kömeçoğlu, 2005). Bu bakımdan Orhun metinleri, yalnızca eski bir alfabenin kalıntısı değil; proto-milliyetçi bir bilincin ilk işaretleridir.

Töre, bu sistemin ahlaki ve hukuki temelidir. Göçebe yaşam biçiminin merkezinde yer alan töre, yalnızca yazısız hukuk kuralları değil, aynı zamanda sosyal dengeyi koruyan, meşruiyet sağlayan bir normlar bütünüdür. İbrahim Kafesoğlu'na göre töre, “*Türk devlet anlayışının en temel ögesi olup, hakanın ve halkın davranışlarını sınırlayan ve yöneten yüksek bir düzen tasavvurudur*” (Kafesoğlu, 1992, s. 128). Bu durum, devletin sadece bir iktidar aracı değil, aynı zamanda bir ahlaki sistem olarak da kurgulandığını göstermektedir.

Erken dönem Türk topluluklarının kimliksel yapılanması, modern milliyetçilik kuramlarının tarih öncesi dönemlere dair tartışmalarıyla da örtüşmektedir. Örneğin, Anthony D. Smith'in etno-sembolik yaklaşımı, milliyetçiliğin modern ulus-devletlerden önce mevcut olan kutsal yerler, ortak efsaneler ve kolektif hafıza gibi unsurlar üzerine inşa edildiğini savunur (Smith, 1986). Bu bağlamda bakıldığında, Ötüken'in kutsal kabul edilmesi, töreye kutsiyet atfedilmesi ve hakan soyunun "göktanrısal meşruiyet"le ilişkilendirilmesi, Türklerin erken dönem tarihsel bilincinin etno-sembolik bir kimlik modeline sahip olduğunu göstermektedir.

Ayrıca Göktürkler ve Uygurlar gibi ilk büyük Türk devletleri, yalnızca siyasi yapı değil, aynı zamanda ideolojik taşıyıcılar olarak da değerlendirilmelidir. Özellikle Göktürkler, ilk defa "Türk" adını devlet ismi olarak kullanarak, bu kimliği siyasi alana taşımış ve böylece bir milletin adıyla anılan ilk devlet örneğini sunmuşlardır (Togan, 1981). Bu durum, kimlik ve iktidar arasındaki bağın erken bir ifadesi olarak da okunabilir.

2.2.2. Orta Asya Dönemi: Göçebe Düzen, Töre ve İl Bilinci

Türk kimliği, tarih sahnesine yalnızca bir etnik ad olarak değil, kadim bir medeniyetin taşıyıcısı sıfatıyla çıkmıştır. Orta Asya bozkırlarında şekillenen ilk Türk toplulukları, sadece fiziksel varlıklarını sürdüren bir kavim değil; töre, il, kut ve hakan gibi kavramlar etrafında biçimlenen bir siyasi-kültürel varlıktır. Kafesoğlu'nun (1984) da altını çizdiği gibi, Türklerin tarihsel varlığı; coğrafi genişlikten çok, bu kavramların içeriğini anlamlandırma gücüyle ayakta kalmıştır. Bu bağlamda "il" kavramı, yalnızca devlet veya ülke anlamında değil; düzenli bir toplumsal organizasyonu, adaletin tesis edildiği bir yapıyı ve meşru bir siyasi varlığı ifade eder. Kimliğin inşasında, fiziki sınırlar değil; töreye dayalı bir düzenin sürdürülebilirliği belirleyici olmuştur.

Türklerde töre, yalnızca hukuki bir normlar bütünü değil; aynı zamanda toplumsal hafızanın ve kimlik bütünlüğünün taşıyıcısıdır. İnan'a (2011, s. 38) göre, töre hem yönetici sınıfın meşruiyetini hem de halkın itaat zeminini belirleyen temel ilkedir. Göktürk Yazıtları'nda geçen "*Üze kök tengri asra yagız yer kılındukta ikin ara kişi oğlu kılınmış*" (Gökyay, 2002) cümlesi, Türk kimliğinin kozmik düzende yer alan bir millet tasavvuruyla tanımlandığını gösterir. Bu tür ifadeler, kimliğin yalnızca seküler değil, metafizik bir zemine de dayandığını ortaya koyar. Töre, burada bir "hukuk" değil, bir "yaşama biçimi"dir; soyun, devletin ve ahlaki idealin devamı töreyle mümkündür.

Göktürkler döneminde siyasal meşruiyetin ilahi kaynağı, "kut" kavramıyla açıklanmıştır. Kut, kağanın Tanrı tarafından görevlendirilmiş olduğu inancıyla ilintili olup, hükümdarın halk üzerindeki yetkisini kutsallaştırır. Togan (1970, s. 121), bu anlayışı "*siyasi*

erk ile kozmik düzen arasındaki uyumu sağlayan düşünsel zemin” olarak niteler. Bu bağlamda Türk kimliği, yalnızca bir soyun değil, bir misyonun taşıyıcısıdır. Kutsallıkla meşrulaştırılan bu misyon, halk-devlet ilişkisinin kimlik zemininde yeniden inşa edilmesini sağlamıştır. Ülken’in (1976, s. 64) ifadesiyle, “*Türk devlet geleneği, bir yönetim modeli değil, bir inanç sistemidir.*” Bu da Türklerin kimliğini yalnızca etnik değil, tarihsel ve kozmik bir konumlanışla anlamlandırdığını göstermektedir.

Göktürk Yazıtları, siyasi bir propaganda metni olmanın yanında; Türk kimliğinin sözlü gelenekten yazılı kültüre geçtiği andaki zihinsel dönüşümün metinsel yansımasıdır. Bu yazıtlar, geçmişin anlatımı yoluyla bir kimlik söylemi oluşturur; halkın görevleri, hükümdarın sorumlulukları, düşmanın niteliği ve milletin direnci gibi öğeleri ortak bir tarih ve kader bilinci içinde işler. Yazıtlarda yer alan “*Türk budun aç idim, çıplak idim, doyurdum, giydirdim*” gibi ifadeler, hükümdarın toplumsal rolünü yücelttiği kadar, halkın kimliğini de siyasi bir organizasyonun öznesi olarak konumlandırır (İnan, 2011, s. 43). Bu bağlamda yazıtlar, kimliği tarihselleştiren ve kolektif hafızayı kurumsallaştıran ilk yazılı örneklerdir. Yazıtlar sayesinde geçmiş, güncel politik söylemle bağ kurar; böylece Türk kimliği, zamanlar arası bir devamlılık fikriyle pekiştirilmiş olur.

Türklerin göçebe yaşam biçimi, modern ulus-devlet paradigmasındaki yer-merkezli kimlik anlayışını zorlayan bir tarihsel arka plan sunar. Sabit bir coğrafyaya bağlı olmadan sürdürülen siyasi organizasyon, kimliğin toprak üzerinden değil; soy, töre, hatıra ve ortak mücadele üzerinden kurulduğunu gösterir. Macit (2011, s. 68), Türk kimliğinin temel dinamiğini “*hareket halindeki bütünlük*” olarak tanımlar ve göçebe düzende bile kimlik bilincinin kurumsallaşabileceğini savunur. Nitekim Orta Asya’da hüküm süren Türk topluluklarında ortak alfabe, dini ritüeller, kurultay sistemi gibi birçok unsur, bu bütünlüğü sağlayan araçlardır. Göçebe düzen, bu anlamda dağınıklığın değil, dinamik bir kimliğin ifadesidir. Sabit devlet mekânı değil, hareket eden töre sistemi vardır. Bu da Türk kimliğinin zaman ve mekân üstü bir nitelik taşıdığını gösterir.

Orta Asya’da teşekkül eden bu töre merkezli, kozmik düzenle ilişkili kimlik tasavvuru, İslamiyet’in kabulüyle ortadan kalkmamış; bilakis onunla yeniden yorumlanarak dönüşmüştür. Arvasi’ye (2011) göre, Türk-İslam sentezinin başarısı, Türklerin dinî inançla geleneksel ahlak yapısı arasında doğal bir geçiş zemini bulabilmeleridir. Göktürkler ve Uygurlar döneminde şekillenen sorumluluk bilinci, lider merkezli aidiyet duygusu ve metafizik düzen fikri, İslam’ın getirdiği tevhid düşüncesiyle çelişmemiştir. Aksine, Türk töresiyle İslam ahlakı arasında derin yapısal benzerlikler olduğu, modern birçok araştırmacı tarafından da vurgulanmaktadır

(Güngör, 1989, s. 91). Bu da kimlik inşasının kesintisizliğini gösterir. Türk kimliği, dönüştüğü kadar devamlılık arz eden bir karaktere sahiptir.

2.2.3. Kurultay Geleneği ve Katılımcı Siyasal Kültür

Orta Asya Türk siyasal organizasyonunun yalnızca otoriter bir hakan figürü etrafında dönmediği, karar alma süreçlerine katılım sağlayan kurultay (toy) geleneği üzerinden açıkça görülür. Kurultay, boy beylerinin, din adamlarının ve hatunların da katıldığı danışma meclisi niteliği taşır. Kafesoğlu (1984, s. 92), bu yapının, Türklerde siyasi otoritenin mutlakiyetçi değil, müşterek akla dayalı olarak işlediğini belirtir. Kurultay sistemi, modern anlamda temsiliyet kavramıyla birebir örtüşmese de devletin işleyişinde halkın iradesinin bir ölçüde kurumsal biçimde temsil edildiği en erken örneklerden biridir. Bu da Türk kimliğinin inşasında yönetim ile toplum arasında bir kopukluk değil, karşılıklı sorumluluk ilkesinin varlığını gösterir. Dolayısıyla Türkler için kimlik, sadece bir aidiyet değil, katılımcı bir ortaklıktır.

2.2.4. Ortak Mitoloji: Bozkurt, Ergenekon ve Kimlik Sembolizmi

Türk tarihinin erken dönemlerine ait destanlar, kimlik inşasında yalnızca geçmiş aktaran anlatılar değil, aynı zamanda bir milletin kendini nasıl gördüğünü belirleyen sembolik referanslardır. Ergenekon, Bozkurt, Türeyiş ve Göç destanları, Türklerin kolektif bilinç düzeyinde kimliklerini “yeniden doğuş”, “kurtuluş” ve “yol göstericilik” gibi kavramlarla özdeşleştirdiklerini ortaya koyar. Özellikle Bozkurt figürü, sadece bir hayvan değil, Türk milletinin zorluklardan çıkışını simgeleyen kutsal rehber olarak görülür (Gökalp, 2007, s. 44). Destanlarda dile gelen bu mitolojik unsurlar, milliyetçilik düşüncesinin modern dönemlerinde de sıkça referans verilerek canlı tutulmuştur. Hüseyin Nihal Atsız gibi yazarlar, bu motifleri ideolojik yeniden üretim aracı olarak kullanarak kimliğin tarihsel sürekliliğini pekiştirmiştir. Böylece mitolojik geçmiş, modern milliyetçiliğin sembolik sermayesine dönüşür.

2.2.5. Kadın Figürü ve Kimliğin Sosyal Boyutu

Orta Asya Türk toplumlarında kadın, sadece ailevi rolüyle değil, siyasal ve kültürel alandaki konumuyla da dikkat çeker. Kağanın eşi olan “hatun”, zaman zaman kurultaya katılabilmiş, elçilik heyetlerinde yer almış ve kendi mührüyle belgeleri onaylamıştır (Ülken, 1976, s. 72). Bu durum, Türk toplumunun kadim yapısında kadının “ikincil” değil, “tamamlayıcı” bir rol üstlendiğini ve kimliğin sadece erkek egemen bir çizgide şekillenmediğini gösterir. Bu eşitlikçi yaklaşım, modern Türk milliyetçiliğinin de toplumsal cinsiyet bağlamında ileri sürülebilecek güçlü yanlarından biridir. Kimliğin inşası, yalnızca

savaşçı erkek figürü etrafında değil, aile, üretim ve karar mekanizmalarında yer alan kadınla birlikte inşa edilmiştir.

2.2.6. Ortak Dil ve Yazı Kültürü: Kimliğin Taşıyıcısı Olarak Alfabe

Orta Asya döneminde Türk kimliğinin gelişiminde ortak dil ve yazının rolü de göz ardı edilemez. Göktürk alfabesiyle yazılmış Orhun Yazıtları, yalnızca siyasi bildirimler değil, aynı zamanda ortak bir yazı ve kavram dünyasının kurumsallaşmış örnekleridir. Togan (1970) ve Durmuş (2017), alfabenin halk arasında yaygın kullanılmasa dahi, siyasi meşruiyetin dil üzerinden kurulduğunu ve bu durumun kimliğin taşınabilirliğini sağladığını belirtir. Dil hem tarihsel hafızayı hem de toplumsal bağlılığı oluşturan temel faktördür. Ziya Gökalp'ın "*millet, dil ve terbiyede birliktir*" (Gökalp, 2007, s. 19) şeklindeki tanımı, bu tarihsel temele dayandırılabilir. Ortak dil, coğrafi dağınıklığa rağmen kimlik sürekliliğinin sağlanmasında en etkili araç olmuştur.

2.2.7. İslamiyet'in Kabulü: Türk-İslam Sentezinin Doğuşu

Türk milletinin İslamiyet'i kabulü, çoğu zaman yalnızca bir din değiştirme süreci gibi algılansa da gerçekte bu hadise, köklü bir kültürel ve kimliksel dönüşümün aynı zamanda bir devamlılık arayışıdır. Eski Türk inanç sisteminde yer alan "kut", "töre", "il" gibi kavramlar; birey-toplum-devlet ilişkisini düzenleyen soyut çerçeveler olarak, Türklerin din değiştirmesine rağmen zihinsel ve siyasi organizasyonlarını terk etmeden sürdürebilmelerini mümkün kılmıştır. Arvasi'ye göre (2011), Türklerin İslam'a yönelimi yalnızca inançsal bir tercihin değil, aynı zamanda kendi tarihsel karakterlerine uygun bir manevî sistem arayışının sonucudur. Bu yöneliş, kimliğin tamamen silinmesi değil, İslam'ın içselleştirilerek Türk töresiyle bütünleşmesi sürecidir. Böylece Türk kimliği, yeni bir inanç sistemine adapte olurken, aynı zamanda tarihsel sürekliliğini koruyabilmiştir.

Türklerin İslamiyet'i topluca benimsedikleri ilk siyasi yapı olan Karahanlılar, bu dönüşümün hem siyasi hem de kültürel yönünü şekillendiren örnek bir devlet modelidir. Bu dönemde Türkçenin resmi dil olarak kullanılması, dini eğitimin yaygınlaştırılması ve cami-medrese sisteminin kurulması, İslam'ın yalnızca bireysel değil, toplumsal ve kurumsal düzeyde de içselleştirildiğini göstermektedir. Osman Turan (1965), Karahanlıların İslam'a geçişini, "*Türk siyasetinin yeni bir metafizik zeminle donatılması*" olarak tanımlar. Bu süreçte Müslümanlık, yalnızca Arap kültürüyle özdeşleşmiş bir inanç sistemi olarak değil, Türk tarihsel yapısına entegre olmuş bir düşünce iklimi olarak kurumsallaşmıştır. Devlet organizasyonu, töreyle şekillenmiş yapısını korurken; İslam, o yapının ahlaki ve metafizik çerçevesini güçlendirmiştir.

Türk-İslam sentezinin en dikkat çekici yanı, eski Türk töresinin İslam'ın hukuk ve ahlak sistemine karşıt bir yapıda olmayışı, bilakis onunla büyük ölçüde örtüşmesidir. Bu durum, dinin dayattığı bir dönüşüm yerine, tarihsel-kültürel bir uyumla gerçekleşmesini sağlamıştır. Arvasi (2011, s. 62), bu süreci “*töreden şeriatla geçiş değil, törenin şeriatla yeniden yorumlanması*” olarak tanımlar. Bu bağlamda Türklerin sahip olduğu sosyal yapı, İslam'ın cemaat anlayışına elverişli bir zemin sunmuş; liderlik anlayışı, hukuk disiplini ve ahlaki değerler arasında çatışma değil, sentez oluşmuştur. Erol Güngör (1989), Türk-İslam sentezinin başarısını, bu iki sistemin benzer değerler üretmesinde görür: adalet, dürüstlük, disiplin ve istişare. Bu anlamda sentez, sadece iki unsurun birleşimi değil, yeni bir kimliğin doğuşudur.

Selçuklu Devleti, Türklerin İslamiyet’i sadece bireysel düzeyde değil, toplumsal ve siyasal kurumlar aracılığıyla içselleştirdiği dönemin en güçlü temsilcisidir. Bu devletin yapısında töre ile şeriatın uyumlu biçimde yan yana yürütüldüğü hem siyasal meşruiyetin hem de sosyal düzenin çift temelli bir norm sistemine dayandığı görülür. Ahmet Bedevi Kuran (1945), Selçuklu sistemini “*kadim Türk devlet geleneği ile Abbasi siyaset felsefesinin birleşimi*” olarak nitelendirir. Sultanlar, halifeden sembolik yetki alarak siyasal meşruiyetlerini pekiştirirken; diğer yandan kendi halkına karşı töresel sorumluluklarını sürdürmeye devam etmişlerdir. Bu bağlamda Selçuklular, Türk-İslam sentezinin yalnızca bir zihinsel uyum değil, kurumsal bir yapı haline geldiği tarihsel dönüm noktasıdır. Medrese sisteminin kurulması, iktidar düzeninin teşkilatlandırılması ve dinî mimarinin yükselişi, bu sentezin somut çıktılarıdır. Bu sentez sayesinde, Türk kimliği artık yalnızca bir kavim kimliği değil, İslam dünyasında liderlik iddiası taşıyan medeniyet kimliğine dönüşmüştür.

Türk-İslam sentezinin kurumsallaşması yalnızca siyasal düzeyde olduğu gibi kültürel alanda da derin bir dönüşümle gerçekleşmiştir. Selçuklular döneminde Arapça, dinî ve bilimsel dil olarak korunurken, Farsça edebiyat ve bürokrasi dili olarak yaygınlaşmış; Türkçe ise halk dili olarak yaşamaya devam etmiştir. Bu çok dilli yapı, Türklerin İslam’ı yalnızca Araplaşarak değil, kendi dil, sanat ve düşünce dünyasını koruyarak içselleştirdiklerini göstermektedir. Zeki Velidi Togan (1970), bu dönemi “*kültürel sentezin inşa devri*” olarak tanımlar ve Türkçenin yavaş ama sürekli biçimde yükselen bir kimlik taşıyıcısı olduğunu belirtir. Aynı dönemde minyatür sanatı, hat ve mimari alanlarında da Türk-İslam estetiği oluşmaya başlar. Sadece inanç sistemi değil, duyu ve estetik dünyası da yeniden şekillenmiştir. Bu da gösterir ki Türk kimliği, İslam ile temas ettiğinde sadece değişmemiş, aynı zamanda zenginleşmiş ve çoğul bir nitelik kazanmıştır.

Selçuklu tecrübesiyle oluşan Türk-İslam kimliği, yalnızca içe dönük bir dönüşüm değil, aynı zamanda bölgesel bir yayılma stratejisinin de taşıyıcısı olmuştur. Bu kimlik, sadece Türk

halklarını değil, Anadolu'ya göç eden Türkmen boyları vasıtasıyla bölgedeki diğer Müslüman unsurları da etkilemiştir. Osman Turan (1965), bu durumu cihan hâkimiyeti mefkûresi kavramıyla açıklarken, Türklerin yalnızca siyasi değil, kültürel bir öncülük sorumluluğu taşıdığını vurgular. Bu yayılma yalnızca fiziksel bir genişleme değil, İslam'ın bir Türk yorumu üzerinden yeniden şekillenmesidir. Yani Türk-İslam kimliği, İslam'ın evrensel boyutuna bir millî katkı sunarak hem coğrafi hem de düşünsel alanlarda yeni bir ortak payda yaratmıştır. Bu durum, sonraki yüzyıllarda Osmanlı'nın millet sistemi içinde kimlik anlayışının zeminini oluşturacaktır.

Türklerin İslamiyet'e geçişi, yalnızca bir din değişimi değil; tarihsel bir kimliğin yeni değerlerle yeniden şekillendirilmesidir. Bu süreçte töre ile şeriat, kağanlık ile hilafet, kurultay ile medrese, bir çatışma zemininde değil; birbirini besleyen, dönüştüren bir diyalog içerisinde var olmuştur. İslamiyet, Türk siyasal ve toplumsal zihniyetini ortadan kaldırmamış; onu farklı bir metafizik zeminle güçlendirmiştir. Böylece Türk-İslam sentezi, bir uyarılma değil, yaratıcı bir yeniden inşa sürecine karşılık gelir. Bu sentez, ilerleyen yüzyıllarda yalnızca kimliğin değil, Türk milliyetçiliğinin de entelektüel omurgasını oluşturacak; özellikle 20. yüzyıl düşünürleri tarafından hem tarihsel meşruiyet hem de kültürel süreklilik açısından önemli bir referans noktası hâline gelecektir.

Türk tarihinin İslamiyet sonrası dönemi, kimlik inşasının niteliğinde köklü bir dönüşüme işaret eder. Orta Asya bozkırlarında töre, il ve budun etrafında şekillenen siyasi ve kültürel kimlik, Selçuklu ve Osmanlı imparatorlukları döneminde ümmet merkezli bir anlayışla yeniden yorumlanmıştır. Bu değişim, yalnızca bireysel aidiyetleri değil; devletin kendini tanımlama biçimini, siyasi meşruiyet anlayışını ve sosyal bütünleşme stratejilerini de derinden etkilemiştir. Türklerin Müslümanlığı kabul etmesinin ardından şekillenen bu yeni kimlik formu hem İslam dünyasının siyasal kodlarıyla hem de geleneksel Türk devlet felsefesiyle birleşerek, özgün bir sentez ortaya çıkarmıştır (Kafesoğlu, 1992, s. 187).

Selçuklu ve Osmanlı örnekleri, Türk kimliğinin tarihsel sürekliliğini tamamen kesintiye uğratmamış; aksine, İslam ümmeti bilinciyle bütünleşmiş bir kimlik biçiminin gelişmesini sağlamıştır. Bu kimlik, modern dönemin milliyetçi tahayyülünden farklı olarak, bireyi etnik kökeniyle değil, dini aidiyetiyle tanımlar. Ancak bu durum, etnik unsurların tümüyle bastırılması anlamına da gelmez. Özellikle askerî sınıf ve yönetici elit arasında Türkçülüğe dair izler, Tanzimat sonrasında belirginleşecek olan milliyetçi dalganın ön işaretleri olarak değerlendirilebilir (Lewis, 1993, s. 98).

Selçuklu Devleti, Türk kimliğinin İslamiyet ile kurumsal düzeyde bütünleştiği, ancak etnik vurguların geri planda kaldığı bir dönemdir. Bu dönemde siyasal kimlik, hanedan

merkezli ve dinî meşruiyet temelli bir yapıya bürünmüş; millet kavramı, yerini ümmet anlayışına bırakmıştır. Ahmet Bedevi Kuran (1945), Selçuklu yönetim anlayışını “*teokratik değil ama teosentrik*” bir yapı olarak nitelendirir. Devletin amacı, İslamiyet’in korunması ve yayılması olarak tanımlanmakta, ancak bu amaç etnik kimliği dışlayacak biçimde değil, onu işlevsel kılarak sürdürmektedir. Dolayısıyla bu dönemde Türk kimliği, siyasal ifadenin geri planında, kültürel ve askeri etkinlik düzeyinde varlığını sürdürmüştür. Selçuklu ordularında ve taşra teşkilatlarında Türk unsurunun belirgin varlığı, etnik kimliğin ortadan kalkmadığını, fakat dinî bütünlük fikriyle uyumlu bir biçimde yeniden konumlandırıldığını gösterir.

Selçuklu Devleti, İslam coğrafyasının merkezî güçlerinden biri hâline geldikten sonra, kimliği ümmet esaslı bir zemine taşımıştır. Hükümdarların “sultanü’l-müslimîn” unvanıyla anılması, siyasal egemenliğin ilahi bir meşruiyetle donatılmasına imkân sağlamış; bu durum, halkın yönetime olan bağlılığını artıran bir söylem üretmiştir (İnalçık, 1997, s. 131). Özellikle gazâ ideolojisi hem toplumsal seferberliği mümkün kılan hem de siyasi varlığı İslami temellere oturtan bir meşruiyet kaynağı olarak kimlik inşasında etkili olmuştur.

Osmanlı Devleti’nde ise kimlik tanımı, daha da sistematik bir şekilde din merkezli örgütlenmiştir. Devletin temel kimlik modeli olan “millet sistemi”, toplumun etnik değil, dinî aidiyet üzerinden sınıflandırılmasını esas alır. Bu sistemde Müslümanlar, gayrimüslimlerden hem hukuk hem de toplumsal statü bakımından ayrılırken, Müslümanlık içindeki etnik farklar resmî söylemde önemsizdir. Ancak fiilî düzlemde durum daha farklıdır. (İlber Ortaylı, 1985), Osmanlı elitinin büyük ölçüde Türklerden oluştuğunu, yönetici sınıfın dilinin Türkçe olduğunu ve taşra bürokrasisinin Türk gelenekleriyle yoğrulduğunu belirtir. Buna rağmen, Osmanlı resmî ideolojisinde “Türklük” açıkça yüceltilmemiş; aksine zaman zaman göçebe Türkmen unsurlar “eşkıya” ya da “sorunlu” olarak tasvir edilmiştir. Bu çelişkili yapı, Osmanlı’daki etnik kimliklerin bastırılması değil, belli bir siyasal stratejiyle işlevsel dönüştürmenin göstergesidir. Yani Türk kimliği, ümmetçi yapı içinde silinmemiş, ancak merkezi siyaset tarafından sembolik bir görünmezliğe itilmiştir.

Her ne kadar Osmanlı ideolojisinde “Türk” kavramı açıkça vurgulanmasa da devletin askeri, bürokratik ve hatta ilmî yapılarına bakıldığında Türk kimliğinin taşıyıcı bir unsur olduğu rahatlıkla görülür. Yeniçeri Ocağı’nın ilk dönemleri hariç tutulursa, Osmanlı ordusunun temel omurgasını Anadolu ve Rumeli Türkleri oluşturmuştur. Devşirme sistemiyle yetiştirilen yöneticiler, çoğu zaman Türkçe öğrenip Osmanlı-Türk kültürünü içselleştirmiştir. Bu anlamda “*resmî söylemde silinen ama fiilî yapıda egemen olan*” bir Türk kimliği söz konusudur. Yusuf Akçura’nın (2008) bu tespiti oldukça dikkat çekicidir: “*Osmanlı’da Türklük, kâh inkâr edilmiş, kâh vazgeçilmiş ama aslında hep var olmuş, devletin omurgasını taşımıştır.*” Bu ifade,

Osmanlı'nın çok milletli ve çok dinli yapısı içinde Türk kimliğinin nasıl görünür ama tanımsız kaldığını ortaya koyar. Bu durum, ileride doğacak milliyetçi düşüncenin en önemli tarihsel referanslarından biri hâline gelecektir. Yani var olan ama adı konmamış bir kimliğin yeniden tanımlanma ihtiyacı.

Osmanlı'da etnik kimliğin görünürlüğü yalnızca siyasal yapı değil, kültürel üretim alanları üzerinden de değerlendirilebilir. Özellikle 15. yüzyıldan itibaren gelişen Osmanlı edebiyatı, bürokrasi dili ve ilmî söylem, büyük ölçüde Türkçenin estetik ve kavramsal gücünü yansıtır. Farsça ve Arapçanın edebî ve dinî alanda etkili olmasına rağmen, halk dili olan Türkçenin devletin idari ve sosyal işleyişinde baskın kalması dikkat çekicidir. Mehmet Fuat Köprülü'nün de belirttiği üzere, "*Osmanlı medeniyetinin esas taşıyıcısı olan halk edebiyatı ve tekke kültürü, Anadolu Türklüğünün kolektif hafızasını muhafaza etmiştir.*" Bu açıdan bakıldığında, Osmanlı'da ümmet ideolojisinin ön planda tutulmasına rağmen, kimliğin pratikte Türkçe dil üzerinden yeniden üretildiği ve korunduğu görülmektedir. Türkçenin kurumsal güç kazanması, sadece iletişim değil, kimlik inşası açısından da stratejik bir unsur hâline gelmiştir.

Osmanlı'daki ümmetçi yapı içinde açıkça milliyetçilikten söz etmek mümkün olmasa da bazı sosyal ve siyasal gelişmeler, modern anlamdaki Türk milliyetçiliğine zemin hazırlayan proto-millî unsurlar olarak değerlendirilebilir. 17. yüzyıldan itibaren yaşanan merkezîyetçilik krizleri, taşradaki Türkmen boylarının merkeze karşı özerk kimlikler geliştirmesiyle sonuçlanmıştır. Aşiret reisleri, yerel beyler ve tarikat liderleri etrafında şekillenen bu mikro aidiyetler, sonradan büyük ölçüde millî kimliğin taşıyıcılarına dönüşecektir. Ayrıca Osmanlı'nın son döneminde ıslahat hareketleriyle birlikte "Osmanlılık" ideolojisinin başarısızlığa uğraması, Müslüman halklar arasında yeni bir arayış doğurmuştur. Bu arayış, Tanzimat ve II. Meşrutiyet dönemlerinde "Türk" kimliğinin fikrî düzlemde yeniden inşa edilmesine kapı aralamıştır. Yani milliyetçilik fikri Osmanlı'dan koparak değil, Osmanlı'nın içsel krizlerinden beslenerek doğmuştur.

Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde kimlik inşası, açık bir Türk milliyetçiliği söyleminden ziyade, din merkezli bir üst kimlik anlayışı üzerine bina edilmiştir. Ancak bu durum, etnik kimliğin ortadan kalktığı ya da bastırıldığı anlamına gelmez. Aksine, Türk kimliği, hem askeri hem bürokratik hem de kültürel alanlarda taşıyıcı bir unsur olarak varlığını sürdürmüştür; fakat meşruiyet söylemi içinde görünmez kılınmıştır. Bu durum, 19. yüzyılda ortaya çıkan milliyetçi düşünce için bir tarihsel referans noktası olmuş, adı konmamış bir kimliğin yeniden tanımı olarak Türk milliyetçiliğinin entelektüel doğuşunu mümkün kılmıştır. Ümmetçi yapı içinde var olan ama tanımlanmayan Türk kimliği, Tanzimat sonrası dönemde kavramsal bir boşluğu dolduracak ve artık sadece bir "unsur" değil, bir millet olarak kendini ifade etmeye

başlayacaktır. Böylece tarihsel süreklilik içinde kimliğin evrimi, milliyetçiliğin teorik temelini oluşturacaktır.

2.2.8. Tanzimat ve II. Meşrutiyet Döneminde Kimlik Krizi ve Millî Arayışlar

19. yüzyılda Osmanlı Devleti, yalnızca toprak kayıplarıyla değil; aynı zamanda zihinsel, idari ve sosyolojik çözümlerle karşı karşıya kalmıştır. Bu çözümler, geleneksel ümmet kimliğini sürdürülemez hâle getirirken, yöneticileri ve aydınları yeni bir toplumsal birlik modeli üretmeye zorlamıştır. 1839 Tanzimat Fermanı ve 1856 Islahat Fermanı ile birlikte Osmanlı yöneticileri, din temelli farklılıkları törpüleyip “Osmanlı milleti” kavramını inşa etmeye çalışmıştır. Bu yaklaşım, Batı’daki yurttaşlık modelini esas alırken, etnik ve dinî ayrımları hukuk önünde eşitlik ilkesiyle aşmayı hedeflemiştir (Mardin, 1983, s. 214). Ancak çok milletli ve çok dinli bir yapının, soyut bir “Osmanlılık” etrafında bütünleşmesi beklenen sonucu doğurmamış; aksine Müslüman ve gayrimüslim unsurlar arasında güven ve aidiyet krizine yol açmıştır. Tanzimat, böylece bir kimlik tanımı getirmeye çalışırken, aynı zamanda mevcut aidiyet yapısını parçalayarak milliyetçilik zeminini doğurmuştur.

Tanzimat dönemi, yalnızca bir modernleşme hamlesi değil, aynı zamanda Osmanlı kimliğinin parçalandığı bir dönüm noktasıdır. Devletin tebaaya tanıdığı haklar, beklenenin aksine birliğe değil, ayrışmaya yol açmış; özellikle gayrimüslim cemaatler arasında millî bilinç hızla yükselmiştir. Bu durum, Osmanlı bürokrasisinin “milleti sadıka” olarak gördüğü Ermenilerin bile bağımsızlık talepleriyle ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Diğer yandan Müslüman tebaa, kendini Osmanlılık şemsiyesi altında tanımlamakta zorlanmış, İslamcılık gibi yeni aidiyet arayışları doğmuştur. Yusuf Akçura’ya göre (2008), bu dönemde “*tek bir Osmanlı milleti yaratmak tahayyülü, heterojen gerçeklikle çarpışınca fikrî bir fiyaskoya dönüşmüştür.*” Kimliğin dinî, etnik ve coğrafi öğeleri arasındaki gerilim, sadece devletin siyasi gücünü değil, halkın ruhsal ve sosyal aidiyetini de sarsmıştır. Bu kriz, 20. yüzyılın başlarında Türkçülüğün sistematik bir ideolojiye dönüşmesini mümkün kılacak zihinsel boşluğu yaratmıştır.

1908’de II. Meşrutiyet’in ilanıyla birlikte Osmanlı entelijansiyası içinde çeşitli ideolojik akımların keskin bir şekilde ayrıştığı gözlemlenir. Osmanlılık, Tanzimat’ın devamı olarak çok milletli yapıyı korumaya çalışan anayasal bir çerçeve önerirken; İslamcılık, ümmet kimliğini yeniden ihya etmeye çalışmıştır. Ancak bu dönemin en dikkat çekici fikrî yükselişi, Türkçülük’tür. İlk başta bir kültürel uyanış olarak ortaya çıkan bu hareket, kısa sürede siyasi bir programa dönüşmüş ve Türk kimliğinin hem tarihsel kökenlerini hem de çağdaş gerekliliklerini savunan bir düşünce sistemi geliştirmiştir. Bu dönemde kurulan Türk Derneği (1908), Türk Yurdu Cemiyeti (1911) ve Türk Ocakları (1912) gibi yapılar, Türkçülüğün kurumsal zeminini oluşturmuştur. Arvasi (2011), bu oluşumların “*Müslüman ama*

Türk olan kimliğin yeniden tanımlanması” açısından tarihsel bir kırılma yarattığını ifade eder. Türkçülük, böylece Osmanlıcılık ve İslamcılıktan farklı olarak, bir etno-kültürel kimlik tanımına yönelmiş ve Türk milliyetçiliğinin ilk formel omurgasını kurmuştur.

2.2.8.1. Yusuf Akçura ve Üç Tarz-ı Siyaset

Türk milliyetçiliğinin sistematik düşünsel temelleri, 1904 yılında Yusuf Akçura'nın kaleme aldığı “Üç Tarz-ı Siyaset” adlı metin ile atılmıştır. Bu metin, Osmanlı Devleti'nin dağılma süreciyle başa çıkabilmesi için üç temel ideolojik seçeneği tartışır: Osmanlıcılık, İslamcılık ve Türkçülük. Akçura'ya göre Osmanlıcılık, imparatorluğun dinî ve etnik çeşitliliğini tek potada eritmeye çalışan soyut bir ideal olarak başarısızlığa mahkûmdur. İslamcılık ise yalnızca Müslüman tebaa arasında birlik sağlayabileceği için, gayrimüslim unsurları dışlayarak çözüm üretmez. Ona göre gerçekçi ve sürdürülebilir olan yol, etnik ve tarihsel ortaklığa dayalı Türkçülüktür (Akçura, 2008, s. 49). Burada dikkat çeken husus, Akçura'nın Türkçülüğü yalnızca bir etnik kökene dayandırmakla kalmayıp, modern devletin gerektirdiği siyasi akıl ile bütünleştirmesidir. “Üç Tarz-ı Siyaset”, Türk milliyetçiliğini duygusal değil, rasyonel ve tarihsel bir tercih olarak temellendirmesi bakımından kurucu bir metindir. Ayrıca bu yaklaşım, ilerleyen yıllarda milliyetçiliğin ideolojik altyapısını şekillendirecek pek çok düşünürü de etkilemiştir.

2.2.8.2. Ziya Gökalp: Kültürel milliyetçiliğin sistematik teorisi

Türk milliyetçiliğinin entelektüel derinlik kazandığı en önemli aşama, Ziya Gökalp'in düşünce sistematigi ile olmuştur. Gökalp, milliyetçiliği sadece etnik temellere dayandırmaktan kaçınmış; onun yerine kültürel birliğe, ortak dile, dine, terbiyeye ve estetik zevke vurgu yapan bir “hars” (kültür) kavramı geliştirmiştir. Ona göre millet; ırk ya da biyolojik bağ değil, ortak bir duygu, dil ve inanç topluluğudur (Gökalp, 2007, s. 18). Bu yaklaşım hem Fransız tipi kültürel milliyetçilikten hem de Alman romantik ırkçılığından farklıdır. Gökalp'in “*Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak*” formülü, milliyetçiliği yalnızca geçmişe dönük bir nostalji değil, aynı zamanda modernleşme sürecinin organik bir parçası hâline getirmeyi hedefler. Arvasi (2011), Gökalp'i “*milleti hem sosyolojik hem de ahlaki bir varlık olarak gören ilk Türk düşünürü*” olarak nitelendirir. Bu düşünce sistemi, özellikle Cumhuriyet'in ilk yıllarında devlet ideolojisinin temelini oluşturmuş; kültür politikalarının yönünü belirlemiştir. II. Meşrutiyet döneminde Akçura ve Gökalp gibi düşünürlerin geliştirdiği fikirler, artık bir edebî eğilim veya entelektüel tartışma konusu olmaktan çıkarak, siyasi ve toplumsal kurumlar aracılığıyla hayat bulmaya başlamıştır. Türk Derneği, Türk Yurdu, Türk Ocakları gibi yapılar, yalnızca düşünce üretmekle kalmamış; bu düşünceleri sosyal tabana yaymak için eğitim,

yayıncılık ve kültürel faaliyetler yürütmüştür. Bu süreçte milliyetçilik, yalnızca imparatorluk aidiyetinin bir alternatifi değil, aynı zamanda yeni bir tarih anlatısı, dil politikası ve kimlik inşası projesi hâline gelmiştir. Erol Güngör'ün ifadesiyle, “*Türkçülük bir tepki değil, bir yeniden diriliştir; kültürel hafızanın geleceğe dönük yeniden kurgusudur*” (Güngör, 1989, s. 77). Böylece milliyetçilik, yalnızca bir fikir olarak kalmamış; devletleşme sürecine yön veren bir ideolojiye dönüşmüştür.

Tanzimat ve II. Meşrutiyet dönemleri, Osmanlı Devleti'nin siyasi ve toplumsal yapısında yaşanan çözümlerin, yeni kimlik arayışlarını zorunlu kıldığı kritik bir eşik olmuştur. Osmanlıcılık ve İslamcılık, imparatorluğun çok dinli ve çok etnikli yapısını bir arada tutmaya çalışsa da yükselen etnik milliyetçilik hareketleri ve Batı'dan ithal edilen yurttaşlık idealleri bu projeleri sürdürülemez hâle getirmiştir. Bu boşluk içinde doğan Türkçülük, başlangıçta kültürel bir uyanış iken, II. Meşrutiyet'le birlikte siyasi bir ideolojiye dönüşmüştür; Akçura'nın rasyonel çözüm arayışı ve Gökalp'in kültürel milliyetçiliği ekseninde, Türk kimliğini modern bir ulus kimliği olarak yeniden tanımlamıştır. Böylece Türk milliyetçiliği, yalnızca bir etnik aidiyet değil, aynı zamanda Osmanlı'nın çözülme sürecine karşı bir kimlik inşası projesi olarak tarih sahnesine çıkmıştır. Bu dönemde atılan entelektüel temeller, Cumhuriyet ideolojisinin ve modern Türk kimliğinin kurucu zeminini oluşturacaktır.

2.3. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN DÜŞÜNSEL TEMELLERİ

Türk milliyetçiliği, salt bir siyasi refleks ya da toplumsal tepki olarak değil; aynı zamanda derin bir düşünsel birikimin ve tarihsel bir seyrin sonucu olarak şekillenmiştir. Bu ideolojinin oluşumu ve kurumsallaşması, 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin çözülme sürecinde yaşanan siyasal, toplumsal ve kültürel çalkantılarla yakından ilişkilidir. Modernleşme baskısı altında şekillenen Osmanlı aydınları, bir yandan imparatorluğu bir arada tutma yollarını ararken, diğer yandan Avrupa'daki fikir akımlarını da inceleyerek kendi millet ve kimlik anlayışlarını inşa etmeye yönelmişlerdir. İşte bu arayışlar, Türk milliyetçiliğini entelektüel düzlemde besleyen bir düşünce hareketine dönüştürmüştür (Berkes, 1998, s. 302).

Bu dönemde ortaya çıkan milliyetçi fikir, yalnızca bir halkın tarihî varlığını savunmakla kalmamış; aynı zamanda medeniyet tasavvuru, kültürel süreklilik, toplumsal dayanışma ve ulus-devlet inşası gibi stratejik meseleler etrafında teorik bir zemin de oluşturmuştur. Türk milliyetçiliği, Fransız modelinin aksine daha çok Alman kültürel milliyetçiliğine yakın bir biçimde “ırk” değil “kültür” temelli bir anlayışı benimsemiştir (Ülken, 1992, s. 46). Bu yönüyle, tarihsel süreklilik, dil birliği, ortak kültürel değerler ve ortak ülkü, milliyetçi düşüncenin temel yapı taşları olarak belirginleşmiştir.

Milliyetçilik kuramcılarının işaret ettiği gibi, her ulusal kimlik inşası, belirli bir entelektüel elit tarafından taşınır ve anlamlandırılır (Smith, 1986; Anderson, 1991). Türk düşünce tarihinde de bu rolü üstlenen pek çok aydın, dönemin siyasal atmosferine bağlı olarak ya imparatorluğu kurtarma yollarını Türk unsuru etrafında yeniden tanımlamaya yönelmiş, ya da ulus-devletin kurulmasını takiben modern Türk kimliğini inşa etme çabasına girmiştir. Bu isimlerin bazıları Osmanlı'nın son döneminde öne çıkan modernist Türkçüler, bazıları ise Cumhuriyet'in kurucu yıllarında ulus-devletin ideolojik temelini atan kimseler olarak düşünsel tarihimize yön vermiştir.

2.3.1. Yusuf Akçura: Siyasi Milliyetçiliğin Temel Taşıyıcısı

Yusuf Akçura, Türk milliyetçiliğinin siyasal alandaki kurucu figürlerinden biri olarak, özellikle Osmanlı'nın son dönemindeki ideolojik arayışlara rasyonel bir çözüm modeli sunmuştur. 1904 tarihli “Üç Tarz-ı Siyaset” makalesi, yalnızca dönemin politik tartışmalarına bir müdahale değil, aynı zamanda imparatorluğun çözülme sürecini sistematik biçimde analiz eden bir manifesto niteliğindedir. Akçura, Osmanlılık, İslamcılık ve Türkçülük seçeneklerini tarihsel ve sosyolojik bağlamlarıyla masaya yatırarak, her birinin kapsayıcılığını ve sürdürülebilirliğini sorgular. Ona göre Osmanlılık, farklı milletlerin eşit yurttaşlık temelinde bir arada yaşaması fikrine dayanırken, etnik ve dinî çeşitlilik nedeniyle pratikte uygulanamazdır; İslamcılık ise ancak Müslüman toplulukları kapsayan, gayrimüslimleri dışlayan sınırlı bir projedir. Akçura'nın tercihi, dil, tarih, kültür ve soy ortaklığına dayalı bir Türk Milleti inşasıdır (Akçura, 2008, s. 49). Burada önemli olan, Akçura'nın milliyetçiliği duygusal ya da romantik bir ideolojiden ziyade modern devlet kuramları ve siyasal rasyonalizm temelinde ele almasıdır. Onun önerisi, bir “milliyetçilik”ten çok, Osmanlı sonrası çağda ulus-devlet kurma iradesidir. Bu bağlamda, Akçura'nın milliyetçiliği pragmatik, stratejik ve tarihsel bir zorunluluk olarak sunduğu söylenebilir. Mardin (1983), Akçura'nın düşüncesini “*Türk modernleşmesinin siyasal çerçevesini tanımlayan ilk bilinçli öneri*” olarak değerlendirir. Böylece Akçura, milliyetçiliği yalnızca bir kimlik savunması değil, tarihsel şartların dikte ettiği siyasal bir vizyon olarak konumlandırır.

2.3.2. Ziya Gökalp: Kültürel Milliyetçiliğin Sistemik Kurucusu

Ziya Gökalp, Türk milliyetçiliğini kavramsal ve kurumsal düzeyde inşa eden en önemli entelektüel isimdir. Gökalp'in düşünce sistemi, milliyetçiliği yalnızca bir etnik aidiyet değil; kültürel birlik, ahlaki ortaklık ve tarihsel dayanışma fikri temelinde tanımlar. “Türkçülüğün Esasları” adlı eseri, bu bakımdan sadece bir fikir kitabı değil, Türk milliyetçiliğinin epistemolojik ve aksiyolojik temel metni niteliğindedir. Gökalp'e göre millet, kan bağına değil,

dil, din, ahlak ve estetik birliğine dayanır (Gökalp, 2007, s. 18). Bu yaklaşım, Alman ırkçı milliyetçiliğinden ve Fransız yurttaşlık milliyetçiliğinden farklı bir üçüncü yol olarak okunabilir. En özgün katkılarından biri, “medeniyet” ile “hars” (kültür) ayrımıdır: Medeniyet evrensel, hars ise millîdir. Gökalp’e göre modernleşme, Batı medeniyetinin araçlarını almakla mümkün olabilir; ancak bu süreçte millî hars korunmalıdır. Arvasi (2011), Gökalp’in bu yaklaşımını “*modernleşmenin milliyetçilikle uyum içinde düşünülmesi*” olarak yorumlar. Gökalp, bireyi toplum içinde anlamlandıran bir sosyal dayanışmacı model önerir ve milliyetçiliği “*toplumun ahenk ve istikrarını sağlayan sosyal bir çimento*” olarak görür. Bu yönüyle, onun milliyetçiliği sadece bir etnik aidiyet değil; bir toplumsal mühendislik projesidir. Cumhuriyet’in kültür ve eğitim politikalarının Gökalp’in bu teorik çerçevesi üzerine inşa edilmesi, onun fikirlerinin kurucu niteliğini göstermektedir.

2.3.3. Hüseyin Nihal Atsız: Romantik, Irkçı ve Turancı Bir Yönelim

Hüseyin Nihal Atsız, Türk milliyetçiliği içinde etnik homojenlik ve tarihsel mitolojiye dayalı bir söylemin en güçlü temsilcilerinden biridir. Atsız’ın düşüncesinde millet; kültürel ve dilsel birlikten ziyade, kan bağının belirleyici olduğu biyolojik bir topluluk olarak tanımlanır. Gökalp’in kültürel milliyetçiliğini “fazla kapsayıcı” bulan Atsız, milliyetçiliği daha saf, daha romantik ve “kanın kudreti”ne dayalı bir kimlik anlayışına çeker. “Bozkurtların Ölümü” ve “Bozkurtlar Diriliyor” romanlarında, Türk kimliği destansı bir kahramanlık mitolojisi içinde yüceltilir. Atsız’a göre Türk ırkının saflığı hem geçmişteki kahramanlıkların hem de gelecekteki varlığın teminatıdır (Atsız, 2010, s. 27). Bu yaklaşım, 1940’lı yıllarda Türkçü-Turancı hareketlerin ideolojik zemini olmuş; aynı zamanda milliyetçilik içindeki ırkçılık ve aşırılık tartışmalarının da merkezine oturmuştur. Erol Güngör (1989), Atsız’ın düşüncesini “*mitolojik geçmişe saplanan, sosyal gerçeklikten kopuk bir nostalji*” olarak eleştirir. Ancak Atsız’ın fikirleri, özellikle genç kuşaklar ve radikal milliyetçi çevrelerde uzun yıllar etkili olmuş; milliyetçiliğin romantik ve etnik damarını besleyen bir mirasa dönüşmüştür. Atsız’ın yazıları, modern milliyetçiliğin daha kültürel ve çoğulcu yönelimlerine karşı bir eleştiri ve safiyet arayışı olarak okunabilir.

2.3.4. Seyyid Ahmet Arvasi – Türk-İslam Sentezinin Felsefi Temsilcisi

Seyyid Ahmet Arvasi, Türk milliyetçiliğine metafizik bir derinlik ve İslami bir perspektif kazandıran en önemli entelektüel figürlerden biridir. “Türk-İslam Ülküsü” adlı eseri, milliyetçiliğin sadece etnik ya da kültürel değil, aynı zamanda bir inanç ve ahlak sistemiyle bütünleşmesi gerektiği fikrini sistematik biçimde işler. Arvasi’ye göre (2011), İslam ve Türklük birbirinden ayrı değil; tarihsel süreçte birbirini tamamlayan ve iç içe geçmiş iki temel değerdir.

Türk milletinin İslam'ı kabul etmesi, yalnızca bir inanç değişimi değil, aynı zamanda bir kader birliği ve misyon ortaklığıdır. Ona göre Türk kimliği, hem “millî” hem de “ümme” kimliğinin taşıyıcısıdır. Bu yaklaşım, milliyetçiliği seküler bir kimlik politikası olarak değil; ahlaki, metafizik ve manevi bir sorumluluk olarak tanımlar. Arvasi, Gökalp'in kültürel milliyetçiliğini benimsemekle birlikte, onun laik vurgularını eksik bulur ve milliyetçiliğin mutlaka İslam ahlakıyla beslenmesi gerektiğini savunur. Türk-İslam ülküsü, böylece yalnızca bir siyasal duruş değil; bir hayat felsefesi, bir eğitim projesi ve bir şahsiyet inşası modelidir. Arvasi'nin bu düşüncesi, özellikle 1970'li ve 80'li yıllarda ülkücü hareketin ideolojik zeminini oluşturmuş; milliyetçilik içinde dinî referanslarla güçlenen bir hat meydana getirmiştir.

2.3.5. Alparslan Türkeş – Dokuz Işık ve Siyasi Milliyetçiliğin Kurumsallaşması

Alparslan Türkeş, Türk milliyetçiliğinin siyasal bir hareket ve örgütlü bir ideolojiye dönüşmesinde kilit rol oynamış bir liderdir. Onun geliştirdiği “Dokuz Işık” doktrini, milliyetçiliği sadece etnik ya da kültürel bir aidiyet değil; sosyal, ekonomik ve siyasal bir sistem olarak tanımlar. Dokuz Işık; milliyetçilik, ülkücülük, ahlakçılık, ilimcilik, toplumculuk, köycülük, hürriyetçilik ve şahsiyetçilik, gelişmecilik ve halkçılık gibi ilkeler etrafında şekillenir (Türkeş, 1967). Bu model, milliyetçiliği bireysel bir duygu olmaktan çıkarıp, toplum mühendisliği iddiası taşıyan bir ideolojiye dönüştürür. Türkeş'e göre Türk milliyetçiliği, sadece etnik değil; kültürel, ahlaki, iktisadi ve sosyal alanlarda bir yeniden diriliş ve kalkınma projesidir. Onun liderliğinde kurulan Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ve Ülkü Ocakları, bu ideolojiyi toplumun geniş kesimlerine ulaştırmak için birer araç olmuştur. Türkeş'in düşüncesinde milliyetçilik hem devletin bekası hem de bireyin manevî gelişimi için bir zorunluluktur. Arvasi (2011), Türkeş'in milliyetçiliğini “*Türk milletinin İslam ahlakıyla bütünleşmiş siyasal bir uyanışı*” olarak tanımlar. Türkeş'in fikirleri, Türk milliyetçiliğini sadece entelektüel bir yönelim değil; kitle hareketine dönüşen, kurumsallaşan ve politik sistem içinde aktörleşen bir güç haline getirmiştir.

2.3.6. Erol Güngör – Milliyetçilikte Kültürel Değişim ve Denge Arayışı

Erol Güngör, Türk milliyetçiliğine sosyolojik, kültürel ve psikolojik derinlik kazandıran modern bir düşünürüdür. “Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik” (1989) adlı eseri, milliyetçiliği durağan bir kimlik fikri değil; değişen sosyal yapılarla sürekli yeniden tanımlanan bir süreç olarak ele alır. Güngör'e göre milliyetçilik, geçmişin romantik övgüsü değil; toplumun kimlik ve aidiyet ihtiyacına pragmatik, ama değer temelli bir cevap arayışıdır. O, milliyetçiliğin ideolojik sertlikten uzak, kültürel dinamizme açık bir çizgide olması gerektiğini savunur. Güngör,  zellikle Atsız gibi ırkçı söylemleri ve kültürel izolasyonu eleştirir; milliyetçiliği

“dünya ile barışık, medeniyetle bütünleşen ama köklerini unutmayan bir bilinç” olarak tanımlar (Güngör, 1989, s. 91). Onun yaklaşımı, milliyetçiliğin dışlayıcı değil kapsayıcı, kültürel çoğulculuğu reddetmeyen ama millî aidiyeti merkeze alan bir kimlik tasavvurudur. Güngör’ün milliyetçiliği, Cumhuriyet’in kültür politikalarının eleştirisini içerirken, aynı zamanda modernleşmenin millî kimlikle uyumlu hale getirilmesi gerektiğini savunur. Bu yönüyle o, milliyetçiliği statik bir doktrin değil, sosyolojik bir yeniden üretim süreci olarak gören nadir entelektüellerden biridir.

2.3.7. Cemil Meriç – Kültür ve Medeniyet Arasında Kimlik Arayışı

Cemil Meriç, Türk milliyetçiliğine doğrudan bir ideolog olarak değil, eleştirel bir düşünür ve kültür tarihçisi olarak katkıda bulunmuştur. Onun eserlerinde milliyetçilik, ideolojik bir kalıptan ziyade, medeniyet-kültür-dil üçgeninde bir kimlik sorgulaması şeklinde görünür. Meriç, “Bu Ülke” ve “Mağaradakiler” gibi eserlerinde milliyetçiliği hem anlar hem de eleştirir. Ona göre Türk aydını ya Batı medeniyetine hayranlıkla ya da Doğu’ya kör bir sadakatle yaklaşmaktadır. Milliyetçilik, bu iki kutup arasında bir bilinç inşa etme çabası olmalıdır (Meriç, 1985). Meriç’in “ideolojiler mezarlığı” tanımı, milliyetçiliğin donmuş dogmalara dönüşmesine karşı bir uyarıdır. O, kültürün milliyetçiliğin özü olduğunu savunur; fakat bu kültürün geçmişte donmaması, sürekli yenilenmesi gerektiğini vurgular. Meriç’in milliyetçilik eleştirisi, onu ideolojik bir bağlılıktan uzak tutar; ancak düşüncelerinin Türk aydınının kimlik arayışına dair eleştirel bir rehber sunduğu da inkâr edilemez. Erol Güngör, Meriç’i “*milliyetçiliğe dışarıdan ama sevgiyle bakan bir muhalif*” olarak tanımlar. Onun bakışı, milliyetçiliğin içe kapanmadan, kültürün evrensel akışına kapı aralayarak var olabileceği bir zihinsel esneklik önerir.

Türk milliyetçiliğinin entelektüel zemini, tek bir fikir adamının çizdiği düz çizgi değil; aksine, farklı yönlerden gelen, bazen çatışan, bazen tamamlayan düşünce akımlarının bir araya getirdiği çok katmanlı bir yapıdan oluşur. Yusuf Akçura’nın siyasi rasyonalizme dayalı milliyetçilik önerisi, Ziya Gökalp’in kültürel bütünlük ve hars-medeniyet ayrımı üzerine kurduğu sosyal doktrinle genişlerken; Hüseyin Nihal Atsız’ın etnik saflık ve mitolojik geçmiş vurgusu, bu fikir dünyasına romantik ve ırkçı bir damar eklemiştir. Seyyid Ahmet Arvasi, milliyetçiliği İslam ahlakı ve metafiziğiyle besleyen bir ülküye dönüştürerek, fikrî tartışmaya manevi bir boyut kazandırmıştır. Alparslan Türkeş ise milliyetçiliği kurumsallaştıran ve halk tabanına yayan bir lider olarak, entelektüel üretimi siyasal organizasyona dönüştürmüştür. Erol Güngör ve Cemil Meriç gibi isimler, milliyetçiliği eleştiren ama içten bir bağlılık taşıyan düşünsel arayışlar ortaya koymuş; kültürel değişim, kimlik ve medeniyet sorunlarını milliyetçi perspektifle yeniden düşünmeye davet etmiştir. Bu düşünürlerin farklılıklarına rağmen ortak

bir ekseninde buluştukları temel nokta, Türk milletini çağın gerekleriyle uyumlu, ama kökleriyle bağını koparmayan bir kimlik projesi olarak inşa etme çabasıdır.

Türk milliyetçiliği, Akçura ve Gökalp'in entelektüel tartışmalarından, Atsız ve Arvasi'nin duygusal ve inanç merkezli tahayyüllerinden, Türkeş'in örgütlü siyasi hareketinden ve Güngör ile Meriç'in eleştirel okumalarından beslenerek, zamanla bir fikirden daha fazlasına, bir ideolojiye, bir kimlik inşa projesine dönüşmüştür. Milliyetçiliğin bu yolculuğu, aynı zamanda Osmanlı'dan Cumhuriyet'e, ümmetten millete, imparatorluktan ulus-devlete geçişin de düşünsel haritasını çizer. Gökalp'in kültür eksenli milliyetçiliği, Cumhuriyet'in eğitim ve kültür politikalarına yön verirken; Akçura'nın siyasi milliyetçilik vurgusu, yeni devletin uluslararası pozisyonlanmasında etkili olmuştur. Arvasi ve Türkeş, milliyetçiliğin yalnızca bir kimlik arayışı değil, bir "diriliş" ve "uyanış" projesi olduğunu savunmuş; Atsız'ın eserleri, milliyetçiliğin mitolojik ve kahramanlık boyutunu halkın hayal dünyasında canlı tutmuştur. Cemil Meriç ve Erol Güngör gibi eleştirel sesler ise milliyetçiliğin kendini kapalı bir dogma yerine açık, eleştirel ve çoğulcu bir kimlik tasavvuruna dönüştürmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu çok seslilik, Türk milliyetçiliğinin bir ideoloji olarak durağan değil, dinamik ve çoğul bir yapıda geliştiğini göstermektedir.

2.4. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ VE TÜRK ULUS-DEVLETİ İLİŞKİSİ

Türk milliyetçiliği ile ulus-devlet fikri arasındaki ilişki, Osmanlı Devleti'nin çok kimlikli ve çok milletli yapısının çözülme sürecinde ortaya çıkmış bir ideolojik zorunluluk olarak tarih sahnesine çıkmıştır. Yusuf Akçura (2008), çok uluslu bir imparatorluğun artık sürdürülemez bir siyasi form olduğunu belirterek, "Üç Tarz-ı Siyaset" makalesinde Osmanlılık ve İslamcılık seçeneklerinin başarısızlığa mahkûm olduğunu ileri sürmüş ve çözümü Türkçülükte görmüştür. Ona göre Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecinde Türk kimliğini merkeze alan bir ulus-devlet modeli hem siyasi bir zorunluluk hem de tarihsel bir gerekliliktir. Bu bakış açısı, milliyetçiliği bir duygudan öte, siyasi bir vizyon ve stratejik bir tercih olarak sunar. Ziya Gökalp (2007) de benzer bir yaklaşımı kültürel bir temelde geliştirmiş; millet kavramını ortak dil, din, ahlak ve estetik birliğe dayandırarak, Türk milletinin ulus-devlet kurma hakkını sosyolojik bir temele oturtmuştur. Gökalp'in bu yaklaşımı, Türk milliyetçiliğini sadece bir etnik ya da ırksal bağlılık değil, bir kültürel bütünleşme ve siyasi bağımsızlık projesi olarak konumlandırır. Böylece Türk milliyetçiliği, imparatorluğun kozmopolit yapısından ulusal homojenliğe geçişin ideolojik motoru haline gelmiştir.

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte Türk milliyetçiliği, artık yalnızca bir entelektüel fikir ya da elitler arası bir tartışma değil, devletin kurucu ideolojisi olarak pratiğe dökülmüştür. Gökalp'in Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak ilkesi, Cumhuriyet'in kimlik inşasında

dengeleyici bir çerçeve sunmuş; bu formül, Batılılaşma ile millî kültürün uyum içinde yürütülmesi hedefini taşımıştır (Gökalp, 2007). İbrahim Kafesoğlu (1984), Cumhuriyet milliyetçiliğinin “*tarihsel mirasın modernleşme sürecinde yeniden yorumlanması*” olduğunu vurgular. Dil inkılabı, tarih tezi, Halkevleri, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu gibi kurumlar, milliyetçiliğin devlet eliyle kurumsallaştırılmasının ve ulus-devlet projesinin somutlaşmasının örnekleridir. Remzi Oğuz Arık (1981), milliyetçiliği “*milletin kendi benliğini bulması ve yücelmesi*” süreci olarak tanımlar; bu sürecin devlet politikaları aracılığıyla yaygınlaştırılması gerektiğini savunur. Ancak Cemil Meriç (1985), Cumhuriyet milliyetçiliğinin aşırı ideolojikleşme ve tek tipçi bir yaklaşım riski taşıdığını, kültürel çeşitliliği gölgeleyebileceğini eleştirmiştir. Buna rağmen Cumhuriyet milliyetçiliği hem devleti kuran hem de toplumu şekillendiren bir ideolojik çerçeve işlevi görmüş; ulus-devletin kimliğini belirleyen temel ideoloji olmuştur.

Türk milliyetçiliği ile ulus-devlet ilişkisi, başından itibaren din, kültür ve modernleşme ekseninde bir gerilim alanına sahip olmuştur. Seyyid Ahmet Arvasi (2011), milliyetçiliği “Türk-İslam ülküsü” perspektifinden ele alarak, laik ve seküler bir ulus-devlet anlayışına eleştirel yaklaşmıştır. Arvasi’ye göre Türk milliyetçiliği, İslam ahlakı ve maneviyatı olmadan eksik ve ruhsuz kalacaktır. Bu düşünce, Cumhuriyet’in başlangıcındaki laik kimlik politikalarıyla bir çatışma yaratmış; milliyetçilik içinde manevi eksenli bir kanadın güçlenmesine yol açmıştır. Hüseyin Nihal Atsız (2010) ise milliyetçiliği daha çok etnik ve kültürel saflık üzerinden tanımlamış; Türk kimliğini ırk ve soy temelli bir milliyetçilikte temellendirmiştir. Atsız’ın bu yaklaşımı, Gökalp’in kültürel milliyetçiliğinden ayrışarak, ulus-devletin etnik homojenlik üzerinden kurulması gerektiği görüşüne dayanır. Ancak Erol Güngör (1989), bu iki uç yaklaşımı da eleştirerek, milliyetçiliğin kültürel mirasla modernleşme arasında denge kurması gerektiğini savunur. Güngör’e göre Türk milliyetçiliği, bir yandan geçmişi ve kültürü korumalı, öte yandan dünyaya açık bir modern kimlik inşa etmelidir. Bu tartışmalar, ulus-devletin kimlik tanımını ne kadar kapsayıcı ya da dışlayıcı kılacağı sorusunun teorik zemini olmuştur.

Osman Turan (1965), Türk milliyetçiliği ile ulus-devlet ilişkisini, “*Türk tarihinin sürekliliği ve cihan hâkimiyeti mefkûresi*” kavramları üzerinden okur. Ona göre Türkler, tarih boyunca devlet kuran, düzen sağlayan ve adalet dağıtan bir millet olarak, devlet ile millet arasında ayrılmaz bir bağ kurmuştur. Bu anlayış, ulus-devletin modern bir icat değil; Türk milletinin tarihsel kodlarının doğal bir sonucu olduğunu iddia eder. Turan’ın perspektifi, Gökalp’in kültürel yaklaşımıyla kesişmekle birlikte, milliyetçiliğe tarihsel bir meşruiyet ve derinlik kazandırır. Bahaeddin Ögel (1982) de benzer bir çizgide, Türk kültürünün tarih

boyunca devlet organizasyonu ve otorite etrafında şekillendiğini; dolayısıyla ulus-devletin bu tarihsel birikimin çağdaş bir formu olduğunu savunur. Bu düşünce, Cumhuriyet'in ulus-devlet modelini sadece modernleşmeci bir proje değil, tarihsel bir devamlılık ve mirasın güncellenmesi olarak konumlandırır. Böylece Türk milliyetçiliği, ulus-devlet modelini hem modern bir zorunluluk hem de tarihsel bir hak olarak görür.

Türk milliyetçiliği, Cumhuriyet'in ilk yıllarında yalnızca ideolojik bir söylem değil; devlet eliyle kurumsallaştırılan ve topluma yayılan bir kültür politikası haline gelmiştir. Dil inkılabı, tarih tezi, Halkevleri, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu gibi yapılar, milliyetçiliğin ulus-devlet projesinin taşıyıcı sütunları olmuştur (Kafesoğlu, 1984; Ülken, 1976). Bu süreçte milliyetçilik, yalnızca entelektüel bir elit ideolojisi değil; devlet eliyle yaygınlaştırılan ve gündelik hayata nüfuz eden bir değer sistemine dönüşmüştür. Remzi Oğuz Arık (1981), bu politikaları “*milletin benliğini yeniden keşfetme ve kendi özüyle barışma*” süreci olarak değerlendirir. Ancak Cemil Meriç (1985), bu kurumsallaşmanın ideolojinin dogmalaşmasına ve kültürel çoğulculuğun bastırılmasına zemin hazırlayabileceğini eleştirir. Yine de bu kurumsallaşma, ulus-devletin kimlik inşası sürecinde milliyetçiliğin merkezi rolünü ve devlet-millet bütünleşmesindeki ideolojik işlevini açıkça ortaya koyar.

Türk milliyetçiliği ile ulus-devlet arasındaki ilişkinin somutlaşan en önemli alanlarından biri, hukuk ve anayasa metinleridir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın başlangıç ilkelerinde “Atatürk milliyetçiliği” kavramına atıf yapılması, milliyetçiliğin yalnızca bir ideolojik yönelim değil, hukuki ve anayasal bir ilke olarak kurumsallaştığını gösterir. Bu durum, milliyetçiliğin devleti kuran değil; devletin kendisini tanımlayan bir ilke haline geldiğini ortaya koyar (Ülken, 1976). Türk milliyetçiliği, anayasal çerçevede etnik vurgudan ziyade vatandaşlık esası üzerinden tanımlanmış; “Türk” kavramı etnik bir kategori olmaktan çıkarılarak, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığının ortak adı olarak belirlenmiştir. Bu tercih, hem ulus-devletin kapsayıcı kimlik inşası çabasını, hem de kimlik politikalarındaki sınırları işaret eder. Cemil Meriç (1985), bu noktada milliyetçiliğin “*hukuki bir vatandaşlık tanımı ile kültürel bir aidiyet arasında gidip geldiğini*” ifade eder. Anayasal düzlemdeki bu tercih, milliyetçiliği ideolojik değil, pragmatik bir devlet ilkesi haline dönüştürmüştür.

Ulus-devlet projesinin en etkili araçlarından biri, kuşkusuz eğitim politikaları olmuştur. Türk milliyetçiliği, Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren eğitim yoluyla yurttaş kimliği oluşturma projesinin ideolojik temeli olarak benimsenmiştir. Türk Tarih Tezi ve Güneş Dil Teorisi gibi tarih ve dil politikaları, yeni bir ulusal hafıza ve kimlik inşa etme çabasının ürünleridir (Kafesoğlu, 1984; Ögel, 1982). Halkevleri, Köy Enstitüleri ve Türk Dil Kurumu gibi kurumlar, bu kimlik politikasının kurumsal yansımaları olmuştur. Erol Güngör (1989),

eğitim yoluyla milliyetçilik inşasının “*kültürel sürekliliği sağlama ve toplumsal bütünleşmeyi pekiştirme*” işlevi gördüğünü belirtir. Ancak bu süreç, zaman zaman merkezileşen ve tek tipçi bir ideolojik baskıya dönüşme riskini de taşımıştır. Bu bağlamda milliyetçilik, yalnızca bir kimlik tercihi değil, ulus-devletin kendi yurttaşını yaratma iradesinin ideolojik aracı olmuştur. Böylece eğitim, bireysel gelişimin ötesinde, ulusun kolektif kimlik inşasının stratejik bir parçası olarak işlev görmüştür.

Türk milliyetçiliği, ulus-devletle kurduğu ilişki sayesinde yalnızca hukuk ve eğitim alanlarında değil, kamusal alanın söylem ve sembollerinde de görünür hale gelmiştir. Resmi törenler, milli bayramlar, anıtlar ve marşlar, milliyetçiliğin kamusal alanda somutlaştırıldığı ideolojik ritüellerdir. Osman Turan (1965), bu tür sembolik düzenlemelerin “*milli bilinci canlı tutma ve aidiyet duygusunu pekiştirme*” işlevi gördüğünü ifade eder. Bayrak, İstiklal Marşı ve Atatürk heykelleri gibi unsurlar, Türk ulus-devleti için hem birer simge hem de milliyetçiliği görünür kılan araçlar haline gelmiştir. Remzi Oğuz Arık (1981), bu sembolleri “devletin milletle iletişim dili” olarak tanımlar. Ancak Cemil Meriç (1985), kamusal alanın bu kadar yoğun bir milliyetçi sembolizmle donatılmasını “*kültürel çeşitliliği ve eleştirel düşüncüyü bastırma riski*” üzerinden eleştirir. Buna rağmen resmi söylem, Türk milliyetçiliği ile ulus-devlet arasındaki ilişkinin en görünür ve etkili tezahürlerinden biri olmaya devam etmektedir.

2.5. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN KURAMSAL KONUMU

Türk milliyetçiliğinin kuramsal konumu, klasik milliyetçilik kuramları içinde tam anlamıyla etnik, kültürel ya da siyasi milliyetçilik kategorilerinden birine indirgenemeyen, çok katmanlı bir yapı arz eder. Batı literatüründe milliyetçilik genelde etnik (primordialist) ya da siyasi (modernist) yaklaşımlar çerçevesinde açıklanırken, Türk milliyetçiliği bu ikisinin arasında ve ötesinde bir sentez arayışı sunar. Ziya Gökalp (2007), milletin temelini dil, din, ahlak ve estetik birliğe dayandırarak, Türk milliyetçiliğini kültürel milliyetçilik olarak tanımlamıştır. Ancak Hüseyin Nihal Atsız (2010) bu yaklaşımı yetersiz bulmuş ve milliyetçiliği “*kan bağına dayalı etnik bir bağ*” olarak tanımlamıştır. Yusuf Akçura (2008) ise Türk milliyetçiliğini imparatorluk sonrası bir ulus-devlet kurma projesi olarak konumlandırmış; siyasi ve stratejik bir zorunluluk vurgusu yapmıştır. Bu teorik çeşitlilik, Türk milliyetçiliğinin salt bir ideolojik kalıba sığmadığını; tarihsel, kültürel ve siyasi bağlamlarda şekillenen dinamik bir düşünce alanı olduğunu gösterir. Umut Özkırımlı (2015), Türk milliyetçiliğinin “*modernist teorilerle açıklanabilir bir inş süreci*” olduğunu belirtse de tarihsel köklerinin derinliği nedeniyle tam anlamıyla inşacı bir teoriyle sınırlanamayacağını vurgular. Böylece Türk milliyetçiliği hem modern inşacı teoriye hem de tarihsel süreklilik iddiasına referans veren hibrit bir kuramsal yapı sergiler.

Gökalp'in (2007) "*millet kan bağına değil, kültür birliğine dayanır*" ifadesi, Fransız tarzı kültürel milliyetçilik modeline yakındır. Buna karşılık Atsız (2010), Gökalp'in kültür merkezli yaklaşımını zayıf ve kapsayıcı bulur; milliyetçiliğin ancak kan bağıyla sınırlandırılarak tanımlanabileceğini ileri sürer. Bu teorik ayrışma, Türk milliyetçiliği içinde etnik-kültürel eksenli bir iç tartışmaya işaret eder. Erol Güngör (1989), bu iki yaklaşım arasındaki farkı "*Türk milliyetçiliğinin içindeki eksen kaymaları*" olarak tanımlar ve Gökalp'in kapsayıcı, Atsız'ın dışlayıcı bir çerçeve sunduğunu belirtir. Bu fark, Türk milliyetçiliğinin kuramsal pozisyonunu tek bir teoriyle açıklamayı zorlaştırır; aksine birden fazla kuramsal hattın iç içe geçtiği bir alan olarak ele alınmasını gerektirir.

Türk milliyetçiliğinin kuramsal konumunu ayırt eden bir diğer unsur, dini ve milli kimliğin iç içe geçirilmesi eğilimidir. Seyyid Ahmet Arvasi (2011), milliyetçiliği "Türk-İslam ülküsü" kavramıyla tanımlamış; milliyetçiliğin İslam ahlakı ve inancı olmadan eksik kalacağını savunmuştur. Bu yaklaşım, milliyetçiliği laik-batı merkezli ideolojik modellerden ayırarak, manevi ve metafizik bir boyut kazandırır. Batı'daki laik yurttaşlık milliyetçiliği teorileriyle karşılaştırıldığında, Türk milliyetçiliği bu özelliğiyle seküler değil, kültürel ve inanç merkezli bir ulus tasavvuru ortaya koyar. İbrahim Kafesoğlu (1984), Türk milliyetçiliğinin hem İslam kültürüyle hem de Türk tarihinin töre ve devlet geleneğiyle harmanlandığını belirtir. Bu durum, Türk milliyetçiliğinin sadece modernist inşacı bir proje değil; tarihsel ve kültürel bir mirasın üzerine inşa edilmiş, çok katmanlı bir ideolojik yapı olduğunu gösterir. Umut Özkırımlı (2015), Türk milliyetçiliğini bu özelliği nedeniyle "*modern ulus teorileriyle tam örtüşmeyen, ama modernleşme sürecine özgün bir uyum sağlayan hibrit bir model*" olarak tanımlar. Böylece Türk milliyetçiliği, uluslararası literatürde klasik teoriler içinde sınırlandırılması güç bir kuramsal özgüllük taşır.

Cumhuriyet dönemi Türk milliyetçiliği, teorik olarak Ziya Gökalp'in kültürel milliyetçilik modelinden ilham almakla birlikte, pratiğe yansıyan biçimiyle pragmatik, devlet merkezli ve ideolojik bir işlev kazanmıştır. Cumhuriyet'in kurucu kadroları, milliyetçiliği yalnızca bir kimlik arayışı değil, bir ulus-devlet inşa projesinin ideolojik aracı olarak konumlandırmıştır (Kafesoğlu, 1984). Anayasa, eğitim, dil ve tarih politikaları bu ideolojinin kurumsal zeminini oluştururken, milliyetçilik "resmî ideoloji" düzeyine taşınmıştır. Erol Güngör (1989), Cumhuriyet milliyetçiliğini "*toplumu bütünleştirici, modernleşme sürecini hızlandırıcı bir ideolojik çimento*" olarak değerlendirir. Ancak Cemil Meriç (1985), bu sürecin "*devletin ideolojik tekeli*" yaratma ve kültürel çeşitliliği bastırma riskini beraberinde getirdiğini eleştirir. Cumhuriyet milliyetçiliği, kuramsal açıdan kültürel milliyetçilik ile siyasi milliyetçilik arasında pragmatik bir denge kurmaya çalışan bir model sunmuştur. Bu durum, Türk

milliyetçiliğinin batı literatüründeki “kültürel milliyetçilik” ve “siyasi milliyetçilik” ayrımına bire bir oturmayan, özgün bir sentez geliştirdiğini gösterir.

Türk milliyetçiliğinin kuramsal konumunu anlamada, batı milliyetçilik teorileriyle karşılaştırmalı analiz yapmak önemlidir. Umut Özkırmı (2015), batı literatüründeki etnik ve yurttaşlık temelli milliyetçilik ayrımlarının Türk milliyetçiliğine tam olarak uymadığını; Türk milliyetçiliğinin hem etnik-kültürel aidiyet hem de yurttaşlık bilinci arasında salınan hibrit bir model sunduğunu belirtir. Fransız modelinde milliyetçilik dil, hukuk ve yurttaşlık temelinde inşa edilirken; Alman modelinde kan ve soy bağı öne çıkar. Türk milliyetçiliği ise Gökalp’in kültürel birlik tanımını temel almasına rağmen, aynı zamanda tarihsel süreç içinde Türk-İslam kimliği, devlet geleneği ve modernleşme arzusu gibi unsurları da bünyesinde taşır. Bu çok katmanlı yapı, Türk milliyetçiliğinin teori düzeyinde ne yalnızca kültürel ne de yalnızca etnik ya da siyasi milliyetçilik olarak sınıflandırılabileceğini gösterir. Bu nedenle literatürde “*hars temelli milliyetçilik*” veya “*doğu tipi milliyetçilik*” gibi özgün kavramlarla tanımlanmaya çalışılmıştır (Arvasi, 2011; Turan, 1965).

Türk milliyetçiliğinin kuramsal pozisyonu, içindeki fikir ayrılıkları ve çok yönlü yaklaşımlar nedeniyle tekil bir kuramdan değil, çoğul bir kuramsal yapıdan oluşur. Gökalp’in kültürel milliyetçiliği, Atsız’ın etnik milliyetçiliği, Arvasi’nin dini merkezli milliyetçiliği ve Türkeş’in siyasi-ideolojik milliyetçiliği, Türk milliyetçiliğinin teorik zenginliğini ve iç gerilimlerini ortaya koyar. Bu fikir farklılıkları, bazen eklektik bir sentez, bazen de çatışmalı birçok seslilik yaratmıştır. Erol Güngör (1989), bu çeşitliliği Türk milliyetçiliğinin zayıflığı değil, zenginliği olarak tanımlar; milliyetçiliğin farklı sosyolojik ve tarihsel koşullarda farklı tonlar kazanmasının, onun esnekliğini ve dayanıklılığını gösterdiğini savunur. Ancak bu kuramsal çeşitlilik, zaman zaman pratikte ideolojik bölünmelere ve stratejik zayıflıklara da yol açmıştır. Türk milliyetçiliği, bu yönüyle hem bir kimlik arayışı hem de bir kimliği yeniden kurma ve tanımlama mücadelesidir.

Milliyetçilik kuramları, sosyal bilimlerin en tartışmalı ve aynı zamanda en üretken alanlarından biri olmuştur. Ancak milliyetçiliğin yalnızca evrensel teorilerle açıklanamayacak ölçüde tarihsel, kültürel ve sosyopolitik bağlama özgü yanları olduğu da bir gerçektir. Türk milliyetçiliği bağlamında bu kavramın kuramsal çerçevesi çizilirken, Batı’da geliştirilen milliyetçilik kuramlarının dikkatli bir biçimde uyarlanması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda Anthony D. Smith, Ernest Gellner ve Benedict Anderson gibi isimlerin modern ulus-devletin oluşum sürecine dair yaklaşımları önemli referanslar sunmakla birlikte; Türk milliyetçiliğinin çok boyutlu yapısı, bu yaklaşımları aşan özgün dinamiklere sahiptir. Umut Özkırmı’nın “Milliyetçilik Kuramları” adlı çalışmasında da vurgulandığı üzere, milliyetçilik

teorilerinin çoğu, kavramı Batı Avrupa merkezli modernleşme süreçleriyle açıklamaya eğilimlidir (Özkırımlı, 2015). Ancak Türk milliyetçiliği, tarihsel süreklilik ve kültürel mirasla olan ilişkisi açısından bu çerçevenin dışına taşar.

Kültürel milliyetçilik, Türk düşünce dünyasında özellikle Ziya Gökalp'ten itibaren önemli bir yer edinmiştir. Ancak Gökalp'in kurduğu kültür–medeniyet ayrımı üzerine inşa edilen bu yaklaşım, ilerleyen yıllarda farklı entelektüellerce yeniden şekillendirilmiştir. Örneğin Hilmi Ziya Ülken, millî kültürün sadece gelenekle değil, aynı zamanda entelektüel üretimle de gelişeceğini savunmuş; Ali Fuat Başgil ise kültürel milliyetçiliği, bireyin hürriyetiyle bağdaştırarak bir “millî şahsiyet inşası”na dönüştürmüştür. Kültürel milliyetçilik anlayışı, Türk milletinin tarih boyunca oluşturduğu değerlerin korunması, yeniden yorumlanması ve çağdaştırılması gerekliliği üzerinden şekillenmiştir. Bu nedenle kültürel milliyetçilik yalnızca geçmişe bağlılık değil, kültürel sürekliliğin aktif taşıyıcılığıdır.

Etnik milliyetçilik ise Türk milliyetçiliği bağlamında tartışmalı bir yer tutmaktadır. Osmanlı'nın çokkültürlü mirasından gelen ve Cumhuriyet'in kurucu kadrolarınca dışlanan etnisite temelli yaklaşımlar, Türk milliyetçiliğinin ana akım yönelimleri arasında yer almamıştır. Ancak buna rağmen belirli dönemlerde etnik vurgular taşıyan akımlar öne çıkmıştır. Bu durum genellikle milliyetçiliğin savunma refleksi gösterdiği, toplumsal ya da siyasal parçalanma korkularının yoğunlaştığı dönemlerde gözlenmiştir. Turan Yazgan ve Niyazi Berkes gibi isimler, etnik milliyetçiliğin Türk düşünce sisteminde marjinal olduğunu belirtmiş; milliyetçiliğin kültürel ve tarihsel kimliğe yaslanması gerektiğini savunmuşlardır. Dolayısıyla etnik milliyetçilik, Türk milliyetçiliğinde zaman zaman araçsal bir fonksiyon taşımış olsa da hiçbir zaman düşünsel meşruiyetin merkezine yerleşmemiştir.

Siyasi milliyetçilik ise Türkiye'de özellikle Cumhuriyet'in kuruluş döneminde etkili olmuş ve Atatürk'ün “*Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir*” tanımıyla hukuki bir zemin kazanmıştır. Bu dönemde milliyetçilik hem yeni devletin inşası hem de Batılılaşma süreci açısından bir ideolojik dayanak olarak konumlandırılmıştır. Ancak ilerleyen dönemlerde siyasi milliyetçilik, çeşitli ideolojik yönelimlerle eklemlenmiş; çok partili hayatla birlikte merkez sağ, muhafazakâr ve milliyetçi cephelerce farklı biçimlerde benimsenmiştir. Mehmet Kaplan gibi düşünürler, siyasi milliyetçiliğin sadece bir yönetim modeli değil, aynı zamanda bir ahlaki tutum olduğunu vurgulamış; milletin kendini ifade etme hakkını önceleyen bir duruşa işaret etmiştir. Bu çerçevede siyasi milliyetçilik, zamanla kültürel ve dini unsurlarla iç içe geçmiş; yeniden tanımlanmıştır.

Batı merkezli milliyetçilik kuramları, özellikle modernleşme ve sanayileşme süreçlerine vurgu yaparken, Türk milliyetçiliğinin gelişimi çok daha özgün bir zemin üzerinde

şekillenmiştir. Şerif Mardin, Türk modernleşmesinin tepeden inmece karakterine dikkat çekerek, milliyetçiliğin Batı'daki gibi tabandan gelen bir halk hareketi değil, devletin öncülüğünde şekillenen bir kimlik projesi olduğunu belirtmiştir (Mardin, 1983). Mümtaz Turhan da bu tespiti destekler şekilde, milliyetçiliğin Türk toplumunda ancak kültürel değerlerle barışık hâle geldiğinde toplum tarafından içselleştirileceğini vurgular (Turhan, 1969). Bu bakış açısı, Türk milliyetçiliğinin ne etnik aidiyetle ne de sadece siyasi modernleşmeyle açıklanamayacağını, onun çok katmanlı bir kültürel miras ve devlet geleneği üzerinde yükseldiğini gösterir.

Türk milliyetçiliği zaman zaman aydınlar eliyle şekillenen bir ideolojik yapı olarak değerlendirilmiş; bu da onun halkla kurduğu ilişkiyi tartışmaya açmıştır. Orhan Türkdoğan, milliyetçiliğin Türkiye’de genellikle “okur yazar zümreler” eliyle taşıyıcı rol üstlendiğini; fakat bu durumun onun halk tabanında karşılık bulmadığı anlamına gelmediğini savunur (Türkdoğan, 2008). Aksine, Türk milletin tarih boyunca taşıdığı töre, dil, din ve ortak hafıza gibi öğeler, milliyetçi düşünceyle örtüşmüş; özellikle taşrada ve yarı-kentli kesimlerde milliyetçilik, “devlete sadakat” ve “toplumsal birlik” gibi kodlarla güçlü biçimde karşılık bulmuştur. Bu durum, milliyetçiliğin yalnızca bir elit ideolojisi değil; tabana yayılan bir kimlik stratejisi olduğunu da gösterir.

Türk milliyetçiliği kuramlaştırılırken sıkça karşılaşılan ikilemlerden biri, “devletin kutsanması” ile “milletin merkeze alınması” arasında kurulan dengedir. Zeki Velidi Togan, Türk tarihinin devlet merkezli bir kültürden geldiğini; bu nedenle milliyetçiliğin de doğal olarak otoriter ve merkeziyetçi eğilimler taşıyabileceğini belirtmiştir (Togan, 1970). Buna karşılık, Seyit Ahmet Arvasi, devletin ancak milletin manevî değerlerine hizmet ettiği sürece meşru olabileceğini vurgular. Bu iki yaklaşım, Türk milliyetçiliğinde hâlen devam eden “devlet mi millet mi önce gelir?” sorunsalının tarihsel ve kuramsal dayanaklarını oluşturur. Bu bağlamda, milliyetçilik hem devletçi bir organizasyon anlayışını hem de toplumsal değerlerin taşıyıcılığını aynı anda yürütme sorumluluğundadır.

Günümüzde milliyetçilik, artık sadece bir tarihsel miras ya da etnik vurgunun ötesinde; kimlik politikaları, küreselleşme karşıtı söylemler ve kültürel egemenlik mücadeleleri bağlamında ele alınmaktadır. Nadim Macit, milliyetçiliği “*kültürel aklın yeniden inşası*” olarak tanımlar; bu aklın yalnızca modernleşme refleksleriyle değil, medeniyet tasavvuru ve tarih bilinciyle şekillenmesi gerektiğini ileri sürer (Macit, 2011). Benzer şekilde, Turgay Uzun, modern milliyetçiliğin yalnızca politik sınırlar değil; dil, kültür, bellek ve estetik düzlemde de yeniden üretildiğini ifade eder (Uzun, 2005). Bu tür yorumlar, milliyetçiliğin artık ideolojik değil, varoluşsal bir refleks olarak okunması gerektiğini ortaya koyar.

2.6. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN TARİHSEL SÜREKLİLİĞİ VE ZİHİNSEL MİRASI

Türk milliyetçiliği, sıradan bir ideolojik yönelişin ötesinde, milletin hafızasına sinmiş, tarihsel süreklilik arz eden bir dünya görüşüdür. İslam öncesi Türk devlet anlayışından başlayarak, İslamiyet'in kabulüyle şekillenen Türk-İslam kimliğinde, Selçuklu ve Osmanlı gibi çok boyutlu imparatorluk miraslarında ve nihayet Cumhuriyet'in kuruluşundaki modern milliyetçilik anlayışında bu süreklilik açık biçimde izlenebilir. Milliyetçilik, burada sadece bir modernleşme aracı değil, aynı zamanda bir varlık muhafaza refleksi, bir kültür taşıyıcılığı ve bir tarihsel sorumluluk bilinci olarak tebarüz eder.

Bu çerçevede, Ziya Gökalp'in sistematik milliyetçilik teorisi, Yusuf Akçura'nın "Üç Tarz-ı Siyaset"teki ayrımcı analizleri, Hüseyin Nihal Atsız'ın romantik ve tarih merkezli milliyetçilik vurgusu, Alparslan Türkeş'in siyasi yapılanmayı esas alan doktrin anlayışı, Seyit Ahmet Arvasi'nin Türk-İslam Ülküsü ve Erol Güngör'ün kültürel derinlikli perspektifi gibi birçok düşünürün katkısı, milliyetçiliğin yalnızca bir ideoloji değil, bir düşünce geleneği olduğunun kanıtıdır. Bu gelenek; yalnızca devlete yön veren bir fikir değil, aynı zamanda bireyin millet bilinciyle yoğrulmuş ahlaki tutumunu da şekillendiren bir yapıdır.

1980 sonrası süreçte milliyetçilik gerek siyasi partiler düzleminde gerekse akademik ve kültürel çevrelerde yeniden yapılanmış; Türk-İslam sentezi, jeopolitik tehdit algısı, kültürel yozlaşma eleştirileri, dil ve tarih vurguları üzerinden yeni tezler üretmiştir. Bu dönemde yalnızca Gökalp ve Atsız gibi klasik isimler değil; Turan Yazgan, Hayati Bice, Galip Erdem, Samiha Ayverdi, Osman Turan gibi mütefekkirler de milliyetçiliğin farklı boyutlarını beslemiştir. Bu da gösteriyor ki Türk milliyetçiliği, bir görüş birliğinden ziyade bir milletin farklı zaman ve zeminlerde kendini ifade etme biçimlerinin toplamıdır.

Türk milliyetçiliği, yalnızca geçmişe bağlı bir hatıralar bütünlüğü değil, geleceğe yönelen dinamik bir kimlik inşasıdır. Bu kimlik, tarihten kültüre, dilden sanata, siyasetten eğitime dek uzanan çok boyutlu bir fikrî mirasa dayanır. Bugün hâlen güncelliğini koruyan milliyetçilik tartışmaları, aslında bu mirasın hâlâ canlı ve yönlendirici olduğunun da göstergesidir. Türk milliyetçiliği ne sadece etnik ne yalnızca kültürel ne de salt siyasi bir duruştur; o, bir milletin kendini tanıma, ifade etme ve yarına taşıma iradesidir.

Türk milliyetçiliği yalnızca tarihi olaylarla şekillenen değil; aynı zamanda kuşaktan kuşağa aktarılan bir zihinsel formasyonun ürünüdür. Bu bağlamda Ahmet Kabaklı'nın Türk Edebiyatı, Ömer Seyfettin'in hikâyeleri, Emine Işınsoy'un romanları, Arif Nihat Asya'nın şiirleri ve Orhan Şaik Gökyay'ın kaleminden çıkan millî ses; milliyetçiliğin bir siyasi duruştan çok daha fazlası olduğunu ortaya koyar. Bu eserlerdeki ortak motifler, yurt sevgisi, millet

iradesi, tarih bilinci ve ahlakî sorumluluk etrafında şekillenir. Dolayısıyla Türk milliyetçiliği, sadece doktrinle değil; duyguyla, estetikle ve vicdanla da varlık bulan bir duruştur.

Bugün Türk toplumunda milliyetçilik, yalnızca büyük ideologların metinlerinde değil, halkın günlük yaşamında da karşılık bulmaktadır. Orhan Türkdoğan ve Niyazi Berkes, milliyetçiliği halkın gelenek, din ve dil temelli sadakat yapısıyla ilişkilendirirken; bu yapının zamanla modernleşen toplumla yeniden kurulduğuna işaret eder. Millî bayramlar, şehit cenazeleri, halk ozanı geleneği, mahalli spor organizasyonları ya da sosyal medya söylemleri gibi gündelik formlar, bu düşüncenin nasıl canlı tutulduğunu gösterir. Türk milliyetçiliği böylece, yalnızca bir “kitap bilgisi” değil; bir “yaşam tarzı” ve aidiyet pratiği hâline dönüşmektedir.

Günümüzde küreselleşmenin kültürel erozyon tehdidi, milli kimliklerin silikleşmesine yol açarken, Türk milliyetçiliği bir direnç refleksi olarak yeniden güç kazanmaktadır. Ancak bu süreçte milliyetçiliğin popülizmle karıştırılmaması, aydın sorumluluğu taşıyan bir bilinçle yeniden yorumlanması gerekmektedir. İbrahim Kafesoğlu'nun Türk Millî Kültürü ve Zeki Velidi Togan'ın tarihsel yaklaşımı, bu bağlamda referans teşkil eder. Milliyetçilik, gelecek yüzyıllarda sadece Türk kimliğini değil; aynı zamanda medeniyet iddiasını, yani adalet, bilgelik ve özgürlük ilkelerini taşıyacak şekilde evrilmelidir. Bu da onu zamana dirençli değil, zamanla uyumlu fakat ilkesel bir düşünce hâline getirmenin zorunluluğunu ortaya koyar.

Türk milliyetçiliği yalnızca geçmişin hatıralarına tutunmakla yetinmeyen; aynı zamanda geleceği inşa etmeye aday bir zihniyet modelidir. Ziya Gökalp'in millet tanımı, sadece bir etnik birlikteliğe değil; aynı zamanda ortak ülkeye, dile, dine ve ahlaka dayalı bir bütünlük anlayışına işaret eder. Bu anlayış, milletin sadece tarihsel bir varlık değil, aynı zamanda kültürel bir ideal olduğunu gösterir. Bu bağlamda Yusuf Akçura'nın “Üç Tarz-ı Siyaset” eseri, Batıcı, Osmanlıcı ve İslamcı yönelimlerin ötesinde milliyetçi tercihin tarihsel zorunluluğa dayanan bir tercih olduğunu ortaya koyar (Akçura, 2008). Milliyetçiliğin bu yönü, onu yalnızca bugünü açıklayan değil; aynı zamanda geleceği tahayyül eden bir irade hâline getirir.

2.7. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNDE AHLAK, SORUMLULUK VE FEDAKÂRLIK BOYUTU

Türk milliyetçiliğinin ayırt edici yönlerinden biri, onu diğer ideolojilerden farklı kılan ahlaki bir zemin üzerine kurulmuş olmasıdır. Bu noktada Seyit Ahmet Arvasi, milliyetçiliği sadece bir siyasi duruş değil; aynı zamanda bir ahlakî tutum, bir kulluk bilinci, bir dava şuuruyla bütünleşen hayat tarzı olarak yorumlar. Bu yaklaşım, bireyin milletine karşı yalnızca haklar değil, aynı zamanda yükümlülükler de taşıdığı gerçeğini ön plana çıkarır. Emine İşinsu'nun romanlarında görülen ülkücü karakterlerin iç hesaplaşmaları ve fedakârlıkları, bu ahlaki yönün

edebi temsilleridir. Aynı şekilde Arif Nihat Asya'nın "Bayrak" şiirindeki ulviyet, bu milliyetçilik anlayışının sadece akılla değil, iman ve vicdanla da beslendiğini gösterir.

Modern çağda milliyetçilik, çoğu zaman çatışmacı, dışlayıcı ya da otoriter bir yaklaşım olarak kodlanırken; Türk milliyetçiliği, tarihî mirası sayesinde medeniyet kurucu bir irade olarak da ele alınabilir. Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde oluşan çok dilli, çok dinli, çok kültürlü tecrübe, Türk milliyetçiliğinin içine evrensel ahlaki ilkelerle donanmış bir adalet ve merhamet anlayışını da katmıştır. Bahaeddin Karakoç'un eserlerinde görülen merhamet dili, Hikmet Tanyu'nun İslam tasavvuru ile Türk kimliğini buluşturma çabaları ve Turan Yazgan'ın Türk dünyasına dair vizyonu, milliyetçiliği yıkıcı değil kurucu bir kavram olarak yeniden yorumlamayı mümkün kılar. Bu yönüyle Türk milliyetçiliği, günümüzde çatışmalarla anılan kimlik politikalarına karşı, ahlaki sorumluluk ve kültürel dayanışma temelli bir model olarak öne çıkar.

İlanihayet Mete Han'ın ordu disipliniyle başlayan, Bilge Kağan'ın taşlara kazıdığı nasihatlerle şekillenen, Alparslan'ın Malazgirt'teki inancıyla, Osman Gazi'nin tevazusuyla, Fatih'in çağ açan dehasıyla, Yavuz'un hilafeti taşıma sorumluluğuyla ve nihayet Atatürk'ün Cumhuriyet idealiyle yeniden yoğrulan bu fikir; bir milletin kendisini tanıması, ifade etmesi ve dünyaya adaletle söz söyleme iradesidir.

Bu düşünce hattı, ne geçmişin dar kalıplarında hapsolmuş nostaljik bir özlem, ne de popülist siyasetin günü kurtaran sloganıdır. Aksine, geçmişi geleceğe bağlayan bir ruh hâlidir. Türk milliyetçiliği, her devirde değişen şartlara rağmen özünü kaybetmeden yeniden doğmayı bilmiş; bazen Orhun yazıtlarında, bazen bir dava adamının kaleminde, bazen bir ozanın sesinde, bazen bir gençlik hareketinin idealinde kendini bulmuştur. Ziya Gökalp'in ilimle donattığı, Atsız'ın öfkeyle haykırdığı, Arvasi'nin imanla yoğurduğu, Türkeş'in örgütlediği bu düşünce; bugünün dünyasında hâlâ anlamını ve yönünü koruyan nadir fikrî miraslardan biridir.

Bugün Türk milliyetçiliğini taşımak, sadece bir hatırayı yaşatmak değil; milletin vicdanını diri tutmak, adaleti esas almak, kimlik krizine karşı köklenmek ve medeniyet tasavvurunu çağdaşlıkla buluşturmak demektir. Çünkü Türk milliyetçiliği, her şeyden önce bir dava, bir ahlak, bir ülkü, bir hafıza ve bir duruştur. Ve bu duruş, yalnızca Türk milletine değil; adaletin, haysiyetin ve bağımsızlık ruhunun izini süren tüm insanlığa bir çağrıdır.

2.8. TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNDEN ÜLKÜCÜLÜĞE: TARİHSEL VE İDEOLOJİK BİR GEÇİŞ

Türk milliyetçiliği, 20. yüzyıl boyunca sadece bir kimlik ve kültür projesi olarak değil; aynı zamanda değişen siyasal ve toplumsal şartlara cevap üreten dinamik bir ideolojik alan

olarak evrim geçirmiştir. Gökalp'in kültürel milliyetçiliği, Akçura'nın siyasi milliyetçilik vizyonu ve Atsız'ın etnik temelli milliyetçilik söylemi, Cumhuriyet'in ilk yıllarında ideolojik bir temel oluşturmuş; ancak 1940'lı yıllardan itibaren milliyetçilik, artan dış tehdit algısı, iç siyasi krizler ve soğuk savaş kutuplaşmalarıyla birlikte örgütlü, ideolojik ve mücadeleci bir kimlik formuna dönüşme eğilimi göstermiştir. Bu süreçte milliyetçilik, yalnızca bir kültürel kimlik tanımı değil, milli bir direniş ve ideolojik mobilizasyon aracı haline gelmiştir.

Türk milliyetçiliğinin bu dönüşümü, 1960'lı yıllarda Alparslan Türkeş'in liderliğinde siyasi ve ideolojik bir hareket kimliği kazanarak "ölkücülük" adı altında kurumsallaşmıştır. Ölkücü hareket, kültürel milliyetçiliği, Atsız'ın etnik kimlik vurgusu, Arvasi'nin Türk-İslam sentezi ve Türkeş'in siyasi pragmatizmi gibi farklı damarları bir araya getirerek, milliyetçiliği ideolojik, siyasi, kültürel ve hatta manevi bir sistem haline getirmiştir. Bu bağlamda ölkücülük, Türk milliyetçiliğinin teoriden pratiğe, fikirden örgüte, kültürden siyasete taşınmasının en somut örneği olarak karşımıza çıkar. Ölkücü hareketin doğuşunu anlamak, yalnızca bir siyasi hareketin hikâyesi değil; Türk milliyetçiliğinin kurumsallaşma, ideolojik sistemleşme ve toplumsal karşılık bulma sürecinin anlaşılması açısından da kritik bir önem taşır.

2.8.1. Soğuk Savaş Konjonktüründe Ölkücü Hareketin Şekillenışı

Ölkücü hareketin ideolojik ve siyasi şekillenışı, yalnızca iç dinamiklerle değil; uluslararası soğuk savaş ortamının etkileriyle de yakından bağlantılıdır. Türkiye'nin NATO üyeliği ve batı blokuyla kurduğu askeri-siyasi ittifak, ölkücü ideolojinin anti-komünist bir çerçevede güçlenmesini beraberinde getirmiştir. Hayati Bice (2002), ölkücülüğün anti-komünist yönünün, doktriner bir tercihten ziyade, dönemin uluslararası tehdit algısına karşı bir savunma refleksi olarak geliştiğini vurgular. Bu dönemde ölkücü hareket, hem "*milliyetçi-anti-komünist*" bir söylem üretmiş, hem de gençlik örgütlenmeleri aracılığıyla ideolojik mücadeleye fiziki bir boyut kazandırmıştır. Sadettin Yağmur Gönenç (1990), ölkücülüğün bu yönünü "*milli müdafaa refleksiyle şekillenmiş, dış tehdide karşı kolektif bir direniş bilinci*" olarak tanımlar. Böylece ölkücülük hem Türk milliyetçiliğinin tarihsel kodlarından hem de dönemin uluslararası tehdit algısından beslenen hibrit bir ideolojik formasyon geliştirmiştir.

1970'li yıllar, ölkücü hareketin Türkiye'deki sağ-sol ideolojik kamplaşmanın en dinamik ve çatışmalı aktörlerinden biri haline geldiği bir dönem olmuştur. Bu süreçte ölkücü hareket, sadece siyasi bir örgütlenme değil, kamusal alanda kimlik ve aidiyet üzerinden mobilize olan bir toplumsal hareket özelliği kazanmıştır. Osman Yüksel Serdengeçti'nin yazıları, ölkücülüğün yalnızca sokak çatışmaları ve siyasal mücadeleyle sınırlı kalmaması gerektiğini; aynı zamanda bir iman ve ahlak davası olarak sürdürülmesi gerektiğini savunur. Serdengeçti'nin bu yaklaşımı, ölkücü ideolojinin içinde "aksiyoner mücadele" ile "manevi

sorumluluk” arasında bir denge arayışını ortaya koyar. Emine Işınsu Öksüz’ün romanları da bu dönemin ülkücü gençliği için duygusal, varoluşsal ve ideolojik bir arka plan sunarak, harekete edebi bir hafıza kazandırmıştır. Böylece ülkücü hareket, ideolojik çatışmanın içinde hem bir siyasi örgüt hem de bir toplumsal bilinç ve kültürel kimlik projesi işlevi görmüştür.

Ülkücü hareketin ideolojik sürekliliğini ve kurumsal varlığını sürdüren en önemli unsurlardan biri, entelektüel üretim ve eğitim faaliyetleridir. Galip Erdem, ülkücülüğün fikir dünyasında eleştirel, sorgulayıcı ve ahlaki bir perspektif geliştiren yazılarıyla, hareketin entelektüel yönünü simgelemiştir (Erdem, 2018). Erdem’in yazıları, doktriner milliyetçiliğin katı dogmatik bir yapıya evrilmesini eleştiren ve ülkücülüğün ahlaki sorumluluklarını hatırlatan bir entelektüel muhalefet işlevi görmüştür. Öte yandan Turan Yazgan, akademik çalışmalarıyla “Türk Dünyası” fikrinin bilimsel zeminini inşa etmeye çalışarak, ülkücülüğün uluslararası boyutuna kurumsal bir temel kazandırmıştır. Ülkü Ocakları bünyesindeki eğitim faaliyetleri, ideolojinin genç kuşaklara aktarılmasında bir ideolojik okul işlevi görmüş; İbrahim Kafesoğlu ve Mümtaz Turhan gibi isimlerin tarih ve kültür çalışmaları da bu ideolojik eğitimin bilimsel zeminini oluşturmuştur. Böylece ülkücülük, sadece aksiyoner bir hareket değil; entelektüel üretimi ve kültürel mirası da içeren çok yönlü bir kimlik projesi haline gelmiştir.

Ülkücü hareketin ideolojik temelleri, yalnızca lider figürler ve doktrin metinleriyle değil; aynı zamanda hareket içindeki farklı düşünce akımları ve kurumsal yapıların etkileşimiyle şekillenmiştir. Dündar Taşer, ülkücü harekette pragmatist ve eylemci bir çizgi geliştirirken; Galip Erdem, daha çok entelektüel ve kültürel bir ülkü inşasını savunan yazılarıyla hareketin düşünsel yönünü güçlendirmiştir (Gönenç, 1990). Sadettin Yağmur Gönenç ise milliyetçiliği “*medeniyet tasavvuru ve kültürel hafıza projesi*” olarak ele almış; ülkücülüğü yalnızca siyasi bir mücadele değil, medeniyet inşa sürecinin bir halkası olarak yorumlamıştır. Bu kurumsal ve entelektüel çeşitlilik içinde, 3 Mayıs 1944 Türkçülük Günü, ülkücü hareketin kolektif hafızasında direniş, sadakat ve ideolojik bilincin sembolü olarak yerini almış; sonraki kuşaklara ahlaki ve fikrî bir miras bırakmıştır. 3 Mayıs, ülkücü gençlik için yalnızca geçmişin bir anısı değil, sürekli hatırlanan ve güncel ideolojik sorumlulukları hatırlatan bir sembolik tarih haline gelmiştir. Böylece ülkücülük hem entelektüel hem kurumsal hem de tarihsel hafızaya dayalı bir hareket özelliği kazanmıştır.

Ülkücü hareketin ideolojik temelleri yalnızca siyasi ve doktriner belgelerle değil; aynı zamanda edebiyat, sanat ve kültürel üretim alanlarında ortaya çıkan temsillerle de pekiştirilmiştir. Emine Işınsu Öksüz’ün romanları, ülkücü hareketin bireysel ve toplumsal dramlarını işleyerek, harekete edebi bir hafıza ve duygusal bir boyut kazandırmıştır. Halil Soyuer’in şiirleri, milliyetçi ideallerin estetik bir dile bürünmesinde etkili olmuş; Turan

Yazgan'ın çalışmaları ise Türk dünyası perspektifinin kurumsal ve akademik düzeyde yaygınlaşmasına hizmet etmiştir (Yazgan, 1995). Hikmet Tanyu'nun dini ve tasavvufi vurguları, hareket içinde metafizik bir yön kazandırırken; Mümtaz Turhan'ın sosyal psikoloji çalışmaları, milliyetçiliğin birey ve toplum düzeyindeki psikososyal temellerini incelemiştir.

Ülkücü hareket, ideolojik temelinde yalnızca Türkiye sınırlarını hedeflemeyen; aynı zamanda Türk dünyası ve küresel Türklük kimliği arayışını da içeren bir yönelim taşır. İsa Yusuf Alptekin, Doğu Türkistan davasının ülkücü hareket içindeki en önemli temsilcilerinden biri olmuş; Türk milliyetçiliğinin coğrafi sınırlarını aşan bir uluslararası dayanışma bilinci oluşturulmasına katkı sunmuştur (Alptekin, 1971). Zeki Velidi Togan'ın tarih çalışmaları, Türk dünyasının müşterek tarihi ve kültürel mirasını hatırlatarak, ülkücü hareketin Turan idealine kültürel-historik bir temel kazandırmıştır. Orhan Şaik Gökyay ve Orhon Seyfi Orhon gibi edebi şahsiyetler, milliyetçi şiir ve denemeleriyle bu “büyük Türk milleti” tasavvurunun edebi ve kültürel temsillerini güçlendirmiştir. Samiha Ayverdi'nin tasavvufi ve geleneksel çizgideki eserleri, ülkücü hareketin bir kısmında maneviyat merkezli bir kimlik anlayışına alan açmıştır. Bu entelektüel ve kültürel miras içinde, ülkücü hareket; Türk milletinin tarihsel tecrübesinden ve müşterek hafızasından beslenerek kendisine evrensel bir ufuk çizmiş, Turan ülküsü, yalnızca nostaljik bir geçmiş arayışı olmaktan çıkmış; çağdaş Türk toplulukları arasında siyasal, kültürel ve manevi bir dayanışma hedefi olarak güncellenmiştir. Hareketin edebi ve fikrî liderlerinin katkıları, ülkücü kimliğin yalnızca siyasal bir aidiyet değil, aynı zamanda kültürel bir yeniden inşa ve zihniyet devrimi olarak görülmesini sağlamıştır. Bu yönüyle ülkücülük, zaman zaman pragmatik ve siyasal gündemlerin ötesine geçerek, Türk dünyasının ortak kaderi, müşterek değerleri ve gelecek tahayyülü ekseninde birleştirici bir kimlik projesine dönüşmektedir.

2.8.2. Eylül 1980 Darbesi Sonrası Milliyetçilikte Kopuş ve Yeniden Yapılanma

1980 öncesi dönemde siyasal kutuplaşmanın en keskin taraflarından biri olan milliyetçi hareket, 12 Eylül askeri darbesiyle birlikte hem kurumsal hem de ideolojik düzeyde ciddi bir kesintiye uğramıştır. Ülkücü hareketin öncü kadrolarının tutuklanması, MHP'nin faaliyetlerinin askıya alınması ve gençlik örgütlerinin dağıtılması, milliyetçiliği yalnızca siyasal bir kimlik değil, aynı zamanda suçla özdeşleşen bir aidiyet konumuna itmiştir (Ercilasun, 1990). Bu dönemde yaşanan kırılma, yalnızca milliyetçi kadroların susturulmasıyla sınırlı kalmamış, aynı zamanda Türk milliyetçiliği düşüncesinin meşruiyet zeminini sorgulayan bir toplumsal travmaya da yol açmıştır. Mümtaz Turhan ve Erol Güngör gibi sosyal bilimcilerin daha önce işaret ettiği şekilde, ideolojik söylemler toplumla barışık bir kültürel zemine oturtulmadığı sürece süreklilik kazanamayacaktır (Turhan, 1982; Güngör, 1989).

Bu kopuşa rağmen, 1980'lerin ikinci yarısından itibaren Türk milliyetçiliği yeniden bir toparlanma sürecine girmiştir. Başta Alparslan Türkeş olmak üzere, hareketin kurucu lider kadroları tarafından yapılan ideolojik yeniden inşa çabaları, “Türk-İslam Sentezi” gibi kavramsallaştırmalarla yeni bir yön kazanmaya başlamıştır. Bu sentez, İslamî değerlerle millî kimlik arasında bir bütünlük kurarak milliyetçiliğin yalnızca etnik değil, aynı zamanda dini ve kültürel bir zemine de dayanabileceği savunulmuştur (Arvasi, 2009). Bu süreçte Galip Erdem ve Seyyid Ahmet Arvasi, milliyetçiliğin bireysel ahlak ve kültürel sorumlulukla birleşmesi gerektiğini vurgularken, hareketin ideolojik sertliğinden ziyade, manevî ve fikrî derinliğine işaret eden bir çizgiyi savunmuşlardır. Böylece milliyetçilik, 1980 sonrası dönemde hem ideolojik çeşitliliğe hem de yapısal dönüşüme uğrayarak yeniden tanımlanmıştır.

1980 sonrası dönemde yeniden yapılanan milliyetçi hareket, 1983 yılında kurulan Milliyetçi Çalışma Partisi (MÇP) çatısı altında siyasal varlığını sürdürmeye çalışmış, nihayetinde 1993'te yeniden Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) adını alarak sembolik bir süreklilik kurmuştur. Bu süreç, ideolojik kimliğin yeniden inşası kadar, partinin toplumsal meşruiyetini onarma çabasıyla da karakterizedir. 1997 yılında Alparslan Türkeş'in vefatının ardından genel başkanlığa seçilen Devlet Bahçeli, hareketin daha pragmatik ve kurumsal bir çizgiye yönelmesini sağlamış, milliyetçiliği radikal söylemlerden arındırarak merkez siyasete yakınlaştırmaya çalışmıştır (Yeniçeri, 2011). Bu dönem, özellikle 2000'li yıllarla birlikte “milli kimlik” vurgusunun güvenlik, dış politika ve kültürel meselelerle daha fazla ilişkilendirilmesiyle dikkat çekmektedir. Bahçeli'nin liderliğinde milliyetçilik, yalnızca etnik ve kültürel kimlik etrafında değil, aynı zamanda devletin bekası, anayasal bütünlük ve toplumsal düzen gibi temalarla da yeniden şekillendirilmiştir. Bu bağlamda 1980 sonrası milliyetçilik, ideolojik sadakatin yanı sıra siyasal stratejiyle harmanlanan bir yönelim kazanmış; bu da onun hem seçmen nezdinde hem de akademik çevrelerde yeniden tartışılabilir bir konum elde etmesini sağlamıştır.

1980 sonrası Türk milliyetçiliği, sadece bir ideolojik restorasyon süreci değil, aynı zamanda siyasal sistemin içindeki konumunu yeniden tanımlama çabası olarak da okunmalıdır. Bu dönemde milliyetçilik, artık sadece sokak hareketlerinin veya gençlik örgütlerinin değil; meclis kürsüsünün, medya alanlarının ve akademik çevrelerin de konusu hâline gelmiştir. Bu değişim, bir yandan hareketin merkezileşmesini ve kurumsallaşmasını beraberinde getirirken, diğer yandan söylem düzeyinde radikal, seküler ya da kültürel tonlardan ziyade daha kontrollü ve devletçi bir çizginin belirginleşmesine yol açmıştır. Bu çizginin belirlenmesinde yalnızca siyasal liderlik değil, güvenlik politikalarının milliyetçi dile yansımaları ve kimlik temelli kutuplaşmaların artışı da etkili olmuştur. Böylece 1980 sonrası milliyetçilik, yalnızca geçmişin

devamı değil; aynı zamanda yeni koşullar altında biçimlenmiş, dönüştürülmüş ve sistem içine eklenmiş bir düşünsel çerçeveye kavuşmuştur.

1980 sonrası Türk siyasal hayatında etkisini giderek artıran Türk-İslam sentezi, hem milliyetçiliğin teorik sınırlarını yeniden belirlemiş hem de siyasal kimlik inşasında yeni bir paradigma olarak kurumsallaşmıştır. Bu sentez, temelde Türk milliyetçiliği ile İslam anlayışını bir araya getirerek hem tarihsel mirasla bağ kurmayı hem de modern ideolojik ihtiyaçlara cevap vermeyi amaçlamıştır. Seyyid Ahmet Arvasi'nin "Türk-İslam Ülküsü" adlı eseri, bu anlayışın teorik temellerini atarken; Arvasi'ye göre Türk milletinin asıl gücü, İslam'la yoğrulmuş millî kimliğinde saklıdır (Arvasi, 2009). Türk-İslam sentezinin temel iddiası, İslam ahlakı ve Türk kültürünün birbirini tamamlayan unsurlar olduğudur. Bu düşünce, yalnızca bireysel düzlemde bir ahlak ülküsü değil; aynı zamanda milletin dirilişi için ideolojik bir reçete olarak sunulmuştur. Alparslan Türkeş de doktriner düzeyde bu anlayışı benimsemiş; "Dokuz Işık" ilkeleri içinde yer alan "Ahlakçılık" ve "Milliyetçilik" ilkeleriyle bu sentezi siyasi ideolojiye entegre etmiştir (Türkeş, 1967).

Bu dönemde Galip Erdem gibi düşünürler ise Türk-İslam sentezine entelektüel bir derinlik kazandırma çabası gütmüştür. Erdem, milliyetçiliğin yalnızca kavga ve slogan düzeyinde kalmaması gerektiğini; onu taşıyacak olanın, kültürel bilinç ve yüksek bir iç disiplin olduğunu vurgulamıştır (Erdem, 2018). Aynı şekilde, Erol Güngör, sentezin sadece teorik değil, toplumsal bir gerçeklik olarak ele alınması gerektiğini savunmuş; kültürel değişim süreçlerinin İslamî değerlerle çelişmediğini, aksine Türk kimliğini pekiştirdiğini ileri sürmüştür (Güngör, 1989). Türk-İslam sentezi böylece bir "geçmişe dönüş" değil, geçmişle geleceği sentezleyen bir "millî vizyon" olarak sunulmuştur. Bu perspektif, 1980 sonrası dönemde hem eğitim politikalarına hem de siyasal kadrolaşmalara yön vermiş; özellikle gençlik yapılanmaları ve kamu bürokrasisi içinde geniş yankı uyandırmıştır. MHP ve çevresindeki milliyetçi-muhafazakâr düşünce yapıları, bu sentezi hem bir kimlik kılavuzu hem de bir ideolojik pusula olarak benimsemişlerdir.

Türk-İslam sentezinin kurumsallaşma süreci yalnızca teorik metinlerle sınırlı kalmamış; eğitim müfredatından kamu söylemine, gençlik teşkilatlarından sivil toplum yapılanmalarına kadar geniş bir alana nüfuz etmiştir. Özellikle 1980'li yılların sonlarına doğru, bu ideolojik çerçevenin devlet politikalarına yansdığı; Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinin zorunlu hale gelmesi, tarih kitaplarında Türk-İslam sentezine dayalı bir geçmiş anlatısının güçlenmesi ve millî eğitim kadrolarında bu anlayışa sahip öğretmenlerin yaygınlaşması bu etkinin somut yansımalarıdır. Ülkü Ocakları gibi milliyetçi gençlik yapılanmaları da bu dönemde İslamî değerlerle bütünleşmiş milliyetçi kimlik modelini benimseyerek, genç kuşakları bu ideolojik

zeminde şekillendirmeye çalışmıştır. Bu yapı, özellikle kırsal ve yarı-kentsel bölgelerde “milliyetçi-muhafazakâr” toplumsal kimliğin ana taşıyıcısı hâline gelmiştir. Remzi Oğuz Arık ve Osman Turan gibi daha önceki kuşaktan gelen entelektüellerin fikirleri, bu dönemde yeniden keşfedilmiş ve sentez perspektifiyle yeniden yorumlanmıştır. Böylece Türk-İslam sentezi, yalnızca bir siyasi görüş değil; kapsayıcı bir kimlik anlatısı ve kültürel yönelim biçimi olarak sistemli biçimde yaygınlaşmıştır.

2.8.3. Akademide ve Medyada Milliyetçiliğin Yeni Temsilleri

2000’li yıllardan itibaren Türk milliyetçiliği, sadece siyasi partilerin gündeminde değil; aynı zamanda akademik araştırmaların, medya üretimlerinin ve kültürel temsillerin merkezinde de yeniden tanımlanan bir olgu hâline gelmiştir. Küreselleşme, kimlik krizleri ve postmodern anlatıların etkisiyle, milliyetçilik kavramı birçok çevrede eleştirel bir dille tartışılırken; diğer yandan da yerli-millî eksende yeniden meşrulaştırılma süreci yaşamıştır. Bu süreçte özellikle sosyal bilimler, tarih ve iletişim alanlarında milliyetçilik üzerine yapılan akademik yayınlar artış göstermiş; milliyetçiliği sadece politik değil, kültürel, sembolik ve epistemolojik bir fenomen olarak değerlendiren çalışmalar ön plana çıkmıştır. Nadim Macit, milliyetçiliği “kültürel bir aklın inşası” olarak ele alarak, onun sadece siyasi aidiyetle sınırlı olmadığını, aynı zamanda bir içtihat biçimi, ahlaki yönelim ve tarihsel bilinç çerçevesi sunduğunu belirtmiştir (Macit, 2011). Benzer şekilde, Özcan Yeniçeri de milliyetçiliğin çağdaş siyasal sistemlerde nasıl yeniden anlamlandırıldığını, milliyetçi düşüncenin çok boyutlu evrimi üzerinden analiz etmiştir (Yeniçeri, 2011).

Akademik dünyada yaşanan bu yeniden konumlandırma süreci, medya alanında da paralel bir dönüşüme zemin hazırlamıştır. Özellikle 2000 sonrası dönemde milliyetçi söylemler televizyon dizilerinde, belgesellerde, tarih programlarında ve köşe yazılarında giderek daha fazla yer bulmaya başlamıştır. TRT başta olmak üzere çeşitli medya organlarında üretilen yapımlarda, Türk tarihi, kahramanlık, vatan, bayrak ve millet temaları belirgin biçimde öne çıkarılmış; bu üretimler, milliyetçi duyarlılıkları pekiştiren kültürel araçlara dönüşmüştür. Popüler kültür üzerinden yeniden kurgulanan bu millî anlatılar, kitlelerin tarihî aidiyet duygusunu besleyerek milliyetçi kimliğin kültürel sürekliliğini sağlamayı amaçlamıştır. Turgay Uzun, bu süreci “*milliyetçiliğin kültürel yeniden üretimi*” olarak tanımlar ve MHP'nin siyasi alanda yaşadığı gerilemenin, kültürel sahada telafi edildiğini savunur (Uzun, 2005). Medyada yükselen bu temsil biçimleri, özellikle genç kuşaklar üzerinde etkili olmuş; milliyetçiliğin sadece miting alanlarında değil, ekranlar ve sosyal medya aracılığıyla da yeniden inşa edildiği bir dönemin habercisi olmuştur.

Bu bağlamda Türk milliyetçiliği, 21. yüzyılda yalnızca bir siyasi ideoloji değil; kültürel üretimlerin ve entelektüel tartışmaların da merkezinde yer alan çok katmanlı bir kimlik stratejisi hâline gelmiştir. Abdurrahman Küçük, Türk milliyetçiliğinin yalnızca etnisite merkezli değil; aynı zamanda tarihsel sorumluluk, dil birliği ve kültürel devamlılık ekseninde ele alınması gerektiğini belirtirken, bu anlayışın Türk dünyasıyla ilişkiler bağlamında da yeniden şekillendiğine dikkat çeker (Küçük, 2017). Özellikle Türk birliği idealinin yeniden tartışıldığı bu dönemde, Yeni Osmanlıcılık, Avrasyacılık ve Pan-Türkizm gibi söylemlerle milliyetçilik farklı stratejik vizyonlarla harmanlanmış; bu söylemler yalnızca akademide değil, uluslararası ilişkiler ve medya anlatılarında da görünürlük kazanmıştır. İlhami Durmuş ise milliyetçiliğin akademide hâlâ ideolojik kalıplar içinde kısıtlı tartışıldığını, halbu ki “Türk” adının kökeni ve anlamı üzerine yapılan tarihsel çalışmaların, bu kavramın medeniyet kurucu bir kimliğe işaret ettiğini gösterdiğini vurgulamıştır (Durmuş, 2017). Dolayısıyla milliyetçilik, artık sadece bir siyasal davranış biçimi değil; aynı zamanda entelektüel bir varoluş biçimi ve kültürel bir aktarımdır.

2000 sonrası Türk milliyetçiliği yalnızca siyasal alanla sınırlı kalmamış; akademik çalışmalarda kuramsal bir zemin kazanarak, medya ve popüler kültür yoluyla da geniş halk kesimlerine ulaşmıştır. Milliyetçilik, artık yalnızca belli siyasi figürler ve mitlerle temsil edilen bir kimlik değil; tarihsel bilinç, kültürel hafıza ve gelecek tahayyülünün bir bileşkesi olarak yeniden biçimlenmiştir. Ziya Nur Aksun gibi tarih anlatılarında millî değerleri merkeze alan yazarların etkisiyle, milliyetçi düşünce sadece geçmişi anlatma değil, geçmişi yeniden kurarak geleceği yönlendirme amacını da taşımaya başlamıştır. Medyada yükselen millî anlatılar, milliyetçiliğin kamusal alandaki meşruiyetini artırırken; akademide yapılan disiplinler arası çalışmalar ise bu kavramı daha derinlikli biçimde sorgulamaya ve yeniden tanımlamaya yönelmiştir. Böylece Türk milliyetçiliği, gelenek ile modernlik, inanç ile akıl, yerellik ile evrensellik arasında bir denge kurmaya çalışan, çok katmanlı ve dinamik bir düşünce çerçevesine dönüşmüştür. Bu dönüşümün anlaşılması, yalnızca düşünsel bir tartışma değil; aynı zamanda siyasi ideolojilerin, toplumsal hareketlerin ve kimlik politikalarının gelişimini çözümlmek açısından da zorunludur. Bu bağlamda bir sonraki başlığımız olan “Kuramsal Çerçeve: Kültürel, Etnik ve Siyasi Milliyetçilik Tartışmaları”, Türk milliyetçiliğinin entelektüel haritasını daha da ayrıntılı biçimde ortaya koymamıza olanak sağlayacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. GENÇ ARKADAŞ DERGİSİ'NDE TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ

3.1. 1970'Lİ YILLARDA TÜRKİYE'NİN SİYASİ, EKONOMİK VE TOPLUMSAL DURUMU

Türkiye’de 1970’li yıllar gerek siyasi kutuplaşmalar gerekse ideolojik hareketlilik çetin bir döneme tekabül etmektedir. Bu çalkantılı süreçte Ülkücü hareketin yayın organlarından biri olarak çıkan Genç Arkadaş, özellikle gençliği hedef alarak milliyetçi-mukaddesatçı bir çizgide yayın yapmıştır. Dergi, hem dönemin düşünsel atmosferine ışık tutan hem de Türk milliyetçiliğinin kurumsallaşma ve geniş kitlelere ulaşma çabasının izlerini taşıyan önemli bir kaynaktır.

1970’li yıllar, Türkiye’de ideolojik kutuplaşmanın zirveye ulaştığı bir dönem olmuştur. Soğuk Savaş’ın etkisiyle dünya iki kutba ayrılırken, Türkiye’de de ideolojik kamplaşma belirginleşmiş; bir yanda Marksist-Leninist hareketler güç kazanırken, diğer yanda milliyetçi-mukaddesatçı (ülkücü) düşünceler kurumsallaşmıştır. Bu yıllarda gençlik örgütleri ideolojik çizgilere göre ayrılmış, üniversite çevreleri, dernekler ve siyasi partiler, toplumu şekillendirme iddiasındaki ideolojilerin mücadele sahası hâline gelmiştir. Bu ortam, Türk milliyetçiliğinin de siyasi değil, aynı zamanda kültürel ve fikrî boyutlarıyla yeniden yorumlanmasına zemin hazırlamıştır.

12 Mart 1971 Muhtırası sonrası oluşan siyasi atmosfer, Türkiye’de demokratik düzenin kırılmasını gözler önüne sermiştir. Ardından gelen koalisyon hükümetleri, siyasi istikrarsızlığı daha da derinleştirmiştir. Seçim sistemindeki dengesizlikler, sağ ve sol bloklar arasındaki iktidar mücadeleleri, anayasal kurumların rolü ve özellikle “devletin tarafsızlığı” ilkesinin zedelenmesi, siyasi gerilimleri tırmandırmıştır. 1970’li yılların sonlarına doğru sokak olayları, siyasi cinayetler ve üniversitelerde yaşanan çatışmalar, ülkeyi 1980 Darbesi’ne sürükleyen süreçte belirleyici olmuştur.

Bu dönemde üniversiteler hem ideolojik çatışmaların odağı hem de alternatif düşünsel üretimin merkezleri olmuştur. Öğrenci hareketleri, akademik özgürlüğün alanını hem genişletmiş hem de daraltmıştır. Bir yandan Türkiye’deki üniversiteler çeşitli entelektüel tartışmaların doğduğu, derinleştiği platformlar olurken, diğer yandan akademisyenlerin siyasi pozisyonları, üniversitelerdeki kutuplaşmayı artırmıştır. Özellikle İslamcı, milliyetçi ve Marksist düşünceye sahip akademisyenler, kendilerine özgü entelektüel çevreler oluşturmuş, dergiler ve kitaplarla kamusal tartışmaya katılmıştır.

1970’li yıllar, Türkiye ekonomisi için yapısal krizlerin yoğunlaştığı bir zaman dilimidir. Petrol krizi, ithalata dayalı sanayileşme modelinin iflası ve tarımda yaşanan durgunluk, ekonomik büyümeyi sekteye uğratmıştır. Dış ticaret açığı artmış, enflasyon çift haneli seviyelere ulaşmış ve işsizlik ciddi toplumsal sorunlara yol açmıştır. Bu durum, halkta refah beklentisinin yerine öfke ve radikalleşme eğilimlerinin güçlenmesine neden olmuştur. Ekonomik belirsizlik, siyasi istikrarsızlıkla birleştiğinde ideolojik kamplaşma kaçınılmaz hâle gelmiştir.

Kentleşme sürecinin hızlandığı, iç göçün arttığı bu dönemde, Türkiye'nin toplumsal yapısı ciddi bir dönüşüm geçirmiştir. Kırsaldan kente gelen nüfusun, özellikle gecekondu bölgelerinde yoğunlaşması, kent kültürüyle uyumsuzluk ve sosyal dışlanma sorunlarını beraberinde getirmiştir. Bu dışlanmışlık, genç kuşaklarda ideolojik aidiyetleri artıran bir unsur olarak işlemiştir. Ayrıca toplumsal mobilitenin sınırlı kalması, sınıf temelli çatışmaları ve kimlik arayışlarını körüklemiştir. Bu ortamda milliyetçilik hem bir dayanışma zemini hem de kimliksel savunma mekanizması olarak rol oynamıştır.

Milli Eğitim politikaları bu dönemde ideolojik kamplaşmanın etkisinde kalmıştır. Liselerde ve üniversitelerde öğrenci örgütlenmeleri siyasi eğilimlere göre farklılaşmış, öğretmenler, yöneticiler ve müfredat, zaman zaman ideolojik söylemlerin taşıyıcısı hâline gelmiştir. Ülkü Ocakları, Dev-Genç gibi örgütler yalnızca siyasi yapılar değil, aynı zamanda eğitim dışı alanlarda gençliği yönlendiren, sosyalleştiren yapılara dönüşmüştür. Bu süreçte gençlik, hem sistemin hedeflediği “millî” birey olma vasfından uzaklaşmış, hem de siyasallaşmanın doğrudan öznesi hâline gelmiştir.

1970’li yıllarda Türkiye’de dergicilik, yalnızca edebi veya kültürel bir faaliyet değil, aynı zamanda ideolojik bir mücadele alanıydı. Her ideolojik grubun kendi yayın organı, kendi dilsel ve söylemsel evrenini oluşturuyordu. Milliyetçi camia içinde çıkartılan Genç Arkadaş, Bozkurt, Devlet gibi dergiler, ülkücü düşüncüyü genç kitlelere aktarmayı hedeflerken, Ant, Yeni Ortam ve Devrim gibi sol yayınlar karşıt ideolojileri temsil ediyordu. Bu dergiler sadece teorik metinler değil, aynı zamanda dönemin edebiyatı, sanat anlayışı, mizahı ve estetik tercihi üzerinden de ideolojik birer taşıyıcıydı. Genç Arkadaş bu bağlamda, ülkücü hareketin “kültürel inşa” çabasını hem yazı diliyle hem sembolleriyle temsil eden, dönemin ruhunu yansıtan bir örnektir.

Derginin genel yayın politikası, “millî ve manevî değerlerin muhafazası”, “Türk gençliğinin ahlâklı ve şuurlu yetişmesi” ve “doktriner bir anlayışla toplumun inşası” ilkelerine dayanmaktadır. Yazıların büyük çoğunluğu, Türk tarihine, milletin kadim değerlerine, kültürel bütünlüğüne, toplumsal yapının korunmasına ve emperyalizme karşı duruşa odaklanmaktadır.

Bu yönüyle Genç Arkadaş, yalnızca politik bir yayın değil, aynı zamanda bir düşünce platformu ve gençliğe yönelik bir ideolojik rehber olma işlevi üstlenmiştir.

Dergide işlenen temalar arasında Türk tarihinin yeniden yorumlanması, sembol olayların millî hafızada yeniden inşası, ekonomi-politik meselelere milliyetçi yaklaşımlar, nüfus politikaları, kültür mücadelesi ve medya üzerinden ideolojik karşı duruş gibi başlıklar ön plana çıkmaktadır. Tüm bu içerikler, dönemin milliyetçi gençliği için bir zihinsel inşa alanı teşkil etmiş; hareketin ideolojik temellerinin derinleşmesini sağlamıştır.

Bu bağlamda, Genç Arkadaş dergisinin sistematik olarak ele alınması, hem Türk milliyetçiliğinin düşünsel sürekliliğini görmek hem de dönemin ideolojik ortamını anlamak açısından büyük önem arz etmektedir. Çalışmada yer alan analiz metinleri bu doğrultuda yapılmış ayrıntılı değerlendirmeleri içermektedir.

3.1.1. Genç Arkadaş Dergisi Yazılarının Tekil ve Sistemli Analizi Üzerine

Bu çalışmada Genç Arkadaş Dergisi'nin milliyetçilik düşüncesine katkısını değerlendirmek amacıyla, derginin belirli bir sayısına veya tematik bütününe bağlı kalmaksızın her bir yazı ayrı ayrı ve içerik merkezli olarak analiz edilmiştir. Bu tercih, yalnızca biçimsel bir düzenleme değil; aynı zamanda dönemin sosyo-ideolojik yapısına, düşünsel çeşitliliğine ve teorik çözümleme ihtiyacına dayanan bir metodolojik yaklaşımdır.

Her şeyden önce, 1970'li yıllar Türkiye'si, derin ideolojik kamplaşmaların yaşandığı, birey ve toplum düzeyinde kimlik inşasının siyasallaştığı bir dönemdir. Bu bağlamda Genç Arkadaş Dergisi yalnızca bir yayın organı değil, aynı zamanda ülkücü hareketin ideolojik, kültürel ve entelektüel yönünü yansıtan bir platformdur. Dolayısıyla bu dergide yayımlanan yazılar, yüzeysel olarak değil; milliyetçilik düşüncesiyle ne ölçüde örtüştüğü, hangi tarihsel ve teorik referanslara yaslandığı temelinde derinlikli biçimde çözümlenmelidir.

İkincisi, Genç Arkadaş Dergisi'nin yazar kadrosu, tek sesli bir propagandadan ibaret olmayıp, milliyetçiliği farklı boyutlarıyla ele alan çeşitli kalemleri barındırmaktadır. Kimileri millî kültür, kimileri anti-komünizm, kimileri ise tarih bilinci üzerinden milliyetçi söylemi kurmaktadır. Bu çeşitlilik, Türk milliyetçiliğinin yalnızca siyasal değil, aynı zamanda kültürel, tarihsel, hatta epistemolojik yönleriyle de yeniden üretildiğini göstermektedir. İşte bu nedenle, her yazının ayrı ayrı analiz edilmesi, bu içsel farklılıkları ortaya koyarak homojen bir milliyetçilik anlayışı varsayımını sorgulama imkânı sunmaktadır.

Üçüncüsü, çalışmanın ikinci bölümünde Türk milliyetçiliğinin tarihsel gelişimi ve teorik çerçevesi ele alınmış, ancak bu kuramsal yapıların somut metinlerde nasıl karşılık bulduğu, bu tür yazılı belgeler üzerinden test edilmiştir. Dolayısıyla Genç Arkadaş

Dergisi'ndeki yazıların ayrı ayrı analiz edilmesi, milliyetçiliğin teori-pratik uyumu açısından karşılaştırmalı bir yöntem olarak da işlev görmektedir.

Dördüncü olarak, metin çözümlemelerinde içerik bütünlüğü ve fikir takibi esas alınmıştır. Her bir yazının milliyetçilikle kurduğu ilişki; dil kullanımı, semboller, kavram tercihleri, tarihi referansları ve hitap tarzı bakımından değerlendirilmiştir. Böylelikle, milliyetçiliğin bir fikir olmaktan öte, zihinsel bir inşa süreci olduğu ortaya konmuştur. Bu da okuyucuya sadece bilgi değil, anlayış kazandırmayı hedefleyen bir metot tercihidir.

Son olarak, dördüncü bölümde metinlerden elde edilen içerik analizi ile ortaya konulan fikirler ve bulgular bir nevi kanıt niteliği taşıyor olmakla beraber bu yöntem, Bayburt Üniversitesi tez yazım kılavuzunun öngördüğü bilimsel titizlik, analitik yaklaşım ve özgünlük ilkeleriyle de uyumludur. Her yazının bağımsız olarak analiz edilmesi, sadece betimsel bir yöntem değil; aynı zamanda eleştirel bir çözümleme modelidir. Bu model, dönemin zihniyet haritasını ve milliyetçiliğin toplumsal karşılığını anlamaya katkı sunmaktadır.

Bu nedenlerle Genç Arkadaş Dergisi'nin her yazısı, Türk milliyetçiliğinin tarihsel sürekliliği, çeşitliliği ve güncel izdüşümleri açısından anlamlı bir kaynak olarak ele alınmış; ayrı ayrı değerlendirilerek bir bütünün parçalarını oluşturan yapı taşları hâline getirilmiştir. Bu yaklaşım, yalnızca dergiyi değil, bir fikriyatın yayın dili, temsil biçimi ve tarihsel karşılığını da kapsamlı biçimde ortaya koymayı mümkün kılmaktadır.

3.1.2. Genç Arkadaş Dergisi'nin Yazar Kadrosu ve Düşünsel Yapısı

1970'li yıllar Türkiye'si, siyasal kutuplaşmanın ve ideolojik mücadelelerin toplumsal yapıyı derinden etkilediği bir dönemdir. Bu dönemde şekillenen gençlik hareketleri, yalnızca eylem sahasında değil; aynı zamanda kültürel, entelektüel ve yayıncılık alanlarında da etkinlik göstermiştir. Genç Arkadaş dergisi, bu bağlamda Türk milliyetçiliğini ülkücü bir bakış açısıyla gençliğe aktaran ve sistemli biçimde inşa etmeyi hedefleyen yayın organlarından biri olarak öne çıkmaktadır.

Derginin en ayırt edici yönlerinden biri, yazar kadrosunun hem çeşitliliği hem de disiplinlerarası niteliğidir. Eğitimci, hukukçu, öğretmen, üniversite öğrencisi, ileride akademisyen olacak genç kalemler, hatta siyasî kadro içinde yer alacak figürler bu yazarlar arasında yer almaktadır. Dergide yer alan yazılar, sadece politik bildiriler değil, aynı zamanda tarihî, sosyolojik, ekonomik, dilsel ve kültürel meseleleri işleyen akademik içerikli yazılardır.

3.1.2.1. Akademik ve entelektüel yazarlar

Derginin kurucu ve etkin kalemlerinden biri olan Prof. Dr. Vedat Bilgin, Genç Arkadaş'ta yayımladığı yazılarında milliyetçiliği ekonomik bağımlılıktan az gelişmişlik teorilerine, emperyalizm eleştirisinden sosyal yapının yeniden inşasına kadar geniş bir perspektifte değerlendirmiştir. “Çok Uluslu Şirketler”, “Az Gelişmişlik ve Türkiye”, “Türkiye'de Yabancılaşma” gibi yazılarıyla, ülkücü düşüncenin sadece kültürel değil, ekonomik temelli de yapılandırılması gerektiğini vurgulamıştır. Bu yönüyle Bilgin, milliyetçiliğin sosyolojik boyutuna önemli katkılar sunmuştur.

3.1.2.2. Siyasi ve doktrin temelli yazarlar

Metin Öney, yazılarında ülkücü hareketin siyasi reflekslerini ve gençlik üzerindeki bilinçlenme hedefini işlemektedir. Anti-komünist duruş, Sovyet tehdidi, millî seferberlik anlayışı gibi konular üzerinden milliyetçi ideolojiyi genç kuşaklara taşımayı amaçlamıştır. Öney'in metinleri, aynı zamanda ülkücülüğün devlet-toplum ilişkisi üzerindeki idealizasyonunu da içerir.

İskender Şeker, özellikle doktrinimiz yüce ülkelere yürümektedir gibi yazılarla ülkücü hareketi metafizik ve ahlaki bir zemin üzerinde konumlandırır. Onun metinlerinde milliyetçilik sadece siyasi değil, aynı zamanda bir iman ve hayat tarzı olarak tanımlanır.

3.1.2.3. Eğitsel, kültürel ve toplumsal temalı yazarlar

Necdet Sevinç, yazılarında özel sektör, sanayi, madencilik, ekonomik bağımsızlık gibi alanlara yoğunlaşmıştır. Bu bağlamda, milliyetçiliğin üretim ve kalkınma yönüne yaptığı vurgu dikkat çekicidir. Türk milliyetçiliği Sevinç için, yalnızca tarihî geçmişin yüceltilmesi değil; aynı zamanda güçlü ve bağımsız bir ekonomik yapı kurma projesidir.

Ahmet Doğan, siyasi partilerin yapıları ve genel görüşleri hakkında kaleme aldığı analizlerle, dönemin siyasal çeşitliliği içinde milliyetçiliğin nerede durduğunu göstermeye çalışmıştır.

Haluk Ünal ise “Marksist Emperyalizm” başlıklı yazısında, sosyalist blokun da tıpkı kapitalist sistem gibi emperyalist yöntemler uyguladığını iddia ederek ülkücü çevrelerde yaygın olan “iki kutuplu emperyalizm” tezini desteklemiştir. Bu metin, ülkücü milliyetçiliğin sadece Batı karşıtı değil, aynı zamanda Sovyet tipi sosyalizme karşı da teorik bir savunma geliştirdiğini göstermektedir.

Hikmet Okuyar, Ali Yazgan, Hasan Albay, Ahmet Kemal Deniz, Mahmut Selçuk, Ali Yalçın, Mustafa Karaca ve Hakkı Yavuztürk gibi isimler, özellikle edebiyat, şiir, toplumsal

dertler, eğitim sorunları ve tarih bilinci gibi konulara eğilmişlerdir. Bu yazarlarda ön plana çıkan yön, milliyetçiliğin daha çok kültürel kimlik, ahlaki değerler ve tarihsel süreklilik temelinde yorumlanmasıdır. Bu isimlerin ortak yönü, genellikle öğretmen kökenli veya üniversite eğitimi almakta olan bireyler olmalarıdır. Yazılarında halkla yakın teması koruyan, halkın değer dünyasına seslenen bir üslup öne çıkmaktadır.

Dergide bazı yazılar, yazar ismi belirtilmeden yayımlanmıştır. Bu yazılar genellikle “Olaylar”, “Görüşler”, “Savaşının Kaleminden” gibi genel başlıklar altında verilmiş, bir tür kolektif ideolojik duruşu temsil etmiştir. Bu durum, derginin bireysel fikirler kadar hareketsel refleksleri ve ortak ideolojik tavırları da içerdiğini göstermektedir.

Genç Arkadaş Dergisi’nin yazar kadrosu; milliyetçiliği yalnızca siyasi bir ideoloji olarak değil, aynı zamanda dil, tarih, ekonomi, ahlak, eğitim ve kültür gibi alanlara nüfuz eden çok boyutlu bir düşünce sistemi olarak ele almıştır. Bu kadronun önemli bir kısmı, dönemin Ülkü Ocakları, Türk Ocakları ve MTTB gibi yapılarla organik ilişki içinde olup, yazılarını bu kurumsal kültürün bir uzantısı olarak kaleme almıştır.

3.1.3. Genç Arkadaş Dergisi’ndeki Yazıların Milliyetçilik Perspektifinden Analizi

1970’li yıllarda Türkiye’nin içinden geçtiği ideolojik ve siyasi türbülans, yalnızca siyasi parti yapılarını değil; aynı zamanda entelektüel üretim süreçlerini ve gençlik hareketlerini de doğrudan etkilemiştir. Bu dönemde çeşitli toplumsal kesimlerin kendi dünya görüşlerini sistemleştirme ve yaygınlaştırma çabalarının somut çıktıları arasında yer alan Genç Arkadaş Dergisi, ülkücü-milliyetçi düşüncenin süreli yayınlar aracılığıyla inşa ve aktarımında önemli bir mecra olarak ortaya çıkmıştır.

Milliyetçilik kavramı üzerine yapılan teorik çerçevelemelerin ardından, bu çalışmanın odaklandığı asıl alan, söz konusu ideolojinin dönemin gençlik dergilerinden biri olan Genç Arkadaş aracılığıyla nasıl dile getirildiğini, hangi temalarla örüldüğünü ve hangi anlatı biçimleriyle sistematize edildiğini ortaya koymaktır. Zira teorik düzeyde ifade edilen milliyetçilik anlayışlarının, toplumsal-siyasal karşılığını belirlemede en etkili araçlardan biri, bu anlayışların yazılı kültürdeki somut temsilleridir. Bu noktada süreli yayınlar, hem dönemin ideolojik duyarlılıklarını hem de hareketin iç dinamiklerini yansıtması açısından temel kaynaklar arasında yer almaktadır.

Bu bölümde, Genç Arkadaş Dergisi’nin her sayısında yer alan yazılar tek tek incelenecek; her bir yazı, içeriği, teması, yazarı ve ideolojik pozisyonu açısından değerlendirilecektir. Bu yöntemin tercih edilmesinin temel sebebi, milliyetçilik düşüncesinin monolitik bir yapı arz etmediğini; aksine farklı alanlara nüfuz eden, çeşitli alt anlatılara ve

eğilimlere sahip çok katmanlı bir yapı olduğunu ortaya koymaktır. Böylece hem yazarların bireysel söylemleri hem de derginin bütüncül ideolojik çerçevesi daha şeffaf biçimde anlaşılacaktır.

Bu analizlerde yalnızca başlık ve içerik üzerinden bir özet yapılmakla yetinilmeyecek; metinlerin arka planındaki tarihsel bağlam, söylem yapısı, kavramsal çerçeve ve okuyucuya sunulan milliyetçilik tasavvuru da ele alınacaktır. Yazıların anti-empyrializm, kültürel süreklilik, tarih bilinci, gençliğin ideolojik eğitimi, dil ve din temelli kimlik inşası gibi ana eksenlerde nasıl konumlandığı tespit edilecek; böylece ülkücü-milliyetçi düşüncenin bu dergide nasıl bir fikrî düzene kavuştuğu ortaya konacaktır.

Bu bağlamda, aşağıda yer alacak yazı analizleri, yalnızca içerik çözümlemesi değil; aynı zamanda ideolojik, sosyolojik ve tarihsel katmanları içeren bütünlüklü bir yorumlama çabasıdır. Bu değerlendirme yöntemiyle, Genç Arkadaş Dergisi'nin Türk milliyetçiliği düşüncesi içindeki yeri, söylemsel çeşitliliği ve dönemin gençlik hareketleriyle olan ilişkisi de daha görünür hale gelecektir.

1. Yabancı İdeolojilerin Uşaklarını Tepeleyeceğiz Sayı: 1, 1975

Bu yazı, Genç Arkadaş Dergisi'nin 1975 yılında yayımlanan ilk sayısının kapak yazısı olup, dönemin siyasal iklimini ve milliyetçi reflekslerini yansıtan bir yazı olarak değerlendirilir. Yazının ana temaları; yabancı ideolojilere karşı bir duruş sergilemek, millî kimliği ve doktrini savunmak, ülkücü harekete duyulan ihtiyacı belirtmek üzerine kurgulanmıştır. “Millî Doktrin” kavramı etrafında şekillenen yazı, dış ideolojilere karşı tüm toplumu uyanık olmaya çağırılmaktadır.

Yazıdaki, gençliği millî ruhla yoğrulmuş birer nefer olarak tasvir eden anlayış, öğrencileri bir sınıf mücadelesine değil, bir millet mücadelesine davet etmektedir. İçerikte yer alan sert üslup ve net vurgular, 1970'li yıllarda Türkiye'deki ideolojik kutuplaşmanın ulaştığı boyutu ortaya koymaktadır. Milliyetçilik burada yalnızca kültürel bir kimlik meselesi değil, aynı zamanda siyasal ve toplumsal bir mücadele aracıdır.

Bu metin, Türk milliyetçiliğinin sadece kültürel bir duruş değil, aynı zamanda aktif bir siyasal hareket olarak algılandığını göstermektedir. “Yabancı ideolojilerin uşaklarını tepeleyeceğiz” ifadesi, pasif bir direnişten çok daha öteye, aktif bir mücadeleyi işaret etmektedir. Bu dil, Türk milliyetçiliğinin söyleminde 1970'li yıllarda görülen radikal tonun bir örneğidir. Metin aynı zamanda bir toplumsal seferberlik çağrısı niteliğindedir. Gençliğe seslenen bu metin, milli kimliğin korunmasının bir görev değil, zorunluluk olduğu düşüncesini işler.

Metinde dikkat çeken bir başka unsur ise “Millî Doktrin” kavramının ideolojik bir çıpa olarak sunulmasıdır. Bu kavram, hem ülkücü hareketin ideolojik zeminini tanımlamakta hem de bu doktrine sahip olmayan her fikri yapıyı şüpheli ya da düşman olarak görmektedir. Nihayetinde yazı Türk milliyetçiliğinin 1970’li yıllarda nasıl siyasi bir harekete dönüştüğünü, ideolojik düşman tanımını nasıl yaptığını ve bu düşmanlığa karşı hangi savunma reflekslerini ortaya koyduğunu ortaya koyması bakımından önemlidir. Yazıda sunulan milliyetçilik tanımı, klasik kültürel anlayışın ötesinde, ideolojik siperlerle donatılmış bir direniş alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu yönüyle söz konusu metin, dönemin milliyetçi düşünce dünyasını anlamak açısından zengin bir belge niteliğindedir.

2. Bozkurt Atatürk; Sayı: 1, 1975

“Bozkurt Atatürk” başlıklı yazı, Berlin Türk Ocağı tarafından 19 Ocak 1974 tarihinde yayımlanan bir bildirin Genç Arkadaş Dergisi’nde yeniden yayınlanmasıyla kamuoyuna sunulmuştur. Yazının temel amacı, Mustafa Kemal Atatürk’ün Türk milliyetçiliği içerisindeki konumunu yeniden tanımlamak ve ona yeni bir simgesel kimlik kazandırmaktır. “Bozkurt” kavramı, burada hem Türk tarihiyle hem de milliyetçi hareketin simgeleriyle ilişkilendirilmiş, Atatürk’ün bu sembolle özdeşleştirilmesi sağlanmıştır.

Bildiride Atatürk, yalnızca Cumhuriyet’in kurucusu değil, aynı zamanda Türk milliyetçiliğinin modern çağdaki en güçlü temsilcisi olarak takdim edilmiştir. Atatürk’ün fikirlerinin çağın gereklerine uygun şekilde güncellenmesi gerektiği vurgulanırken, onun millî birlik, beraberlik ve toplumsal dayanışma ilkelerine dayalı anlayışının dönem için de geçerli olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda yazı, Atatürkçülük ile Türk milliyetçiliği arasında organik bir bağ kurmakta ve bu ilişkiyi ideolojik bir düzleme taşımaktadır.

Metinde öne çıkan bir diğer önemli unsur, Türk gençliğine yönelik çağrılardır. Berlin Türk Ocağı, gençliğin Türkçü, toplumcu ve halkçı değerlerle donatılması gerektiğini ifade ederek, Atatürk’ün düşünsel mirasının bu yönde bir seferberliğe kaynaklık etmesi gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca Ziya Gökalp’in görüşleriyle Atatürk’ün fikirleri arasında kurulan paralellikler, yazının ideolojik bütünlüğünü destekleyen unsurlardandır.

Yazıda yer alan Türkçü-Toplumcu güçler birleşmelidir çağrısı, hem diasporadaki Türk gençliğinin kimlik arayışını yönlendirmeyi hem de milliyetçiliğin kolektif eylemle pekişmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Buradaki “toplumcu” vurgu, milliyetçiliğin sadece etnik ya da kültürel bir mesele değil, toplumsal eşitlik ve adaletle de ilişkili bir yapı olduğuna işaret eder. Bu yönüyle yazı, bireyci değil kolektivist bir milliyetçilik anlayışını yansıtmaktadır.

“Bozkurt Atatürk” metni, Atatürkçülüğü milliyetçi ideolojiyle harmanlayarak, onu sadece tarihî bir figür değil, aynı zamanda güncel bir rehber olarak yeniden yorumlamaktadır. Berlin Türk Ocağı’nın bu bildirisi, diasporadaki Türk gençliğine yönelik bir ideolojik yönlendirme belgesi niteliğinde olup, Türk milliyetçiliğinin yurt dışındaki yansımalarını görmek açısından da değerli bir örnek teşkil etmektedir.

3. İktisadî Bağımsızlık – İskender Öndeş; Sayı: 1, 1975

Bu yazı, Türkiye’nin 1970’li yıllarda yaşadığı ekonomik sorunların milliyetçi bir perspektiften yorumlanması bakımından dikkat çekicidir. İskender Öndeş imzalı metin, ekonomik bağımlılığın sadece ekonomik değil, aynı zamanda siyasi ve kültürel bağımlılığı da beraberinde getireceğini savunmaktadır. Yazının temel iddiası, ekonomik bakımdan dışa bağımlı bir ülkenin millî egemenliğini sürdüremeyeceği yönündedir. Bu nedenle ekonomik bağımsızlık, millî bütünlüğün ve siyasi istikrarın ön koşulu olarak sunulmuştur.

Yazıda özellikle Amerika Birleşik Devletleri’nin ve Batı bloğunun Türkiye üzerindeki etkileri eleştirilmekte, Marshall yardımları, ithalat politikaları ve çok uluslu şirketlerin Türkiye piyasasındaki etkinliği üzerinden bir sistem eleştirisi yapılmaktadır. Millî bir kalkınma modeline duyulan ihtiyaç, yazının ana omurgasını oluşturmaktadır. İskender Öndeş, yerli üretimin teşvik edilmesini, sanayileşmenin hızlandırılmasını ve dış borçlanmanın azaltılmasını bir millî görev olarak değerlendirmektedir.

Ekonomik bağımsızlık, yazıda yalnızca teknik bir kavram değil, ideolojik bir duruş olarak yorumlanmaktadır. Ekonomik egemenlik ile millî egemenlik arasında doğrudan bir bağ kurulmuş, milliyetçilik bu bağlamda sadece tarihî ya da kültürel bir aidiyet değil, aynı zamanda yapısal bir direniş hareketi olarak sunulmuştur. Türk milletinin ekonomik prangalarından kurtulmadan gerçek anlamda bağımsız olamayacağı düşüncesi, yazının temelini oluşturmaktadır.

Yazı, Türk milliyetçiliğinin klasik tanımlarının ötesine geçerek, onu ekonomik bir ideolojiye dönüştürme çabası göstermektedir. Bu yönüyle yazı, dönemin milliyetçi aydınları arasında yaygın olan “millî kalkınma” anlayışının yansımasıdır. Toplumun tüm kesimlerinin yerli ve millî üretim konusunda bilinçlendirilmesi gerektiği savunulmakta, bu doğrultuda devletin yönlendirici rolü öne çıkarılmaktadır.

4. Gökalp Sesleniyor – L. Doğan; Sayı: 1, 1975

“Gökalp Sesleniyor” başlıklı yazı, Türk milliyetçiliğinin teorik temellerinin yeniden okunmasına ve yorumlanmasına imkân tanıyan önemli bir değerlendirme yazısıdır. L. Doğan imzasını taşıyan metin, Ziya Gökalp’in düşünce sistemini merkezine alarak, onun dönemin

ideolojik tartışmaları içindeki yerini sorgulamaktadır. Yazı, özellikle dönemin yoğun ideolojik çatışmaları ve fikir akımları arasında Gökalp'in görüşlerinin nasıl konumlandırılması gerektiğine dair ipuçları sunmaktadır.

Yazının girişinde, Gökalp'in sadece bir sosyolog ya da ideolog değil, aynı zamanda bir millet mühendisi olduğu ifade edilir. Bu yaklaşım, Gökalp'in düşüncelerinin sadece tarihî bağlamda kalmadığını, güncel toplumsal ve siyasal sorunlara da çözüm sunabilecek bir potansiyel taşıdığını ortaya koyar. Özellikle kültür–medeniyet ayrımı, millî terbiyenin önemi, Türkçülüğün halkçılıkla birleşmesi gibi kavramlar, yazıda merkeze alınan kavramsal çerçeveyi oluşturmaktadır.

Yazı, Marksist tarih yorumuna ve sınıf temelli ideolojilere karşı Gökalp'in geliştirdiği “millî toplum” tasavvurunu bir alternatif olarak öne çıkarır. Gökalp'in toplum yapısını sınıf çatışmaları üzerinden değil, kültürel bütünlük ve dayanışma üzerinden tanımlaması, milliyetçiliğin toplumsal barışa katkı sağlayan bir sistem olarak konumlandırılmasına olanak verir. Bu yönüyle metin, milliyetçiliğin toplumu çatışmaya değil, birliğe ve ahenge yönlendirdiğini vurgular.

Ayrıca yazıda, Gökalp'in pozitivist bilim anlayışı ile milliyetçiliği nasıl uyumlu hâle getirdiği üzerinde de durulmaktadır. Ona göre milliyetçilik, sadece duygusal bir tepki değil; aynı zamanda sosyolojik verilerle beslenen bir düşünce sistemidir. Bu yaklaşım, Türk milliyetçiliğini romantik bir nostaljiden ziyade, çağdaş bir sosyo-politik duruşa dönüştürür. Yazar, Gökalp'in fikirlerini yalnızca alıntıyla kalmaz, aynı zamanda onları dönemin güncel şartları içinde yeniden yorumlamaya çalışır. Bu durum, yazıya akademik bir derinlik ve entelektüel bir yön kazandırmaktadır.

5. Kurultayımız – I. Türk Gençlik Kurultayı; Sayı: 1, 1975

“Kurultayımız” başlıklı bu metin, Genç Arkadaş Dergisi'nin 1. sayısında I. Türk Gençlik Kurultayı'nın çıktılarının kamuoyuyla paylaşılması amacıyla kaleme alınmıştır. Yazı, Türk gençliğini bir araya getiren bu kurultayda milliyetçi çizgide alınan kararları, öne çıkan tartışma başlıklarını ve Türkiye'nin geleceğine dair yapılan önerileri yansıtmaktadır. Özellikle gençliğin milli bir idealle donatılması, yabancı ideolojilere karşı bilinçlendirilmesi ve toplumsal kalkınma hamlesine dâhil edilmesi gibi fikirler, bu metnin merkezinde yer alır.

Yazının genel kurgusu, bir millî seferberlik çağrısı niteliğindedir. Kurultayda konuşulan meselelerin başında, Türk milletinin kültürel birliğinin sağlanması, millî eğitim politikalarının yeniden yapılandırılması ve Türk gençliğinin ülkücü fikirlerle donatılması gelmektedir. Bu

bağlamda metin, gençliği bir tehdit değil, doğrudan çözümün kendisi olarak konumlandırmakta ve bu çözümün temelini “millî ruh” kavramına dayandırmaktadır.

Kurultay bildirisi, milliyetçiliğin sadece siyasi bir yönelim değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik bir program olarak da algılanması gerektiğini savunur. Gençliğe düşen görevler yalnızca ideolojik mücadeleyle sınırlı kalmamakta, üretkenlik, dayanışma, ahlaki değerlerin korunması ve sosyal sorumluluk gibi alanları da kapsamaktadır. Bu çok boyutlu görev tanımı, ülkücü hareketin gençliği nasıl çok yönlü bir birey profiliyle idealize ettiğini gösterir.

6. Emperyalizmin Çarkı Kırılmalıdır – Mevlüt Turhan; Sayı: 1, 1975

Mevlüt Turhan imzalı “Emperyalizmin Çarkı Kırılmalıdır” başlıklı yazı, 1970’li yılların yükselen anti-emperyalist söylemiyle Türk milliyetçiliği arasındaki ilişkiyi net biçimde ortaya koyan metinlerden biridir. Yazı, Türk milletinin yabancı sermaye, kültürel yozlaşma ve ideolojik işgal gibi tehditler karşısında uyanık olması gerektiği yönünde güçlü bir çağrı içermektedir. Emperyalizm yalnızca askerî ya da ekonomik bir sistem olarak değil, aynı zamanda bir kültür istilası ve kimlik aşındırma mekanizması olarak tarif edilmektedir.

Metnin temel tezi, Türk gençliğinin bu emperyalist sistemin çarkları arasında ezildiği ve ancak milliyetçi bir bilinçle bu kısır döngüyü kırabileceği yönündedir. Gençlik, burada edilgen değil; aksine bu sistemi kıracak aktif bir kuvvet olarak konumlandırılmaktadır. Bu durum, ülkücü hareketin gençliğe yüklediği kurtarıcı rolün de yansımasıdır.

Yazı boyunca sıklıkla yerli ve millî kavramları ön plana çıkarılırken, dışa bağımlılığın her türlüüne karşı köklü bir duruş sergilenmektedir. Bu bağımsızlık anlayışı, ekonomik olduğu kadar kültürel ve zihinsel bir özgürlüğü de kapsar. Emperyalizmin çarkı kırılmalıdır ifadesi, yalnızca bir politik slogan değil; ideolojik bir tavır alış ve millî direnişin sloganıdır.

7. Türkiye’de Halkların Varlığı Yalanı ile Emperyalizm Bölücü ve Bölgeci Grupları Kışkırtıyor; Sayı: 2, 1975

Genç Arkadaş Dergisi’nin ikinci sayısının başyazısı, Türkiye’nin birliğini tehdit eden bölücülük ve etnik temelli ayrımcılıklar üzerine kaleme alınmış ideolojik ve politik bir metindir. Yazının temel iddiası, emperyalizmin yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyolojik ve ideolojik bir bölme siyaseti yürüttüğüdür. Türkiye’de farklı halklar ve kimlikler olduğu iddiası, bu bölme siyasetinin temel dayanağı olarak gösterilmektedir.

Yazıya göre, Türk milleti homojen bir yapıdır ve bu yapının içinde yapay kimlikler oluşturarak bir parçalanma zemini yaratmak, doğrudan emperyalizmin çıkarına hizmet eder. Bu anlayış, özellikle 1970’li yıllarda sol ideolojilerle gelişen etnik kimlik savunularına karşı geliştirilen bir milliyetçi tepkidir. Metin boyunca “millet” kavramı, yalnızca kültürel bir birlik

değil, aynı zamanda politik ve sosyolojik bir bütünlük olarak tanımlanmakta; bu bütünlüğü tehdit eden her unsur bir tür dış etki olarak görülmektedir.

Metin, Ülkü Ocakları'nı ve milliyetçi gençliği bu tehdide karşı ilk savunma hattı olarak konumlandırır. Yazıda geçen “*Bizim için her yer millî bir okuldur*” ifadesi, ülkücü hareketin ideolojik formasyonunu yaymakta kullandığı pedagojik yaklaşımı da ortaya koyar. Gençlik, millî kimliğin taşıyıcısı ve savunucusu olarak görülmekte; geleceğe yönelik ideolojik planlamanın temel aracı olarak gösterilmektedir.

Yazının bir diğer dikkat çekici yönü, tarihsel bir anlatım örgüsüyle bugünkü sorunların kökenine dair yapılan açıklamalardır. Türk milletinin tarih boyunca çeşitli oyunlarla parçalanmak istendiği ancak her seferinde yeniden bütünleştiği ifade edilmekte; bu nedenle bugünkü tehditlerin de benzer şekilde bertaraf edilebileceği belirtilmektedir. Bu bağlamda yazı, yalnızca dönemi yorumlamaz, aynı zamanda milliyetçi bir tarih bilinci inşa etmeye çalışır.

Emperyalizm bölücü ve bölgeci grupları kışkırtıyor başlığıyla yayımlanan bu metin, Türk milliyetçiliğinin modern çağda karşı karşıya olduğu tehditleri yorumlama biçimini açıkça ortaya koyar. Türk kimliğini parçalamaya yönelik her söylem, doğrudan bir millî güvenlik sorunu olarak algılanmakta ve bu soruna karşı ülkücü gençlik harekete geçirilmektedir.

8. İdeolojiler ve İnsanlar – Haşmet Kayalı; Sayı: 2, 1975

Haşmet Kayalı'nın kaleme aldığı “İdeolojiler ve İnsanlar” başlıklı yazı, birey ve toplum ilişkisi bağlamında ideolojilerin insan hayatındaki etkisini sorgulayan bir düşünce metnidir. Yazı, milliyetçilik bağlamında ideolojilerin ne şekilde birer hayat tarzına dönüştüğünü, bireyin ideoloji karşısındaki konumunu ve bu konumun sosyal yapıya etkilerini tartışmaktadır. Yazar, ideolojileri sadece siyasi hareketler değil, aynı zamanda toplumu biçimlendiren temel güçler olarak ele alır. İnsanların sosyal dokularına işleyen bu yapılar, bireylerin davranışlarını, değer yargılarını ve hatta gelecek tasavvurlarını şekillendirir. Bu bağlamda yazı, ideolojilerin pasif kabul edilen bireyler karşısında aktif ve belirleyici bir rol oynadığına işaret eder.

Kayalı'nın yazısında milliyetçilik, doğrudan ele alınmamakla birlikte, ideolojilerin birey üzerindeki etkisi bağlamında değerlendirildiğinde ülkücü düşüncenin bireyi şekillendirme misyonuyla paralellik taşır. Özellikle bireyin sosyal kimliği ile ideolojik kimliği arasında kurulan ilişki, ülkücü hareketin bireyden beklediği dönüşümün sosyolojik temellerini açıklar niteliktedir.

Yazının dikkat çeken yönlerinden biri, bireyin özgürlüğü ile ideolojik bağlılık arasındaki dengeyi sorgulamasıdır. Haşmet Kayalı, insanın kendi varoluşunu ideolojiler yoluyla anlamlandırmasının kaçınılmaz olduğunu belirtmekle birlikte, bu sürecin bireyi edilgen

değil, bilinçli bir özneye dönüştürmesi gerektiğini savunur. Bu noktada milliyetçi düşüncenin bireye yüklediği aktif yurttaşlık tanımıyla yazının çizgisi örtüşmektedir.

İdeolojiler ve İnsanlar, Genç Arkadaş Dergisi'nin ideolojik formasyon kadar bireysel bilinçlenmeye de önem verdiğini gösteren bir yazıdır. Haşmet Kayalı'nın bu metni, milliyetçiliğin bireyi nasıl dönüştürdüğü kadar, bireyin ideoloji karşısındaki sorumluluklarını da tartışmaya açar. Bu yönüyle yazı, ülkücü düşüncenin bireyi yalnızca bir araç değil, aynı zamanda inşa sürecinin öznesi olarak gördüğünün düşünsel bir ifadesidir.

9. Doktriner Milliyetçiliğin Bayrağı Ülkü Ocaklarının Elindedir; Sayı: 3, 1975

Bu başyazı, doktriner milliyetçiliğin ideolojik taşıyıcısı olarak Ülkü Ocakları'nı konumlandırmakta ve bu kurumların hem gençliğe hem de millete yönelik eğitim-örgütlenme faaliyetlerini meşru ve gerekli bir ideolojik mücadele aracı olarak sunmaktadır. Yazının merkezinde, Türkiye'nin maruz kaldığı emperyalist baskılar, iç ve dış tehditler ve çözüm olarak doktriner bir milliyetçilik anlayışı yer almaktadır.

Yazı, Amerikan emperyalizmi başta olmak üzere Batı menşeli ideolojik yönlendirmelere karşı Türkiye'nin hem kültürel hem ekonomik bağımsızlığını savunması gerektiğini ifade eder. Bu bağlamda Ülkü Ocakları, yalnızca bir gençlik yapılanması değil, bir tür ideolojik karargâh olarak konumlandırılmaktadır. Yazıya göre, Ülkü Ocakları gençliği yalnızca eğitmekle kalmamakta; onları aynı zamanda milletin geleceğini omuzlayacak fikri ve ahlaki yeterlilikle donatmaktadır.

Milliyetçilik bu yazıda soyut bir kavram değil, somut sosyal sorunlara çözüm üreten bir yaşam ve yönetim biçimi olarak savunulmaktadır. Ülkücü gençlik ise bu çözümün merkezinde yer almaktadır. Metin, milliyetçiliğin içeriğini sadece Türklük fikriyle değil, aynı zamanda ekonomik bağımsızlık, kültürel koruma, halkçı kalkınma ve anti-emperyalist mücadele gibi unsurlarla zenginleştirerek verir.

Yazıda dikkat çeken bir diğer husus ise Türk milliyetçiliğinin yalnızca savunmacı değil, aynı zamanda kurucu bir nitelik taşıdığı vurgusudur. Doktriner milliyetçilik; geçmişe sahip çıkan, bugünü doğru okuyan ve geleceğe dair bir hedef çizen bir dünya görüşü olarak tarif edilmektedir. Bu bağlamda milliyetçilik, yalnızca reaksiyoner bir ideoloji değil, sistemli bir doktrin, bir kalkınma projesidir.

Yazının sonunda milliyetçi düşüncenin bilimsel dayanaklarına ve bu düşüncenin kurumsallaşmasına dair örnekler verilerek, doktriner milliyetçiliğin Ülkü Ocakları aracılığıyla Türkiye'nin her noktasına yayılması gerektiği belirtilir. Özellikle gençliğin bu sürecin ana aktörü olması gerektiği fikri metnin ideolojik çekirdeğini oluşturur.

10. İdeolojiler Savaşı – HaşimKayalı; Sayı: 3, 1975

Haşmet Kayalı'nın kaleme aldığı "İdeolojiler Savaşı" başlıklı yazı, 20. yüzyılın ikinci yarısında ideolojilerin dünyayı nasıl biçimlendirdiğini, bireyleri ve toplumları nasıl etkisi altına aldığını kapsamlı biçimde değerlendirmektedir. Yazı, Türk milliyetçiliğinin bu küresel ideolojik savaş içindeki yerini belirlemeyi ve onu hem teorik hem de pratik olarak tanımlamayı amaçlamaktadır.

Metin, ideolojileri yalnızca fikir sistemleri değil, aynı zamanda toplumsal örgütlenme biçimleri olarak görür. Bu bağlamda, toplumların kaderini belirleyen temel unsurun ekonomik değil ideolojik mücadele olduğuna dikkat çekilir. Kayalı, çağdaş toplumların ideolojiler olmadan yönünü tayin edemeyeceğini; bu nedenle de ideolojiler savaşının bir tercih değil, bir zorunluluk olduğunu savunur.

Yazının merkezinde, Türkiye'nin konumlandığı ideolojik cephe vurgulanır. Milliyetçilik burada savunmacı bir söylemden çok kurucu ve dönüştürücü bir ideoloji olarak tanıtılmaktadır. Milliyetçiliğin karşısına ise özellikle Marksizm ve Batı menşeli liberal ideolojiler konumlandırılır. Kayalı, bu ideolojilerin bireyi toplumdan kopardığını, maneviyatı yok ettiğini ve tarihsel kimliği silikleştirdiğini ifade ederek, milliyetçiliği hem bireysel hem toplumsal dirilişin tek yolu olarak sunar.

Metin boyunca milliyetçilik, insanın aidiyet duygusunu besleyen, onu köksüzlükten kurtaran ve bir topluluk bilinci inşa eden bir sistem olarak anlatılır. Bu yönüyle Kayalı'nın yazısı, bireysel özgürlükten çok, toplumsal sorumluluğa dayalı bir birey modeli inşa eder. Milliyetçiliğin yalnızca siyasal değil, aynı zamanda kültürel, ahlaki ve hatta metafizik bir sistem olduğu vurgulanır.

11. Düzen Üzerine – Av. Metin Öney; Sayı: 3, 1975

Metin Öney'in "Düzen Üzerine" başlıklı yazısı, sosyal yapının temelini oluşturan düzen kavramını, siyasal, toplumsal ve iktisadi yönleriyle tartışmaktadır. Yazı, düzene dair tartışmayı yalnızca statik bir olgu olarak değil, aynı zamanda ideolojik ve tarihsel bir mücadele alanı olarak ele alır. Bu yönüyle hem teorik hem de politik bir değerlendirme sunmaktadır.

Yazar, düzeni üç temel ekseninde analiz eder: siyasal, iktisadi ve kültürel. Türkiye'nin mevcut yapısındaki çözümlerin, bu üç alandaki dengesizlik ve yabancılaşmadan kaynaklandığını savunur. Bu bağlamda, yalnızca ekonomik bağımsızlık ya da siyasal istikrar değil, aynı zamanda kültürel bir bütünlüğün de millî düzenin sağlanmasında vazgeçilmez olduğu vurgulanır.

Milliyetçi ideoloji açısından değerlendirildiğinde, yazı millî bir düzenin inşasını merkezine koyar. Bu düzen, yalnızca kurumlarla değil, aynı zamanda halkın ruh kökleriyle uyumlu bir değerler sistemine dayanmalıdır. Yazara göre, bu değerlere en uygun olan ideoloji Türk milliyetçiliğidir. Milliyetçilik, toplumun kendi kimliğiyle barışık bir yapı kurmasını sağlar ve düzeni yalnızca teknik değil, ahlaki bir mesele olarak da görür.

Öney'in yaklaşımı, milliyetçi düşüncenin düzen arayışını Batılılaştırma ya da yabancı modelleri taklit etme yerine, tarihî ve kültürel mirasa yaslanarak gerçekleştirilmesi gerektiğini savunur. Bu, 1970'li yıllarda sıkça tartışılan “millî kalkınma”, “millî sanayi”, “millî kültür” gibi kavramlarla da doğrudan ilişkilidir. Metin Öney'in yaklaşımı, Genç Arkadaş Dergisi'nde sistematik olarak işlenen “doktriner milliyetçilik” anlayışının iktisadi ve sosyolojik bir yansımasıdır.

12. Doktriner Savaşımız İçin – Muhsin Bozkurt; Sayı: 3, 1975

Muhlis Bozkurt'un kaleme aldığı bu yazı, “doktriner savaş” kavramı çerçevesinde Türk milliyetçiliğinin fikrî derinliğini ve ideolojik özgünlüğünü savunur. Metin, Türk milliyetçiliğinin diğer ideolojiler karşısında savunmacı değil, kurucu bir duruşla var olması gerektiğini savunarak, gençliğin bu fikrî mücadeledeki yerini de netleştirir.

Yazının merkezinde, Türk milliyetçiliğinin yalnızca romantik bir duygulanımdan ibaret olmadığını; aksine sistematik, tarihsel, kültürel ve sosyal temellere dayanan güçlü bir doktrin olduğunu kabul ettirme çabası vardır. Bozkurt'a göre, bu doktrin, çağın karmaşık ideolojik yapısı içerisinde Türk milletinin kimliğini koruyabilecek yegâne düşünce sistemidir.

Bozkurt, doktriner mücadeleyi üç eksenle ele alır: düşünce, örgütlenme ve aksiyon. Türk milliyetçiliğinin yalnızca fikir düzeyinde kalmaması gerektiğini, aynı zamanda kurumsallaşması ve uygulama alanı bulması gerektiğini belirtir. Bu yönüyle yazı, teorik üretim ile eylem arasındaki ilişkinin altını çizer ve ülkücü hareketi bu bağlamda bir ideolojik mücadele organizasyonu olarak tanımlar.

Yazı boyunca vurgulanan bir diğer önemli nokta, Türk gençliğinin tarihsel misyonu ve sorumluluğudur. Gençlik yalnızca geleceğin taşıyıcısı değil, aynı zamanda bugünün mücadele alanında aktif bir özne olarak konumlandırılır. Doktriner milliyetçiliğin gençlik üzerinden yükselmesi, ülkücü hareketin hem düşünsel hem de toplumsal bir karşılık bulduğunu gösterir.

Sonuç olarak, “Doktriner Savaşımız İçin” başlıklı bu yazı, Türk milliyetçiliğinin entelektüel altyapısını derinleştirmek ve ideolojik çerçevesini sağlamlaştırmak amacıyla kaleme alınmıştır. Muhlis Bozkurt'un metni, sadece bir ideolojik savunma değil, aynı zamanda

milliyetçiliğin nasıl bir gelecek perspektifi sunduğunu da ortaya koymaktadır. Bu yönüyle metin, doktriner Türk milliyetçiliğinin kurucu metinlerinden biri olarak değerlendirilebilir.

13. Kıbrıs Tümüyle Türk'ün Malıdır – Ömer Karahan; Sayı: 3, 1975

Ömer Karahan'ın kaleme aldığı bu yazı, 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı sonrasında Türkiye'nin adadaki varlığını meşrulaştırmaya ve bu süreci milliyetçi bir söylemle çerçevelenmeye odaklanır. Yazının temel savı, Kıbrıs'ın tarihsel, kültürel ve jeopolitik olarak Türk milletinin ayrılmaz bir parçası olduğudur.

Yazıda özellikle İngiltere, Yunanistan ve diğer Batılı ülkelerin Kıbrıs üzerindeki politikalarının emperyalist çıkarlar doğrultusunda şekillendiği savunulmakta, buna karşılık Türkiye'nin adaya müdahalesinin hem tarihî hem de millî bir zorunluluk olduğu ileri sürülmektedir. Bu bağlamda milliyetçilik, yalnızca bir kimlik meselesi değil; aynı zamanda bir vatan savunması ve millet bekası problemi olarak ele alınmaktadır.

Karahan, yazısında Türkiye'nin yalnızca Kıbrıs'ta değil, tüm Türk dünyasında oynayacağı tarihî rolü de ima eder. Bu yönüyle yazı, Türk milliyetçiliğinin yalnızca sınırlarla sınırlı bir düşünce olmadığını; aksine dış politikada da belirleyici bir çerçeve sunduğunu gösterir. Türkiye'nin Kıbrıs'taki varlığı, Türklüğün hem askerî hem siyasî hem de kültürel olarak yeniden dirilişinin sembolü olarak sunulmuştur.

Metinde dikkat çeken bir diğer unsur, “*Kıbrıs Tümüyle Türk'ün Malıdır*” ifadesinde açıkça görülen mülkiyet vurgusudur. Bu söylem, Türk milliyetçiliğinin toprak merkezli bir anlayışla yorumlandığını ve bu anlayışın millî doktrin içinde önemli bir yer tuttuğunu gösterir. Yazı boyunca sıkça atıf yapılan tarihî ve etnik bağlar da milliyetçiliğin tarihsel meşruiyet arayışının bir parçası olarak kullanılmıştır.

Sonuç olarak, Ömer Karahan'ın bu yazısı, Kıbrıs meselesi özelinde Türk milliyetçiliğinin uluslararası politikada nasıl konumlandığını ve bu konumlanmanın hangi tarihsel ve ideolojik temellere dayandığını ortaya koymaktadır. Yazı, milliyetçi dış politika söyleminin tipik bir örneği olarak değerlendirilebilir.

14. Gençlik; Sayı: 3, 1975

Bu yazı, Türk gençliğine yönelik bir çağrı niteliindedir. Yazının merkezinde “millî gençlik” ideali yer alırken, bu gençliğin nasıl olması gerektiği konusunda açık ve net bir vizyon sunulmaktadır. Türk gençliği, yalnızca geleceğin yöneticisi değil, bugünün de şekillendiricisi olarak sunulur. Metin boyunca gençliğin yalnızca biyolojik bir kategori olmadığı, aynı zamanda bir ideolojik sorumluluk taşıdığı vurgulanır. Gençlik; inançlı, çalışkan, disiplinli, vatansever ve

ülkü sahibi olmalıdır. Bu tanım, ülkücü gençlik idealinin somutlaştırılması olarak okunabilir. Yazı, Türk milletinin yeniden şahlanışını gençlik üzerinden kurgulamaktadır.

Yazıda ayrıca “ahlâk” ve “iman” kavramları sıklıkla kullanılmıştır. Bu, ülkücü gençliğin sadece siyasi değil, ahlaki bir önderlik misyonu taşıdığını göstermektedir. Gençliğin görevi yalnızca sistem içi yükselme değil, sistemi dönüştürecek erdemli bir duruş sergilemektir. Bu yönüyle yazı, Türk milliyetçiliğinin ahlakî boyutunu da açığa çıkarır.

15. Emperyalizmin Uşakları Kim? İskender ŞEKER, Sayı: 3, 1975

Bu yazı, dönemin en yoğun tartışmalarından biri olan sol ideolojilerin emperyalizmle ilişkisini sorgulayan, milliyetçi bir perspektiften kaleme alınmış sert bir metindir. Yazının amacı, Türkiye’deki bazı aydın çevrelerin ve gençlik hareketlerinin anti-emperyalist olduklarını iddia etmelerine rağmen, aslında Batı’nın ideolojik uzantıları olduklarını göstermektir. Metin, emperyalizmin gerçek uşakları olarak tanımladığı bu kesimleri, Batı’nın kültürel değerlerini, materyalist felsefesini ve sınıf mücadelesine dayalı anlayışlarını Türkiye’ye taşımakla suçlamaktadır. Türk milletinin ruh kökleriyle bağdaşmayan her türlü düşüncenin, ne kadar özgürlükçü ya da ilerici görünürse görünsün, aslında emperyalizme hizmet ettiğini iddia eder.

Yazının dilinde oldukça sert bir üslup hâkimdir. Bu üslup, ideolojik bir mücadeleyi yansıtmakla kalmaz, aynı zamanda Türk gençliğine bir yön tayin etme çabasını da barındırır. Metin, ülkücü hareketin yalnızca bir karşıtlık değil, aynı zamanda bir duruş ve sistem önerisi içerdiğini ifade eder.

16. Savaşımız Vurguncu Düzenedir! Sayı: 4, 1975

Başlıktan da anlaşılacağı üzere, yazının hedefi doğrudan doğruya “vurguncu düzen” olarak adlandırılan adaletsiz, sömürüye dayalı, Batı tipi ekonomik ve toplumsal yapıdır. Yazının temel savı; Türk milletinin yaşadığı sıkıntıların kaynağının bu sömürü düzeni olduğu ve bu yapının milliyetçi bir anlayışla değiştirilmesi gerektiğidir. Yazının temelinde güçlü bir anti-kapitalist ve anti-liberal duruş vardır. Batı merkezli ekonomik modelin, Türk milletinin kültürel ve sosyal yapısını bozduğu savunulmaktadır. Bu yönüyle yazı, “milliyetçi sol” veya “muhafazakâr kalkınmacı” çizgiyle de ilişkilendirilebilecek niteliktedir. Eğitim sistemi, tüketim toplumu ve iş dünyasının yozlaşmış yapısı da eleştirilmekte, çözüm olarak millî değerlerin esas alındığı bir toplum düzeni önerilmektedir.

Metinde “düzen” ifadesi çok katmanlı bir eleştiri alanı oluşturur. Hem ekonomik sistem hem de eğitim, kültür ve yönetim yapısı bu düzenin parçası olarak görülür. Türk gençliğinin bu düzenle mücadeleye çağırılması, milliyetçi ideolojinin sadece kültürel değil, sosyo-ekonomik dönüşüm talebi de içerdiğini göstermektedir. Metin; Genç Arkadaş Dergisi’nde yer alan

milliyetçilik anlayışının yalnızca bir kimlik meselesi olmadığını, aynı zamanda bir sistem eleştirisi içerdiğini ve yeni bir toplumsal düzen hedeflediğini ortaya koymaktadır. Millî Doktrin çerçevesinde şekillenen bu anlayış, vurgunculuğa ve sömürüye karşı güçlü bir toplumsal direnç oluşturma gayesi taşımaktadır.

17. Ülkücüler Faşist Değildir – İskender Şeker; Sayı: 4, 1975

Bu yazı, sol çevrelerin ülkücülere yönelttiği “faşist” suçlamalarına bir yanıt olarak kaleme alınmış, polemik yönü kuvvetli bir metindir. Yazar, ülkücülüğü faşizmle ilişkilendiren yaklaşımları ideolojik bir tuzak olarak görür. Bu suçlamaların arkasında, milliyetçi hareketin yükselişini durdurma çabası bulunduğu ileri sürülmektedir. Yazının temel savı, ülkücülüğün Türk milletinin tarihsel ve kültürel kodlarından beslenen yerli bir düşünce olduğudur. Faşizm ise Batı kaynaklı, totaliter bir ideoloji olarak tanımlanmakta ve ülkücülükle arasında hiçbir benzerlik bulunmadığı savunulmaktadır. Bu bağlamda ülkücü hareketin, demokratik bir düzen içinde millî değerlere dayalı bir toplumsal dönüşüm hedeflediği belirtilir.

Yazı, ideolojik bir temizlik yapmayı amaçlamakta, aynı zamanda milliyetçi hareketin “anti-emperyalist”, “millet merkezli”, “devletçi” ve “kültürel devamlılığa” dayalı yönlerini de öne çıkarmaktadır. Ülkücülük; elitist, baskıcı ve sınıfsal bir ideoloji değil; halkın değerlerini esas alan, adalet merkezli bir duruş olarak sunulmaktadır.

Milliyetçilik vurgusu, Türk milletinin bağımsızlığı ve varlığı üzerine kurulmuş bir ideolojik temel olarak ele alınmaktadır. Yazıya göre ülkücülük, Türk tarihinin sürekliliğini sağlayacak bir fikri zemin sunmakta, milletin öz değerlerine yaslanarak geleceği şekillendirmeyi amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, Genç Arkadaş Dergisi’nin milliyetçiliği savunma refleksinin açık bir göstergesidir.

18. Mücadelemiz Doktrinerdir – Nejdet Sevinç; Sayı: 4, 1975

Nejdet Sevinç’in kaleme aldığı bu yazı, milliyetçi ideolojinin sistemli bir düşünce yapısı olarak ortaya konulması gerektiği yönündeki temel argümanı merkeze alır. Yazar, milliyetçiliğin sadece bir tepki ya da savunma biçimi olmadığını; aksine bir doktrin olarak hayatın her alanını kuşatan bir dünya görüşü sunduğunu savunur. Yazıda Türk milliyetçiliği; tarih, kültür, ahlak, iktisat ve siyaset gibi birçok alanda kendine özgü çözüm önerileri olan bütüncül bir sistem olarak sunulmaktadır. Bu yaklaşım, milliyetçiliği yüzeysel bir duygu durumu olmaktan çıkararak, fikrî derinliğe sahip bir ideolojik yapı hâline getirir.

Sevinç’in metninde özellikle dikkat çeken unsurlardan biri, “*milliyetçiliğin ilimle barışık*” bir sistem olduğu vurgusudur. Bu bağlamda ülkücü hareketin yalnızca duygusal saiklere değil, aynı zamanda tarihî ve bilimsel gerçekliklere de dayandığı belirtilmektedir. Bu

yönüyle milliyetçilik; romantik nostalji değil, rasyonel ve planlı bir medeniyet projesi olarak tanımlanmaktadır.

19. Cici Emperyalizm, Öcü Emperyalizm – Mahmut YALVAÇ; Sayı: 4, 1975

Mahmut Yalvaç'ın kaleme aldığı bu yazı, emperyalizm kavramını ideolojik bağlamından arındırarak, sahadaki tezahürleri üzerinden yeniden tanımlama girişimi sunar. Yazar, dönemin siyasi kampaşmalarını dikkate alarak yalnızca “Batılı emperyalist güçleri” değil, Sovyetler Birliği önderliğinde gelişen sosyalist yayılmacılığı da eleştirir. Bu bağlamda “cici emperyalizm” kavramı, özellikle sosyalist blokun uluslararası müdahalelerini maskeleyen söylemleri hedef alırken, “öcü emperyalizm” ifadesi ise doğrudan Batı'ya yöneltilmiş sistematik bir eleştiridir. İki tanım da görünüşte zıt olan sistemlerin aynı işlevi gördüğüne işaret eder: milletleri içten çökertmek ve kendi nüfuz alanlarına dâhil etmek.

Yazının dikkate değer yönlerinden biri, emperyalizmi yalnızca iktisadi bir sistem olarak değil, entelektüel iktidar biçimi olarak değerlendirmesidir. Gazeteler, üniversiteler, sendikalar, gençlik örgütleri gibi yapılar üzerinden sürdürülen ideolojik aşındırma faaliyetleri; yazara göre doğrudan sömürgeci yayılmanın uzantısıdır. Bu noktada emperyalizmin askeri ya da ekonomik müdahaleyle değil, çok daha rafine araçlarla, gündelik hayata ve düşünsel zemine sızarak hareket ettiği vurgulanır. Bu tespit, dönemin yaygın sol-sağ çatışmasına karşı, daha derin bir sistem eleştirisi önerisi olarak öne çıkar.

Metin, Türkiye'nin dış politika yönelimine dair doğrudan öneri sunmaz ancak satır aralarında “tarafsız ama uyanık” bir duruşun ima edildiği görülür. ABD ya da Sovyet etkisi altına girmenin milletin varlığına yönelik uzun vadeli tehditler barındırdığı belirtilir. Bu söylem, üçüncü bir yolun —millî, kendi imkânlarına dayalı ve uyanık bir devlet aklının— gerekliliğine dair örtük bir çağrıdır.

Yalvaç'ın üslubu polemikten ziyade tanımsal bir düzlemde ilerler. Sınıfsal çözümlemelere mesafeli durması ve meseleye ideolojik değil, tarihsel bir dikkatle yaklaşması, yazının içeriğine kendi içinde bir tutarlılık kazandırır. Emperyalizmin sadece bir iktidar meselesi değil, aynı zamanda bir algı yönetimi olduğu fikri, yazının alt metnini şekillendirir.

Sonuç olarak, bu yazı, emperyalizm tartışmasını alışıldık kutuplar dışına taşıyarak hem liberal hem de sosyalist modellerin benzer tahakküm mekanizmalarına sahip olduğunu ileri sürer. Yalvaç, Türk toplumunun bu çifte kuşatma altında nasıl kendi pozisyonunu belirleyebileceğine dair doğrudan reçeteler sunmasa da dikkatli bir analizle okunduğunda, bağımsız bir zihinsel duruşun ve entelektüel teyakkuzun önemi güçlü biçimde hissedilir. Yazı, ideolojik değil stratejik bir uyanıklık çağrısıdır.

20. *İktisadi Yapı – Ali Doğan; Sayı: 4, 1975*

Metin, Türkiye'nin iktisadi sorunlarını sistematik bir çözümlene çerçevesinde ele almakta ve özellikle dışa bağımlılık, üretim yapısındaki zaaf lar ile iktisadi zihniyet meselesi üzerinde yoğunlaşmaktadır. Yazar, mevcut ekonomik yapının Türkiye'nin gerçek ihtiyaçlarından ziyade Batılı sermaye gruplarının yönlendirmeleriyle şekillendiğini öne sürer. Bu bağlamda iktisat politikalarının “yerli” değil, ithal edilmiş modellerle yönetildiğini vurgular.

Yazının temel tezlerinden biri, Türkiye'deki ekonomik düzenin yalnızca teknik bir mesele olmadığı, doğrudan doğruya bir zihniyet sorunu olduğu yönündedir. Bu bağlamda “Millî Doktrin” vurgusu yapılmakta; ekonomik kalkınmanın ancak kültürel ve fikrî bir dönüşümle birlikte sağlanabileceği savunulmaktadır. Doğan'a göre, Türkiye'nin kalkınması için gerekli olan şey, ithalat kalemlerini denetleyen bir merkez değil, üretim kültürünü kuran ve yayan bir zihniyet devrimidir.

Metinde, klasik sağ-sol iktisat tartışmalarının ötesine geçilerek, “millî iktisat” kavramı etrafında şekillenen alternatif bir model önerisi sunulur. Bu modelde, ne serbest piyasa sisteminin acımasız rekabetçiliği ne de devletçi planlamanın katı yapıları öne çıkar; aksine, Türkiye'nin kendi sosyal ve kültürel dokusuna uygun bir karma model önerilmektedir. Bu yaklaşım, milliyetçi ekonomi anlayışının özgün bir yorumu olarak değerlendirilebilir.

Yazarın iktisat anlayışı, yalnızca ekonomik bağımsızlıkla sınırlı kalmaz; aynı zamanda sosyal adalet, üretici sınıfın desteklenmesi ve ahlakî kalkınma gibi kavramlarla tamamlanır. “*Millî kalkınma, ancak millî ahlâkla mümkündür*” ifadesi bu yönelimi özetlemektedir. Bu noktada milliyetçilik, sadece tarihî ya da kültürel bir aidiyet değil, üretim ve paylaşım ilişkilerini de kapsayan toplumsal bir tercih haline gelir.

Doğan'ın analizinin özgün yanı, ekonominin teknik araçlardan çok zihni çerçeveye bağlı olduğunu açık biçimde ifade etmesidir. Ona göre asıl sorun, Türkiye'nin dış borçlanma sarmalına girmesi değil; kendi ihtiyaçlarını belirleyemeyen, tüketim alışkanlıklarını yabancı modellere göre şekillendiren bir zihinsel teslimiyettir.

21. *Ocak Günlüğü; Sayı: 4, 1975*

Metin, ülkücü gençliğin yalnızca siyasi faaliyetlerle değil; aynı zamanda sosyal sorumluluk projeleri, kültürel etkinlikler ve halkla doğrudan iletişim içeren faaliyetlerle halkla bütünleştiğini göstermektedir. Bu durum, milliyetçiliğin halkçılık yönünü de ortaya koyar. Gençliğin eğitimden sağlığa, halkla ilişkilerden ekonomik dayanışmaya kadar birçok alanda aktif görev alması, Türk milliyetçiliğinin toplumu kuşatan doğasını yansıtır.

“Ocak Günlüğü” aynı zamanda ülkücü hareketin örgütsel devamlılığı ve dinamizmini belgeleyen bir yapıdadır. Bu dinamik yapı, ülkücü kadroların kendilerini yalnızca fikrî olarak değil, aynı zamanda sosyal alanda da geliştirmelerini hedeflemektedir.

22. *Kaybolan Gençlik – Metin ÖNEY; Sayı: 5, 1975*

Metin Öney'in “Kaybolan Gençlik” başlıklı yazısı, bireyin ve toplumun değer krizini, özellikle gençlik üzerinden tahlil eden özgün bir metindir. Yazı, doğrudan politik sloganlar ya da ideolojik manifestolar yerine, daha çok kültürel ve ruhsal çözümlenin gençlik üzerindeki etkilerine odaklanır. Bu yönüyle yazı, milliyetçiliği yalnızca siyasi bir duruş değil, aynı zamanda bir kimlik muhafazası sorunu olarak ele alır.

Yazar, modern zamanlarda gençliğin aidiyet duygusundan uzaklaştığını, ideal ve ülkü boşluğunda sürüklendiğini dile getirirken; bireydeki kimlik çözümleninin, yalnızca bir ahlak meselesi değil, aynı zamanda bir medeniyet krizi olduğunu savunur. Gençliğin yönsüzleşmesini salt bireysel zaafırlara bağlamaz; aksine, bu kopuşu toplumun değer üretme mekanizmalarının zayıflığıyla açıklar.

Metinde dikkat çeken bir unsur, özgürlük söylemine getirilen eleştiridir. Yazar, özgürlük kavramının modern anlamda gençliği sorumsuzlaştıran, köksüzleştiren ve hedefsizleştiren bir çerçevede yeniden tanımlandığını belirtir. Bu eleştiri, klasik liberal birey anlayışının karşısına, toplumun ve milletin değerleriyle iç içe geçmiş bir birey tasavvurunu koyar. Bu bağlamda, yazı doğrudan olmasa da mukaddesatçı bir milliyetçilik anlayışına yönelir. Burada, milliyetçiliğin bir “nesil inşası” problemi olarak ele alınabileceği açıkça görülür.

Yazının sonunda yer alan umut dolu çağrı, gençliğin hâlâ kazanılabileceği düşüncesiyle yazılmıştır. Bu çağrı, Türk milliyetçiliğinin “yeniden diriliş” fikriyle örtüşmektedir. Ancak bu dirilişin yalnızca söylemsel düzeyde değil, eğitim, ahlak ve sanat gibi alanlarda somut kültürel reformlarla gerçekleşmesi gerektiği ima edilir. Bu haliyle yazı, siyasi sloganlardan uzak durarak Türk milliyetçiliğini bir kültürel onarım projesi olarak konumlandırır.

23. *Yalnızlık – Metin Öney; Sayı: 5, 1975*

Bu yazı, 18 Mart 1915’in Türk milletinin yalnız olmadığını gösteren tarihî bir uyanış günü olduğunu vurgular. “Yalnızlık” başlığı altında verilen mesaj hem millî hem de manevî birlik ve beraberlik çağrısıdır. Türk milletinin tarih boyunca kaderine terk edilmiş gibi görünmesine rağmen, her defasında kendi iç dinamikleriyle ayağa kalkabildiği örneklerle anlatılmaktadır.

Yazı, yalnızca bir geçmiş anısı olarak Çanakkale’yi anmakla kalmaz; aynı zamanda dönemin gençliğini de bu ruhla donatmak gerektiği fikrini işlemektedir. Türk milliyetçiliği bir

duygu değil; bir görev, bir duruş olarak betimlenir. Bu yönüyle yazı, Çanakkale ruhunun günümüz koşullarında yeniden diriltilmesini savunur.

24. Çelişkiler – İskender Şeker; Sayı: 5, 1975

Bu yazı, Türkiye'nin içtimai ve siyasi yapısındaki tutarsızlıkları ve değerler çatışmasını ele alır. İskender Şeker hem bireysel hem de toplumsal düzeyde yaşanan ikilemlerin kökeninde, ahlaki değerlerdeki erozyon ve millî ülkülerden sapmanın etkili olduğunu savunur. Yazı boyunca özellikle gençliğin maruz kaldığı çelişkili fikirler ve yönelimlerin, bir milletin geleceğini nasıl tehdit ettiğine dikkat çekilir.

Milliyetçilik düşüncesi, burada ahlaki ve toplumsal bir denge unsuru olarak konumlandırılmaktadır. Millî doktrin, sadece bir siyasi görüş değil; aynı zamanda çelişkileri ortadan kaldıracak bir değerler bütünü olarak savunulmaktadır. Yazı, Türkiye'nin ancak milliyetçi bir ideolojik disiplinle bu çalkantıdan kurtulabileceğini ifade eder.

25. Millet Demokrasisi – Mevlüt Turhan; Sayı: 5, 1975

“Millet Demokrasisi”, Batı tipi demokrasi anlayışının eleştirildiği ve onun yerine Türk milletinin ruhuna, değerlerine ve tarihî tecrübesine uygun bir yönetim anlayışının savunulduğu bir yazıdır. Yazara göre Batı demokrasisi bireyciliği ve çıkarıcılığı temel alırken, millet demokrasisi dayanışma, adalet ve toplumsal sorumluluk gibi değerleri esas almalıdır.

Türk milliyetçiliği, burada sadece bir ideoloji değil; toplumsal düzenin, siyasal ahlakın ve katılımcı millî iradenin ana ilkesi olarak sunulmaktadır.

26. Dünyaya Siyasetini İdeolojik Devler Çiziyor- Prof. Dr. Gültekin Orhun; Sayı: 5, 1975

Bu yazı, soğuk savaş döneminin iki kutuplu dünya düzeni çerçevesinde, siyasetin artık ideolojik kamplaşmalar üzerinden şekillendiğini vurgulamaktadır. Yazar, dünyada egemenliği paylaşan büyük güçlerin – ABD ve SSCB – yalnızca askeri ya da ekonomik değil, aynı zamanda ideolojik hegemonya kurma mücadelesi verdiğini ifade eder.

Milliyetçilik perspektifinden bakıldığında, bu analiz Türk gençliğine önemli bir görev yükler. Çünkü yazar, ideolojilerin şekillendirdiği bu dünyada, Türkiye'nin de kendi ideolojik duruşunu netleştirmesi gerektiğini savunur. Bu duruşun temelinde ise Türk milliyetçiliğinin yerli ve milli karakteri yatmalıdır. Türk milliyetçiliği, bu kutuplar arasında bağımsız kalabilmenin ve kendi yolunu çizebilmenin yegâne ideolojik çerçevesi olarak sunulur.

Yazı, Türk milletinin tarihsel birikiminin ve kültürel derinliğinin, dışarıdan ithal edilen sol ve liberal ideolojilerden daha güçlü ve özgün bir dünya görüşü sunduğunu savunur. Bu

bağlamda, gençliğin ideolojik bilinci diri tutularak, Türkiye'nin yalnızca askeri ya da ekonomik değil, aynı zamanda fikrî bağımsızlığının da teminat altına alınması gerektiği belirtilir.

Yazının merkezinde, Türk gençliğinin kendi medeniyet değerlerine yaslanarak çağdaşlaşması gerektiği fikri yer alır. Batı merkezli taklitçi anlayışlara karşı bir duruş geliştirilmesi gerektiği belirtilirken, bu direnişin temelini Türk milliyetçiliği olduğu açıkça vurgulanır. Türk milliyetçiliği, burada sadece geçmişin mirasını sahiplenmek değil, aynı zamanda geleceğe yön verecek olan fikrî istikameti belirlemektir.

27. Amerikan Yardımı ve Siyasetimiz – Kemal Özdep; Sayı: 5, 1975

Kemal Özdep'in kaleme aldığı bu yazı, Türkiye'nin dış politikada özellikle Amerika Birleşik Devletleri ile kurduğu ilişkilerin siyasal bağımsızlık açısından ne derece sorunlu bir hal aldığını eleştirel bir dille değerlendirmektedir. Yazar, Amerikan yardımlarının görünürde ekonomik kalkınmayı hedeflese de aslında Türk siyasetini yönlendirme aracı olarak kullanıldığını savunmaktadır.

Milliyetçilik perspektifinden değerlendirildiğinde bu yazı, dış yardım politikalarının bir tür kültürel ve siyasi teslimiyete dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Türk milliyetçiliği, bu anlamda yalnızca bir kimlik bilinci değil; aynı zamanda bir bağımsızlık mücadelesidir. Türkiye'nin kendi kaderini tayin etme hakkının, ekonomik ve siyasi bağımsızlıkla doğrudan ilişkili olduğu fikri yazının temel tezini oluşturmaktadır.

Özdep'e göre Türk siyaseti, dış yardımlar ve özellikle Batı'dan gelen yönlendirmelerle şekillendirildiği sürece, millî irade zedelenmekte ve milletin kendi yolunu çizme imkânı ortadan kalkmaktadır. Bu bağlamda milliyetçilik, dışa bağımlılığa karşı bir duruşun ve millet egemenliğini esas alan bir yönetim anlayışının temelidir.

28. Dünden Bugüne – Abdullah Kederoglu; Sayı: 5, 1975

“Dünden Bugüne” başlıklı bu yazı, Türk milletinin tarihsel tecrübesiyle çağdaş meseleleri arasında bağ kurmaya çalışan düşünsel bir yaklaşıma sahiptir. Yazar, geçmişin büyük medeniyet mirasının günümüzdeki millî dirilişin temeli olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda tarihî bilinç, yalnızca bir geçmişi anma aracı değil; aynı zamanda bugünü anlamlandırma ve geleceği inşa etme sorumluluğudur.

Yazının temel savı, Türk milletinin karşı karşıya kaldığı sosyal, ekonomik ve kültürel sorunların çözümünün geçmişten gelen millî değerlerde saklı olduğudur. Kederoglu'na göre, Türk milletinin geçmişi; mücadele, fedakârlık, birlik ve inanç gibi kavramlarla örülüdür. Bu kavramlar, çağdaş dünyada milliyetçiliğin yalnızca kimlik bilinci değil, aynı zamanda bir dayanışma ve direniş ideolojisi olarak yeniden yorumlanmasını mümkün kılmaktadır.

29. Millî Doktrinde Toplumculuk – Zülfikar Yasan; Sayı: 5, 1975

Zülfikar Yasan'ın kaleme aldığı bu yazı, milliyetçilik ekseninde yapılandırılmış bir toplumcu düşüncenin çerçevesini çizmektedir. Yazar, toplumculuğu sosyalist ideolojilerden farklı olarak ele almakta ve millî değerlerle uyumlu bir şekilde yeniden tanımlamaktadır. Millî doktrin çerçevesinde şekillenen bu toplumculuk hem bireyin hem de toplumun refahını gözeten bir adalet anlayışı ile temellendirilmektedir.

Yazının merkezinde, Türk milletinin toplumsal yapısına uygun bir kalkınma modeli önerilmektedir. Bu model, Batı merkezli sınıf çatışmasına dayalı ideolojileri reddederken, halkın birlikte yükselmesini esas alan bir toplumsal dayanışma anlayışı üzerine inşa edilmektedir. Toplumculuk, burada devletin öncülüğünde milletin refahını artırmaya dönük bir hedef olarak sunulmaktadır. Yasan'a göre, milliyetçi toplumculuk hem sosyal adaleti hem de üretim gücünü öncelemektedir. Bu, bireyci yaklaşımların aksine; sorumluluğun ve aidiyetin yüksek olduğu bir toplumsal düzeni işaret etmektedir. Dolayısıyla milliyetçilik ve toplumculuk, birbirine zıt değil; birbirini tamamlayan iki anlayış olarak sunulmaktadır.

30. Millî Doktrin Açısından Gençlik Buhranı – İskender Şeker; Sayı: 6, 1975

İskender Şeker'in kaleme aldığı bu yazı, dönemin gençliğinin karşı karşıya olduğu değer krizini millî doktrin perspektifiyle ele almaktadır. Yazar, gençlik üzerinde etkili olan yabancı ideolojilerin, onları tarihî ve kültürel köklerinden kopararak kimliksizliğe sürüklediğini ifade etmektedir. Bu bağlamda milliyetçilik, gençliğin aidiyet duygusunu güçlendiren, onu bireyci veya kozmopolit yönelimlerden koruyan bir zihniyet olarak sunulmaktadır.

Yazıda dikkat çeken temel iddia, gençliğin ahlâkî, fikrî ve ideolojik boşluk içinde bulunmasının, toplumsal çözülmeyi hızlandırdığı yönündedir. Bu sorunların çözümü için millî eğitim politikalarının millî doktrin ekseninde yeniden yapılandırılması gerektiği belirtilmektedir. Eğitimin yalnızca teknik bir araç değil; aynı zamanda ahlâkî, kültürel ve tarihsel bir bilinç kazandırma süreci olduğu vurgulanmaktadır.

Şeker, gençliğin yeniden inşasının, yalnızca ekonomik reformlarla değil; aynı zamanda millî değerlerle donatılmış bir eğitim sistemiyle mümkün olacağını savunmaktadır. Milliyetçilik, bu yazıda gençliğin istikametini tayin eden temel ilke olarak işlenmektedir.

31. Türkiye'de Yeni Bir Çağ – Metin Öney; Sayı: 6, 1975

Metin Öney'in kaleme aldığı bu yazı, Türk milliyetçiliğini temel alan bir zihinsel dönüşüm çağrısı niteliğindedir. Yazar, Batı'dan ithal edilen düşünce sistemlerinin Türk toplumunun yapısına uygun olmadığını ifade ederek; Türkiye'nin kendi tarihî ve kültürel

dinamikleri çerçevesinde yeniden inşa edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu bağlamda milliyetçilik, bağımsız, onurlu ve halkla bütünleşmiş bir kalkınma modelinin de temelidir.

Yazının dikkat çekici yönlerinden biri, yeni çağ, Türk milletinin öz değerleriyle donanmış; çağın ihtiyaçlarına yanıt verebilecek entelektüel ve ahlâkî birikime sahip genç kadroların öncülüğünde gerçekleştirilecektir.

32. Yarının Türkiyesi Bizdedir; Sayı: 6, 1975

“Yarının Türkiyesi Bizdedir” başlıklı yazı, gençliğe yönelik bir bilinçlendirme ve sorumluluk çağrısı içermektedir. İsimsiz kaleme alınan bu yazı, Türk milliyetçiliği perspektifinden, gençliğin yalnızca geleceğin yöneticileri değil, aynı zamanda bugünün mücadele cephesinde aktif neferleri olduğunu ifade etmektedir. Metin, millî şuura dayalı bir kalkınma vizyonunun ancak bilinçli ve ideal sahibi bir gençliğin öncülüğünde inşa edilebileceğini savunmaktadır.

Yazıya göre gençlik, sadece bir sosyolojik kategori değil; bir ideolojik ve aksiyonel kuvvet olarak tanımlanmaktadır. Milliyetçiliğin, gençliğe sorumluluk bilinci, tarih şuuru ve aidiyet kazandırarak onu milletin hizmetinde bir kuvvete dönüştürdüğü vurgulanmaktadır. Metinde idealize edilen gençlik; yalnızca bilgi sahibi değil, aynı zamanda karakter sahibi olmalı; yalnızca eleştiren değil, çözüm üreten bir duruş sergilemelidir. Bu anlayış, milliyetçiliği yalnızca bir duygu değil, aynı zamanda bir görev ve yaşam tarzı olarak yansıtmaktadır.

33. Kültür Kavramında Eskilik ve Yenilik – Kemal Özalp; Sayı: 6, 1975

Kemal Özalp’in kaleme aldığı bu yazı, kültür kavramı çerçevesinde eski ve yeni arasındaki ilişkiyi sorgulamakta; bu ilişkiyi Türk milliyetçiliği bağlamında anlamlandırmaya çalışmaktadır. Yazar, kültürün durağan değil; dinamik bir yapı olduğunu, ancak bu değişimin kendi öz değerlerinden kopmadan gerçekleşmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Yazıya göre modernleşme, Batı’yı taklit etmek değil; millî kimliğin temel değerleriyle uyumlu bir gelişme anlayışı içinde olmak anlamına gelmelidir. Bu noktada Özalp, “eski” kavramının sadece geçmişe ait değil, aynı zamanda bugünü şekillendiren kök değerleri temsil ettiğini; “yeni”nin ise bu köklerden kopmadığı sürece faydalı ve geliştirici olduğunu savunmaktadır. Bu düşünce yapısı, milliyetçiliği kültürel devamlılığın teminatı olarak konumlandırmaktadır. Millî kültür, geçmişin mirasını koruyarak günümüz ihtiyaçlarına uyarlanan bir ruhla yaşatılmalıdır. Yazı, Batıcı ve kozmopolit kültür yaklaşımlarına eleştirel bir duruş sergileyerek, Türk milletinin tarihî ve kültürel zeminine yaslanan bir modernleşme anlayışını önermektedir.

34. Çanakkale’de; Sayı: 6, 1975

Bu yazı, Genç Arkadaş Dergisi ekibinin Çanakkale Şehitliği'ne yaptığı ziyareti konu almakta ve bu ziyaret üzerinden millî bir bilinç inşasını hedeflemektedir. Metin, Çanakkale Savaşı'nı yalnızca bir tarihî olay olarak değil; Türk milletinin direniş ruhunun, vatan sevgisinin ve bağımsızlık iradesinin sembolü olarak ele almaktadır.

Milliyetçilik açısından değerlendirildiğinde yazı, tarihî tecrübeyi bugüne taşıyan ve gençliğe millî bir ideal kazandırmayı amaçlayan bir bakış açısına sahiptir. Şehitlik ziyareti, bir sembolden öte, tarih ile bağ kurma ve bu bağı ideolojik bilinçle güçlendirme eylemi olarak yorumlanmaktadır.

35. Millî Doktrin Marşı – İmamoğlu Hikmet Okuyar; Sayı: 6, 1975

İmamoğlu Hikmet Okuyar tarafından kaleme alınan “Millî Doktrin Marşı”, Genç Arkadaş Dergisi'nin ideolojik çerçevesini şiirsel bir anlatımla pekiştiren bir metindir. Marş, yalnızca edebî bir ürün olarak değil, aynı zamanda Türk milliyetçiliğini merkeze alan bir fikrî bildirge olarak değerlendirilmelidir. İçerdiği temalar hem tarihî mirasa sahip çıkma hem de gelecek nesilleri millî ülküler doğrultusunda yönlendirme amacı taşımaktadır.

Marşta sıkça vurgulanan kavramlar arasında vatan, millet, tarih, şuur, iman ve ülkü yer almakta; bu kavramlar birer ideal olarak gençliğe sunulmaktadır. Marşın dili coşkuludur ve bir nevi seferberlik ruhu taşımaktadır. Okuyar, Türk gençliğini hem geçmişin izinden yürümeye hem de geleceği inşa etmeye çağırmakta; milliyetçiliği bir inanç ve mücadele biçimi olarak işlemektedir.

36. Doğumu Kim Kontrol Ediyor? – Ömer Dönderici; Sayı: 6, 1975

Ömer Dönderici tarafından kaleme alınan bu yazı, Türkiye'deki doğum kontrol politikalarının sosyo-politik arka planını sorgulamakta ve bu sürecin dış etkilerle şekillendiğini ileri sürmektedir. Yazı, doğum kontrolünün yalnızca bir sağlık politikası olmadığını; aynı zamanda bir nüfus politikası ve dolayısıyla bir millî güvenlik meselesi olduğunu savunmaktadır.

Milliyetçilik perspektifinden değerlendirildiğinde, bu yazı doğrudan nüfusun azaltılması yoluyla milletin güçsüzleştirilmek istendiği yönünde bir kaygıyı dile getirmektedir. Dönderici, özellikle Batı menşeli kuruluşların Türkiye'ye yönelik doğum kontrol politikalarını desteklemesinin arkasında, uzun vadede Türk milletinin demografik yapısının zayıflatılması hedefinin olabileceğini öne sürmektedir.

Yazı, nüfus artışının kontrol edilmesi gereken bir sorun değil; aksine millî gücün ve kalkınmanın bir unsuru olduğunu vurgulamakta ve devletin bu konuda uyanık olması

gerektiğini belirtmektedir. Türk milliyetçiliği bu bağlamda, sadece kültürel veya siyasî bir duruş değil; aynı zamanda demografik stratejiyle bütünleşmiş bir bilinç olarak sunulmaktadır.

Sonuç olarak bu yazı, Türk milliyetçiliği açısından doğum kontrolü gibi teknik bir konunun dahi nasıl ideolojik bir çerçeveye oturtulabileceğini göstermektedir. Dönderici, bu politikaların uzun vadeli etkilerinin iyi analiz edilmesi gerektiğini belirterek, millî çıkarların öncelenmesini savunmaktadır.

37. Türkiye ve Biz – Ramazan Velihocaoğlu; Sayı: 6, 1975

Ramazan Velihocaoğlu'nun kaleme aldığı bu yazı, Türkiye'nin karşı karşıya olduğu iç ve dış sorunları milliyetçi bir perspektifle değerlendirmekte ve “biz” kavramı etrafında şekillenen bir toplumsal dayanışma anlayışını vurgulamaktadır. Yazar, milletin kaderini belirleyecek olan asli unsurun, millî birlik ve millî bilinç olduğunu belirtmektedir.

Metin, “biz” söylemini yalnızca bir hitap tarzı olarak değil, aynı zamanda millî kimliği güçlendiren kolektif bir irade biçimi olarak tanımlamaktadır. Bu yönüyle yazı, bireycilik ve kozmopolit yönelimlere karşı bir duruş sergilemekte; toplumun ortak değerlerinde birleşmesi gerektiğini savunmaktadır.

Milliyetçilik açısından yazının en dikkat çekici yönü, milletin sadece tarihî bir kategori değil; aynı zamanda ortak acılarla, sevinçlerle, mücadelelerle şekillenmiş canlı bir yapı olarak tanımlanmasıdır. Velihocaoğlu'na göre, Türk milletinin yeniden ayağa kalkması ancak kendi öz değerlerine dönmesi ve bu değerler etrafında kenetlenmesi ile mümkündür.

38. Ülkü-Bir Basın Bülteni, Sayı: 6, 1975

Bu bölümde yer alan basın bülteni, Ülkü-Bir (Ülkücü Öğretmenler Derneği) tarafından yayımlanmış bir bildirinin kamuoyuyla paylaşımı niteliğindedir. Bültenin içeriği, öğretmenlerin ideolojik ve mesleki mücadelelerine dikkat çekmekte; Türk milliyetçiliği temelinde şekillenen eğitim anlayışının gerekliliğini vurgulamaktadır.

Milliyetçilik açısından bu bülten, öğretmenlerin yalnızca bilgi aktaran kişiler değil, aynı zamanda millî bilinç taşıyıcıları olması gerektiği fikrini işlemektedir. Eğitim sisteminin ideolojik nötrlüğe indirgenmemesi gerektiği savunulmakta; millî ve manevî değerlere bağlı, Türk milletinin tarihsel misyonuna sahip çıkan bir öğretmen profili önerilmektedir.

Bültende ayrıca, Türk milletinin geleceğini şekillendirecek genç nesillerin milliyetçi, ülkücü bir eğitim anlayışıyla yetiştirilmesi gerektiği dile getirilmekte; bu bağlamda eğitimde yozlaşma, yabancılaşma ve ideolojik sapmalara karşı tavır alınması çağrısında bulunmaktadır.

39. Bilim Ancak Politik Güçlerin Elinde Güçlü Bir Araçtır – Ali Doğan, Sayı: 6, 1975

Ali Doğan'ın kaleme aldığı bu yazı, bilimin ideolojik olarak tarafsız bir araç değil, hâkim politik güçlerin elinde yönlendirilmiş bir aygıt olduğunu savunmaktadır. Yazı, bilimin kullanımının ideolojik tercihlere göre şekillendiğini vurgulamakta ve bu çerçevede bilimsel bilginin toplumu dönüştürme gücünün milliyetçi bakış açısıyla ele alınması gerektiğini ifade etmektedir.

Doğan'a göre, bilim üretimi ve kullanımının millî değerlerle uyumlu hale getirilmemesi durumunda, bu araç kendi milletine değil, başka güçlerin çıkarlarına hizmet eder hâle gelir. Bu bağlamda bilimsel faaliyetlerin yalnızca teknik ya da akademik değil; aynı zamanda millî bir sorumlulukla ele alınması gerekmektedir.

40. Sendikacılığımız – Hasan Albay, Sayı: 6, 1975

Hasan Albay tarafından kaleme alınan bu yazı, Türkiye'deki sendikal hareketin yapısını, problemlerini ve yönelimlerini ele almakta; milliyetçilik temelinde şekillenmiş bir sendikal bilinç önerisi getirmektedir. Albay'a göre, sendikacılık yalnızca işçi haklarının savunulmasıyla sınırlı kalmamalı; aynı zamanda millî bütünlüğü koruyan, sosyal adaleti önceleyen ve dış ideolojik etkilerden arındırılmış bir karakter taşımalıdır.

Yazı, mevcut sendikacılık anlayışının büyük ölçüde dış kaynaklı ideolojik akımların etkisinde kaldığını ve bu durumun işçi sınıfını toplumdan kopardığını savunmaktadır. Millî sendikacılık anlayışı ise işçiyle millet arasında bir kopukluk değil; güçlü bir bağ kurmayı hedeflemelidir. Türk milliyetçiliği bu bağlamda, emeğin de sosyal yapının da yerli ve millî temeller üzerinde yeniden inşa edilmesini zorunlu kılmaktadır.

41. Alevi- Sünni Ayırımı – Mehmet Bulunmaz, Sayı: 6, 1975

Mehmet Bulunmaz'ın kaleme aldığı bu yazı, Türkiye'de zaman zaman gündeme gelen Alevi-Sünni ayrışmasının tarihsel kökenlerini ve toplumsal yansımalarını ele almakta; bu ayrımın özellikle dış güçler tarafından körüklendiğini savunmaktadır. Yazı, mezheplerin bir ayrışma unsuru değil, zenginliğin ve bütünlüğün parçaları olduğuna dikkat çekmektedir.

Milliyetçilik açısından değerlendirildiğinde bu yazı, mezhepsel farklılıkların milletin ortak paydasını zedelemesine karşı güçlü bir duruş sergilemektedir. Türk milleti; dini, mezhebi, kültürü ne olursa olsun ortak bir tarih, dil ve vatan bilinci etrafında birleşmelidir. Bulunmaz, milliyetçiliği ayrıştırıcı değil, birleştirici bir unsur olarak konumlandırmaktadır.

Yazıda dikkat çeken diğer bir yön ise bu tür ayrışmaların özellikle emperyalist güçler tarafından kullanıldığı iddiasıdır. Alevi-Sünni ayrımı üzerinden toplumda bir çatlak

oluşturulmak istendiği; oysa Türk milletinin tarih boyunca bu tür tuzaklara karşı ortak irade sergilediği vurgulanmaktadır. Bu noktada milliyetçilik, toplumsal bütünlüğün sigortası olarak görülmektedir.

42. *Olaylara Zorlanıyoruz –Sayı: 7, 1975*

“Olaylara Zorlanıyoruz” başlıklı bu yazı, dönemin toplumsal ve siyasal karmaşasını yorumlamakta; ülkücü hareketin sistematik bir biçimde hedef alındığı, medyanın çarpıtılmış haberlerle kamuoyunu yanlış yönlendirdiği savını öne çıkarmaktadır. Yazı, ülkücü gençliğin karşı karşıya kaldığı şiddet olaylarının ideolojik kökenlerine değinmekte; Türk milliyetçiliği ile bağlantılı olarak, millî ve manevî değerlere sahip çıkan gençliğin, emperyalist ve sosyalist sistemlerce hedef alındığı ileri sürülmektedir.

Yazıda dikkat çeken bir diğer unsur, ülkücü hareketin Türkiye'nin millî direniş gücü olarak tanımlanmasıdır. Emperyalizm ve sosyalizm karşısında ülkücü gençliğin safında yer almak, bir nevi millî duruşun göstergesi olarak sunulmaktadır. Ayrıca yazının sonunda “*Haklı davamızı anlatmaya devam edeceğiz*” vurgusuyla, Türk milliyetçiliğinin süreklilik arz eden bir mücadele anlayışına sahip olduğu belirtilmektedir.

43. *Kapitalizm Millî Bünyeyi Tahrip Ediyor – Mevlüt Turhan, Sayı: 7, 1975*

Bu yazı, millî bünyeyi tehdit eden kapitalist ekonomi düzenine karşı sert bir eleştiri sunmakta; kapitalizmin insanları maneviyattan uzaklaştırarak bencillğe ve yabancılaşmaya ittiğini öne sürmektedir. Mevlüt Turhan, kapitalizmin bireycilik anlayışının Türk toplum yapısına zarar verdiğini; geleneksel değerlerin bu sistem içinde erozyona uğradığını ifade etmektedir.

Yazıda dikkat çeken önemli bir vurgu, Türk milletinin tarihsel, kültürel ve ahlaki yapısıyla kapitalist sistemin bireyci anlayışına uygun olmadığı yönündedir. Türk milliyetçiliği perspektifinden bakıldığında, bu yazının, ekonomik bağımsızlığı ve toplumun ortak değerlerini önceleyen bir düzen arayışını desteklediği görülmektedir. Kapitalizmin yerine önerilen model, millî doktrin toplumsal dayanışmayı ve halkçı ilkeleri esas alan toplumcu yaklaşımdır.

44. *Yeraltı Servetlerimize Uzanan Eller Kırılacaktır – Hasan Albay, Sayı: 7, 1975*

Hasan Albay'ın kaleme aldığı bu yazı, Türkiye'nin yeraltı kaynakları ve doğal zenginliklerinin korunması gerekliliğine dikkat çekmekte; bu kaynakların yabancı şirketler ve emperyalist güçlerce sömürülmesine karşı millî bir duruşun sergilenmesi gerektiğini savunmaktadır. Yazıya göre, yeraltı kaynakları Türk milletinin ortak mirasıdır ve bu mirasın korunması, ekonomik bağımsızlığın temelidir.

Yazı, Türk milliyetçiliği açısından değerlendirildiğinde özellikle millî iktisat anlayışı bağlamında önem taşımaktadır. Ekonomik bağımsızlık, milliyetçi ideolojinin temel taşlarından biri olarak kabul edilmektedir. Albay, Türkiye'nin sadece siyasi ve kültürel değil, aynı zamanda ekonomik bağımsızlığını da koruması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda millî doktrin, yeraltı kaynaklarının planlı bir kalkınma politikası çerçevesinde halkın refahına sunulmasını esas almalıdır.

45. Ordu ve Toplum Kalkınması – Ali Doğan, Sayı: 7, 1975

Ali Doğan'ın kaleme aldığı bu yazı, ordu ve toplum ilişkisini merkezine almakta; orduyu sadece savunma gücü değil, aynı zamanda toplumsal kalkınmanın bir parçası olarak ele almaktadır. Yazı, özellikle ordunun disiplinli yapısının, toplumun üretkenliğine katkı sağlayacak şekilde örgütlenmesini savunmakta; millî kalkınmanın yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda askerî, kültürel ve ahlaki boyutları olduğuna işaret etmektedir.

Yazının milliyetçilikle olan ilişkisi, ordunun Türk milletinin tarihsel hafızasındaki yerine atıfta bulunarak güç kazanmaktadır. Türk ordusu sadece bir güvenlik kurumu değil, aynı zamanda tarihsel ve kültürel anlamda milletin değerlerini taşıyan bir kurum olarak sunulmaktadır. Bu yönüyle yazı, milliyetçilik perspektifinden ordunun toplumsal sorumluluk taşıyan bir yapı olarak görülmesi gerektiğini savunmaktadır.

46. Millî Eğitimin Ana Meseleleri – Şükran Polat, Sayı: 7, 1975

Şükran Polat tarafından kaleme alınan “Millî Eğitimin Ana Meseleleri” başlıklı yazı, Türkiye'de eğitim sisteminin temel sorunlarını ortaya koymakta ve bu sorunlara milliyetçi bir perspektiften çözüm önerileri sunmaktadır. Yazar, eğitimin yalnızca bilgi aktarımı değil; aynı zamanda millî kimliğin inşası ve toplumsal bütünlüğün korunması bakımından hayati bir alan olduğunu vurgulamaktadır.

Polat'a göre, mevcut eğitim sisteminde görülen en büyük eksiklik, millî ve manevî değerlerin yeterince işlenmemesidir. Bu eksiklik, genç nesillerin köklerinden uzaklaşmasına ve yabancı ideolojilere yönelmesine neden olmaktadır. Bu sebeple eğitim, Türk milletinin tarihî birikimi, kültürel kodları ve millî ülküleri temel alınarak yeniden yapılandırılmalıdır.

Yazıda ayrıca öğretmenlerin taşıdığı sorumluluğa da dikkat çekilmekte; öğretmenlerin sadece bilgi aktaran değil, aynı zamanda millî şuuru aşıl原因ayan rehber şahsiyetler olması gerektiği ifade edilmektedir. Eğitim politikalarının bu bilinçle düzenlenmesi, milliyetçi bir neslin yetişmesi açısından elzem görülmektedir.

Sonuç olarak yazı, eğitimi Türk milliyetçiliğinin temel stratejik alanlarından biri olarak değerlendirmekte ve millî eğitimin, milletin geleceğini inşa edecek güçlü bir ideolojik araç

olduğuna işaret etmektedir. Milliyetçi perspektife dayalı bir eğitim reformunun, yalnızca bireysel başarıyı değil, millî birliği ve toplumsal direnci de artıracakı savunulmaktadır.

47. Millî Eğitim Üzerine – Atsız Bilge, 7, 1975

Atsız Bilge tarafından kaleme alınan “Millî Eğitim Üzerine” başlıklı yazı, Türkiye’deki eğitim sisteminin temel amaçları ve ideolojik yönelimi üzerine kapsamlı bir değerlendirme sunmaktadır. Yazar, eğitimin yalnızca bireysel gelişim ve meslek edinme aracı olmadığını; aynı zamanda toplumun millî hedeflerine ulaşmasında temel bir araç olduğunu vurgulamaktadır. Batı’dan ithal edilen materyalist eğitim anlayışı genç kuşakları köklerinden koparmakta; onları milletin tarihsel misyonundan uzaklaştırmaktadır. Bu sebeple eğitim sisteminin, Türk milliyetçiliğini esas alan bir dünya görüşüyle yeniden inşa edilmesi elzemdir.

Atsız Bilge, millî eğitimin hedefinin yalnızca teknik insan yetiştirmek değil; aynı zamanda ahlâkî, ülkü sahibi ve tarih bilinci taşıyan bireyler yetiştirmek olması gerektiğini savunur. Bu çerçevede öğretmenler, birer ideolojik öncü ve rehber olarak konumlandırılmaktadır. Eğitim içeriklerinin de bu hedeflere uygun olarak yeniden düzenlenmesi gerektiği ifade edilmektedir.

48. Doktrinci Düşüncede Sapma, Sayı: 7, 1975

“Doktrinci Düşüncede Sapma” başlıklı bu yazı, milliyetçi ideolojinin içinden çıkan farklı düşünce eğilimlerinin, millî doktrinin esas çizgisinden nasıl uzaklaşabildiğini eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmektedir. Yazar, millî doktrinin esas amacının Türk milletinin tarihsel sürekliliğini ve millî menfaatlerini korumak olduğunu vurgulamakta; bu amaca zarar verecek her türlü eğilimi sapma olarak nitelendirmektedir.

Yazıya göre, bazı çevreler milliyetçiliği ya yalnızca duygusal ya da yalnızca teorik bir düzeye indirgemektedir. Oysa doktrinci düşünce, Türk milliyetçiliğini hem fikrî hem de aksiyonel yönleriyle kavrayan, devlete, millete, kültüre ve üretime yön veren bütüncül bir anlayıştır. Sapma olarak nitelenen durumlar ise, milliyetçiliği dar ideolojik kalıplara sıkıştırmakta ve halktan kopuk bir elit anlayışı doğurmaktadır. Bu yazı, Türk milliyetçiliğinin sürekli gelişen bir düşünce sistemi olduğunu; ancak bu gelişimin millî hedeflerden sapmadan gerçekleşmesi gerektiğini savunmaktadır. Yazar, milliyetçiliğin dinamik yapısını korurken, temel ilkelere taviz verilmemesi gerektiğini belirtmektedir.

49. Yarınlara Akmaktayız, Sayı: 8, 1975

“Yarınlara Akmaktayız” başlıklı bu yazı, Türk gençliğinin geleceğe dair kararlılığını, ideolojik duruşunu ve tarihsel bilincini öne çıkaran vurucu bir başyazı niteliğindedir. Sol ideolojilere karşı net bir duruş sergileyen yazıda, Türk milliyetçiliğinin devlet, millet ve kültür

temelli çizgisi vurgulanmakta, bu çizgi doğrultusunda Türk gençliğinin anti-emperyalist ve anti-komünist bir istikamette bilinçlenmesinin önemi aktarılmaktadır.

Yazıda, Türk milliyetçiliğinin sadece bir düşünce değil, aynı zamanda bir aksiyon hareketi olduğu belirtilmekte; “ölkücü gençlik” tanımı ile geleceğe yön verme iddiası dile getirilmektedir. Türkiye'nin içinde bulunduğu dönemdeki kaotik yapı ve ideolojik kargaşa, Türk milletinin tarihsel kodlarıyla açıklanmakta ve bu bağlamda gençliğin millî değerlerle donatılması gerektiği ifade edilmektedir.

Yazının dikkat çeken bölümlerinden biri de Ermeni meselesine dair yapılan vurgudur. Ermeni Komitelerinin tarihî faaliyetlerinin arka planı aktarılırken, Türk milletinin bu türden iddialara karşı uyanık olması gerektiği dile getirilmektedir. Bu, milliyetçi refleksin sadece kültürel değil, aynı zamanda tarihî bir sorumlulukla da desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

50. Tutucu Olmak veya Olmamak – Mevlüt Turhan, Sayı: 8, 1975

Bu yazı, tutuculuk ve değişim kavramları etrafında şekillenen fikrî bir çözümleme sunmaktadır. Yazar, tutuculuğun sabit fikirlilik ya da gericilik anlamına gelmediğini; aksine, millî ve manevî değerlere sadakati, toplumsal istikrarı ve tarihsel birikimi esas alan sağlıklı bir muhafazakârlık anlayışıyla yeniden yorumlanması gerektiğini savunmaktadır.

Yazıya göre, değişimi yücelten ve her türlü geçmiş bağıni kopartmayı amaçlayan devrimci yaklaşımlar, toplumları köksüzleştirir. Ancak yazar, bu noktada salt bir durağanlığı da savunmamakta; değişimin millî kökler çerçevesinde, sosyal yapıya zarar vermeyecek biçimde gerçekleşmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu yönüyle yazı, millî bir doktrinin savunusunu yapmakta ve bu doktrinin ne devrimci ne de köhne bir gelenekçiliğe indirgenebileceğini vurgulamaktadır.

Milliyetçilik açısından değerlendirildiğinde, yazı, Türk milliyetçiliğinin tarihî tecrübe, kültürel miras ve toplumsal devamlılıkla beslenmesi gerektiğini savunmakta; bu bağlamda gerçekçi bir fikrî istikameti olan tutucu yaklaşımı önermektedir. Türk milliyetçiliğinin sabit bir ideoloji değil; fakat kendi içinde köklü bir gelenekle bağlantılı dinamik bir fikir sistemi olduğu vurgulanmaktadır.

51. Kuklaların Sonu – Ali Doğan, Sayı: 8, 1975

“Kuklaların Sonu” başlıklı bu yazı, Türk milliyetçiliğiyle doğrudan ilişkili, ideolojik bir metindir. Yazının merkezinde; Batı dünyasının ve komünist ideolojilerin Türkiye üzerindeki etkileri, bu etkiler karşısında milliyetçi bir direnişin gerekliliği ve Türk milletinin kendi tarihsel, kültürel ve siyasal köklerine dönerek bağımsızlığını sağlaması gerektiği vurgulanmaktadır.

Yazıda, Türkiye'nin Batı bloğunun ya da Sovyet çizgisinin etkisinde bir “kukla devlet” hâline getirilmek istendiği belirtilmekte; bu tehdide karşı Türk milletinin uyanık olması gerektiği savunulmaktadır. “Kuklalar” mecazı hem dışa bağımlı yönetimleri hem de kendi milletine yabancılaşmış entelektüel sınıfları ifade etmektedir. Bu yönüyle yazı, millî bağımsızlık fikrini merkeze almakta ve bu fikri, Türk milliyetçiliği ile temellendirmektedir.

Ayrıca yazıda; Türk gençliğine seslenilmekte, millî kimliğin ve bağımsızlığın savunulmasında gençliğin rolünün büyük olduğu vurgulanmaktadır. Bu yönüyle yazı, sadece bir ideolojik çözümleme değil; aynı zamanda gençliğe hitap eden bir harekete çağrı metni niteliği taşımaktadır. “Kuklaların Sonu” başlıklı yazı, Türk milliyetçiliğinin temel kaygılarını yansıtan, emperyalizm karşıtı bir duruş sergileyen, gençliği millî bilince çağırان güçlü bir ideolojik metindir. Türk milletinin kuklalıktan kurtulması gerektiği vurgusu, millî egemenliğin, kültürel özgünlüğün ve tarihsel misyonun savunusuna yöneliktir.

52. 3 Mayıs Türkçülerin Bayramıdır, Sayı: 8, 1975

Bu kısa metin, 3 Mayıs 1944 olaylarını anmakta ve bugünü “Türkçülerin Bayramı” olarak tanımlamaktadır. Yazıda Nihal Atsız ve Sabahattin Ali arasında geçen mahkeme sürecine atıfla başlayan anlatı, bu süreçte birçok Türkçü gencin gözaltına alınması ve işkence görmesiyle doruğa ulaşan bir millî mücadele bilincini yüceltmektedir.

Metin, “*Türkçüyüz, hep Türkçü kalacağız. Bugün bizim bayramımızdır.*” ifadesiyle sona ererken, Türk milliyetçiliğini yalnızca teorik bir fikir olarak değil, aynı zamanda tarihî bedeller ödenerek inşa edilmiş bir inanç sistemi olarak tanımlamaktadır. Bu yönüyle yazı, Türk milliyetçiliğinin bedel ödeyen, mücadele eden bir hareket olduğunu vurgulamakta ve bu hareketin tarihsel kökenine güçlü bir gönderme yapmaktadır. Yazı, özellikle 3 Mayıs’ın Türk milliyetçileri için taşıdığı sembolik anlamı öne çıkarmakta; bu günü bir bayram ilan ederek millî kimliğin yeniden üretilmesine hizmet etmektedir. Bu bağlamda yazı, ideolojik bir belleğin inşasına katkı sunan önemli metinlerden biridir.

53. Günümüzde Gençliğimiz, Sayı: 8, 1975

“Günümüzde Gençliğimiz” başlıklı yazı, Türk gençliğinin karşı karşıya olduğu tehditleri ve bu tehditlere karşı geliştirilmesi gereken millî refleksleri değerlendirmektedir. Yazıda özellikle yozlaşma, ahlaki çöküş ve ideolojik savrulma gibi meseleler üzerinde durulmakta; gençliğin buhranının temelinde millî ve manevî değerlerden uzaklaşma olduğu ifade edilmektedir. Yazar, gençliğin tarihine, kültürüne ve millî ülkülerine yabancılaşmasının, Batı’dan ithal edilen ideolojiler ve ahlak anlayışlarıyla derinleştiğini savunmaktadır. Bu sebeple

Türk gençliğinin yeniden diriltilmesi için köklü bir milliyetçi eğitim ve bilinçlendirme sürecine ihtiyaç olduğu vurgulanmaktadır.

Metin boyunca gençliğin rolü sadece bir nesil meselesi olarak değil, milletin bekası ve geleceği açısından stratejik bir unsur olarak ele alınmaktadır. Bu da yazının Türk milliyetçiliğiyle doğrudan bağ kurmasına neden olmaktadır. Türk gençliği, sadece sayıca kalabalık bir grup değil; aynı zamanda taşıdığı tarih bilinci ve değerler sistemiyle geleceğin şekillendiricisi olarak görülmektedir. Türk milliyetçiliğini gençliğin yeniden inşasında temel referans noktası olarak sunmakta; gençliğin meselelerini yalnızca sosyolojik değil, ideolojik düzlemde de ele alarak, çözümün millî bir ruh ve ülküyle mümkün olduğunu savunmaktadır.

54. Çevrenin Etkisi ve Çevre Edinmek, Sayı: 8, 1975

Bu yazı, bireyin karakter oluşumunda çevrenin belirleyici etkisine odaklanmakta ve özellikle genç bireylerin ideolojik ve ahlaki gelişimlerinde çevre faktörünün rolünü vurgulamaktadır. Yazar, bireyin içinde yaşadığı çevre ile kurduğu ilişkinin, onun düşünce yapısını, ahlaki duruşunu ve dünya görüşünü doğrudan etkilediğini savunmaktadır.

Yazının milliyetçilikle bağlantısı, çevre seçiminin yalnızca bireysel değil, aynı zamanda toplumsal sorumlulukla yapılması gerektiği düşüncesinde yatmaktadır. Milliyetçi bir bireyin, çevresini millî değerler ve ülküler doğrultusunda şekillendirmesi, aynı zamanda bu çevrenin etkisinde milli bir şuur kazanması hedeflenmektedir. Yazıda, “çevre edinmek” salt bir sosyal çevre kazanımı değil; bilinçli bir millî kimlik inşasının zemini olarak ele alınmaktadır. Bu perspektiften bakıldığında yazı, bireyin içinde bulunduğu sosyal yapının millî bir kimlik ile uyumlu olması gerektiğini vurgulamakta; böyle bir çevrenin insanı yozlaştırmaktan çok, ona sorumluluk ve bilinç kazandıracağını ileri sürmektedir.

Sonuç olarak, bu yazı bireysel gelişim ile toplum yapısı arasında güçlü bir bağ kurmakta ve Türk milliyetçiliğini bu bağlamda sadece bir ideoloji değil, aynı zamanda bireysel inşa sürecine yön veren bir çevre bilinci olarak ele almaktadır.

55. Turizme Yeni Bir Yön Vermek – Ali Kurt, Sayı: 8, 1975

Ali Kurt’un bu yazısı, Türkiye’deki turizm anlayışını yalnızca ekonomik gelir perspektifinden değerlendirmemekte; turizmi aynı zamanda kültürel tanıtım, millî kimliğin dışa yansımaları ve uluslararası imajın bir parçası olarak ele almaktadır. Yazıya göre, Türkiye’nin sahip olduğu tarihî ve doğal değerler, yalnızca gelir aracı değil, aynı zamanda milletin şeref ve geçmişinin temsilidir. Milliyetçilik açısından bu yaklaşım önemlidir. Yazar, turizmin yalnızca Batılı turistlerin ilgisine göre şekillendirilmesini değil, millî kimliği yansıtan bir anlayışla yapılandırılmasını önermektedir. Turistik alanların ve tanıtım materyallerinin millî kültüre

uygunluğu, Türk milletinin tarihî şahsiyetini yansıtacak şekilde düzenlenmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Bu yönüyle yazı, Türk milliyetçiliğinin kültürel boyutunu gündeme getirmektedir. Yabancılaşmış bir turizm politikası yerine, kendi değerlerine dayalı bir kültürel sunum önerilmektedir. Milliyetçi perspektiften turizmin bir “millî kültür vitrini” olduğunu savunmakta ve bu alanın yeniden milliyetçi ilkelerle şekillendirilmesi gerektiğini dile getirmektedir.

56. Üsler ve Anlaşmalar Yeniden Gözden Geçirilmeli – İskender Şeker, Sayı: 8, 1975

İskender Şeker’in bu yazısı, Türkiye’nin dış politikasına yönelik eleştiriler içermekte ve milliyetçi bir perspektifle özellikle Batı ile yapılan askerî ve siyasî anlaşmaların Türkiye’ye olan etkisini irdelemektedir. Yazar, özellikle Amerikan üslerinin ve NATO kapsamında yapılan anlaşmaların Türkiye’nin bağımsızlığına zarar verdiğini ileri sürmektedir. Yazı, millî irade, bağımsızlık ve tam egemenlik gibi milliyetçi söylemler üzerine kuruludur. Türkiye’nin dış politikada daha özerk bir çizgiye sahip olması gerektiği ve millî menfaatlerin yabancı devletlerin çıkarlarının önünde tutulması gerektiği vurgulanmaktadır. Yazar, millî doktrinin bu konuda net bir tutum ortaya koyması gerektiğini dile getirmektedir. Egemenliğin devri olarak görülen dış askerî varlık ve bağımlılık ilişkileri, millî devlet anlayışına aykırı olarak sunulmakta ve Türk milletinin kendi kaderini tayin hakkı çerçevesinde değerlendirme yapılmaktadır.

57. Gelişmecilik Üzerine – Ramazan Velihocaoğlu, Sayı: 8, 1975

Bu yazı, insanın gelişme arzusunu ele almakta ve bu arzunun hem birey hem millet düzeyinde olumlu bir potansiyel taşıdığını ileri sürmektedir. Velihocaoğlu Ramazan, gelişmenin yalnızca teknik ilerleme değil, aynı zamanda bir ahlaki ve kültürel yükselme anlamına geldiğini belirtmektedir.

Milliyetçilik açısından yazının önemi, gelişmenin millî değerlere dayanarak gerçekleştirilmesi gerektiği vurgusudur. Yazar, Türkiye’nin gelişmesinin Batı taklitçiliğiyle değil, kendi tarihî ve kültürel temelleri üzerinde gerçekleşmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu durum, milliyetçi kalkınma yaklaşımıyla uyumludur. Yazıya göre, gelişme bir yabancılaşma değil, bir millî şahsiyet inşası süreci olmalıdır.

58. Ülkücüler ve Amaçları – Metin Öney, Sayı: 8, 1975

Metin Öney’in bu yazısı, ülkücülük fikrini ve ülkücü gençliğin temel hedeflerini milliyetçi bir çerçevede değerlendirmektedir. Yazar, ülkücülüğu sadece bir siyasi hareket değil, aynı zamanda bir dünya görüşü, ahlaki ve fikrî sistem olarak tanımlar. Bu bağlamda ülkücülük; Türk milletinin bekasını, millî kültürünü ve tarihî misyonunu yaşatmayı amaçlayan bir milliyetçilik biçimi olarak sunulmaktadır.

Yazı boyunca özellikle “millî doktrin” vurgusu ön plandadır. Bu doktrin, Türk milletinin manevî değerlerini, tarihsel mirasını ve bağımsızlık ülküsünü temel alan bir yapılanmayı ifade etmektedir. Öney, Türk milliyetçiliğinin çağın gereklerine göre yeniden yorumlanması gerektiğini belirtmekte ve ülkücü gençliğin bu yorumun taşıyıcısı olduğunu savunmaktadır.

Ülkücüler ve Amaçları başlıklı bu metin, yalnızca ideolojik çerçevede değil; sosyal, siyasî ve kültürel alanlarda da milliyetçi mücadelenin nasıl şekilleneceğine dair ipuçları sunmaktadır. Yazar, milliyetçi gençliğin eğitimden ekonomiye, sanattan dış politikaya kadar her alanda aktif ve ilkeli bir duruş sergilemesi gerektiğini vurgular.

59. Genç Kartallar Kargaların Gölgesinde Savaşmaktan Usandı – Cengiz Atalay, Sayı: 8, 1975

Bu yazı, Türk gençliğinin ideallerini ve ülküsünü yitirmemesi gerektiğini, millî doktrin doğrultusunda bir dirilişe ihtiyacı olduğunu vurgulamaktadır. “Genç kartallar” metaforu ile ülkücü gençlik kastedilmekte; “kargalar” ise yozlaşma, ahlaki çöküntü ve dış tesirlere teslim olmuş yapılarla özdeşleştirilmektedir. Cengiz Atalay, yazısında Türk milletinin varlık ve bekasına kasteden tehditlere karşı gençliğin bilinçli ve kararlı bir şekilde direniş göstermesi gerektiğini ifade etmektedir. Yazının sonunda “*TANRI TÜRK'Ü KORUSUN VE YÜCELTSİN*” ifadeleri kullanılarak milliyetçi duyarlılık pekiştirilmektedir.

60. Yabancılaşmak mı? Sayı: 9, 1975

Bu yazı, “yabancılaşma” kavramını ideolojik, kültürel ve siyasal bağlamda ele alarak Türk toplumunun kendi öz değerlerinden uzaklaştırılması sürecini sert bir dille eleştirmektedir. Yazıda, Batılılaşmanın taklitçiliğe dönüşmesinin, Türk milletinin kimlik krizine girmesine yol açtığı belirtilmektedir. Eğitim, sanat, düşünce hayatı ve kültürel alanlarda yaşanan yozlaşma; Türk gençliğini öz benliğinden koparan bir unsur olarak tanımlanmaktadır.

Yazar, millî kültürün, millî doktrin çerçevesinde yeniden inşa edilmesi gerektiğini savunmakta ve “millîleşme” çağrısı yapmaktadır. Bu bağlamda, Ziya Gökalp’in “hars ve medeniyet” ayrımıyla da uyumlu bir kültürel milliyetçilik anlayışı sunulmaktadır. Türk milletinin tarihî kimliğiyle bağını yeniden kurması gerektiği ifade edilmekte ve bu bağın kopmasının emperyalizmin bir sonucu olduğu vurgulanmaktadır.

61. Dağınmık Düşüncelerden Kurtulalım, Sayı: 9, 1975

Bu kısa yazı, Türk toplumunun ideolojik bakımdan birbiriyle çelişen düşünceler arasında bölünmüş olduğunu ifade etmekte ve bu durumun Türk milletini zayıflattığını belirtmektedir. Yazı, “millî doktrin” etrafında birleşilmesi gerektiğini savunarak, toplumsal ve zihinsel birliğin önemine dikkat çekmektedir.

Yazı, bir milletin güçlü olabilmesinin, ortak bir ülkü ve fikrî sistemle mümkün olacağını savunmakta ve millî birlik çağrısı yapmaktadır. Bu çerçevede milliyetçi düşünce, yalnızca siyasî bir yönelim değil, toplumsal düzenin temel direği olarak sunulmaktadır. Türk milletinin karşı karşıya olduğu dağınkılıktan kurtuluşunun yolu olarak, “millî birlik ve millî doktrin” vurgulanmaktadır.

62. Çağ Dışı Doktrinler Yok Olacaktır – İskender Şeker, Sayı: 9, 1975

İskender Şeker’in bu yazısı, komünizm ve sosyalizm gibi doktrinlerin Türk milletinin tarihî yapısıyla uyuşmadığını ileri sürmekte ve bu düşünceleri “çağ dışı” ve “ithal ideolojiler” olarak nitelendirmektedir. Yazar, bu ideolojilerin bireyi önemsizleştirdiğini, millî kültürü reddettiğini ve bireyin manevî yapısını tehdit ettiğini ifade etmektedir.

Metinde Türk milletinin öz değerlerine ve tarihsel mirasına uygun olmayan yabancı fikirlerin, toplumu ifsada sürükleyeceği savunulmaktadır. Yazıda, “millî doktrin” yalnızca siyasî değil, aynı zamanda ahlaki, kültürel ve eğitimsel bir sistem olarak kurgulanmakta ve Türk milletinin kalkınmasının bu sistem etrafında şekillenmesi gerektiği dile getirilmektedir.

63. Millet Sektörü – Mehmet Akyüz, Sayı: 9, 1975

Bu yazı, klasik kapitalist veya sosyalist ekonomi anlayışlarını eleştirmekte ve “millet sektörü” adını verdiği özgün bir ekonomi modelini savunmaktadır. Bu modele göre ekonomik faaliyetler bireysel kâr hırsıyla değil, toplumun ve milletin çıkarları gözetilerek yürütülmelidir.

Yazıda ekonomik bağımsızlık, millî kalkınma ve Türk milletinin öz kaynaklarına dayalı bir üretim modeli savunulmaktadır. Yazar, “millî ekonomi” anlayışıyla Türk milletinin dışa bağımlılıktan kurtulabileceğini ve üretim süreçlerinin millî değerlere uygun biçimde yeniden yapılandırılması gerektiğini ifade etmektedir. Bu yaklaşım, milliyetçi-muhafazakâr kalkınma anlayışına uygundur. Ekonomik sistemin, yalnızca teknik değil aynı zamanda millî ve ahlaki bir zemine dayanması gerektiği vurgulanmaktadır.

64. Sol Basında Propaganda – Mehmet Bulunmaz, Sayı: 9, 1975

Mehmet Bulunmaz’ın yazısı, sol basının Türk milliyetçiliğine ve ülkücü gençliğe yönelik sistemli karalama ve manipülasyon faaliyetlerini konu edinmektedir. Yazıda, medyanın çeşitli olayları çarpıtarak kamuoyunu yanlış bilgilendirdiği ve özellikle ülkücü hareketi hedef aldığı ifade edilmektedir.

Metin, Türk milliyetçiliğinin kamuoyunda yanlış tanıtılmasına karşı bir savunma işlevi görmekte ve milliyetçi gençliğin haklı mücadelesinin medyada nasıl sapıtıldığını gözler önüne

sermektedir. Medya aracılığıyla sürdürülen bu ideolojik savaşın, Türk milletinin fikrî bütünlüğüne zarar verdiği vurgulanmaktadır.

65. Millî Ülkülere Koşalım, Sayı: 10, 1975

Bu yazı, Türk gençliğine millî ülküler doğrultusunda bir hedef gösterme amacı taşımaktadır. Yazının başlığında yer alan millî ülkülere koşalım çağrısı, yazının bütününe yayılmış bir idealizm ve milliyetçilik anlayışıyla desteklenmektedir. Metin, Türk milletinin tarihî değerleriyle yeniden bağ kurması gerektiğini ve bu bağın ülkücü hareketle sağlanabileceğini savunmaktadır.

Yazıda yer yer dönemin sosyal ve siyasi meselelerine karşı eleştirel bir tutum geliştirilmiş; Türk milletinin ahlaki, fikrî ve kültürel yönden bozulmaya yüz tuttuğu, ancak bu bozulmanın ülkücü doktrinle aşılabileceği ifade edilmiştir. Bu bağlamda metin hem savunmacı hem de eylem çağrısı içeren bir karakter taşır. Milliyetçilik, burada sadece siyasî bir yönelim değil; aynı zamanda toplumsal ahlakın, dayanışmanın ve kültürel uyanışın temel dayanağı olarak sunulmaktadır. Özellikle “ülkü” ve “millî şuur” kavramları, metnin düşünsel omurgasını oluşturmaktadır. Bu yönüyle yazı, dönemin Türk milliyetçiliğinin gençlik nezdinde nasıl anlamlandırıldığını göstermesi bakımından önemlidir.

66. Toplayıcı ve Tek Yöne Dönük Siyaset – Ahmet DOĞAN, Sayı: 10, 1975

Ahmet Doğan'ın bu yazısı, siyasi düşünce sistemlerini “toplayıcı” ve “tek yöne dönük” olarak ikiye ayırarak, Türk milletinin ihtiyaç duyduğu ideal siyaset anlayışını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Yazar, özellikle dönemin ideolojik çatışmalarına karşı bir eleştiri geliştirirken; parçalanmış, yönsüz ve radikal fikirlere dayalı politikaları Türk toplumunun yapısına aykırı bulmakta, bunun yerine Türk milletinin birlik içinde gelişmesini esas alan bir siyaset tarzını önermektedir.

Toplayıcı siyaset vurgusu, Türk milletinin ortak değerleri etrafında birleşmesini savunmakta; millî birlik, toplumsal dayanışma ve tarihsel devamlılık gibi kavramlar ön plana çıkarılmaktadır. Yazara göre, “tek yöne dönük” ideolojik siyasetler – burada özellikle Marksist yaklaşımlar ima edilmektedir – milletin ruhuna aykırıdır ve toplumda parçalanma yaratır.

Yazar, bu ideolojik yönelimi bir tür “yabancılaşma” süreci olarak tanımlar. Türk toplumunun tarihsel, kültürel ve sosyolojik gerçekleri göz önünde bulundurulduğunda, dış kaynaklı ve keskin ideolojik bölünmelerin yerine, kendi değerler sistemine dayalı, ortak bir yönelim sunan milliyetçi siyaset anlayışının benimsenmesi gerektiğini ifade eder.

Bu bağlamda yazı, Ziya Gökalp'in “mefkûreci toplum” modeline yaklaşmakta ve Türk milliyetçiliğini, halkı bir arada tutacak bir siyasal vizyon olarak sunmaktadır. Toplumunu hem

kültürel hem siyasal anlamda toparlamayı hedefleyen bu yaklaşım, dönemin sağ-muhafazakâr çevrelerinde yaygın biçimde savunulan “millî doktrin” anlayışıyla da doğrudan örtüşmektedir.

67. İnsan ve Evren – Ramazan VELİHOCAOĞLU, Sayı: 10, 1975

Ramazan Velihocaoğlu'nun “İnsan ve Evren” başlıklı yazısı, insanın evrendeki konumunu felsefi, metafizik ve kültürel boyutlarıyla ele almaktadır. Yazı, insanın sadece maddi bir varlık değil, aynı zamanda manevî ve tarihsel bir kimliğe sahip olduğunu vurgulamakta; bu yönüyle bireyin kimliğinin bir milletin değerleriyle şekillendiğini ifade etmektedir.

Yazar, evrendeki düzenin ve insanın bu düzene uyumunun ancak hakikatle, değerle ve ülküyle mümkün olabileceğini belirtmektedir. Bu bağlamda, “insan” tasavvuru bireysel değil, toplumsal bir temele dayandırılmakta; kişi kendi varlığını milletin tarihî yükü ve kültürel misyonu ile anlamlandırmaktadır.

Ramazan Velihocaoğlu, bireyi milletin bir parçası olarak tanımlarken, evreni de bu millî aidiyetin anlam bulduğu metafizik bir alan gibi sunmaktadır. Bu yaklaşım, Türk-İslam düşüncesindeki “insan-ı kâmil” ve “milletin yüce ideali” kavramlarıyla örtüşür. Dolayısıyla yazı, bireyin manevî tekâmülünü millî bir ülküyle bütünleştirerek, milliyetçiliği yalnızca politik değil, varoluşsal bir düzlemde de değerlendirmektedir.

68. Türkmenin Çilesi – Kemal ÖZALP, Sayı: 10, 1975

Kemal Özalp bu yazısında, Türkmen kimliğinin tarih boyunca maruz kaldığı ihmal, sürgün, asimilasyon ve yok sayılma politikalarını gözler önüne sermektedir. Yazı, Türkmenlerin yalnızca tarihî bir figür olarak değil, günümüzde de millî kimliğin diri kalmasında önemli bir unsur olduğunu vurgulamakta; kültürel sürekliliğin sağlanması açısından Türkmenliğin yaşatılmasının gerekliliğine dikkat çekmektedir.

Yazar, Türkmen kimliğini bir etnik grup olarak değil, Türk milletinin asli ve kurucu unsurlarından biri olarak konumlandırmakta; Türkmen kültürünün unutturulmasının Türk milletinin hafızasına indirilen bir darbe olduğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda yazı, Türk milliyetçiliği açısından oldukça güçlü bir anlatı sunmaktadır.

Yazı, milliyetçiliği yalnızca merkezdeki kültürel hâkimiyet üzerinden değil; taşradaki, kıyıda kalmış ve unutulmuş unsurların yeniden keşfi yoluyla da inşa etmeyi önerir. Türkmenlerin yaşadığı çile, aynı zamanda Türk milletinin kimlik mücadelesinin de bir yansıması olarak sunulur. Bu yaklaşım, Türk milliyetçiliğinin kapsayıcı ve tarihsel sürekliliğe dayanan yönünü öne çıkaran bir bakış açısı sunar.

69. Doktrin – Ali DOĞAN, Sayı: 10, 1975

Ali Doğan'ın bu yazısı, ideolojik dağınıklık içinde bir yön arayan toplumlara kılavuzluk edecek en temel unsurun “doktrin” olduğunu vurgular. Yazar, bir milletin geleceğe güvenle yürüebilmesi için sadece soyut ideallerle değil, aynı zamanda sistematik ve sağlam bir dünya görüşüyle donatılması gerektiğini savunur. Yazıya göre, doktrin sadece düşünsel bir harita değil; eylemi yönlendiren, bireyleri ortak hedeflere taşıyan ve toplumu bütünleştiren bir akıl sistemidir. Ali Doğan, millî doktrin, Türk milletinin tarihsel deneyimleri, kültürel birikimi ve inanç dünyası ile uyumlu olması gerektiğini belirtir.

Milliyetçilik açısından yazı merkezî bir önem taşır. Doktrinsiz hareketlerin ya kısa sürede dağıldığını ya da yozlaştığını belirten yazar, Türk milliyetçiliğinin yalnızca duygusal çağrılarla değil; sistematik, tutarlı ve eğitimle desteklenmiş bir fikir disipliniyle yaşatılması gerektiğini vurgular. Bu anlayış, özellikle 1970'li yıllarda ülkücü hareketin ideolojik yapılanması ve teorik çerçevesi ile birebir örtüşmektedir.

70. Düşünce – Raif R. DENKTAŞ, Sayı: 10, 1975

Raif R. Denктаş'ın “Düşünce” başlıklı yazısı, birey ve toplumun ilerleyişinde fikrî derinliğin vazgeçilmezliğine vurgu yapmaktadır. Yazar, düşüncenin toplumlar için bir yön tayin aracı olduğunu, ancak bu düşüncenin rastgele değil, sağlam bir değerler sistemine dayanarak gelişmesi gerektiğini ifade eder.

Metin, Türk toplumunun kendi kültürel, tarihî ve millî değerlerinden kopmadan, bu değerler doğrultusunda derinlikli bir düşünce sistemi geliştirmesi gerektiği fikrini işler. Bu bağlamda düşünce, yalnızca bireysel üretim değil, aynı zamanda toplumsal sorumlulukla harmanlanmış bir millî bilinç olarak sunulmaktadır.

71. 29 ve 19 Mayıs Üzerine, Sayı: 10, 1975

Metin, Türk milliyetçiliğinin temel ilkelerinden biri olan “millî devlet” anlayışının önemine dikkat çekmektedir. 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nın kutlanmasının siyasi istismara konu edildiğine vurgu yapılarak milliyetçi duyarlılıkların siyasi araç haline getirilmesinin olumsuz yönlerine işaret edilmektedir. Özellikle 29 Mayıs 1975 tarihinde Mustafa Kemal Atatürk'ün temel felsefe olarak ortaya koyduğu “Millî Devlet” anlayışının ön plana çıkarıldığı belirtilmektedir. Bu yaklaşım, Osmanlı'nın teokratik devlet anlayışının yerine seküler, ulusal temelde bir devlet ve millet anlayışı kurulduğunu göstermektedir.

Metinde, Mustafa Kemal Atatürk'ün milliyetçi düşüncüyü pratiğe döküşünün bir örneği olarak Samsun'a çıkışı ve Erzurum Kongresi gibi millî mücadeleyi şekillendiren olaylar anlatılmaktadır. Bu anlatım biçimi, Türk milliyetçiliğinin hem kültürel hem de siyasi bir harekete dönüştürülme sürecini somutlaştırmaktadır.

Avrupa tarihiyle ilgili yapılan karşılaştırmalı analiz, Türk milliyetçiliğinin Batı'daki gelişmeler karşısındaki konumunu ve farklılığını da dolaylı olarak vurgulamaktadır. Batı'daki skolastik düşüncenin çöküşünün ve bilimsel gelişmelerin tetiklediği özgürleşme hareketlerinin aksine, Türkiye'de milliyetçilik, emperyalizme karşı bir direnç ve bağımsızlık mücadelesinin sonucu olarak gelişmiştir. Böylece metin, Türk milliyetçiliğinin tarihî zeminde meşruiyetini vurgulamakta ve bu mücadelenin modern Türkiye Cumhuriyeti'nin temelini oluşturduğunu ifade etmektedir.

Son bölümde, günümüzde de milliyetçiliğin sürdürülmesi gerektiği, milliyetçilik ideolojisinin ancak milli demokrasi ve bağımsızlık ilkeleriyle mümkün olabileceği vurgulanmaktadır. Milli birlik, güvenlik ve bağımsızlığın, toplumun milli bilinç düzeyi ile doğrudan ilişkili olduğu, dolayısıyla bireylerin bilinçli olması ve milliyetçi değerleri yaşaması gerektiği savunulmaktadır.

Metnin genelinde milliyetçilik, devlet ve toplumun varlığını koruyan temel değer olarak gösterilmekte, tarihî bilinç ve milli şuurun devamlılığına özel vurgu yapılmaktadır. Bu çerçevede metin, milliyetçi değerlerin korunması ve sürdürülmesi gerekliliğini güçlü bir biçimde ortaya koymaktadır.

72. Olaylar, Sayı: 10, 1975

“Olaylar” başlıklı bu kısa metin, ülke ve dünya gündemindeki gelişmelere dair ülkücü bir bakış sunmaktadır. Yazıda sol ideolojilerin üniversitelerde ve toplumsal yapıda oluşturduğu tahribat, sosyal çözümlerin ve huzursuzlukların sebepleriyle birlikte ele alınır. Ülkücü gençliğe yönelik haksız ithamlar ve basın üzerinden yapılan karalama kampanyaları da eleştirilmekte, bu gelişmeler karşısında millî duruşun önemine dikkat çekilmektedir.

Yazının milliyetçilikle bağlantısı, güncel olaylara verilen tepkilerde net bir şekilde hissedilir. Yazar, Türk milletinin öz değerlerine aykırı davranışların ve ideolojik sapmaların toplumun yapısını sarstığını savunur. Milliyetçi bakış açısına göre, bu tür gelişmelere karşı durmak bir tercih değil, tarihsel bir sorumluluktur.

Metinde ayrıca Türkiye'nin dış politikasına ve güvenlik politikalarına ilişkin eleştiriler de yer almakta; NATO, İngiltere ve İsrail'in Türkiye üzerindeki etkileri sorgulanmaktadır. Yazar, bu ülkelerin Türkiye'deki gelişmeler üzerindeki olumsuz rollerine dikkat çekerek, millî egemenliğe yönelik tehditleri vurgular. Bu yönüyle yazı yalnızca iç siyaseti değil, aynı zamanda Türk milliyetçiliğinin dış tehdit algısını da analiz eder niteliktedir.

73. Milliyetçilik ve Kalkınma – İskender ŞEKER, Sayı: 10, 1975

İskender Şeker'in bu yazısı, milliyetçilik kavramını kalkınmanın temel bir dayanağı olarak yorumlamaktadır. Yazar, ekonomik kalkınmanın yalnızca teknik ve mali yatırımlarla değil, aynı zamanda millî şuura sahip insan gücüyle gerçekleşeceğini savunur. Milliyetçiliğin kalkınmayla bütünleşmesi gerektiğini vurgulayan yazı, Batı'dan ithal edilen kalkınma modellerinin Türk toplumunun sosyolojik yapısına uygun olmadığını ileri sürer. Türkiye'nin kalkınma hamlesi ancak kendi tarihsel tecrübesi, kültürel değerleri ve millî hedefleri doğrultusunda şekillendirildiğinde başarılı olacaktır.

Yazıda ayrıca Türkiye'nin bağımsız bir kalkınma modeli geliştirmesinin gerekliliği vurgulanmakta; özellikle dış güçlerin siyasal ve ekonomik etkisine karşı dikkatli olunması gerektiği belirtilmektedir. Dış güçlerin Türkiye üzerindeki yönlendirici etkileri, millî iradeyi ve kalkınma bağımsızlığını zedeleyen unsurlar olarak değerlendirilmiştir.

Bu bakış açısıyla yazı, milliyetçiliği bir tür kalkınma paradigması olarak kurgulamakta ve ekonomik bağımsızlık ile millî egemenlik arasında doğrudan bağ kurmaktadır. Kalkınmanın yalnızca rakamlardan ibaret olmadığını; bir milletin tarihsel kimliğini, geleceğe taşıma iradesi olduğunu savunmaktadır. Bu yönüyle yazı, milliyetçiliğin pratiğe dönük, yapıcı ve stratejik yüzünü öne çıkaran önemli bir metin olarak değerlendirilebilir.

74. Marksizm Üzerine Eleştiriler – Haluk ÜNAL, Sayı: 10, 1975

Haluk Ünal'ın bu yazısı, Marksist ideolojiyi tarihsel, teorik ve pratik yönleriyle eleştiriye tabi tutarak, bu ideolojinin Türk toplumu için bir çözüm değil, bir tehdit unsuru olduğunu savunmaktadır. Yazının temel iddiası, Marksizm'in evrensellik iddiası taşımasına rağmen, millî kültürler ve sosyolojik yapıya yabancı bir sistem olduğu yönündedir.

Yazar, Marksizm'in materyalist felsefeye dayandığını ve insanı yalnızca ekonomik bir varlık olarak tanımladığını belirtir. Bu yaklaşımın Türk milletinin tarihî, manevî ve kültürel değerleriyle bağdaşmadığını ileri sürmektedir. Ünal'a göre, Marksist ideolojinin birey ve toplumu yorumlayış biçimi, Türk milletinin inanç sistemine, tarih bilincine ve sosyal yapısına ters düşmektedir.

Yazıda özellikle komünist hareketlerin Türkiye'deki faaliyetlerine ve dış bağlantılarına da değinilmekte; bu yapıların Türkiye'nin millî bütünlüğünü ve bağımsızlığını tehdit ettiği vurgulanmaktadır. Bu yönüyle metin yalnızca teorik değil, aynı zamanda aktüel bir uyarı metni niteliği de taşımaktadır.

Haluk Ünal'ın değerlendirmesi, Türk milliyetçiliği açısından klasik bir anti-komünist refleksi yansıtmaktadır. Türk milletinin varlığını, birliğini ve değerlerini koruyabilmesi için

millî şuuraya dayalı bir doktrin geliştirmesi gerektiği savunulmaktadır. Bu bağlamda yazı, Türk milliyetçiliğinin hem koruyucu hem de yönlendirici işlevlerini öne çıkarır.

75. Milletlerüstü Sermaye İmparatorlukları – Mevlüt TURHAN, Sayı: 10, 1975

Mevlüt Turhan'ın bu yazısı, küresel ölçekte faaliyet gösteren çok uluslu şirketlerin ve sermaye odaklarının, ulus-devlet yapıları üzerindeki etkisini eleştirel bir bakışla incelemektedir. Yazar, bu şirketleri “milletlerüstü sermaye imparatorlukları” olarak tanımlayarak, onların yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda politik, kültürel ve ideolojik bir güç odağı hâline geldiğini savunmaktadır.

Yazıya göre, bu sermaye odakları millî sınır ve değerleri aşarak, milletlerin kimliklerini dönüştürmekte ve kendi ekonomik çıkarları doğrultusunda şekillendirdikleri küresel düzenin hâkimi olmaktadır. Bu yapıların etkisiyle, yerli üretim, millî ekonomi ve bağımsız kalkınma modeli zarar görmekte; milletler, bağımlı hale getirilmektedir. Millî egemenlik ve bağımsızlık, yalnızca siyasal değil, aynı zamanda ekonomik düzlemde de bir varoluş mücadelesi olarak sunulmaktadır. Mevlüt Turhan, Türkiye'nin ekonomik bağımsızlığını kazanabilmesi için kendi sermaye sınıfını oluşturması, yerli üretimi desteklemesi ve dışa bağımlılığı azaltması gerektiğini vurgular.

Yazının dilinde zaman zaman sert eleştiriler yer almakta; bu yapıların arkasında emperyalist ve Siyonist güçlerin olduğuna dair ima ve göndermeler bulunmaktadır. Özellikle ABD, İsrail ve Batı sermayesi, metin içerisinde Türk milletinin ekonomik ve kültürel bağımsızlığına tehdit oluşturan odaklar olarak konumlandırılmıştır. Yazının temel mesajı, Türk milletinin kendi kaderini tayin edebilmesi için millî iradeye dayalı ekonomik bir düzen inşa etmesinin zorunluluğudur.

76. Emperyalizm Karşısında Ülkücülerin Tavrı – Ali YAZGAN, Sayı: 10, 1975

Ali Yazgan'ın bu yazısı, emperyalizm kavramını yalnızca ekonomik bir sistem olarak değil, kültürel, siyasal ve ideolojik bir kuşatma biçimi olarak değerlendirmektedir. Yazar, emperyalist güçlerin milletler üzerindeki etkisinin yalnızca silah zoruyla değil, düşünsel ve kültürel hegemonya yoluyla da sağlandığını ifade eder. Bu bağlamda, emperyalizme karşı mücadele yalnızca dış politikada değil, eğitimden kültüre, ekonomiden medyaya kadar çok boyutlu bir bilinçlilik gerektirir.

Yazıda ülkücülerin tavrı, yalnızca karşı durmakla sınırlı değildir. Emperyalizme karşı durmak aynı zamanda millî değerleri yaşatmak, kültürel mirası korumak, ekonomik bağımsızlığı tesis etmek ve fikrî olarak sağlam temellere dayanmakla mümkündür. Yazar,

Ülkücü hareketin bu bilinçle hareket etmesi gerektiğini vurgularken, emperyalizmin Türkiye zerindeki etkilerine karşı milli bir uyanışı savunur.

Metinde, Batı'dan gelen fikrî akımların, özellikle gençlik üzerinde oluşturduğu tahrifat anlatılırken, Türkiye'nin NATO yeliği ve Batı bloğuyla kurduğu ilişkiler de eleştirilmekte; bu ilişkilerin, Türkiye'yi millî kimliğinden uzaklaştıran bir yola srkledeği ima edilmektedir. Bu yönüyle yazı, yalnızca savunmacı değil, aynı zamanda milliyetçi bir yeniden yapılanma çağrısıdır.

Türk milliyetçiliği açısından yazı, anti-emperyalist refleksi ön plana çıkarır. Milliyetçilik burada bir direnç noktası, bir savunma hattı ve aynı zamanda bir gelecek projesi olarak sunulur. Yazgan'ın metni, lkc gençliğin emperyalizm karşısında alması gereken entelektüel, siyasi ve ahlaki duruşun çerçevesini çizmektedir.

77. Azgelişmiş lkeler, Türkiye ve Emperyalizm – Zafer AYDEMİR, Sayı: 10, 1975

Zafer Aydemir'in bu yazısı, azgelişmişlik olgusunu emperyalizm bağlamında ele alarak Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı ekonomik ve siyasi sorunların arka planını analiz etmektedir. Yazar, azgelişmiş ülkelerin kendi iç dinamiklerinden çok, dış güçlerin uyguladığı politikalar nedeniyle bu konumda bulduklarını savunur. Bu bağlamda Türkiye'nin de tarihî, kültürel ve ekonomik bağlamda emperyalist müdahalelere açık hale getirildiği ifade edilmektedir.

Metinde zellikle Batılı ülkelerin, uluslararası finans kuruluşlarının ve çok uluslu şirketlerin Türkiye zerindeki etkileri eleştirilmekte; bu yapıların Türkiye'yi bağımlı kılacak şekilde ekonomik yapılandırmalara zorladıkları dile getirilmektedir. Eğitimden sanayiye, kültürden tarıma kadar birçok alanda dışa bağımlılığın, Türk milletinin kendi öz gücüne olan inancını zayıflattığı vurgulanır.

Bu yönüyle metin, Türk milliyetçiliğinin anti-emperyalist ve yerli kalkınmacı karakterini ön plana çıkarır. Emperyalizme karşı mücadele yalnızca bir dış politika meselesi değil; aynı zamanda milletin varlık mücadelesi olarak sunulur. Aydemir'in yazısı, lkc harekete hem teorik bir arka plan hem de uygulamaya dönük bir yol haritası sunar.

78. Hem Milliyetçi Hem de Toplumcuyuz – Prof. Dr. Kurt KARACA, Sayı: 11, 1975

Kurt Karaca'nın "Hem Milliyetçi Hem de Toplumcuyuz" başlıklı yazısı, Türk milliyetçiliğinin toplumcu bir karakterle nasıl btnleşebileceğini ortaya koyan dikkat çekici bir perspektif sunmaktadır. Yazar, kapitalizmin bireyci ve sömürüye dayalı yapısı ile Marksizmin sınıf temelli ayrımcılığını eleştirirken, Türk milletine özgü bir toplumculuk ve milliyetçilik sentezinin gerekliliğini vurgular.

Karaca, milliyetçiliği Türk milletinin tarihsel değerlerine, kültürüne ve ahlakına dayalı bir birlik ideali olarak tanımlarken, toplumculuğu da bu milletin fertleri arasında dayanışma, eşitlik ve adalet duygusunu esas alan bir anlayış biçimi olarak ele alır. Bu sentezin ise ancak millî doktrinle mümkün olacağını savunur.

Yazı, özellikle gençliğe yönelerek, onların sadece bireyci hedefler peşinde koşmak yerine toplum yararına çalışan, sorumluluk bilinci gelişmiş fertler olarak yetişmeleri gerektiği fikrini işler. Bu doğrultuda toplumculuk, komünizme kaymadan ama kapitalizme de teslim olmadan, milliyetçi bir ruhla benimsenmelidir.

Yazarın görüşüne göre, milliyetçilik ve toplumculuk birbirinin zıttı değil, aksine tamamlayıcıdır. Milliyetçiliğin toplumculukla birleştiği bir model hem bireyi korur hem de sosyal adaletin tesisini sağlar. Böylelikle ekonomik kalkınma, ahlaki gelişim ve kültürel bütünlük aynı potada eriyebilir.

Karaca'nın bu yaklaşımı, Türk milliyetçiliğini klasik sağ-sol ayrımının ötesine taşıyarak, milli bir üçüncü yol arayışına yönlendirir. Bu yönüyle yazı, yalnızca teorik bir önerme değil, aynı zamanda ülkücü hareketin halkçı, dayanışmacı yönünün altını çizen önemli bir bildiridir.

79. Demokrasimizin Çıkmazları – Prof. Dr. Orhan TÜRKDOĞAN, Sayı: 11, 1975

Prof. Dr. Orhan Türkdoğan'ın “Demokrasimizin Çıkmazları” başlıklı makalesi, Türkiye’de Batı tarzı demokrasi anlayışının tarihsel kökenlerinden bugünkü uygulamalarına kadar uzanan kapsamlı bir sorgulama içermektedir. Türkdoğan, demokrasinin Türkiye’de kökleşmemiş olmasının temel nedenlerini hem sosyolojik hem tarihsel temeller üzerinden değerlendirir.

Makale, Tanzimat’tan itibaren başlayan Batılılaşma sürecinin halkın ihtiyaç ve gerçekliğinden kopuk bir yönelim olduğunu belirtir. Aydın sınıfının halktan uzak, tepeden inmeci anlayışı, demokrasi uygulamalarının toplum nezdinde içselleştirilememesine yol açmıştır. Türkdoğan’a göre, Türkiye’de demokrasi, Batı’daki gibi halkın katılımı ve bilinçli tercihleriyle değil; daha çok şekli kurumlar ve seçkinler eliyle yürütülen bir süreç olarak ortaya çıkmıştır.

Yazar, 1950 sonrası çok partili hayata geçişle birlikte oluşan görünürdeki demokratikleşmenin arkasında yatan yapısal sorunları da irdelemektedir. Özellikle ekonomik bağımlılık, siyasal kültürün zayıflığı, parti içi demokrasinin yokluğu ve eğitim düzeyinin yetersizliği, demokrasinin işlerliğini engelleyen başlıca unsurlar olarak sıralanır.

Türkdoğan, demokrasiyi yalnızca oy verme hakkı üzerinden değerlendiren dar anlayışı eleştirir. Gerçek demokrasinin, sadece sandıkla değil, aynı zamanda düşünce özgürlüğü, halkın siyasal katılımı, örgütlenme hakkı ve yönetimde şeffaflık gibi ilkelerle beslenmesi gerektiğini vurgular. Türkiye’de ise bu tür bir demokratik bilinç oluşmamıştır.

Sonuç olarak makale, Türkiye’de demokrasi kavramının halkın ihtiyaç ve değerlerinden uzak biçimde, biçimsel olarak işletildiğini, bu nedenle toplumsal meşruiyetin zedelendiğini ve siyasi istikrarsızlıkların doğduğunu ortaya koyar. Türkdoğan’ın tespitleri, milliyetçi bir perspektiften hareketle demokratikleşmenin ancak milli kültürle uyumlu bir anlayışla gerçekleştirilebileceğini savunur niteliktedir.

80. Sandık Demokrasisi – Mevlüt TURHAN, Sayı: 11, 1975

Mevlüt Turhan’ın “Sandık Demokrasisi” adlı yazısı, Türkiye’de demokrasinin yalnızca seçimden ibaret görülmesi yönündeki dar bakış açısını eleştiren bir perspektifle kaleme alınmıştır. Yazar, seçimlerin halk iradesini yansıtmaması açısından önemini kabul etmekle birlikte, gerçek demokrasinin çok daha derin bir siyasal ve kültürel anlayışla beslenmesi gerektiğini savunur.

Turhan’a göre, sandık merkezli demokrasi anlayışı, bireyin siyasal sistem içindeki yerini yalnızca oy kullanmakla sınırlı kılar. Bu yaklaşımda halk, yönetime dair sorumluluk ve bilinçten uzak tutulur; siyaset, halktan kopuk elitler arasında şekillenir. Demokrasi, böyle bir zeminde ne halkı temsil edebilir ne de toplumsal adaleti sağlayabilir.

Yazar, demokrasi kavramının içerisine sadece seçim değil; düşünce özgürlüğü, örgütlenme hakkı, adaletli bir ekonomik yapı ve halkın karar alma süreçlerine doğrudan katılımı gibi unsurların dâhil edilmesi gerektiğini vurgular. Aksi takdirde demokrasi, yalnızca bir görünüm ve araç olarak kalır, halkın yönetime olan güveni zayıflar.

Turhan’ın bu eleştirileri, dönemin milliyetçi aydınlarının Batı’dan ithal edilen siyasal kavramlara karşı geliştirdikleri yerli ve millî perspektifin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Makalede, demokrasinin şekil değil, ruh meselesi olduğu vurgulanarak, Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu yönetim biçiminin millî değerlerle uyumlu, halkla bütünleşmiş bir model olması gerektiği ileri sürülür.

81. Vurulan ve Dirilen Emperyalizm – Metin ÖNEY, Sayı: 11, 1975

Metin Öney’in kaleme aldığı “Vurulan ve Dirilen Emperyalizm” başlıklı yazı, emperyalizmin tarihsel süreçteki evrimini ve özellikle üçüncü dünya ülkeleri üzerindeki etkilerini analiz ederken, Türk milliyetçiliği çerçevesinden önemli uyarılarda bulunmaktadır. Emperyalizmin yalnızca askeri ya da ekonomik değil, aynı zamanda kültürel ve ideolojik bir

saldırı biçimi olduğuna dikkat çeken yazar, bu sistemin dönüştüğü ve yenilendiği her evrede yeniden dirildiğini savunur.

Yazar, klasik sömürgecilik döneminin sona ermesiyle emperyalizmin askeri zorbalıktan ekonomik bağımlılığa ve ideolojik yönlendirmelere kaydığını belirtir. Bu noktada NATO, IMF, Dünya Bankası gibi kurumlar üzerinden Batı'nın yeni sömürü araçları yarattığını ifade eder. Emperyalizm artık doğrudan toprak işgaliyle değil, ekonomik yaptırımlar, borçlandırma ve medya yoluyla zihin işgaliyle varlığını sürdürmektedir.

Öney, özellikle Asya ve Afrika'daki bağımsızlık mücadelelerinden örnekler vererek emperyalizmin “vurulduğu” dönemleri işaret ederken, bu hareketlerin Batı tarafından nasıl bastırıldığını veya içerden çürütüldüğünü anlatır. Emperyalizmin “dirilişi” ise bu yeni saldırı biçimleriyle, yerli işbirlikçiler aracılığıyla gerçekleşmektedir.

Yazının en dikkat çeken yönlerinden biri, Türkiye'nin emperyalizm karşısındaki konumunun sorgulanmasıdır. Öney, Türkiye'nin ekonomik bağımlılığını, sanayileşememiş oluşunu ve kültürel alandaki yabancılaşmayı bu yeni emperyalizmin etkileri arasında değerlendirir. Özellikle eğitim ve basın gibi alanlardaki Batı etkisine dikkat çekilir.

Metin Öney, çözüm olarak millî değerlerin, yerli üretimin ve toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesini önerir. Türkiye'nin Batı'nın çıkarları doğrultusunda değil, kendi tarihî ve kültürel dinamiklerine uygun bir kalkınma modeli benimsemesi gerektiğini vurgular. Emperyalizmin sadece dışsal bir tehdit değil, içimizdeki gafletin de bir sonucu olduğunu vurgulaması, yazının derinliğini artırmaktadır.

82. Marksist Emperyalizm – Haluk ÜNAL, Sayı: 11, 1975

Haluk Ünal'ın “Marksist Emperyalizm” başlıklı yazısı, emperyalizmin yalnızca kapitalist ülkelerle sınırlı olmadığını, Sovyetler Birliği gibi sosyalist sistemlerin de benzer yöntemlerle diğer milletler üzerinde baskı kurduğunu savunmaktadır. Bu yaklaşım, dönemin ülkücü düşünce sistematiği içinde sıkça dile getirilen “iki emperyalizm” tezine dayanmaktadır.

Ünal, klasik emperyalizmin sömürücü politikalarını eleştirmekle birlikte, Sovyetler Birliği'nin de ideolojik yayılmacılıkla, askeri destekle ve uydulaştırma politikalarıyla aynı şekilde hareket ettiğini belirtir. Yazıya göre, Marksizm adı altında sunulan bu yayılmacı tutum, halklara özgürlük getirmekten çok, onları ideolojik tahakküm altına sokmayı amaçlamaktadır.

Yazar, bu emperyalizmin en tehlikeli yönlerinden birinin, gençlik hareketleri ve aydınlar üzerinden zihinleri dönüştürmeye çalışması olduğunu vurgular. Özellikle Türkiye'de, üniversitelerde ve sol örgütlerde görülen etkiler, bu ideolojik işgalin doğrudan yansımaları olarak değerlendirilir. Metin, milliyetçi bir perspektifle, Marksist yayılmacılığın yalnızca siyasî

bir tehdit değil; kültürel, toplumsal ve ahlâkî bir erozyon aracı olduğunu da öne çıkarır. Yazıda, Türk milletinin bu tehdit karşısında kendi değerlerine sarılması, millî doktrin etrafında birleşmesi ve ideolojik uyanışını sağlaması gerektiği fikri öne çıkmaktadır.

83. Düzendeki Bozukluklar Kime Yarıyor – Faruk ORTAKÖYLÜOĞLU, Sayı: 11, 1975

Faruk Ortaköylüoğlu'nun bu yazısı, dönemin Türkiye'sinde yaşanan sosyo-ekonomik sorunlara eleştirel bir bakış sunmakta ve bu bozuk düzenin kimlere hizmet ettiğini sorgulamaktadır. Yazıda milli çıkarların nasıl ikinci plana atıldığı, düzenin kimler tarafından bozulduğu ve bu ortamdan kimlerin çıkar sağladığı üzerinde durulmaktadır.

Milliyetçilik açısından yazı, milli ekonomi vurgusunu güçlü biçimde öne çıkarır. Ortaköylüoğlu, dışa bağımlılık, siyasal yozlaşma ve ekonomik sömürü düzeninin Türkiye'yi köksüzleştirdiğini savunur. Türk milliyetçiliği ise bu yazıda kendi kaynaklarına yaslanan, halkını önceleyen, ahlak temelli bir düzen arayışıyla yorumlanmaktadır.

84. Savaşçının Kaleminden – Hüsamettin OLGUN, Sayı: 11, 1975

Hüsamettin Olgun, bu yazısında ülkücü gençliği bir “savaşçı” metaforuyla tanımlayarak, onların kalemiyle verdiği fikrî mücadeleyi yüceltmektedir. Yazı hem sembolik hem de doğrudan milliyetçi bir içeriğe sahiptir. Gençliğe yönelik çağrılar, onları fikrî sahada cesur, kararlı ve ahlaklı bir mücadeleye davet eder. Yazı, Türk milliyetçiliğinin gençlik üzerinden bir dinamizm kazanma arzusu ile kaleme alınmıştır. Kalem burada silahın yerini alırken, fikirler ise cephe olarak düşünülür. Bu, ülkücü ideolojinin anti-komünist ve anti-empyrist duruşunun kültürel boyutunu gösterir ayrıca metinde şehitlik, vatan sevgisi, inanç, disiplin gibi ülkücü literatürün ana kavramları yoğun biçimde kullanılır. Genç Arkadaş'ın, genç bireyleri yalnızca okuyucu değil, birer “hareketin neferi” gibi gördüğü bu yazı üzerinden açıkça anlaşılmaktadır.

85. Dert Bir Değil Ki – İmamoğlu Hikmet OKUYAR, Sayı: 11, 1975

Hikmet Okuyar'ın kaleme aldığı bu yazı, adından da anlaşılacağı üzere çok yönlü bir toplumsal sorgulamayı barındırır. Eğitimden siyasete, sosyal yozlaşmadan kültürel çatışmalara kadar birçok “dert”i gündeme getiren yazar, gençliğin bu sorunlar karşısında pasif değil, çözüm arayan bir duruş sergilemesini ister.

Yazı milliyetçilik açısından değerlendirildiğinde, sosyal gerçekçilikle harmanlanmış bir milliyetçi bakış sunmaktadır. Yazara göre, bu dertlerin temelinde yatan şey, milli kültürden kopuş, yabancılaşma ve kimliksizliktir. Dolayısıyla çözüm de yeniden millîleşmede, yeniden “biz” olabilmektedir.

86. *Özel Sektör ve Madencilik – Necdet SEVİNÇ, Sayı: 11, 1975*

Necdet Sevinç'in bu yazısı, Türkiye'nin kalkınmasında özel sektörün ve özellikle maden kaynaklarının nasıl bir rol oynayabileceği üzerine odaklanır. Yazıda, Türkiye'nin yer altı zenginliklerinin yıllardır verimli şekilde kullanılmadığı, bu alanın kimi zaman bilinçli ihmallere maruz kaldığı vurgulanmaktadır. Sevinç, yerli ve millî kalkınmanın ancak doğal kaynakların rasyonel, millî çıkar odaklı kullanımıyla mümkün olabileceğini savunur. Madencilik alanında dışa bağımlılığın sürdürülmesi hem ekonomik hem de stratejik bir zafiyet olarak görülür.

Bu yaklaşım, Türk milliyetçiliğinin ekonomik bağımsızlık anlayışıyla örtüşmektedir. Milliyetçilik yalnızca siyasi veya kültürel değil, iktisadî bir direnç hattı olarak da tanımlanır. Sevinç'in yazısında da bu çizgi belirgindir: kaynaklarını tanıyan, geliştiren ve millî çıkarlarla yöneten bir Türkiye ideali öne çıkarılır.

87. *Siyasi Partilerin Genel Görüşleri – Ahmet DOĞAN, Sayı: 11, 1975*

Ahmet Doğan'ın bu yazısı, dönemin Türkiye'sinde faaliyet gösteren siyasi partilerin ideolojik konumlarını ve yaklaşımlarını eleştirel bir süzgeçten geçirerek özetler. Yazının ana hedefi, genç okuyuculara mevcut partiler arasındaki farkları göstermekten ziyade, bu partilerin millî meseleler karşısındaki duruşlarını sorgulamak üzerinedir.

Yazar, özellikle halktan uzaklaşmış, kendi ideolojik saplantılarına kapılmış partileri eleştirirken, “millî duruş” kavramının önemini vurgular. Burada Türk milliyetçiliği, siyasi bir görüşten ziyade doğruyu ve yanlışı ayırt etme ölçüsü olarak konumlandırılır.

Yazıdan çıkan sonuç şudur: Türk milliyetçisi gençlik, sistem içindeki tüm unsurları millî terazide tartmalıdır. Körü körüne bir siyasi angajman yerine, değer temelli ve ülkücü akla dayalı bir siyasal bilinç geliştirilmelidir. Bu da milliyetçiliği pragmatizmden uzak, ilkesel bir duruş olarak tanımlar.

88. *Tröstleşen Basın Tehlike Yarattıyor – Hasan ALBAY, Sayı: 11, 1975*

Hasan Albay'ın yazısı, dönemin Türkiye'sinde medya düzeni üzerine oldukça kritik tespitler içermektedir. Yazar, özellikle basın sektörünün birkaç büyük tröst tarafından kontrol altına alındığını, bunun da halkın bilgiye ulaşımını tekelleştirdiğini ifade eder. Bu durum, demokratik tartışma ortamını boğmakta ve yönlendirilmiş bir kamuoyu yaratmaktadır. Bu bağlamda yazı, millî medya anlayışını savunur. Milliyetçi perspektiften, medya yalnızca haber veren değil; milletin değerlerini yansıtan ve koruyan bir araç olmalıdır. Tröstleşme, yalnızca ekonomik bir sorun değil; kültürel sömürgeleşme riskidir.

Hasan Albay'ın yaklaşımı, Ziya Gökalp'in kültür-medeniyet ayrımıyla da örtüşür. Tröstleşen basın, medeniyetin (yani dış etkilere açık olan yönün) tahakkümüne işaret ederken; milliyetçi çizgi, kendi kültürel havzasını koruyan bir medya anlayışını savunur.

89. Doktrinimiz Yüce Ülkülere Yürümektedir – İskender ŞEKER, Sayı: 11, 1975

İskender Şeker'in bu yazısı, doğrudan ülkücü hareketin temelini oluşturan doktriner yapıyı ortaya koyan ideolojik bir manifestodur. Yazının dilinden başlığına kadar tüm yönleriyle yüksek ideallere ve ahlakî duruşa çağrı bulunmaktadır. Şeker, ülkücülüğü sadece siyasal bir akım değil; ahlaki, fikri ve ruhsal bir hamle olarak tasvir eder. “Yüce ülküler” vurgusu, Türk milliyetçiliğinin sıradan bir politik refleks değil; medeniyet tasavvuru olan bir idealizm olarak tanımlanmasını sağlar. Bu doktrin, sadece Türk milletinin değil; mazlum milletlerin kurtuluşuna da umut olabilecek evrensel bir adalet fikrine yaslanır.

Şeker'in metni, Ziya Gökalp'ten Arvası'ye uzanan bir ideolojik çizginin çağdaş yorumu gibidir. Bu metinde ülkücülük, bir neferlikten çok bir öğretimdir. Dolayısıyla yazı, Genç Arkadaş'ın ideolojik öz-söylemini özetleyen bir “doktrinel” metin olarak öne çıkar.

90. Ağalık Yıkılıyor! Sayı: 12, 1975

“Ağalık Yıkılıyor!” başlıklı başyazı, Türkiye'nin kırsal yapısında geleneksel olarak süregiden ağalık düzenine karşı ideolojik bir tavır alırken, bu yapının hem toplumsal adalet hem de millî kalkınma açısından nasıl bir engel teşkil ettiğini çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır. Dergi, bu yazıyla yalnızca sosyal bir meseleye değinmekle kalmaz; aynı zamanda ülkücü-milliyetçi bakış açısının üretici toplum modeline dair tezini açıkça işler.

Yazıda ağalık, yalnızca toprak sahipliği üzerinden tanımlanan bir ekonomik egemenlik biçimi değil; milletin kendi geleceğini tayin etme iradesini baskılayan, onu atalete mahkûm eden bir tahakküm rejimi olarak sunulur. Bu yönüyle ağalık, hem Türk köylüsünü ekonomik açıdan bağımlı hâle getirmekte hem de onun zihinsel ve kültürel gelişimini sekteye uğratmaktadır. Dolayısıyla, yazının merkezinde yer alan mücadele sadece ekonomik bir adalet talebi değil, aynı zamanda millî kimliğin yeniden inşası için verilen içsel bir direniştir.

Yazarın dili zaman zaman ajitatifleşse de ideolojik bağlam net ve tutarlıdır. Ağalık düzeninin “sömürüye dayalı” yapısının, dış emperyalizmin içerideki uzantılarından farksız olduğu vurgulanır. Bu bağlamda köyün özgürleşmesi, yalnızca kırsal reform değil, aynı zamanda Türk milletinin kendi öz değerleri ve emeği üzerinden yükselmesi anlamına gelir. Bu bakış açısı, Ziya Gökalp'in halkçılığıyla, Erol Güngör'ün sosyal adaletçi milliyetçiliğiyle ve Alparslan Türkeş'in üretici toplum vizyonu ile örtüşen bir tarihsel-sosyal bakışı ifade eder.

Yazının temel iddiası, “*ağa düştü mü, arkadan beylik, sonra sultanlık gelir*” ifadesiyle somutlaştırılır. Bu söylem, milliyetçiliğin sadece dış düşmanlara karşı değil, toplumun iç yapısında süreklilik arz eden sömürücü zihniyetlere karşı da mücadele ettiğini göstermektedir. Feodal kalınlardan arınma fikri, yalnızca çağdaşlaşmanın değil, millî iradenin ve halk egemenliğinin tesisi için zorunlu bir koşul olarak görülmektedir.

Bu çerçevede “Ağalık Yıkılıyor!” yazısı, milliyetçiliği salt kültürel bir hafıza ya da tarihsel aidiyet değil; aynı zamanda toplumsal adalet talebiyle birleşen dinamik bir kalkınma ülküsü olarak yorumlamaktadır. Halkla bağ kuran, sömürü düzenine karşı duran ve milletin üretim gücünü yücelten bu anlayış, Türk milliyetçiliğinin halkçı damarını ortaya koyan önemli bir belge niteliğindedir.

91. Osmanlı Beyliğinin Kuruluşu Sıralarında Şehircilik Gelişmesi- Muammer Durak, Sayı: 12, 1975

Osmanlı'nın kuruluş dönemindeki şehirleşme anlayışını tarihsel ve kültürel boyutlarıyla değerlendiren kapsamlı bir analizdir. Durak, Osmanlı şehirlerinin kuruluşundaki özgün yaklaşımı, sadece fiziksel yapılanma değil, sosyo-kültürel ve ekonomik örgütlenme açısından da ele almaktadır. Yazarın temel savı, Osmanlı şehirlerinin Avrupa'daki feodal şehir modellerinden farklı olarak toplumun ortak ihtiyaçları etrafında şekillendiğidir. Osmanlı şehirleri, merkezine cami, medrese, çarşı ve hamam gibi sosyal ve kültürel işlevleri bulunan yapıları yerleştirerek, halkla yönetenler arasında doğrudan ve organik bağlar kurmuştur. Yazıya göre bu durum, Osmanlı şehirleşme modelinin halk merkezli, sosyal dayanışmayı ve kamu yararını önceleyen yönünü açıkça ortaya koymaktadır.

Bu analizde dikkat çekici nokta, şehirleşmenin Türk milliyetçiliği açısından taşıdığı anlamdır. Durak, Osmanlı şehirlerinin kuruluş prensiplerini Türk-İslam medeniyetinin bir tezahürü olarak görmekte, bu modelin modern Türkiye için tarihî bir referans oluşturduğunu ileri sürmektedir. Böylece şehirleşme, sadece mimari bir mesele olmaktan çıkarak Türk kimliğinin ve medeniyet algısının somut bir yansıması hâline gelir.

Durak'ın yazısında şehircilik, Türk milletinin medeniyet kurucu misyonuna işaret eden bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda yazar, milliyetçiliği salt bir siyasi ya da kültürel kimlik olarak değil, medeniyetçi bir tasavvur olarak da yorumlar. Sonuç olarak, Durak'ın yazısı, şehircilik üzerinden Türk milliyetçiliğinin medeniyetçi yorumunu ortaya koyarak, geçmişle gelecek arasında kültürel ve toplumsal sürekliliğin önemini vurgulamakta ve Osmanlı tecrübesinden hareketle günümüze yönelik anlamlı mesajlar sunmaktadır.

92. Avrupa Birliği Gerçekleşiyor mu? - Zafer AYDEMİR, Sayı: 12, 1975

Zafer Aydemir'in kaleme aldığı "Avrupa Birliği Gerçekleşiyor mu?" başlıklı yazı, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun (AET) o dönemdeki gelişimini, hedeflerini ve Türkiye açısından olası etkilerini milliyetçi bir perspektiften değerlendirmektedir. Yazı, Avrupa Birliği projesini ekonomik entegrasyon maskesi altında, Batı'nın kültürel, siyasi ve ekonomik tahakkümünü yaymak amacıyla ortaya çıkmış bir emperyal proje olarak tanımlamaktadır.

Aydemir, Avrupa'nın ekonomik birlik fikrini sadece ekonomik çıkarlarla değil, aynı zamanda ortak bir kültürel kimlik ve ideolojik bütünlük oluşturma amacını taşıdığını vurgular. Yazar, AET projesinin üye ve aday ülkelerin millî kimliklerini, bağımsız ekonomi politikalarını ve siyasi egemenliklerini zayıflatıcı nitelikte olduğunu belirtmektedir. Bu durum, özellikle Türkiye açısından önemli riskler içermektedir; çünkü Türkiye'nin tarihî ve kültürel değerleriyle Avrupa'nın dayattığı değer sistemi arasında köklü farklılıklar bulunmaktadır.

Yazının temel vurgusu, Türkiye'nin kendi ekonomik modelini, kültürel yapısını ve siyasî egemenliğini koruma zorunluluğudur. Aydemir, Batı ile kurulacak ilişkilerde Türkiye'nin ekonomik bağımlılığının artmasının, siyasi ve kültürel bağımlılığı da kaçınılmaz kılacağını ifade eder. Aydemir, Avrupa entegrasyonunun arkasında yatan zihniyetin, aslında Batı'nın kültürel değerlerini evrenselleştirme ve başka toplumları kendi değerlerine dönüştürme çabası olduğuna işaret eder. Böylelikle, Türk milletinin ekonomik bağımsızlığının korunması gerektiğini vurgulayan yazar, kalkınmanın millî kimlik ve millî kültür temelinde gerçekleşmesi gerektiğini savunmaktadır.

Yazı, Türk milliyetçiliğinin anti-emperyalist karakterini güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır. Türkiye'nin Avrupa Birliği karşısındaki duruşunun sadece ekonomik değil, kültürel ve siyasi egemenliğin korunmasıyla da ilgili olduğunu belirterek, milliyetçiliği kendi tarihî ve kültürel değerlerine sahip çıkmak olarak yorumlar. Aydemir'in analizindeki temel vurgu, Türkiye'nin dış ilişkilere açık fakat bağımsızlıkçı ve milliyetçi bir perspektiften yaklaşması gerektiğidir. Bu da yazının, Türk milliyetçiliğinin güncel ve somut sorunlarla ilişkilendirilmesine yönelik başarılı bir örneğini oluşturmaktadır.

93. Alevî – Sünnî Ayrımı ve Ötesi – Muammer ÖCALAN, Sayı: 12, 1975

Muammer Öcalan'ın kaleme aldığı "Alevî – Sünnî Ayrımı ve Ötesi" başlıklı yazı, Türkiye'nin sosyal yapısında derin çatlaklar oluşturan mezhepçilik sorununu tarihsel ve güncel örneklerle inceleyerek, milliyetçilik perspektifinden kritik değerlendirmelerde bulunmaktadır. Yazının ana eksenini, Alevîlik ve Sünnîlik arasındaki ayrışmaların tarihsel nedenleri, günümüzdeki boyutları ve bunların Türk millî kimliği açısından doğurduğu sonuçlar oluşturmaktadır.

Yazar, Türk milletinin tarih boyunca karşı karşıya kaldığı iç çatışmaların en önemlilerinden biri olan mezhep farklılaşmasının, kimi zaman siyasi nedenlerle derinleştirildiğine dikkat çeker. Osmanlı döneminden örnekler veren Öcalan, özellikle Sultan II. Selim ve III. Murad dönemlerinde yaşanan siyasi olayların, mezhep ayrılıklarını nasıl körüklediğini belirtmektedir. Yazıda ayrıca, meşhur Türk sosyoloğu Ziya Gökalp'in, gençliğinde bu tür mezhepsel çatışmaların etkisiyle derin bunalımlar geçirdiği ve hatta intihara teşebbüs ettiği bilgisi somut bir örnek olarak verilmektedir. Bu bilgi, mezhepçilik sorununun toplum üzerindeki derin psikolojik ve sosyal etkilerini göstermesi açısından son derece çarpıcıdır.

Öcalan'a göre mezhep ayrımı, aslında Türk milletinin doğal yapısına ait olmayan, dış müdahalelerle ve yanlış politikalarla keskinleştirilmiş yapay bir bölünmedir. Anadolu'nun tarih boyunca birçok farklı inanç ve kültürün bir arada yaşadığı bir coğrafya olduğuna dikkat çeken yazar, Türk milletinin millî kültürünün özünde hoşgörü, birlik ve beraberlik değerlerinin yer aldığını vurgular. Bu bağlamda, mezhep ayrılığını körükleyenlerin, Türk milletinin birliğine yönelik doğrudan tehdit oluşturduğu belirtilmektedir.

Öcalan, yazının son bölümünde mezhep farklılıklarını aşmanın tek yolunun güçlü bir millî bilinç yaratmak olduğunu ifade eder. Bu çerçevede milliyetçilik, yalnızca dış düşmanlara karşı bir savunma mekanizması değil, aynı zamanda içerideki ayrışma ve bölünmeleri engellemek için de güçlü birleştirici bir araç olarak sunulmaktadır. Yazar, genç kuşakların tarih bilinciyle yetiştirilmesi, millî değerlerin yeniden canlandırılması ve Türk kimliğinin birleştirici özünün topluma kazandırılması gerektiğini savunmaktadır.

94. Danıştay Kararı ve İpekçi – TRT İlişkisi – Mahmut GÜLDAŞ, Sayı: 12, 1975

Mahmut Gültaş'ın kaleme aldığı "Danıştay Kararı ve İpekçi – TRT İlişkisi" başlıklı yazı, dönemin Türkiye'sinde medya-siyaset ilişkisini, hukuki boyutlarıyla birlikte değerlendirerek, somut olaylar üzerinden eleştirel bir biçimde analiz etmektedir. Yazı, özellikle dönemin önemli basın figürlerinden Abdi İpekçi'nin, TRT (Türkiye Radyo Televizyon Kurumu) üzerindeki etkisini ve bu durumun Danıştay'ın aldığı bir kararla ilişkilendirilmesini konu almaktadır.

Gültaş, TRT'nin kamu yayıncılığı yapması gereken bir kurum olmasına rağmen, bazı özel şahıslar ve gruplar tarafından siyasi ve ideolojik amaçlar için kullanıldığını öne sürmektedir. Bu çerçevede, Abdi İpekçi'nin TRT'deki nüfuzunu artıran gelişmelerin hukuk dışı olduğuna işaret eden Danıştay kararının, siyasi ve ideolojik baskılar sonucunda nasıl etkisizleştirildiğini ayrıntılarıyla ele almaktadır. Yazıda, Danıştay'ın aldığı kararlar TRT

yönetiminin hukuki sınırlarını belirlemeye çalıştığı, ancak siyasi baskılarla bu kararın gereğinin yerine getirilmediği vurgulanmaktadır.

Yazının milliyetçilik açısından dikkat çeken yönü, Türk kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi ve milli bilincin şekillenmesinde medyanın rolüne yaptığı güçlü vurgudur. Gültaş, Türk basınının yabancı etkiler ve ideolojik yönlendirmelerden uzak, millî ve bağımsız bir çizgide olması gerektiğini savunmaktadır. Bu bağlamda TRT'nin, Türk milletinin menfaatleri doğrultusunda, millî kültürü ve değerleri koruyan bir yayın politikası izlemesinin hayati öneme sahip olduğunu belirtmektedir.

Yazıda ayrıca Abdi İpekçi ve benzeri isimlerin basın üzerindeki etkilerinin, basının tarafsızlığını ve bağımsızlığını zedelediği, bu durumun da millî çıkarları doğrudan tehdit ettiği ileri sürülmektedir. Gültaş'a göre, medya kurumları üzerinde dışarıdan yapılan siyasi müdahaleler, toplumun doğru bilgiye ulaşmasını engellemekte ve milletin sağlıklı bir millî bilinç geliştirmesini güçleştirmektedir.

Son olarak Mahmut Gültaş, çözüm önerisi olarak kamu yayıncılığı anlayışının milliyetçi bir perspektifle yeniden yapılandırılmasını teklif eder. Ona göre, Türkiye'nin kültürel ve siyasi bağımsızlığı, ancak medyanın millî değerler temelinde tarafsız ve bağımsız bir anlayışla yönetilmesiyle mümkün olacaktır. Bu yazı, medya-siyaset ilişkisinin Türk milliyetçiliği bağlamındaki önemini somut bir olay üzerinden net biçimde ortaya koyan önemli bir analizdir.

95. Toplumculuk Üzerine – Ramazan GÜRGÜN, Sayı: 12, 1975

Ramazan Gürkün'ün kaleme aldığı "Toplumculuk Üzerine" başlıklı yazı, toplumculuk kavramını ülkücü-milliyetçi perspektiften değerlendirerek, bu kavramın farklı ideolojik akımlar arasındaki yorumlarını ve Türk milliyetçiliği açısından ifade ettiği anlamı kapsamlı biçimde ele almaktadır. Yazar, toplumculuk anlayışının sadece sol ideolojilerle ilişkilendirildiği genel algının aksine, Türk milliyetçiliğinin özünde yer alan bir değer olduğunu savunmaktadır. Gürkün'e göre toplumculuk, toplumun çıkarlarını bireycilik ve sınıfsal çıkarların önüne koyan bir anlayıştır. Ancak yazıda toplumculuğun ülkücü yorumunda bu anlayış, Marksist yorumdan farklı olarak sınıfsal çatışma yerine, millî birlik ve dayanışma temelinde yorumlanmaktadır. Ülkücü toplumculuk anlayışında toplum, sınıfsal ayrılıklar üzerinden bölünmüş bir yapı olarak değil, milletin ortak kaderini paylaşan ve ortak değerler etrafında birleşmiş bireylerden oluşan bir bütün olarak tanımlanır.

Yazar, tarih boyunca Türk milletinin dayanışmacı ve kolektif karakterinin örnekleriyle dolu olduğunu belirtir. Türk kültüründeki imece geleneği, ahi teşkilatları, vakıf kültürü gibi

sosyal ve ekonomik dayanışma mekanizmaları, Türk toplumculuğunun tarihsel kökleri olarak ele alınmaktadır. Bu örneklerle Gürgün, toplumculuk kavramının Türk milliyetçiliğine yabancı değil, aksine onun özünde bulunduğunu vurgulamaktadır.

Ramazan Gürgün'e göre ülkücü-milliyetçi toplumculuk anlayışının temel hedefi, milletin tamamının ekonomik refahı, sosyal adalet ve kültürel gelişimidir. Bu doğrultuda, toplumculuk kavramı, sadece ekonomik anlamda değil, kültürel ve ahlaki boyutlarıyla da önem kazanmakta ve milliyetçiliğin manevi ve sosyal bütünlüğü sağlayan boyutunu öne çıkarmaktadır.

Yazının en dikkat çekici yönlerinden biri, toplumculuk fikrinin güncel siyasi meselelerle ilişkilendirilmesi ve toplumcu bir anlayışın Türkiye'nin millî gelişimi açısından vazgeçilmez olduğunun belirtilmesidir. Gürgün, Türk milliyetçiliğinin toplumcu yorumunu, Türkiye'nin sosyo-ekonomik kalkınması, kültürel bağımsızlığı ve sosyal adalet anlayışıyla bütünleştirmekte, böylece toplumculuğun sadece ekonomik değil, aynı zamanda millî bir görev olduğunu vurgulamaktadır.

96. Ege'de Türk Hakları Korunmalıdır – Hasan ALBAY, Sayı: 12, 1975

Hasan Albay'ın kaleme aldığı “Ege'de Türk Hakları Korunmalıdır” başlıklı yazı, 1970'lerin Türkiye gündeminde önemli yer tutan Ege Denizi'nde Yunanistan ile yaşanan anlaşmazlıkları ve Türkiye'nin bu bölgedeki millî hak ve çıkarlarını konu almaktadır. Albay, Ege'nin stratejik önemini, tarihî ve hukukî açıdan değerlendirirken, Yunanistan'ın bölgede yürüttüğü politikaların Türkiye'nin egemenlik haklarını ihlal ettiğini savunmaktadır.

Yazıda, Yunanistan'ın adaları silahlandırması, karasularını tek taraflı genişletme girişimleri ve kıta sahanlığı sorunları gibi temel anlaşmazlık konuları somut örneklerle ortaya konulmaktadır. Albay, Türkiye'nin Lozan Antlaşması ve diğer uluslararası anlaşmalarla güvence altına alınan haklarının Yunanistan tarafından sistematik olarak ihlal edildiğini belirtir ve bu duruma karşı net ve kararlı bir duruş sergilenmesi gerektiğini vurgular.

Hasan Albay'a göre Ege meselesi, sadece iki ülke arasında bir sınır sorunu değildir; aynı zamanda Türk milletinin egemenlik hakları ve ulusal güvenliğiyle doğrudan ilişkilidir. Yazıda bu nedenle Türk hükümetinin uluslararası hukuk ve diplomasi alanında güçlü ve etkin politikalar üretmesi gerektiğine işaret edilir. Ancak Albay, sorunun yalnızca diplomatik girişimlerle değil, Türk milletinin konuya ilişkin millî bilincinin yükseltilmesiyle de çözülebileceğini ifade eder. Bu noktada milliyetçiliğin, dış politika alanındaki etkili rolü açıkça ortaya çıkar.

Yazar, özellikle genç kuşakların Ege'deki sorunları tarihî ve millî perspektiften doğru biçimde kavraması gerektiğini belirtir. Albay'a göre Ege sorununda verilecek tavizler, sadece kısa vadeli siyasi kayıplar değil, aynı zamanda uzun vadede Türkiye'nin millî bağımsızlığını ve bölgesel egemenliğini tehlikeye atacaktır sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle Türk milliyetçiliği, dış politikada sadece bir savunma refleksi olarak değil, aynı zamanda egemenlik haklarının aktif biçimde korunması için bir bilinç ve eylem kaynağı olarak konumlandırılır.

Hasan Albay, Ege'deki Türk haklarının korunmasının millî bir mesele olduğunu, bunun ancak güçlü bir millî bilinç ve kararlı bir siyasi irade ile mümkün olduğunu ifade eder. Bu yönüyle yazı, Türk milliyetçiliğinin somut dış politika sorunlarına yönelik yaklaşımını net biçimde ortaya koymaktadır.

97. Milletler Mücadelesinde Ülkücülüğün Rolü – Ahmet ÇAKAR, Sayı: 12, 1975

Ahmet Çakar'ın kaleme aldığı “Milletler Mücadelesinde Ülkücülüğün Rolü” başlıklı yazı, ülkücülük ideolojisinin uluslararası ilişkiler ve milletler arası mücadele bağlamındaki yerini ve önemini ele almaktadır. Yazıda, dünyadaki güç mücadelelerinin, yalnızca devletler arasında değil, milletlerin sahip olduğu fikir, kültür ve ideolojiler üzerinden de yürütüldüğüne vurgu yapılmaktadır. Bu bağlamda, ülkücülük, Türk milletinin bu mücadele içindeki fikrî ve ideolojik duruşunu temsil eden temel bir doktrin olarak tanımlanır.

Yazar, milletlerin tarih boyunca siyasi bağımsızlıklarını korumak ve kültürel varlıklarını sürdürmek amacıyla sürekli bir mücadele içinde olduğunu ifade eder. Bu mücadelede başarılı olan milletlerin ortak özelliği, güçlü bir millî bilince ve sağlam bir ülküye sahip olmalarıdır. Bu noktada ülkücülük, Türk milletinin söz konusu mücadelede ayakta kalabilmesini sağlayacak, tarihî ve kültürel değerlere dayanan sağlam bir zihinsel altyapı sunmaktadır.

Ahmet Çakar, ülkücülüğün temel ilkelerini “Türklük bilinci,” “maneviyatçılık,” “millî egemenlik,” ve “anti-emperyalizm” şeklinde sıralar. Bu ilkeler sayesinde ülkücülük, sadece iç siyasette değil, uluslararası alanda da Türk milletinin çıkarlarını koruyan bir kılavuz rolü üstlenmektedir. Yazar, özellikle soğuk savaş döneminin sert ideolojik kutuplaşmalarında, Türkiye'nin kendi özgün duruşunu ülkücülük doktrini çerçevesinde belirleyebileceğini öne sürmektedir.

Ülkücülük ideolojisinin en belirgin özelliklerinden biri olarak milliyetçiliğin evrensel bir anlayışla yorumlanması öne çıkmaktadır. Çakar, ülkücülüğün Türk milletinin çıkarlarını savunurken, aynı zamanda tüm mazlum milletlerin adil bir dünya düzenine kavuşmasını da hedeflediğini belirtir. Bu noktada, ülkücülüğün milliyetçilik anlayışı, dar bir etnik çerçeveye hapsedilmemekte, tam tersine insani ve evrensel boyutlar kazanmaktadır.

Ahmet Çakar'ın analizinde, ülkücülüğün genç nesiller için taşıdığı özel anlam ve sorumluluk da vurgulanır. Gençlerin ülkücülük bilinciyle yetişmesinin, Türkiye'nin hem iç meselelerini çözmesi hem de uluslararası arenada güçlü bir konuma yükselmesi açısından hayati önem taşıdığı belirtilir. Böylelikle, yazı, ülkücülüğün teorik temelleriyle genç kuşakların toplumsal sorumlulukları arasında bağ kurmakta, milliyetçiliği hem iç hem dış politikanın temel referansı olarak konumlandırmaktadır.

98. Türkiye Orta Doğuya Yönelmelidir, Sayı: 13, 1975

“Türkiye Orta Doğuya Yönelmelidir” başlıklı başyazı, dönemin Türkiye'sinin dış politika yönelimini eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirerek, ülkenin Batı bloğu ile ilişkilerini sorgulamakta ve alternatif olarak Orta Doğu eksenini önermektedir. Yazının temel tezine göre, İkinci Dünya Savaşı sonrası Türkiye'nin uyguladığı Batı yanlısı dış politika, ülkeyi ekonomik ve siyasi açıdan bağımlı hale getirmiştir. ABD ile ilişkilerin özellikle NATO üzerinden geliştiğine dikkat çeken yazar, bu durumun Türkiye'yi bağımsız karar alma yeteneğinden mahrum bıraktığını savunmaktadır.

Yazar, Türkiye'nin Batı bloğuna bağlılığının ekonomik kalkınma ve milli güvenlik açısından ciddi sorunlar yarattığını vurgular. Bu nedenle Türkiye'nin dış politikasında köklü bir dönüşüm yaparak Orta Doğu ülkeleriyle ekonomik, siyasi ve kültürel ilişkilerini güçlendirmesi gerektiğini ifade eder. Yazıya göre, Orta Doğu'ya yönelmek, sadece ekonomik ve siyasi fayda sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda Türkiye'nin kültürel ve tarihî bağlarını yeniden canlandırarak millî kimliğinin güçlenmesine de imkân tanıyacaktır.

Yazıda, Türkiye'nin Orta Doğu ülkeleriyle ilişkilerinin tarihî kökenlerine de değinilir. Osmanlı Devleti dönemindeki bölgesel iş birliği ve ortak kültürel geçmiş, Türkiye'nin bu ülkelerle derin bağlarını ortaya koymaktadır. Ancak Batı yanlısı politikalar nedeniyle Türkiye'nin bölgeyle ilişkileri zayıflamış, bu da ekonomik ve siyasi kayıplara neden olmuştur.

Yazarın milliyetçilik açısından getirdiği en önemli eleştiri, dış politika bağımlılığının millî egemenlik ilkesini zayıflatmasıdır. Türkiye'nin NATO üyesi olarak dış politikada sürekli Batı çıkarları doğrultusunda hareket etmek zorunda kaldığı belirtilirken, bu durumun milli bağımsızlığı ve ülkenin egemenlik haklarını ciddi biçimde tehdit ettiği vurgulanmaktadır.

Yazı milliyetçi perspektiften Türkiye'nin dış politikada Batı bağımlılığından kurtularak Orta Doğu eksenli bağımsız ve millî çıkarlara dayalı bir strateji benimsemesini önermektedir. Bu yaklaşım, milliyetçiliğin dış politika bağlamında bağımsızlık, egemenlik ve tarihî kültürel kimlikle bütünleşik yorumunun açık bir örneğini sunmaktadır. Yazının çağrısı, genç kuşakların

dış politika konularında bilinçlenerek Türkiye'nin millî menfaatlerini öncelikli kılan yeni bir stratejik anlayış geliştirmesine yöneliktir.

99. Alevî-Sünnî Ayrımı ve Ötesi – Muharrem ÖCALAN, Sayı: 13, 1975

Muharrem Öcalan'ın “Alevî-Sünnî Ayrımı ve Ötesi” başlıklı yazısı, Türkiye'nin toplumsal yapısını derinden etkileyen mezhepsel ayrılıkları tarihî kökenleri ve güncel boyutlarıyla ele almakta, bu ayrılıkların Türk milleti üzerindeki yıkıcı etkilerine karşı güçlü bir milliyetçi duruş sergilemektedir. Yazının temel amacı, Alevîlik ve Sünnîlik gibi inanç farklarının, Türk milletinin birlik ve bütünlüğünü bozacak şekilde istismar edilmesine karşı uyarıda bulunmaktır.

Öcalan, mezhep ayrımının Türk milletinin binlerce yıllık ortak kültürünü, kardeşliğini ve tarihsel birlikteliğini tehdit edecek boyutlara ulaştığını vurgular. Alevîlik ve Sünnîlik, tarihin çeşitli dönemlerinde farklı siyasi hesaplarla karşı karşıya getirilmiş, bu farklılıklar hem Osmanlı'nın son döneminde hem de Cumhuriyet devrinde çeşitli dönemlerde araçsallaştırılmıştır. Yazıya göre, bu durumun temelinde yatan neden yalnızca tarihsel rekabet değil, aynı zamanda günümüzde de etkinliğini sürdüren dış kaynaklı bölücü faaliyetlerdir.

Yazar, mezhep ayrımı üzerinden kurgulanan ayrıştırıcı politikaların arkasında Batı destekli projeler olduğuna dikkat çekmektedir. Özellikle Sovyetler Birliği, ABD ve bazı Avrupa devletlerinin, Türk milletinin iç barışını bozarak Türkiye'yi içeriden zayıflatmayı hedeflediği ifade edilmektedir. Bu bağlamda, mezhepçiliğin bir inanç meselesi olmaktan çıktığı ve doğrudan bir millî güvenlik sorunu hâline geldiği belirtilir.

Öcalan'ın yazısında dikkate değer bir yaklaşım, Alevîliğin ve Sünnîliğin, aslında Türk milletinin birer iç dinamiği ve kültürel zenginliği olarak değerlendirilmesi gerektiğidir. Alevîlik, İslam'ın Türk yorumunun bir parçası olarak sunulmakta, Türk tasavvuf geleneği, Bektaşilik, Hacı Bektaş-ı Veli gibi mefhumlar üzerinden bu anlayış meşrulaştırılmaktadır. Aynı şekilde Sünnîliğin de Türk-İslam sentezi içinde geliştiği ve her iki inanç yorumunun da aynı tarihî-kültürel damara bağlı olduğu savunulmaktadır.

Milliyetçilikle ilişkili olarak yazının çizdiği temel çerçeve; Türk milletinin geçmişten bugüne taşıdığı birlik ruhunun, yapay ve kışkırtılmış mezhep çatışmalarıyla zedelenmesine karşı durmaktır. Öcalan, Türk milletinin tek vücut hâlinde kalabilmesi için inanç farklılıklarının birleştirici bir anlayışla ele alınması gerektiğini, ayrımcılığa karşı en büyük panzehirin de millî kimlik bilinci olduğunu vurgular.

Bu bağlamda yazı, Türk milliyetçiliğini mezhep farklılıklarını aşan, milletin ortak kaderini ve tarihsel birliğini esas alan bir düşünce sistemi olarak tanımlar. Alevî-Sünnî ayrımı

üzerinden yürütülen bölücü faaliyetlere karşı milliyetçiliğin birleştirici gücü, Öcalan'ın metninde merkezî bir rol üstlenmektedir. Yazı, millî kimliği öncelikli değer olarak gören ve inanç temelinde ayrışmaları reddeden Türk milliyetçiliğinin, toplumsal barış ve tarihsel süreklilik için taşıdığı önemi bir kez daha ortaya koymaktadır.

100. Dış Türkler: Kerkük Türkleri – Ali DOĞAN, Sayı: 13, 1975

Ali Doğan'ın “Kerkük Türkleri” başlıklı yazısı, Irak sınırları içinde yer alan ve asırlardır Türk varlığını sürdüren Kerkük'teki Türkmenlerin maruz kaldığı etnik baskı, katliam ve asimilasyon politikalarını milliyetçi bir perspektiften ele almaktadır. Yazı, özellikle 1959 Kerkük Katliamı'nı detaylı biçimde aktararak hem tarihî bir kayıt hem de Türk dünyasının ortak vicdanına yapılmış bir çağrı işlevi görmektedir.

Yazar, Kerkük'ün Osmanlı döneminden itibaren bir Türk şehri olarak şekillendiğini, bölgedeki Türklerin yalnızca etnik değil, aynı zamanda kültürel ve sosyolojik olarak da bu coğrafyanın asli unsuru olduğunu vurgular. Ancak 20. yüzyılın ikinci yarısında Irak'ta yükselen Arap milliyetçiliği ve Baas rejiminin etkisiyle Türk varlığının sistematik biçimde hedef alındığını belirtir. Yazının ağırlık merkezi, 14 Temmuz 1959'da yaşanan Kerkük Katliamı'dır. Bu olay, sadece silahlı bir saldırı değil, aynı zamanda bir Türk soykırımı olarak tanımlanır; çünkü Türkmenler, etnik kökenlerinden dolayı infaz edilmiş, işkenceye uğramış, yerlerinden sürülmüş ve mallarına el konulmuştur.

Ali Doğan, Türkmenlerin uğradığı bu baskıların sadece Irak'la sınırlı olmadığını, benzer tehditlerin Doğu Türkistan'dan Bulgaristan'a kadar pek çok coğrafyada yaşayan Türkler için geçerli olduğunu ifade eder. Bu nedenle Kerkük meselesi, yalnızca Irak Türklerinin sorunu değil, Türk milliyetçiliğinin evrensel bir davası olarak sunulmaktadır.

Yazarın milliyetçilik anlayışı, sınırların ötesindeki Türklerin yaşadığı zulme sessiz kalmamak üzerine kuruludur. Doğan'a göre, milliyetçilik yalnızca Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisindeki meselelerle ilgilenmek değil, tarihten gelen bir sorumlulukla dış Türklerin haklarını savunmak ve korumaktır. Bu anlayış, Ziya Gökalp'in “Turan” ülküsü, İsa Yusuf Alptekin'in Doğu Türkistan davası ve Mehmet Emin Resulzade'nin Azerbaycan mücadelesi ile aynı ideolojik çizgide ilerlemektedir.

Ali Doğan'ın yazısında öne çıkan bir diğer unsur da uluslararası kamuoyunun çifte standardına yapılan göndermelerdir. Kerkük'teki katliamlar karşısında Batı'nın sessizliği eleştirilir; bu sessizlik, yalnızca ahlaki bir ikiyüzlülük değil, aynı zamanda sömürgeci mantığın Doğu milletlerine reva gördüğü kaderin bir parçası olarak değerlendirilir. Yazının sonunda yer

alan şu cümle, metnin genel üslubunu ve çağrısını özetler niteliktedir: *“Türkmenlerin Kerkük’te verdiği mücadele, yalnızca kendi varlıklarını değil, tüm Türk milletinin şerefini savunmaktır.”*

101. Yüzyılımızın En Büyük Yarası – Murat ÇETİN, Sayı: 13, 1975

Murat Çetin’in “Yüzyılımızın En Büyük Yarası” başlıklı yazısı, 20. yüzyıl Türk tarihine damga vuran azınlık ve dış baskı politikalarının, Türk milletinin toplumsal yapısında açtığı derin yaraları tarihsel ve sosyolojik boyutlarıyla ele almaktadır. Çetin, özellikle Türklerin yaşadığı coğrafyalarda uğradıkları katliam, sürgün ve asimilasyon uygulamalarına karşı kolektif bir hafıza inşa etmenin gerekliliğini vurgular. Yazının temelinde, sadece geçmişini anmak değil, aynı zamanda millî bilinci diri tutarak geleceği bu bilinçle şekillendirmek hedefi yatmaktadır.

Yazar, “20. yüzyıl Türk için felâketler yüzyılıdır” tespitini yaparak, bu dönemde Balkanlar, Kafkaslar, Orta Asya, İran, Irak ve Suriye gibi coğrafyalarda yaşanan göçler, katliamlar ve baskılar üzerinden Türk milletine yönelik sistematik dış müdahalelere dikkat çeker. Özellikle Bulgaristan’daki Türk azınlığın maruz kaldığı asimilasyon, Sovyetler Birliği’nin Orta Asya’daki Türk topluluklarına uyguladığı dil ve din yasakları, İran ve Irak’ta Türkmenlere yapılan etnik baskılar, Çetin’in ifadesiyle *“bir milletin parçalanarak etkisizleştirilme projesinin farklı coğrafyalardaki yansımalarıdır.”*

Bu çerçevede yazı, Türk milliyetçiliğini yalnızca bir ideolojik duruş değil, tarihsel sorumluluk temelinde şekillenmiş bir varoluş bilinci olarak yorumlamaktadır. Çetin’e göre, milliyetçiliğin görevi yalnızca Türkiye sınırları içinde yaşananlara odaklanmak değil, aynı zamanda dünyanın dört bir yanındaki soydaşların sesine kulak vermektir. Milliyetçiliğin evrensel boyutu, Türk milletine mensubiyetin sadece vatandaşlıkla değil, tarihî ve kültürel ortaklıkla belirlendiği anlayışıyla açıklanır.

Yazının dikkate değer bir diğer yönü, Türk milletinin maruz kaldığı zulmün Batı dünyası tarafından çoğunlukla görmezden gelindiği, hatta zaman zaman desteklendiği eleştirisidir. Çetin, uluslararası kamuoyunun Doğu Türkistan’daki kamplara, Kerkük’teki katliamlara, Bulgaristan’daki isim yasaklarına sessiz kalmasını, emperyalizmin iki yüzlü doğasının açık bir göstergesi olarak sunar. Bu noktada milliyetçilik, yalnızca bir ulusal tepki değil, aynı zamanda adalet arayışının bir biçimi olarak anlam kazanır.

Çetin’in kaleme aldığı bu yazı, Türk milliyetçiliğini mağduriyetlerden beslenen bir kin siyaseti değil, tarihsel tecrübelerle güçlenmiş ve evrensel adalet anlayışına yaslanmış bir ideoloji olarak tanımlar. Bu bağlamda genç kuşaklara düşen görev, Türk milletinin yaşadığı

acıları unutmamak, ancak bu hafızayı intikam değil, yeniden diriliş için bir motivasyon kaynağı hâline getirmektir.

102. Dünden Bugüne – Yunus YILDIZKAN, Sayı: 13, 1975

Yunus Yıldızkan'ın “Dünden Bugüne” başlıklı yazısı, Türk milletinin tarihsel sürekliliği ve bu süreklilik içerisinde yeniden diriliş potansiyeli taşıyan millî dinamiklerini ele alan bir düşünce metnidir. Yazı, Türk tarihinin binlerce yıllık seyrini yalnızca olaylar kronolojisi olarak değil, aynı zamanda fikir, ruh ve ülkü çizgisinde bir devamlılık olarak yorumlamaktadır. Yıldızkan, Türk tarihini yaşayan ve yaşatan temel unsurların başında kültür, iman ve millet şuuru geldiğini ifade ederek, bu değerlerin yitirilmesi durumunda toplumların yalnızca siyasi anlamda değil, manevi anlamda da çözülmeye mahkûm olduğunu vurgulamaktadır.

Yazar, tarihin birikimiyle oluşan bu değerlerin günümüz gençliği tarafından yeniden içselleştirilmesi gerektiğini belirtir. Özellikle eğitim sistemi ve medyanın, bu tarihsel sürekliliği zedeleyen unsurlar hâline geldiğini savunan Yıldızkan, kültürel yozlaşmanın ve değer kaybının genç kuşaklar üzerindeki olumsuz etkilerini ayrıntılı şekilde işler. Bu noktada, Türk milliyetçiliği yalnızca bir fikir hareketi değil, aynı zamanda bir diriliş çağrısıdır.

103. Milletler Mücadelesinin Kanunu – Mustafa VERKAYA, Sayı: 13, 1975

Mustafa Verkaya'nın kaleme aldığı bu yazı, milletler mücadelesinin doğasını açıklarken, Türk milletinin bu mücadeledeki konumuna dair dikkat çekici bir teorik çerçeve sunmaktadır. Sosyalist ya da emperyalist sistemlerin, ulusları kendi çıkar düzeneklerine göre konumlandırmaya çalıştığı bir çağda, yazar Türk milletinin tarihsel ve kültürel temellerine yaslanarak özgün bir varoluş inşa etmesi gerektiğini savunur.

Verkaya, milliyetçiliğin yalnızca bir tepki değil, bir sistem bilinci ve disiplinli ideolojik üretim süreciyle birlikte ele alınması gerektiğini vurgular. Bu bağlamda ülkücülük, sadece bir duygulanım değil, aynı zamanda milletin bekası için gerekli olan ahlaki ve yapısal disiplinin taşıyıcısıdır. Yazının merkezinde yer alan temel fikir, milletlerin tarih boyunca var olma ve silinme süreçlerinin tesadüfi olmadığı, her birinin belli ideolojik formasyonlara yaslandığıdır. Bu sebeple Türk milleti, kendi tarihinden beslenen ve modern dünyanın dinamiklerine ayak uyduran bir milliyetçilik anlayışı geliştirmekle yükümlüdür.

Yazı, Türk milletine karşı yürütülen kültürel, iktisadi ve sosyal kuşatmanın ancak örgütlü bir millî doktrinle aşılabileceğini savunur. Bu noktada Verkaya, ülkücü gençliğe seslenerek, onların millî mücadelenin sadece slogan değil, aynı zamanda disiplinli bir bilgi ve

bilinç üretimi olduğunu kavramalarını ister. Yazarın bu vurgusu, 1970’li yıllarda gelişmekte olan ülkücü entelektüel hareketin temel motivasyonlarıyla uyum içerisindedir.

104. Millî Doktrin Açısından Millet Sektörü – Mehmet AKİF, Sayı: 13, 1975

Mehmet Akif’in “Millî Doktrin Açısından Millet Sektörü” başlıklı yazısı, Türkiye’nin kalkınma modeli içinde milliyetçi bir ekonomik perspektifi sistemleştirme arayışına ışık tutmaktadır. Yazı, devletçilik ve özel sektör ikilemi arasında sıkışmış ekonomi anlayışına alternatif olarak “millet sektörü” kavramını öne sürer. Bu kavram, halkın doğrudan üretim sürecine katılımını, millî sermayenin ve yerli kaynakların millî menfaat doğrultusunda değerlendirilmesini ve üretim sürecinin ahlaki-millî esaslarla yönetilmesini ifade eder.

Akif, millet sektörü anlayışını millî doktrinın ayrılmaz bir parçası olarak sunarken, kapitalist sistemin kâr odaklı ve ahlaki temellerden uzak doğasına karşı çıkar. Ona göre, Türkiye gibi ülkelerde sadece ekonomik kalkınma değil, toplumsal diriliş de hedeflenmelidir. Bu nedenle üretimin halk tabanına yayılması, gelir dağılımında adaletin sağlanması ve ekonomik yapının millî hassasiyetlerle şekillenmesi zorunludur.

Yazıda dikkat çeken bir diğer husus, millet sektörü ile millî mülkiyet arasında kurulan bağlantıdır. Akif, mülkiyetin sadece hukukî değil, aynı zamanda kültürel ve tarihsel bir bağlamda ele alınmasını önerir. Milliyetçiliğin ekonomik yansıması olarak millet sektörü; üretimi sadece meta üretimi olarak değil, toplumsal bütünlüğün sağlanmasına katkı sunan bir faaliyet olarak görür. Bu bağlamda ekonomik üretim, millî kimliği besleyen bir toplumsal organizasyon olarak anlam kazanır. Bu yönüyle yazı, 1970’li yıllarda ülkücü düşünce içerisinde şekillenen “millî iktisat” anlayışının kuramsal zeminine katkı sunan önemli metinlerden biridir.

105. Boraks Meselemiz – Muzaffer ÇAKMAK, Sayı: 13, 1975

Muzaffer Çakmak’ın “Boraks Meselemiz” başlıklı yazısı, Türkiye’nin yeraltı zenginlikleri üzerindeki dış baskıları ve millî kaynakların korunması gereğini milliyetçi bir bakış açısıyla ele almaktadır. Yazı, özellikle bor madeninin stratejik önemi üzerinden yürütülmekte ve Batılı ülkelerin Türkiye’nin bu kaynağı değerlendirme hakkına karşı gösterdiği ekonomik ve politik direnç analiz edilmektedir.

Çakmak, bor madenini sıradan bir yeraltı kaynağı olarak değil, 20. yüzyılın en stratejik hammaddelerinden biri olarak konumlandırır. Türkiye’nin dünya bor rezervlerinin büyük bir bölümüne sahip olduğunu belirten yazar, buna rağmen borun işlenmesi, pazarlanması ve dışa satışı konusunda yerli politikaların yetersiz kaldığını vurgular. Yazının temel savı, bu zafiyetin ardında dış mihrakların etkisi olduğu ve Türkiye’nin kendi doğal kaynaklarını verimli şekilde değerlendirememesinin bir millî güvenlik sorunu hâline geldiğidir.

Yazar, ABD ve Batı ülkelerinin bor teknolojileri üzerindeki tekeli koruma çabalarını sert bir dille eleştirir. Bu güçlerin hem ekonomik hem de diplomatik kanallar aracılığıyla Türkiye'yi baskı altına almaya çalıştığı, kimi zaman iç siyasete müdahale ederek borla ilgili millî girişimlerin engellendiği iddia edilmektedir. Bu durum, yazıya göre sadece ekonomik bir rekabet değil, aynı zamanda Türkiye'nin millî egemenliğine karşı yönelmiş çok yönlü bir operasyon anlamı taşımaktadır.

Çakmak, milliyetçilik perspektifiyle meseleye yaklaştığında, yeraltı kaynaklarının yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda tarihî ve kültürel bir mirasın devamı olduğunu belirtir. Türk milletinin toprağıyla kurduğu tarihî bağın, bu kaynaklar üzerindeki tasarruf hakkını da içerdiğini savunur. Ona göre, milliyetçilik, bu kaynakları nesilden nesile aktarılacak bir emanet olarak görmek ve bu bilinçle korumak zorundadır.

“Boraks Meselemiz” yazısı, Türk milliyetçiliğini sadece tarihî ve kültürel değerler etrafında değil, aynı zamanda ekonomik bağımsızlık ve doğal kaynakların korunması bağlamında da değerlendiren önemli bir metindir. Çakmak'ın çizdiği bu tablo, genç kuşaklara Türkiye'nin sahip olduğu stratejik zenginliklerin bilincinde olma, onları koruma ve değerlendirme sorumluluğu yüklemekte; milliyetçiliği bir tabiat şuuru ve üretim sorumluluğu olarak yeniden tanımlamaktadır.

106. Toplum Kalkınmasının İdeolojisi-Prof. Dr. Orhan TÜRKDOĞAN, Sayı: 14, 1975

Prof. Dr. Orhan Türkdoğan'ın “Toplum Kalkınmasının İdeolojisi” başlıklı yazısı, Türk toplumunun kalkınma meselesini yalnızca ekonomik değil, kültürel, ahlaki ve sosyal temeller üzerinden ele alan bütüncül bir milliyetçilik yaklaşımını temsil etmektedir. Yazı, modernleşme süreçlerinde çoğunlukla Batılılaşma ile eş anlamlı hâle gelen kalkınma ideolojisinin, Türk milleti için yerli ve millî referanslarla yeniden kurgulanması gerektiğini savunur. Türkdoğan'a göre kalkınma salt ekonomik büyüme değil, milletin kendi kimliğine, tarihsel tecrübesine ve sosyo-kültürel kodlarına sadık kalınarak gerçekleştirildiğinde anlamlıdır. Bu yönüyle yazarın kalkınma anlayışı, milliyetçiliği yalnızca bir kimlik savunusu değil, aynı zamanda bir toplumsal inşa projesi olarak da yorumladığını göstermektedir. Yazıda vurgulanan “*kendine yeterli toplum modeli*”, ithal iktisat politikalarının eleştirisiyle birleşerek, ekonomik bağımsızlığı millî egemenliğin temel şartı olarak sunmaktadır.

Yazının önemli bir kısmı, Türkiye'nin ithalata dayalı tüketim kalıplarına yönelmesiyle oluşan toplumsal yozlaşmayı eleştirmektedir. Bu bağlamda tüketim kültürünün sadece ekonomik değil, ahlaki ve kültürel bir çöküntüye de neden olduğunu ifade eder. Türkdoğan'a göre, yabancı mal ve değerlerle şekillenen bir toplum, kendi medeniyetini yeniden üretme kudretinden mahrum kalır. Bu anlayışta milliyetçilik, sadece dış tehditlere karşı bir savunma

refleksi değil; üretim, ahlak, estetik ve sosyal yapı düzeyinde kendi değerlerini yeniden üretme iradesidir.

Toplum kalkınması fikri, yazarın kaleminde doğrudan doğruya “millî kalkınma modeli”ne dönüşür. Bu model, yalnızca ekonomik göstergelere değil, bireylerin manevî doyumu, aile yapısı, ahlaki gelişimi, eğitim sistemi ve sosyal adalete dayalı bir ilerleme perspektifine dayanmalıdır. Millî kalkınma fikrinin bu şekilde tarif edilmesi, kalkınmacı milliyetçiliğin Genç Arkadaş Dergisi’ndeki yansımalarının tipik bir örneğini teşkil eder.

Türkdoğan, ideolojik düzeyde toplum kalkınmasının ahlakî bir sorumluluk olarak görülmesi gerektiğini ileri sürerken, sosyolojiden ilhamla birey-toplum ilişkisini merkeze yerleştirir. Bu yönüyle, yazı klasik bir milliyetçi tarih anlatısından ziyade, çağdaş sosyal bilimlerle beslenmiş bir toplumsal milliyetçilik modeli sunar. Yazının son sayfasında yer alan “özet” bölümü ise, kalkınmanın yalnızca rakamsal büyüme değil, insanın ruhsal ve sosyal bütünlüğü ile anlam kazanacağını savunur. Bu da Türk milliyetçiliğinin 1970’li yıllarda nasıl sosyal bir muhtevaya büründüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

107. Duygu ve Düşüncelerimizi Millî Ülküler Etrafında Bütünleyelim – Ahmet DOĞA, Sayı: 14, 1975

Ahmet Doğan’ın kaleme aldığı “Duygu ve Düşüncelerimizi Millî Ülküler Etrafında Bütünleyelim” başlıklı yazı, bireysel varoluş ile toplumsal aidiyet arasındaki ilişkiyi millî idealler çerçevesinde değerlendiren, ülkücü düşünce sistematığıyla uyumlu bir metindir. Yazı, bireyin kendi iç dünyasını ve düşünsel yapısını anlamlı kılabilmesinin ancak toplumsal bir ideal ve ortak ülkü çevresinde gerçekleşebileceğini savunur. Bu çerçevede milliyetçilik, yalnızca tarihsel bir bilinç değil, aynı zamanda çağın ruhunu şekillendiren bir düşünce istikameti olarak sunulmaktadır.

Doğan’a göre her birey, bir anlam arayışı içerisindedir. Ancak bu anlam, ferdin yalnız başına ulaşabileceği bir hedef değil; milletin değerleriyle, tarihiyle ve ülküsüyle bütünleşme süreci sonucunda elde edilebilir. Birey, ancak millî ülkülerle birleştiğinde anlamlı bir kimlik kazanabilir. Yazıda, bu düşünce çerçevesinde toplumsal çözülme ve yabancılaşmanın temel nedeni olarak bireyin kendisini ulusal değerlerden soyutlaması gösterilir. Bu bağlamda milliyetçilik, toplumun birliğini sağlayan temel harç olarak değerlendirilir.

Metin boyunca, bireysel düşüncenin ve kişisel gelişimin boşlukta şekillenemeyeceği fikri işlenir. Doktrin, yalnızca bir inanç sistemi değil; aynı zamanda bir yol haritası ve ahlaki yönelimin kaynağıdır. Ahmet Doğan, doktriner yaklaşıma sadakatin hem düşünsel hem de aksiyoner düzlemde gençliği şekillendireceğini vurgular. Millî ülkülerden kopuk bir bireyin,

kendi iç çatışmalarına çözüm bulamayacağı, toplumla sağlıklı bağlar kuramayacağı ve yabancılaşmış bir ruh hâli içinde kalacağı ifade edilir.

Yazar, toplumsal çözülmenin önüne geçmenin yolunun bireyi eğitmekten ve onu millî ülküler etrafında yeniden inşa etmekten geçtiğini savunur. Eğitim sisteminin bu amaç doğrultusunda şekillendirilmesi gerektiğini belirten Doğan, bireyin yalnızca entelektüel açıdan değil, ahlaki ve kültürel yönleriyle de gelişmiş olması gerektiğini vurgular. Yazı, bu noktada milliyetçiliği bir tür iç disiplin ve yüksek ahlak olarak yorumlar.

Ahmet Doğan'ın yazısı, bireysel kimliği, doktriner bağlılık ve millî aidiyet zemininde tanımlar. Yazara göre, milliyetçilik yalnızca bir politik tavır değil; bireyin toplumsal varlık kazanmasının da ön koşuludur. Bu yaklaşım, milliyetçiliği çağın problemlerine çözüm arayan bir bilinç hâli olarak konumlandırır. Sonuçta yazı, bireysel varoluş ile toplumsal birlik arasında kurulacak köprünün ancak millî ülkülerle mümkün olacağını ileri sürmekte ve gençliği bu değerler doğrultusunda bilinçlenmeye çağırmaktadır.

108. Bağımsız Dünya Türklüğüne Giden Yol Savaş Köprüsünden Geçer – Şefika DUMAN, Sayı: 14, 1975

Şefika Duman'ın bu yazısı, Türk dünyasının tarihsel birlik arayışını, bağımsızlık idealini ve bu uğurda verilen mücadeleleri, ülkücü bir bakış açısıyla ele alan çarpıcı bir değerlendirmedir. Başlıktan itibaren savaş köprüsü benzetmesi, bağımsızlık mücadelesinin kolay değil, aksine bedel ödenerek geçilecek çetin bir yol olduğunu vurgulamaktadır. Yazı hem tarihsel tecrübeye hem de çağdaş gelişmelere dayanarak, Türk dünyasının yeniden dirilişini ancak ortak bir ülkü ve güçlü bir mücadele ile gerçekleştirebileceğini ileri sürmektedir.

Duman, Sovyetler Birliği altında ezilen Türk topluluklarının maruz kaldığı kültürel asimilasyonu ve siyasal baskıyı detaylandırarak, bu coğrafyadaki Türklüğün varlık mücadelesini anlamlandırmaya çalışır. Bu mücadelelerin, yalnızca bir bölgenin kaderini değil; tüm Türk milletinin tarihsel onurunu ve geleceğini de yakından ilgilendirdiği vurgulanır. Bu nedenle Türkiye'nin Türk dünyasına karşı sorumluluğu, yalnızca tarihî ve kültürel bir bağ değil, aynı zamanda bir stratejik görevdir.

Yazının önemli vurgularından biri, milliyetçiliğin yalnızca ulusal sınırlar içinde kalamayacağıdır. Duman'a göre gerçek milliyetçilik, sınırların ötesine geçebilen, bütün bir Türk dünyasını kapsayan ve aynı inanç etrafında birleşebilen bir bilinç düzeyini gerektirir. Bu milliyetçilik anlayışı, mazlum soydaşları unutmayı değil; onların özgürlük mücadelesine fiilen destek vermeyi gerektirir. Burada millî sınırları aşan bir ülkü birliğinin gerekliliğine dikkat çekilir. Yazar, Batı emperyalizmi ve Sovyet yayılcılığına karşı, Türk milletinin tarihsel

hafızasına ve direniş ruhuna yaslanarak bir diriliş çağrısında bulunur. Gençliği, bu dirilişin neferi olmaya çağırır Duman, bağımsızlık için sadece duygusal bağlılığın yeterli olmayacağını; aksiyoner bir ruh, yüksek bir şuur ve örgütlü bir iradenin gerekliliğini vurgular.

“Bağımsız Dünya Türklüğüne Giden Yol Savaş Köprüsünden Geçer” yazısı, Türk milliyetçiliğinin evrensel bir ufka sahip olması gerektiğini ortaya koyar. Yazı, Türk dünyasının tamamı için bağımsızlık, özgürlük ve haysiyet temelinde bir gelecek idealini işaret ederken; bu idealin gerçekleşmesi için mücadelecî, fedakâr ve bilinçli bir gençlik inşa edilmesini savunmaktadır. Bu yönüyle yazı, milliyetçiliği bir bilinçlenme çağrısı ve aynı zamanda bir tarihî görev olarak yeniden tanımlar.

109. Irk, Irkların Menşei, Irkçılık – Sedat HACIOĞLU, Sayı: 14, 1975

Sedat Hacıoğlu'nun “Irk, Irkların Menşei, Irkçılık” başlıklı yazısı, Türk milliyetçiliğinin ideolojik sınırlarını belirleme çabası bakımından önemli bir kuramsal metin niteliğindedir. Yazı, ırk kavramının tarihsel kökeni, biyolojik ve sosyolojik boyutları ile birlikte değerlendirilmekte; ardından “ırkçılık” anlayışının modern dünyada neye karşılık geldiği açıklanarak Türk milliyetçiliğinin bu anlayışla olan mesafesi ortaya konmaktadır.

Yazının ilk bölümlerinde ırk kavramının nasıl ortaya çıktığı ve tarih boyunca nasıl anlam değiştirdiği üzerinde durulur. Hacıoğlu, ırkın biyolojik bir farklılıklar kümesi olarak tanımlanabileceğini kabul etmekle birlikte, bu farklılıkların insan topluluklarını mutlak üstünlük-aşağılık ilişkilerine sokmak için kullanılmayacağını savunur. Irkçılık anlayışını özellikle Batı Avrupa merkezli sömürgeci düşüncenin bir ürünü olarak tanımlayan yazar, bu yaklaşımın “medenileştirme” adı altında dünya halklarını tahakküm altına almak için kullanıldığını belirtir.

Bu çerçevede, Türk milliyetçiliğinin ırk temelli bir üstünlük anlayışına dayanmadığı, aksine millet kavramının kültür, tarih, dil ve ülkü birliği üzerinden tanımlandığı net biçimde ortaya konur. Hacıoğlu, Ziya Gökalp'in kültür ve medeniyet ayrımıyla oluşturduğu milliyetçilik anlayışına gönderme yaparak, Türk milliyetçiliğinin biyolojik değil, kültürel ve tarihî temelli olduğunu vurgular. Bu yönüyle yazı, ırkçılık ile milliyetçiliği kesin çizgilerle ayırmakta; Türk milliyetçiliğini insan merkezli, adalet temelli ve evrensel değerlere açık bir düşünce sistemi olarak tanımlamaktadır.

Hacıoğlu'nun en dikkat çekici argümanlarından biri, Batı'da yükselen ırkçılığın faşizmle sonuçlandığı ve dünya savaşlarına zemin hazırladığıdır. Türk milliyetçiliğinin ise, Anadolu halkını ortak bir kimlik etrafında birleştiren, kapsayıcı bir anlayışla hareket ettiği ifade edilir. Bu nedenle Türk milliyetçiliği, ayrımcılığı değil; birliği, ortak kaderi ve kültürel

dayanışmayı esas alan bir anlayıştır. Yazar, “*ırk esasına dayalı bir toplum düzeni değil; millet esasına dayalı bir kalkınma ve dayanışma ideali*” önererek bu yaklaşımı pekiştirir.

Sonuç itibarıyla bu yazı, Türk milliyetçiliğinin ideolojik çerçevesini belirlerken, onu ırkçılıktan ayıran temel farkları ortaya koymakta ve özellikle genç kuşakların bu ayrımı doğru kavrayarak, milliyetçiliği insanlık onuruyla bağdaştıran bir anlayışla sahiplenmeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Yazı, milliyetçiliği evrensel adalet, kültürel kimlik ve sosyal sorumlulukla ilişkilendiren tutarlı bir ideolojik pozisyon ortaya koyar.

110. Her İdeoloji Yeni Bir Düzeni Öngörür, Değiştiricidir – Ali YAZGAN, Sayı: 14, 1975

Ali Yazgan’ın yazısı, ülkücü düşünce sisteminin devrimci yönünü ortaya koyan ve milliyetçiliği sadece muhafazakâr bir hat üzerinden değil, aynı zamanda dönüştürücü bir toplumsal güç olarak tanımlayan özgün bir metindir. Yazının temel argümanı, her ideolojinin mevcut duruma razı olmayan, aksine o durumu dönüştürmeyi hedefleyen bir fikrî irade taşıdığıdır. Bu bağlamda milliyetçilik, mevcut düzeni kutsamaktan ziyade, onu millî ülküler doğrultusunda yeniden inşa etme azmini temsil etmektedir. Yazgan’a göre ideolojiler, toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yapısını biçimlendirme iddiası taşıyan bütünlüklü fikir sistemleridir. Bu sistemlerin ayırt edici özelliği ise geleceğe dair bir düzen tasavvuruna sahip olmalarıdır. Bu nedenle yazıda, sırf geçmişe özlem duyan, eski yapıları muhafaza etmeyi yeterli gören anlayışların ideolojik derinlik taşımadığı savunulur. Milliyetçilik, bu perspektifle ele alındığında sadece geleneklerin savunucusu değil; geçmişin birikimini geleceğin inşasında kullanan dinamik bir güç olarak konumlanır.

Yazının bir diğer dikkat çekici noktası, ülkücülüğün statükoya değil, adalete ve halk iradesine yaslanan bir düzen önerisi taşıdığıdır. Ali Yazgan, ülkücülüğün gençliği yalnızca geçmişle değil, gelecek sorumluluğuyla da donattığını belirtir. İdeolojinin bu anlamda sadece bilgi değil; aynı zamanda inanç, aksiyon ve özveri gerektirdiği vurgulanır. İdeolojik aidiyet, bireyi edilgen bir seyirci olmaktan çıkarır ve onu toplumun sorunlarına karşı sorumluluk duyan aktif bir özne hâline getirir.

Bu bağlamda milliyetçilik, Ali Yazgan’ın yazısında yalnızca bir duygusal bağlılık değil; bir ahlaki yükümlülük ve sosyal devinim gücü olarak tanımlanır. Mevcut düzenden rahatsız olan, onu adalet, üretim, ahlak ve kültür temelinde yeniden şekillendirmek isteyen birey için milliyetçilik, dönüştürücü bir çıkış yoludur.

111. Yaygın Sanayileşme – Engin AKBULUT, Sayı: 14, 1975

Engin Akbulut'un "Yaygın Sanayileşme" başlıklı yazısı, kalkınma ve millî iktisat kavramlarını ölkücü-milliyetçi perspektifle harmanlayarak sunan, dönemin ekonomik meselelerine teorik bir cevap niteliği taşıyan bir değerlendirmedir. Yazının temel tezi, Türkiye'nin kalkınma modelinde "tek merkezli, büyük sanayi yatırımları" yerine, Anadolu'nun farklı bölgelerine yayılan, toplumsal ihtiyaçlara cevap veren ve yerel potansiyelleri değerlendiren bir sanayileşme anlayışının benimsenmesi gerektiğidir.

Yazara göre, merkeziyetçi kalkınma modelleri Türkiye'de bölgesel eşitsizlikleri derinleştirmiş, büyük şehirlerde yığılmalara neden olmuş ve Anadolu'nun kırsal bölgelerini ekonomik açıdan çoraklaştırmıştır. Bu durum, sadece üretim sorunlarını değil, aynı zamanda göç, işsizlik, kültürel yabancılaşma gibi sosyal meseleleri de beraberinde getirmiştir. Yaygın sanayileşme ise bu yapısal sorunlara karşı millî ve kalıcı bir çözüm sunmaktadır.

Akbulut'un önerdiği model, yerli hammaddeye, millî teknolojiye ve mahallî iş gücüne dayalıdır. Bu anlayışta sanayi yalnızca üretim yapan bir sektör değil, aynı zamanda sosyal adaletin, millî kültürün ve toplumsal bütünlüğün taşıyıcısıdır. Bu noktada milliyetçilik, sadece kültürel değil; ekonomik bağımsızlığı da önceleyen bir sorumluluk olarak ortaya çıkar. Türk milletinin kendi emeğiyle, kendi toprağı üzerinde üretim yapması, millî iradenin ve egemenliğin en somut ifadesidir.

Yazının dikkat çekici yönlerinden biri de "milli doktrin" vurgusudur. Engin Akbulut, ölkücü düşüncenin ekonomik modele ilişkin ilkelerinin yalnızca teorik değil, aynı zamanda uygulamaya açık ve çözüm üretici olduğunu savunur. Sanayileşmenin yaygınlaşması, milliyetçiliğin halkçı ve üretimi karakteriyle de doğrudan örtüşmektedir. Sanayi yalnızca zenginlik değil; aynı zamanda millî şuur, istikrar ve kendi ayakları üzerinde duran bir toplumun habercisidir.

112. Demokrasi; Siyasi ve Ekonomik Cephesiyle Bütünleştirilmelidir, Sayı: 15, 1975

Bu başyazı, Türkiye'de demokrasinin yalnızca şekli yönüyle değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal boyutlarıyla bütünleştirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Metin, özellikle kalkınma ve sınıfsal adaletin sağlanamadığı toplumlarda demokrasinin eksik kaldığını, bu nedenle siyasi rejimin gerçek anlamına ulaşması için ekonomik özgürlüğün sağlanmasının zorunlu olduğunu ileri sürmektedir.

Yazıda öne çıkan temel eleştiri, Batı tipi liberal demokrasinin Türkiye gibi ölkelerde şekilci bir düzlemde uygulanıyor oluşudur. Yazar, geniş halk yığınlarının açlık ve yoksulluk sınırında yaşadığı bir ölkede, yalnızca sandık temelinde işleyen bir demokrasi anlayışının toplumun ihtiyaçlarını karşılayamayacağını belirtir. Bu bağlamda demokrasi, salt oy verme

hakkıyla değil; eğitim, üretim, refah ve adil gelir dağılımı gibi temel haklarla birlikte değerlendirilmelidir. Bu düşünce, Türk milliyetçiliğinin sosyal adaletçi damarına yakınlık göstermektedir.

Metin aynı zamanda milliyetçiliğin bireycilikten arındırılmış, toplumcu bir karakter taşıması gerektiğini savunur. Demokratikleşme sürecinde halkın ekonomik anlamda güçlendirilmesini bir öncelik olarak görür. Bu düşünce, Ziya Gökalp'in "hars ve medeniyet" ayrımıyla ifade ettiği toplum merkezli milliyetçilik anlayışıyla örtüşmektedir. Yazıya göre, ekonomik bağımsızlığı sağlanmamış bir ülkede demokrasi yalnızca bir vitrin olacaktır. Bu eleştiri, özellikle 1970'ler Türkiye'sinde artan ekonomik sorunlar, işsizlik ve dışa bağımlılık gibi meseleler ışığında değerlendirildiğinde anlam kazanır.

Yazının sonuç bölümü, millî ekonominin güçlendirilmesini, üretimin artırılmasını ve halkın doğrudan yönetime katılmasını savunarak "gerçek demokrasi" kavramını daha somut bir zemine oturtur. Liberal kapitalizmin eleştirildiği satırlar, Türk milliyetçiliğinin kalkınmacı, halkçı ve devletçi damarını yansıtmaktadır. Ayrıca, metnin sonunda yer alan "*Liberal kapitalizmin insan yiyen gövdesi yıkılmadıkça bozkurtların savaşı durmayacaktır*" ifadesi, yazının milliyetçi bir mücadele çağrısı taşıdığını da göstermektedir.

113. Sosyalist Emperyalizmin Çekoslovakya'ya İşgali – Sibel ÜNAL, Sayı: 15, 1975

Sibel Ünal tarafından kaleme alınan bu yazı, 1968'de Sovyetler Birliği öncülüğündeki Varşova Paktı'nın Çekoslovakya'ya askerî müdahalesini "sosyalist emperyalizm" kavramı çerçevesinde yorumlamaktadır. Yazının temel iddiası, sosyalist ideolojinin söylemsel olarak anti-emperyalist bir duruş taşımasına rağmen, Sovyetler Birliği'nin izlediği dış politika pratiklerinde klasik emperyalizmin tüm unsurlarının bulunduğudır. Bu yönüyle metin, Ülkücü hareketin benimsediği "iki emperyalizm" tezine teorik ve güncel bir zemin kazandırmaktadır.

Metinde Sovyet işgalinin sadece ideolojik bir dayatma değil, aynı zamanda bölgesel zenginliklere ve stratejik kaynaklara ulaşma hedefi taşıdığı vurgulanmaktadır. Çekoslovakya'nın yer altı zenginlikleri ve Avrupa içindeki jeopolitik konumu, sosyalist blokun çıkarları doğrultusunda işgal edilmesinin temel gerekçesi olarak sunulmuştur. Bu yaklaşım, milliyetçi düşünce açısından son derece dikkat çekicidir; çünkü burada vurgulanan emperyalizm biçimi, yalnızca Batılı kapitalist güçlerle sınırlı kalmamakta, Sovyet yayılcılığı da aynı derecede eleştirilmektedir.

Yazı boyunca işgalin "bağımsızlık", "milli irade" ve "halkların kendi kaderini tayin hakkı" gibi kavramlara aykırı olduğu vurgulanır. Bu eleştiri, Türk milliyetçiliğinin temel değerlerinden biri olan bağımsızlık ve egemenlik ilkeleriyle doğrudan ilişkilidir. Sibel Ünal'a

göre Sovyet müdahalesi, Çek halkının millî iradesine doğrudan bir darbe vurmuştur ve bu eylem, komünist sistemin baskıcı ve yayılcı doğasını açığa çıkarmıştır.

Ayrıca yazıda, bu tür müdahalelerin yalnızca fiziksel işgalle sınırlı kalmadığı, kültürel yozlaşma ve ideolojik tahribat da yarattığı ifade edilir. Bu çerçevede, Türk milliyetçiliği açısından önemli olan “millî kültürün korunması” ve “ideolojik bağımsızlık” gibi unsurlar da ön plana çıkar. Komünizmin yalnızca siyasî değil, aynı zamanda kültürel bir tehdit olduğu fikri, yazının bütününde milliyetçi bir kaygı olarak yeniden üretilmektedir.

Sonuç olarak, “Sosyalist Emperyalizmin Çekoslovakya’yı İşgali” başlıklı yazı, Ülkücü ideolojinin Soğuk Savaş dönemi dünya düzenine yönelik eleştirilerini yansıtan güçlü bir örnektir. Hem Batı hem Doğu blokuna eşit mesafede durarak millî bağımsızlığı merkeze alan bir yaklaşımı benimser. Bu duruş, Türk milliyetçiliğinin dönemin jeopolitik gelişmelerine verdiği cevabı net biçimde ortaya koymakta; milliyetçiliği sadece iç politika değil, aynı zamanda dış politikada da bağımsızlıkçı bir direnç odağı olarak tanımlamaktadır.

114. İşçi ve Sendika – Muzaffer ÇAKMAK, Sayı: 15, 1975

Muzaffer Çakmak’ın kaleme aldığı bu yazı, dönemin Türkiye’inde işçi sınıfının sosyal hakları ve sendikal örgütlenme biçimleri üzerinden bir sistem eleştirisi sunarken, bu tartışmayı milliyetçi-muhafazakâr bir zeminde şekillendirir. Yazının temel yaklaşımı, işçi haklarının savunulmasının sadece sınıfsal değil, aynı zamanda millî bir sorumluluk olduğudur. Bu yönüyle metin, sosyal adalet ile millî bağımsızlık arasındaki bağı kuran ülkücü bir söylem örneği sunmaktadır.

Çakmak’a göre Türkiye’de sendikalaşmanın sorunlu yapısı, yalnızca işçilerin haklarını koruyamamakla kalmamakta; aynı zamanda işçileri ideolojik manipülasyonlara açık hâle getirmektedir. Yazı, özellikle Batı menşeli sol ideolojilerin işçiler üzerindeki etkisini millî bünyeye zarar verici bir unsur olarak ele almakta; Türk işçisinin millî kültürüne, ahlâkına ve inancına yabancılaştırıldığını savunmaktadır. Bu anlamda işçi sınıfının korunması yalnızca ekonomik değil, kültürel-millî bir görev olarak da tanımlanır.

Yazar, milliyetçi düşüncenin temelinde yer alan toplumculuk ilkesine göndermede bulunur. Devletin sosyal görevini yerine getirmemesi hâlinde, işçinin sahipsiz kalacağını ve bunun da yabancı ideolojilere yönelişi hızlandıracağını belirtir. Millî ekonomi savunusunun ön plana çıktığı bu metinde, emeğin sömürülmesine karşı durmak, Türk milletinin kendi gücünü üretimle temellendirmesi olarak sunulur. Bu bağlamda milliyetçilik, üretici sınıfın sömürüye karşı korunmasını sağlayan bir adalet sistemi olarak yorumlanmaktadır.

Yazı, milliyetçi-işçi dayanışmasının altını çizerken sendikaların da bu dayanışmayı “millet yararına” inşa etmesi gerektiğini savunur. Yazar, ideolojik sendikacılığın karşısında, işçinin emeğini millî üretim gücüyle bütünleştiren bir sendikal yapıyı önerir. Bu yaklaşım, 1970’li yıllarda ülkücü düşünce içerisinde sıkça tartışılan “milliyetçi sendikalizm” fikrine bir örnek teşkil eder.

115. Doğu Türkistan – R. Osman Ölmez, Genç Arkadaş Dergisi, Sayı: 15, 1975

R. Osman Ölmez tarafından kaleme alınan bu yazı, Doğu Türkistan meselesine tarihsel, sosyolojik ve jeopolitik bir çerçevede yaklaşmakta ve bu meseleye milliyetçi bir hassasiyetle dikkat çekmektedir. Yazının temel iddiası, Doğu Türkistan’ın Türk milleti için sadece tarihsel bir hafıza değil, aynı zamanda sürekli bir milli dava olduğudur. Bu bakış, milliyetçi düşüncenin “tarihi sorumluluk” vurgusuyla örtüşmekte ve bir milletin kendi coğrafyası dışında da tarihsel ve kültürel olarak sorumluluklarını hatırlaması gerektiği düşüncesini taşımaktadır.

Yazı, Doğu Türkistan’daki Türk varlığının Çin emperyalizmi karşısında sistemli bir asimilasyon politikalarına maruz kaldığını dile getirirken, bu baskının tarihsel bir süreç olduğuna dikkat çeker. Yazar, Çin’in uygulamalarını salt bir devlet politikası değil, aynı zamanda bir “medeniyet tasfiyesi” olarak yorumlar. Bu vurgu, Türk milliyetçiliğinin tarihsel hafıza ve medeniyet bilinciyle olan bağını güçlendirmektedir. Çin’in demografik yapıyı değiştirme politikaları, bölgedeki Türk varlığını silme girişimi olarak tanımlanmakta, bu süreç “zihinsel işgal” kavramıyla nitelenmektedir.

Metinde, Doğu Türkistan meselesinin yalnızca bir dış politika konusu olmadığı, aynı zamanda bir ümmet, bir millet ve bir vicdan meselesi olduğu ileri sürülmektedir. Bu çerçevede, milliyetçilik bir kez daha sınırları aşan bir sorumluluk anlayışıyla tanımlanmakta; yazar, Doğu Türkistan’a ilgisizliği tarihsel bir sorumsuzluk olarak görmektedir. Aynı zamanda yazı, Türkiye kamuoyunun konuya ilgisiz kaldığını da eleştirerek, milliyetçi kamuoyunu daha aktif olmaya çağırır.

R. Osman Ölmez’in yazısı, Türk milliyetçiliğinin dış Türkler meselesine duyarlılığını yansıtan çarpıcı bir örnektir. Metin, Doğu Türkistan’la ilgili tarihsel bilinçsizliğin giderilmesini, bu bilincin siyasal bir çağrıya dönüşmesini ve Türkiye’nin bu meseleye karşı daha etkin, ilkeli ve milliyetçi bir politika izlemesini önermektedir. Bu yönüyle yazı, milliyetçiliği salt iç politika ile sınırlamayan, dış Türkler ekseninde ümmet-vicdan-beka boyutlarıyla yeniden tanımlayan bir ideolojik çerçeve sunmaktadır.

116. Ölümünün 53. Yılında Enver Paşa – Cemal KUTAY, Sayı: 15, 1975

Cemal Kutay'ın "Ölümünün 53. Yılında Enver Paşa" başlıklı yazısı, Enver Paşa'nın tarihsel şahsiyetini ve özellikle milliyetçilik ideali doğrultusunda verdiği mücadeleyi idealist bir dille yüceltmektedir. Yazı, Enver Paşa'yı yalnızca Osmanlı'nın son dönemlerinde etkin bir asker ve siyaset adamı olarak değil, aynı zamanda Türk milletinin "milli ruhunu" uyandıran büyük bir ideolog ve aksiyon adamı olarak konumlandırmaktadır.

Kutay, Enver Paşa'nın hayatını üç evrede inceler: Osmanlı ordusunda yükselişi, Birinci Dünya Savaşı'ndaki etkinliği ve nihayetinde Türkistan'da yürüttüğü bağımsızlık mücadelesi. Özellikle Buhara ve Hive civarında verdiği son mücadele, yazar tarafından bir "şehadet" olarak yorumlanır. Bu yönüyle Enver Paşa, Türk milliyetçiliği açısından bir "fedakârlık sembolü" hâline getirilir.

Yazıda milliyetçilik, Enver Paşa üzerinden bir varoluş ve istiklal mücadelesi olarak tanımlanır. Paşa'nın milli bağımsızlık ülküsü uğruna Sovyetlere karşı verdiği mücadele, yalnızca fiziki bir savaş değil, aynı zamanda bir fikir ve ruh kavgası olarak betimlenir. "Bayrak" şiiriyle verilen mesajda da görüldüğü gibi, Enver Paşa'nın şahsında Türk milletinin haysiyet, istiklal ve istikbal değerleri cisimleşir. Kutay'ın metni, Türk milliyetçiliğini emperyalizm karşısında bir duruş olarak işlerken, Enver Paşa'nın İslam coğrafyasındaki misyonunu da vurgular. Ona göre Enver Paşa, yalnızca bir Türk milliyetçisi değil, aynı zamanda İslam dünyasının hürriyet mücadelesine ilham veren bir şahsiyettir. Bu yönüyle milliyetçilik ve ümmet fikrinin kesişiminde yer aldığı ima edilir.

117. Irk – Irkçılık– Sedat HACIOĞLU, Sayı: 15, 1975

Sedat Hacıoğlu'nun bu yazısı, ırkçılık kavramını hem tarihsel hem de ideolojik bağlamda ele alarak, milliyetçilikle arasındaki sınırları belirginleştirmeye çalışmaktadır. Özellikle Batı kaynaklı ırk teorilerine karşı eleştirel bir tavır alan metin, Türk milliyetçiliğini bu bağlamdan ayırma gayretindedir. Yazar, Almanya'daki Aryen teorisini ve Nazi ideolojisinin ırk temelli yapısını örnek vererek, bunun insanlık için ne denli yıkıcı sonuçlar doğurduğunu vurgular. Irkçılık, yazıya göre, insanları doğuştan gelen fiziksel farklılıklara göre sınıflandıran ve üstünlük-hakimiyet ilişkisini bu temelde kuran zararlı bir ideolojidir. Bu yönüyle Hacıoğlu, ırkçılığı sadece biyolojik farklılıkları temel alan bir sistem değil, aynı zamanda insanlık onurunu zedeleyen ve toplumsal barışı tehdit eden bir sapma olarak tanımlar.

Milliyetçilikle ırkçılık arasındaki farkın netleştirilmeye çalışıldığı bölümlerde, Türk milletine özgü "kültürel milliyetçilik" anlayışı ön plana çıkarılır. Yazar, millet kavramının ırk temelli değil, tarihî ve kültürel bir birliktelik temeline dayandığını savunur. Bu düşünce, Ziya Gökalp çizgisindeki sosyolojik millet tanımını yansıtmaktadır. Gökalp'in "*dilde, fikirde, işte birlik*" ilkesi de bu yazının arka planında etkili olmuştur.

Hacıoğlu'nun yazısında dikkat çeken bir başka unsur, “*niçin kültür milliyetçiliği?*” başlıklı açıklamalardır. Burada milliyetçiliğin ırkçılıktan farklı olarak; ahlaki, estetik, sosyal ve kültürel değerlere dayandığı, bireylerin aidiyetini ve toplumsal birliğini sağladığı belirtilir. Milliyetçilik, yazara göre, insanları dışlamaz; tam aksine, onları ortak bir tarih ve kültür etrafında birleştirir. Sonuç olarak bu yazı, Genç Arkadaş Dergisi'nde sıkça vurgulanan “medeniyetçi-milliyetçi” düşünce çizgisine uygun olarak ırkçılığı dışlayan, kültürel değerleri ve tarihî birikimi esas alan bir milliyetçilik anlayışı savunulmaktadır.

118. Enver Paşa'yı Rahmetle Anıyoruz – Mustafa VERKAYA, Sayı: 15, 1975

Mustafa Verkaya'nın kaleme aldığı bu yazı, Türk milliyetçiliği açısından sembol bir isim olan Enver Paşa'nın tarihî rolünü anmakta ve onu bir “Türk-İslam ülküsü” neferi olarak konumlandırmaktadır. Yazı, duygu yüklü bir anlatım üzerinden Enver Paşa'nın mücadelecilik kişiliğini ve vatanseverliğini ön plana çıkarırken, aynı zamanda genç nesillere yönelik milliyetçi bir çağrı da içermektedir. Verkaya, Enver Paşa'yı sadece bir asker ya da politik figür olarak değil, aynı zamanda “Turan ülküsü” uğruna ömrünü feda eden bir idealist olarak takdim eder. Bu bağlamda, Paşa'nın Türkistan'daki faaliyetleri ve Sovyet Rusya'ya karşı yürüttüğü mücadele, milliyetçi şuurun en yüksek mertebesi olarak gösterilir.

Yazının önemli bir vurgusu da Enver Paşa'nın tarihî yanlış anlaşılmalara anılmış olmasına yöneliktir. Verkaya, Paşa'nın Osmanlı'nın çöküş dönemindeki karmaşada yüklendiği sorumlulukların, onun şahsi hatası değil, dönemin zorlu koşullarının bir sonucu olduğunu ifade eder. Bu noktada yazar, Enver Paşa'nın itibarının iade edilmesini ve genç Türk milliyetçileri tarafından daha doğru bir bakışla yeniden değerlendirilmesini önerir.

Enver Paşa'nın “vatan, millet, istiklal ve İslam” temelli bir hareketin öncüsü olarak takdimi, milliyetçilik fikrinin tarihsel sürekliliği ve sembolleri açısından önemlidir. Onun anılması, sadece bir şahsın yüceltilmesi değil, bir idealin yeniden hatırlatılması anlamına gelir. Bu yönüyle yazı, Genç Arkadaş Dergisi'nin tarihî figürleri sadece geçmişin değil, bugünün ideolojik mücadelesinin de parçası olarak değerlendiren yaklaşımıyla örtüşmektedir. Sonuç olarak bu yazı, Enver Paşa'nın şahsında, millî kahramanların anısına sahip çıkmak, milliyetçiliğin duygusal-manevî boyutunu da diri tutmak açısından önem taşımaktadır.

119. Üreticinin Çilesi – Engin AKBULUT, Sayı: 15, 1975

Engin Akbulut'un “Üreticinin Çilesi” başlıklı yazısı, milliyetçi bir ekonomi anlayışının savunusunu yaparken, Türk üreticisinin kapitalist sistemler karşısında yaşadığı yapısal sıkıntılara dikkat çekmektedir. Yazıda, üretimin kutsal bir değer olduğu, ancak mevcut ekonomik düzende üreticinin ezildiği, emeğinin karşılığını alamadığı ifade edilirken, bu tabloya

çözüm olarak millî ve adaletli bir ekonomik yapılanma önerilmektedir. Akbulut, üreticinin hem ekonomik hem sosyal olarak yalnız bırakıldığını vurgulamaktadır. Kapitalist sistemin “kâr maksimizasyonu” odaklı işleyişi içerisinde, çiftçiden sanayiciye kadar emeğiyle geçinen herkesin sistem dışına itildiği belirtir. Bu yönüyle üretici, sömürü düzeninin en mağdur kesimi olarak tanımlanır. Yazı, bu mağduriyetin sadece ekonomik olmadığını, aynı zamanda toplumsal değerlerin erozyona uğramasıyla kültürel bir çöküntüye de yol açtığını savunur.

Milliyetçilik perspektifinden bakıldığında, üretim yalnızca ekonomik bir faaliyet değil; aynı zamanda millî bir görev, topluma ve devlete karşı bir sorumluluk olarak görülür. Bu bağlamda yazar, Türk milletinin tarih boyunca üretici bir toplum olduğunu, ancak modern dönemde uygulanan yanlış politikaların bu üretici ruhu zedelediğini belirtir. Bu durumun değişmesi için üretim ilişkilerinin milliyetçi ilkeler doğrultusunda yeniden yapılandırılması gerektiği savunulur.

Akbulut, çözüm olarak Türk köylüsünün ve işçisinin desteklenmesini, emeğin yüceltilmesini ve “millî kalkınma” ideali çerçevesinde üretimin planlı bir şekilde teşvik edilmesini önerir. Bu, sadece ekonomik bir reform değil, aynı zamanda Türk milletinin kendi ayakları üzerinde durabilmesinin ve tam bağımsızlığının da ön şartıdır. “Üreticinin Çilesi” yazısı, ekonomik milliyetçilik anlayışının bir yansıması olarak okunabilir. Milliyetçiliği yalnızca siyasî ya da kültürel değil, aynı zamanda iktisadî bir bilinç olarak da ele alan yazı, üreticiyi millî mücadelenin öznesi olarak konumlandırır. Genç Arkadaş Dergisi’nin genel çizgisiyle uyumlu biçimde, ekonomik bağımsızlık idealini bir milliyetçilik meselesi olarak ortaya koyar.

120. Doktrin ve İnsan İlişkisi – Ali DOĞAN, Sayı: 15, 1975

Ali Doğan’ın “Doktrin ve İnsan İlişkisi” başlıklı yazısı, bireyin toplumsal konumunu ülkücü doktrin bağlamında değerlendirerek milliyetçiliğin yalnızca bir siyasi tercih değil, aynı zamanda bir insan ve toplum felsefesi olduğuna dikkat çekmektedir. Yazının merkezinde, bireyin ancak sağlam bir ideolojik temele sahip olduğunda, toplum içinde anlamlı bir varlık gösterebileceği tezi yer almaktadır.

Yazar, doktrini yalnızca teorik bir çerçeve olarak değil; insan davranışlarını yönlendiren, toplumsal ilişkileri şekillendiren, sorumluluk ve bilinç kazandıran bir kılavuz olarak sunar. Bu noktada ülkücülüğün, bireyi bireysel menfaatlerden arındırarak, milletin ortak değerlerine yönlendiren dönüştürücü bir güç olduğu vurgulanır. Milliyetçilik burada, bir aidiyet duygusunun ötesinde, ahlaki ve toplumsal bütünlük sağlayan bir bilinç olarak tanımlanır. Doğan’a göre, doktrinsiz bir insan, yönsüz bir pusulaya benzer. Toplum içinde savrulan bireylerin çoğu, güçlü bir fikir sisteminden mahrum oldukları için ideolojik boşluklar tarafından

kolayca yönlendirilmekte, bu da toplumsal çözülmeyi beraberinde getirmektedir. Bu noktada ülkücü doktrin, bireye yalnızca yön değil, aynı zamanda duruş kazandıran bir sistem olarak öne çıkar.

Yazının dikkate değer bir başka yönü de doktrin ile insan arasındaki ilişkinin karşılıklı olduğu vurgusudur. Doktrin insanı şekillendirirken, insan da doktrini yaşatır ve geliştirir. Bu karşılıklı etkileşim, ülkücü hareketin dinamik yapısına işaret eder. Milliyetçilik, bu anlamda sadece bir geçmiş övgüsü değil; geleceği inşa eden aktif bir bilinç hâline gelir. Ali Doğan'ın yaklaşımı, Türk milliyetçiliğini sadece semboller, söylemler ve tarihî övgüler düzeyinde değil, insan-insan ilişkileri, birey-toplum dengesi ve ahlaki sorumluluklar bağlamında da ele alarak derinleştirmektedir. Yazı, bireyin ideolojik aidiyetini geliştirdikçe topluma daha faydalı, daha ilkeli ve daha bilinçli bir şekilde katılabileceğini savunur.

121. İnsanoğlu Denge'de misin? – Tahir ŞAHİN, Sayı: 15, 1975

Tahir Şahin'in "İnsanoğlu Denge'de misin?" başlıklı yazısı, bireyin ruhsal, toplumsal ve fikrî dengesi üzerine kurulu bir metindir. Yazı, insanın sadece biyolojik ya da toplumsal bir varlık olmadığını; onun aynı zamanda değerlerle, inançla, düşünceyle ve sorumlulukla şekillendiğini savunur. Milliyetçilik ise bu çok katmanlı varoluşu yönlendiren bir referans sistemidir. Yazar, bireyin denge hâlini yitirdiği her durumda ya yozlaşmaya ya da kaosa sürükleneceğini ileri sürer. Bu kaosun yalnızca bireysel değil, toplumsal sonuçları da olur. Yazıya göre modern insan, materyalist dünyada anlam ve yön duygusunu kaybetmiştir. Bu kayıpla birlikte oluşan "boşluk", çeşitli ideolojik sapmalarla ya da aşırı bireycilikle doldurulmakta; bu da hem bireyi hem toplumu kimliksizleştirmektedir.

Tahir Şahin, bu noktada ülkücü düşüncenin birey ve toplum arasındaki bağları güçlendiren yapısını ön plana çıkarır. Milliyetçilik burada bir tür denge ve merkez hâline gelir. Yazar, inanç, ahlak, tarih ve kültür gibi değerlerin bireyin iç dünyasında yeniden anlam bulmasının, onun topluma katkı veren bir varlık hâline gelmesini sağlayacağını ifade eder. Bu anlayış, Türk milliyetçiliğinin hem bireysel hem kolektif bir terbiye sistemi olarak kurgulandığını ortaya koyar.

Yazının içeriğinde özellikle dikkat çeken husus, denge kavramının sadece ruhsal bir istikrar değil; aynı zamanda siyasi, ahlaki ve sosyal sorumluluk anlamına gelmesidir. Yani milliyetçilik, yalnızca bir hissiyat değil; bireyin kendisiyle ve milletiyle kurduğu uyumun temelidir. "Denge" metaforu bu nedenle sadece psikolojik değil, kültürel ve ideolojik bir imgedir. Türk milliyetçiliğinin içsel derinliğini ve birey merkezli yorumunu sergileyen bir metindir. Tahir Şahin'in ifadesiyle, bireyin dünyaya karşı sorumluluğu ancak inanç, tarih,

kültür ve ülkü çerçevesinde şekillendiğinde anlam kazanır. Bu bağlamda milliyetçilik, insanı iç huzura, topluma ise düzen ve adalete taşıyan bir denge kaynağıdır.

122. Millî Bağımsızlık Hareketleri – Haluk ÜNAL, Sayı: 15, 1975

Haluk Ünal'ın “Millî Bağımsızlık Hareketleri” başlıklı yazısı, 20. yüzyıl boyunca özellikle Asya, Afrika ve Latin Amerika'da gelişen bağımsızlık mücadelelerini milliyetçilik açısından değerlendirirken, bu hareketlerin emperyalizme karşı verdiği direnişi ortak bir kader bilinciyle Türk milliyetçiliğiyle ilişkilendirmektedir. Yazı, sömürgecilik karşıtı dalganın yalnızca coğrafi sınırlar içinde kalmadığını; bütün mazlum milletlerin tarihsel bir tepkisi olduğunu ileri sürer.

Yazar, bu hareketlerin özünü ekonomik ve siyasal bağımsızlık olarak tanımlar. Millî bağımsızlık, sadece bir bayrak ya da sınır meselesi değil; aynı zamanda milletin kendi kaderini tayin edebilmesi, kendi kaynaklarını yönetebilmesi ve kendi kültürel değerleriyle var olabilmesidir. Bu anlayış, doğrudan doğruya Türk milliyetçiliğinin bağımsızlıkçı yönünü besleyen bir çerçevedir. Haluk Ünal, bu hareketlerin temel motivasyonunun “millî onur” ve “kendi benliğini koruma” arzusu olduğunu vurgular.

Yazıda dikkat çeken bir diğer unsur, bağımsızlık mücadelelerinin sadece dış sömürgecilikle değil, aynı zamanda içerdeki işbirlikçi zihniyetle de savaştığıdır. Haluk Ünal'a göre gerçek bağımsızlık, ancak halkın kendi öz değerleriyle barışık, yabancı ideolojilere karşı mesafeli ve tarih bilinci yüksek bir tutumla mümkündür. Bu noktada yazı, ülkücü düşüncenin sıklıkla vurguladığı “millî şuur” kavramını yeniden gündeme getirir.

Milliyetçilik, yazıya göre sadece geçmişe bağlılık değil, geleceği inşa etme iradesidir. Bu nedenle yazar, Türk gençliğini dünya çapında süren bağımsızlık mücadelelerinden ilham almaya, fakat bu mücadeleleri kendi tarihsel ve kültürel kodlarıyla yeniden yorumlamaya davet eder. Yazı boyunca milletin kendi gücüne inanması fikri vurgulanmakta, Türk milliyetçiliği evrensel bağımsızlık arayışlarının onurlu bir parçası olarak konumlandırılmaktadır.

123. Ortak Pazar, Avrupa Çıkar Birliğidir Aldanmayalım, Sayı: 16, 1975

Bu başyazı, Avrupa Ekonomik Topluluğu'na (AET) ve genel olarak Batı'nın ekonomik örgütlenmelerine karşı eleştiriyi dile getirmektedir. Yazıda, Ortak Pazar'ın ekonomik iş birliğinden çok, Avrupa devletlerinin çıkarlarını merkeze alan bir hegemonya aracı olduğu öne sürülmektedir. Türkiye'nin bu yapıya dâhil olmasının, Batı'nın ekonomik bağımlılığına mahkûm olma anlamına geleceği ve millî kalkınma stratejileriyle çeliştiği savunulmaktadır.

Yazı, milliyetçilik fikrini yalnızca kültürel ve politik değil, ekonomik bir direnç alanı olarak da konumlandırmaktadır. Türkiye'nin kendi sanayisini kurması, ekonomik

bağımsızlığını muhafaza etmesi ve Batı'nın tekelci yapılarından uzak durması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, milliyetçilik milli pazarın ve yerli üretimin savunulması şeklinde tanımlanmakta, uluslararası bloklara katılım ise bir tür bağımlılık olarak kodlanmaktadır.

Yazının sonunda “*Kapitalizmin zulmü komünizmi doğurmuştur*” şeklindeki ifade, milliyetçi çizginin hem Batı kapitalizmine hem de Doğu sosyalizmine mesafeli, üçüncü bir yol arayışında olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu bakımdan yazı, Türk milliyetçiliğinin 1970’lerde şekillenen ekonomik bağımsızlık ve yerli sanayiye dayalı politik ekonomi anlayışını yansıtmaktadır.

124. Gelişmecilik İlkemiz, Ali DOĞAN, Sayı: 16, 1975

Ali Doğan’ın kaleme aldığı bu yazı, Genç Arkadaş Dergisi’nin milliyetçi-ideolojik çerçevesi içinde “gelişme” ve “ilerleme” kavramlarını Türk milletinin tarihsel tecrübesi ve toplumsal yapısı çerçevesinde yeniden yorumlamaktadır. Yazı, Batı menşeli modernleşme kalıplarına eleştirel bir mesafeye yaklaşmakta, Türk milletinin kendi özgün dinamikleriyle gelişebileceğini savunmaktadır. Yazar, gelişmeciliği “*Türk milletinin karakterine ve tarihi misyonuna uygun bir kalkınma stratejisi*” olarak tanımlar. Batı tipi kalkınmanın bireyci, materyalist ve yozlaştırıcı olduğuna dikkat çeken Doğan, bunun yerine millî değerlere yaslanan, toplumcu ve doktriner bir gelişim anlayışını önermektedir.

Gökalp’in “hars” ve “medeniyet” ayrımı çerçevesinde Batı’dan alınacak unsurların dikkatle süzülerek benimsenmesi gerektiği yönündeki düşüncesi, bu yazıda da gelişme adına yapılan her girişimin millî bir ölçüye vurulması gerektiği fikriyle örtüşmektedir. Ona göre gelişme bir tesadüf değil, sistemli bir doktrin çerçevesinde yürütülmelidir.

125. İktisadi Devlet Teşekkülleri, Erkal ETCİOĞLU, Sayı: 16, 1975

Erkal Etcioğlu’nun kaleme aldığı bu yazı, Türkiye’deki İktisadi Devlet Teşekkülleri’nin (İDT) ekonomik ve sosyal fonksiyonlarını ele almakta; devletin ekonomik düzen içindeki rolünü ve gerekliliğini savunmaktadır. Yazı, hem mevcut sistemin yapısal sorunlarını teşhis eder hem de Türk milliyetçiliğinin iktisadi alandaki uygulama alanlarını tartışır.

Etcioğlu’na göre, İDT’ler yalnızca ekonomik kâr amacı güden kurumlar değil, aynı zamanda millî hedeflerin gerçekleştirilmesinde araç olan stratejik kurumlardır. Yazar, İDT’lerin toplum yararına çalışması gerektiğini, bu kurumların verimlilik ve etkinlik temelinde yeniden düzenlenmesinin elzem olduğunu savunur. Yazı içerisinde, kalkınmanın yalnızca piyasa ekonomisine bırakılmasının ciddi eşitsizliklere ve dışa bağımlılığa neden olacağı vurgulanmakta, devletin ekonomide düzenleyici ve yönlendirici rolüne ihtiyaç olduğu

belirtilmektedir. Bu, Türk milliyetçiliğinin özellikle 1970'lerde Ülkücü düşünce çevrelerinde savunulan “karma ekonomik model” anlayışıyla örtüşmektedir.

Etcioğlu, İDT'lerin sorunlarını sadece teknik verimsizlik ya da personel sorunları gibi teknik düzeyde değil, aynı zamanda “doktriner ve ideolojik yetersizlik” olarak da ele alır. Ona göre bu kurumlar, millî doktrinle bütünleşmedikçe görevlerini hakkıyla yerine getiremezler. Bu ise, milliyetçiliğin yalnızca bir düşünce değil, aynı zamanda sistematik bir yönetim felsefesi önerdiği anlamına gelir.

126. Gıda Emperyalizmi- Ali Kurt, Sayı: 16, 1975

Ali Kurt'un “Gıda Emperyalizmi” başlıklı yazısı, emperyalizmin modern dönemdeki yeni yüzlerinden birini; yani temel tüketim maddeleri, gıda ve tarım ürünleri üzerinden yürütülen sömürü politikalarını mercek altına almaktadır. Yazar, klasik sömürü düzleminin artık askeri işgal ve siyasi tahakkümden çok, ekonomik bağımlılık üzerinden kurulduğuna dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, gıda üzerinden yürütülen emperyal stratejilerin, bir milletin temel yaşam hakkı olan beslenme üzerinden halkları teslim alma amacı taşıdığı vurgulanmaktadır.

Yazıda ABD merkezli çok uluslu gıda tekelleri ile IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası yapıların çiftçiyi tohum, gübre ve makine gibi alanlarda bağımlı kıldığı; bu süreç sonunda tarımsal üretimin özelleştiği, yerli üreticinin marjinalleştiği belirtilmektedir. Bu tablo, yazara göre, emperyalizmin yerli kaynakları ve milli emeği tasfiye etme aracıdır. Bu anlamda milliyetçilik, sadece sınır savunusu ya da tarih bilinci değil; aynı zamanda tarlada üreten çiftçinin emeğini koruma sorumluluğudur.

Ali Kurt, millî çıkarların korunabilmesi için Türkiye'nin kendi tohumunu, kendi yemini, kendi tarım makinesini üretmesi gerektiğini vurgular. Tarımsal bağımsızlık, bu yazıya göre millî bağımsızlığın ayrılmaz bir parçasıdır. Yazının bu noktadaki ideolojik konumu, ülkücü düşüncede sıkça dile getirilen “yerli üretim, millî kalkınma” çizgisiyle birebir uyumludur.

Sonuç olarak “Gıda Emperyalizmi” yazısı, ekonomik sömürün en hayati boyutuna işaret ederken, Türk milliyetçiliğinin sömürü karşıtı ve üretim temelli ideolojik dürücülüğünü ön plana çıkarmaktadır. Ali Kurt'un kaleminden bu yazı, milliyetçiliği tarladan sofraya kadar uzanan bir direnç hattı olarak yorumlamaktadır.

127. Doğu Türkistan- Osman Ölmez, Sayı: 16, 1975

Osman Ölmez'in “Doğu Türkistan” başlıklı yazısı, Türk milliyetçiliğinin dış Türkler ve Türk dünyası üzerindeki hassasiyetinin somut bir örneğini sunmaktadır. Yazı, tarihi belgeler ve kronolojik bir anlatım çerçevesinde Doğu Türkistan'daki mücadeleyi ele alırken, aynı zamanda

Çin emperyalizmine karşı milliyetçi bir duruşu ifade etmektedir. Yazıda, Doğu Türkistan'ın tarihsel süreçte Çin baskısı altında kaldığı, özellikle 20. yüzyılın başlarında bu baskının artarak devam ettiği vurgulanmaktadır. Osman Batur, Hoca Niyaz Hacı ve Mehmet Emin Buğra gibi liderlerin mücadelesine yer verilerek, bu şahsiyetlerin sadece bir bölge halkının değil, tüm Türk milletinin bağımsızlık ve özgürlük ülküsünü temsil ettiği ifade edilir. Bu anlatım, Türk milliyetçiliğinin sınır tanımayan, evrensel bir sorumluluk taşıdığı fikrini destekler niteliktedir.

Ölmez'e göre, Doğu Türkistan halkının maruz kaldığı asimilasyon politikaları, dil, din ve kültür alanlarında sistematik olarak yürütülmekte ve bu durum yalnızca bir etnik baskı değil, doğrudan bir milletin yok edilme girişimi olarak okunmalıdır. Bu yaklaşım, milliyetçi ideolojinin kültürel sürekliliği koruma çabasının ne kadar kapsamlı bir düzleme yayıldığını gösterir. Yazının dikkat çeken yönlerinden biri, Doğu Türkistan meselesinin yalnızca duygusal ya da insani bir hassasiyetle değil; siyasi, tarihsel ve jeopolitik boyutlarıyla da ele alınmasıdır. Çin'in Sovyetler Birliği ile iş birliği içinde Türk-İslam coğrafyasını denetim altında tutma arzusu, geniş bir emperyalist planın parçası olarak sunulmakta ve bu plana karşı uyanık olunması gerektiği savunulmaktadır.

Yazının milliyetçilik bağlamındaki temel mesajı, Türk milletinin parçalanmışlığına karşı bir bütünlük ideali çerçevesinde mücadele edilmesi gerektiğidir. Doğu Türkistan'da yaşananlar, bu bakış açısından yalnızca bir bölgesel trajedi değil, bütün Türk milletinin haysiyet ve varlık meselesidir.

128. Milli Devlet- Mustafa Verkaya, Sayı: 16, 1975

Mustafa Verkaya'nın "Milli Devlet" başlıklı yazısı, Türk milliyetçiliğinin devlet anlayışını açıklayan doktriner bir çerçeve sunmaktadır. Yazı, milli devletin tanımını yaparken hem iç siyasete hem de uluslararası dengeye dönük yorumlar içermekte; özellikle bağımsızlık, üretim gücü ve toplumsal bütünlük gibi kavramları milliyetçi bir zaviyeden değerlendirmektedir. Yazının temelinde, devleti sadece idari bir organizasyon değil, milletin tarihî ve kültürel birikimiyle yoğrulmuş yaşayan bir varlık olarak tanımlayan bir yaklaşım yer alır. Bu çerçevede, milli devlet; halkıyla bütünleşmiş, kendi iktisadi yapısını kurmuş, kendi kararlarını bağımsız biçimde alabilen bir siyasal yapı olarak resmedilir. Bu anlayış, Türk milliyetçiliğinin en önemli ilkelerinden biri olan bağımsızlık ve kendi kaderini tayin hakkıyla birebir örtüşmektedir.

Verkaya, ekonomik bağımsızlığı olmayan devletlerin, siyasi bağımsızlıklarını da koruyamayacağını savunur. Bu yönüyle yazı, yalnızca teorik bir devlet tanımı değil; aynı zamanda planlı kalkınma, milli sanayileşme ve ekonomik özerklik gibi başlıklar üzerinden somut bir milliyetçi ekonomi politikası önerisi de sunar. Devletin piyasa karşısında pasif bir

figür değil, yönlendirici ve koruyucu bir aktör olması gerektiği özellikle vurgulanmaktadır. Yazıda dikkat çeken bir diğer boyut da toplumsal kimliğin devletin kurumsal yapısı içinde nasıl şekillenmesi gerektiğine dair önerilerdir. Eğitim politikalarından kültürel kurumlara, millî şuurun her alanda kurumsallaşması gerektiği fikri savunulur. Bu yaklaşım, Ziya Gökalp'in kültür-medeniyet ayrımı ve millî mefkûre görüşüyle paralellik göstermektedir.

Verkaya'nın metni, ayrıca dış tehditlere karşı iç konsolidasyonun önemine de dikkat çeker. Devletin yalnızca fiziki sınırlarını değil, manevi ve kültürel sınırlarını da koruması gerektiği ifade edilir. Bu bağlamda “millî devlet” sadece toprak bütünlüğünü değil, fikir ve inanç bütünlüğünü de gözetilen bir yapıdır.

129. Niçin Bir Başka Doktrini Değil de Millî Doktrini Seçiyoruz – Ahmet Doğan, Sayı: 16, 1975

Ahmet Doğan'ın “Niçin Bir Başka Doktrini Değil de Millî Doktrini Seçiyoruz” başlıklı yazısı, Türk milliyetçiliğinin ideolojik ve kuramsal temellerini belirleyen bir manifestoya benzer niteliktedir. Yazı, Türk milletine dayatılan çeşitli ideolojik sistemlere karşı duruş sergileyerek, millî doktrin bu coğrafyaya ve millete en uygun düşünce sistemi olduğunu savunur.

Doğan, komünizm, sosyalizm, kapitalizm gibi evrensel iddialı doktrinlerin Türk toplum yapısına uymadığını, bu sistemlerin dış kaynaklı ve yabancı kültürlerin ürünü olduğunu ifade eder. Bu ideolojilerin bireyin maneviyatını ve toplumun tarihî birikimini yok saydığını ileri süren yazar, Türk milletinin kendi tarihî tecrübesinden doğmuş bir fikrî sisteme, yani millî doktrine yönelmesi gerektiğini belirtir. Bu yönelim hem tarihî süreklilik hem de kültürel özgünlük açısından bir zorunluluk olarak sunulmaktadır.

Millî doktrin, yazıya göre, Türk milletinin sosyal yapısına, ahlakî değerlerine, tarih bilincine ve millî ülküsüne dayanır. Bu yönüyle sadece siyasal bir önerme değil, aynı zamanda toplumun tüm katmanlarını kuşatan bir dünya görüşüdür. Yazar, millî doktrini birleştirici, yapılandırıcı ve koruyucu özellikleriyle tanımlar. Bu sistem, birey-toplum-devlet ilişkisini yeniden kuran, aidiyet bilincini güçlendiren ve halkı tarihî misyonuna hazırlayan bir anlayış sunar.

Yazı boyunca milliyetçilik, sadece duygusal bir bağlılık değil; rasyonel, tarihsel ve kültürel temellere oturan bütüncül bir sistem olarak resmedilir. Ahmet Doğan, millî doktrin soyut bir ideal değil, pratiğe dökülebilecek bir model olduğunun altını çizer. Bu bağlamda, milliyetçiliğin fikrî cephesini oluşturan doktrin ihtiyacı açık bir biçimde dile getirilir. Ahmet Doğan, Türk milletine kendi özünüyle uyumlu, kültürel değerlerine bağlı ve tarih bilincine

yaslanan bir sistem önerisinde bulunarak, milliyetçiliği düşünsel bir derinlikle temellendirmektedir.

130. Propaganda- Ali Yazgan, Sayı: 16, 1975

Ali Yazgan'ın "Propaganda" başlıklı yazısı, modern dünyada iletişim araçları aracılığıyla yürütülen kültürel ve ideolojik yönlendirme faaliyetlerine karşı milliyetçi bir uyarı metni olarak kaleme alınmıştır. Yazı, özellikle gençlik üzerindeki dış kaynaklı kültürel etkilerin toplumun ruh köklerini tahrip ettiğini savunarak, propaganda olgusunu yalnızca bir iletişim tekniği değil, aynı zamanda bir kültürel işgal biçimi olarak ele alır.

Yazara göre propaganda, belirli bir hedef kitle üzerinde duygu ve düşünce kontrolü sağlamayı amaçlayan sistematik bir yönlendirme faaliyetidir. Bu faaliyetler, özellikle Batı merkezli medya ve akademik kurumlar üzerinden yürütülmekte ve Türk gençliği, farkında olmadan bu zihinsel yönlendirme düzeninin bir nesnesi haline gelmektedir. Bu yönlendirme sürecinde milli kimlik, tarih şuuru ve ahlaki değerler zedelenmekte; birey, kendi toplumuna yabancılaşmaktadır.

Ali Yazgan, bu bağlamda milliyetçiliği yalnızca savunmacı bir ideoloji olarak değil, aynı zamanda kültürel bilinçlenmenin ve fikrî üretimin temel kaynağı olarak görür. Yazı, milliyetçi gençliğe salt duygusal tepkilerle değil; bilinçli, okuyan, düşünen ve alternatif fikirler üreten bir donanımla mücadele etmeyi öğütler. Milliyetçilik, burada bir bilinç hâli olarak tarif edilmekte; bireyin kimliğini koruma ve milletin değerlerini yeniden üretme sorumluluğu yüklenmektedir.

Yazı ayrıca propaganda ile mücadelenin yalnızca eleştiriyle değil, aktif kültürel üretimle mümkün olduğunu vurgular. Millî sinema, millî eğitim, yerli medya ve fikir mekteplerinin oluşturulması bu mücadelenin ana ayaklarını teşkil eder. Yazar, "*fikirsiz bir savunma yıkıma mahkûmdur*" diyerek, milliyetçiliğin fikrî derinlik kazanmadığı sürece propaganda karşısında savunmasız kalacağını belirtir. "Propaganda" yazısı, ülkücü hareketin sadece politik değil; aynı zamanda kültürel ve zihinsel bir mücadele alanına sahip olduğunu ortaya koyar. Ali Yazım, milliyetçiliği bir kimlik koruma aracı olarak değil, aynı zamanda kültürel dirilişin temeli olarak tanımlamakta ve gençliğe bu dirilişin öncüsü olma çağrısında bulunmaktadır.

131. Milliyetçi-Toplumculuk- İsrail Çelik, Sayı: 16, 1975

İsrail Çelik'in "Milliyetçi – Toplumculuk" başlıklı yazısı, Türk milliyetçiliğinin yalnızca etnik ya da kültürel bir yönelimi değil, aynı zamanda sosyo-ekonomik bir adalet talebini de içerdiğini savunur. Yazı, milliyetçiliğin bireyci liberal sistemlerle ya da sınıf esasına dayalı komünist modellerle bağdaşmadığını; aksine millet temelli bir toplumsal dayanışmayı

ve adaletli paylaşımı esas aldığı ileri sürmektedir. Yazar, bireyin varlığını yalnızca ekonomik sistemin bir aracı olarak gören yaklaşımları eleştirirken, Türk milliyetçiliğinin insanı merkeze alan bir anlayışla hem maddi hem manevi ihtiyaçlarını önceleyen bir toplum düzeni arayışı taşıdığını ifade eder. Bu anlayışta birey, kendi benliğini ancak milletin içinde bulur; toplum ise bireyi ezen değil, onu yaşatan ve yücelten bir yapıdır.

Milliyetçi-toplumculuk, Çelik'e göre ne sınıf mücadelesi ne de bireysel çıkar üzerine kuruludur. Bu sistemde herkesin "milletin bir ferdi" olduğu şuuru ile hareket etmesi, sosyal adaletin sağlanmasının temelidir. Devletin, ekonomik refahı ve sosyal dengeyi sağlamakla yükümlü olduğu vurgulanırken, bu yaklaşımın temelinde Türk töresi ve tarihsel devlet anlayışı olduğu belirtilir. Bu noktada, Osmanlı'nın vakıf düzeninden Cumhuriyet'in halkçılık ilkesine kadar uzanan çizgi örnek gösterilerek, Türk toplum yapısının her daim "toplumcu" esaslar taşıdığı savunulur.

Yazının milliyetçilik bağlamındaki önemi, Türk milliyetçiliğinin sadece kültürel değerleri değil, aynı zamanda sosyal adaleti önceleyen bir sistem önerdiğini göstermesidir. Bu sistem, sömürüye, yabancılaşıma ve bireyin yalnızlaştırılmasına karşıdır. Milliyetçi düşünce burada "sosyal sorumluluk bilinci" ile birleşerek hem bireysel hem toplumsal bir diriliş çağrısına dönüşmektedir.

132. Köylünün Kalkınmadaki Rolü, Sayı: 17, 1975

Bu yazı, Türkiye'nin kalkınma hedefleri doğrultusunda köylünün ekonomik ve toplumsal rolünü kapsamlı bir şekilde ele almaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinden itibaren süregelen tarım sorunları, köylünün geri bırakılmışlığı ve kalkınma politikalarının yetersizliği yazının temel eksenini oluşturur. Yazar, köylünün üretimden dışlanması, modern tarım tekniklerinden mahrum bırakılması ve siyasi tercihlerde yalnızca seçim dönemlerinde hatırlanmasının, Türkiye'nin geri kalmışlığının temel nedenlerinden biri olduğunu savunmaktadır. Yazıda, köylünün millî kalkınma sürecine tam anlamıyla entegre edilmeden toplumsal refahın gerçekleşmeyeceği vurgulanır. Cumhuriyet dönemi boyunca uygulanan tarım politikalarının köylüyü merkez almadığı, bunun yerine kısa vadeli, ithalata dayalı çözümler üretildiği ifade edilir. Bu yaklaşımın sonucu olarak, üretimden kopan köylünün daha da fakirleştiği ve ülkenin tarımda dışa bağımlı hale geldiği öne sürülmektedir.

Yazar, milliyetçilik anlayışını halkın refahı ile ilişkilendirmekte ve bu doğrultuda "köylü milletin efendisidir" ifadesinin yalnızca bir ideal değil, somut bir kalkınma politikası haline getirilmesi gerektiğini dile getirmektedir. Köylerin elektrik, sağlık, ulaşım, sosyal hizmet gibi temel imkânlardan yoksun oluşu yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda toplumsal

bütünlüğe zarar veren millî bir sorundur. Bu bağlamda yazı, sosyal adaletin milliyetçi kalkınma anlayışının ayrılmaz bir parçası olduğunu vurgular.

Yazıda, sanayileşmenin köylüyü üretim dışında bırakmayacak şekilde kurgulanması gerektiği ve sanayi tesislerinin kırsal alanlara yönlendirilerek göçün önüne geçilmesinin zorunlu olduğu belirtilmektedir. Ayrıca kırsal alanda sosyal hayatı canlandıracak kültürel, ekonomik ve kooperatif temelli yeni yerleşim biçimlerinin hayata geçirilmesi önerilmektedir.

133. Dış Türkler: Suriye Türkleri – Mehmet GÜL, Sayı: 17, 1975

Mehmet Gül'ün bu yazısı, Türkiye dışındaki Türk topluluklarının durumunu gündeme getirerek özellikle Suriye'de yaşayan Türklerin tarihî, sosyolojik ve siyasi koşullarına dikkat çekmektedir. Yazar, Suriye Türklerinin tarihî köklerine, Osmanlı'dan günümüze gelen varlıklarına ve bugün karşı karşıya kaldıkları kimlik sorunlarına dair bilgi verirken, Türkiye kamuoyunun bu topluluklara olan ilgisizliğini eleştirmektedir. Yazıya göre, Suriye Türkleri geçmişte sınırın bu tarafında kalan Türklerle aynı tarihî, kültürel ve dilsel zeminde gelişmiş; fakat sınırın çizilmesiyle birlikte hem asimilasyon politikalarına hem de siyasi baskılara maruz kalmışlardır. Yazar, bu durumun Türk milliyetçiliği açısından kabul edilemez olduğunu belirtmekte; Türkiye'nin bu topluluklara karşı yalnızca tarihî bir sorumluluk değil, aynı zamanda kültürel ve siyasal bir bağlılık taşıdığını savunmaktadır.

Yazıda Türkiye'nin, dış Türkler konusunu sadece insani bir mesele olarak değil, millî bir mesele olarak ele alması gerektiği vurgulanmaktadır. Dış Türklerin varlığı, Türk milletinin tarihî derinliğini ve coğrafi yayılımını hatırlatmakta; bu topluluklara sahip çıkmak, Türk milliyetçiliğinin evrensel vizyonu ile örtüşmektedir. Bu çerçevede yazı, milliyetçiliği yalnızca sınırlar içerisindeki bir düşünce olarak değil, bir kültürel sorumluluk alanı olarak da tanımlamaktadır. Mehmet Gül'ün ortaya koyduğu perspektif, dış Türklerle ilgilenmenin hem insani hem de stratejik bir yükümlülük olduğunu ifade ederken, milliyetçiliğin yalnızca içe dönük bir anlayışla sınırlanamayacağını göstermektedir.

134. Düzen Anlayışımız – Mustafa VERKAYA, Sayı: 17, 1975

Mustafa Verkaya'nın "Düzen Anlayışımız" başlıklı yazısı, milliyetçi bir perspektiften sosyal, siyasal ve ahlaki düzenin nasıl inşa edilmesi gerektiğini tartışmaktadır. Yazı, mevcut toplumsal düzenin bozulduğunu; bireyci, bencil, yozlaşmış değerlerin hâkimiyet kazandığını ve toplumda yaygın bir çözümlenin yaşandığını savunmaktadır. Bu çözümlenin temelinde ise yabancı ideolojilerin ve taklitçi aydınların etkisi olduğu belirtilmektedir. Yazar, Türk milletinin tarihî ve kültürel değerlerinden uzaklaşmasının toplumsal yapıda kırılmalara neden olduğunu, bu nedenle yeni bir "millî düzen" anlayışının inşa edilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Bu

düzen anlayışı, birey merkezli değil, millet merkezli; çıkar temelli değil, ahlak temelli olmalıdır. Yazıya göre, milletin kök değerlerinden sapmadan yapılan her düzen arayışı, gerçek anlamda toplumsal barışı ve kalkınmayı getirecektir.

Verkaya, milliyetçiliği bu yeni düzenin temel taşı olarak konumlandırmaktadır. Türk milletinin ihtiyaç duyduğu düzen, Batı'dan ithal edilen sistemlerle değil; kendi tarihinden, inanç sisteminden, örf ve adetlerinden beslenen bir modelle kurulmalıdır. Milliyetçilik bu bağlamda bir ideolojik reaksiyon değil, bir inşa projesidir. Metin aynı zamanda ülkücü düşüncenin sistem önerisine dair ipuçları barındırır. Sadece eleştirel değil, aynı zamanda kurucu bir vizyon taşır. Adalet, ahlak, dayanışma, üretkenlik ve halkın refahı gibi ilkelerin merkeze alındığı bir düzen tasavvuru sunulmaktadır.

135. Yanlış Eğitim Uygulanması – Ahmet TABLI, Sayı: 17, 1975

Ahmet Tablı'nın bu yazısı, Türkiye'de uygulanan eğitim politikalarının toplumsal yapıya, millî kimliğe ve kalkınma hedeflerine uygunluğu bakımından ciddi bir sorgulamaya tabi tutulduğu eleştirel bir metindir. Yazar, mevcut eğitim sisteminin Batı'dan kopyalanmış modeller üzerine inşa edildiğini ve bu nedenle Türk toplumunun ihtiyaçlarına cevap veremediğini savunmaktadır. Yazıya göre eğitim sistemi, gençliği kendi tarihinden, kültüründen ve millî ülküsünden uzaklaştırmakta; bunun yerine bireyci, taklitçi ve yabancı değerleri içselleştiren bir nesil yetiştirmektedir. Eğitim, toplumu dönüştürme ve kimlik inşa etme işlevinden uzaklaşmış; bir sınav ve diploma sistemine indirgenmiştir. Bu yaklaşımın ise hem bireysel kimlik kaybına hem de toplumsal çözülmeye neden olduğu belirtilmektedir.

Milliyetçilik bağlamında yazı, eğitimin bir milletin varlığını sürdürmesindeki stratejik rolünü vurgulamaktadır. Tablı'ya göre, Türk milliyetçiliği eğitim alanında da kendi özgün modelini oluşturmalı, eğitim müfredatı Türk milletinin tarihî tecrübesine, kültürel kodlarına ve manevî değerlerine dayanmalıdır. Bu, yalnızca bilgi aktaran değil, aynı zamanda ülkü sahibi bireyler yetiştiren bir eğitim sistemini gerekli kılmaktadır. Yazıda, özellikle öğretmenlerin ideolojik yönlendirmelere maruz kaldığı ve bu durumun gençliğin fikrî dünyasını zayıflattığına da dikkat çekilir. Eğitimin bağımsız ve millî bir zeminde yapılandırılmaması halinde, toplumsal çözümlenin artacağı ve Türkiye'nin kalkınma hedeflerine ulaşmasının zorlaşacağı uyarısı yapılmaktadır.

136. Turizm Politikamız – Mehmet BORAN, Sayı: 17, 1975

Mehmet Boran'ın bu yazısı, Türkiye'nin turizm politikalarını millî çıkarlar ve kültürel bütünlük bağlamında değerlendirmektedir. Yazar, mevcut turizm anlayışının ülkenin tarihî ve kültürel dokusunu yabancı sermaye lehine pazarlayan, millî değerleri göz ardı eden bir çizgiye

kaydığını savunur. Bu durumun uzun vadede ekonomik getiriler sağlasa da kültürel erozyona yol açabileceği konusunda uyarıda bulunur. Boran'a göre turizm, yalnızca bir ekonomik faaliyet değil; aynı zamanda bir kültür aktarım sürecidir. Türkiye'nin sahip olduğu tarihî mirasın ve doğal zenginliklerin tanıtımı, yalnızca döviz girdisi sağlamak için değil; aynı zamanda millî kimliğin dünyaya doğru biçimde tanıtılması için de bir araç olmalıdır. Bu bağlamda turizm politikalarının milliyetçi bir perspektifle yeniden yapılandırılması gerektiği vurgulanır.

Yazıda, Batı merkezli bir “turizm kalkınması” modelinin yerine, Türk milletinin tarihî ve kültürel özelliklerini yansıtan, yerli girişimciliği ve bölgesel kalkınmayı destekleyen bir anlayışın benimsenmesi önerilmektedir. Yabancı tur operatörlerinin belirleyici olduğu bir sistemin, uzun vadede Türkiye'nin ekonomik ve kültürel bağımsızlığını tehdit edeceği belirtilmektedir.

Milliyetçilik açısından yazı, kültürel değerlerin korunması ve ekonomik bağımsızlığın sürdürülebilirliği bağlamında güçlü bir savunu sunar. Turizmin, millî kültürün yabancılaştırılmadan tanıtıldığı bir platforma dönüşmesi gerektiği ifade edilir. Bu yönüyle yazı, turizmin Türkiye'nin millî stratejilerinden biri olarak ele alınması gerektiğini, bu bağlamda kültürel mirasın korunması ve millî kimliğin doğru temsil edilmesinin hayati bir mesele olduğunu ortaya koyar.

137. İşçi ve Demokrasi – A. Yasemin DUMAN, Sayı: 17, 1975

A. Yasemin Duman'ın “İşçi ve Demokrasi” başlıklı yazısı, Türkiye'de işçi sınıfının siyasal sistemle ilişkisini milliyetçi bir bakış açısıyla değerlendirmektedir. Yazı, işçilerin yalnızca ekonomik üretimin bir parçası olarak değil, aynı zamanda demokratik hayatın aktif bir unsuru olarak konumlandırılması gerektiğini savunur. Bu bağlamda, işçilerin siyasi bilinçle donatılmasının ve demokratik sürece katılımının yalnızca hak değil, aynı zamanda toplumsal sorumluluk olduğu vurgulanmaktadır. Yazar, Türkiye'deki mevcut demokratik yapının işçilerin taleplerine yeterince açık olmadığını, sendikaların zayıf, ideolojik yönlendirmelere açık ve işçileri temsil etmekten uzak yapılar hâline geldiğini belirtmektedir. Bu durumun hem işçilerin hak arama yollarını tıkadığı hem de demokrasiye olan güveni sarstığı ifade edilmektedir.

Milliyetçilik perspektifiyle yazı, işçi sınıfının Türk milletinin üretici ve ahlaki unsurlarından biri olduğunu vurgular. İşçinin yalnızca bir ekonomik kategori değil, millî kalkınmanın ve toplumsal istikrarın temel dayanaklarından biri olduğu belirtilir. Bu çerçevede Türk milliyetçiliği, işçinin haklarını savunmayı sadece ekonomik bir zorunluluk olarak değil, aynı zamanda millî birlik ve adaletin gereği olarak görür.

Yazıda ayrıca sınıf çatışmasına dayanan sosyalist yaklaşımların yerine, toplumsal dayanışma ve sınıflar arası uzlaşma esas alınmalıdır görüşü savunulur. İşçinin hakkını ararken, milletin birliği ve devletin bütünlüğü temel referans noktası olmalıdır. Bu da ancak millî doktrin etrafında şekillenmiş bir sosyal adalet anlayışı ile mümkündür. Türk milliyetçiliği, bu yazıda emekle devlet, hakla sorumluluk arasında sağlıklı bir denge kurma çabası olarak öne çıkar.

138. Tam Hürriyet Ekonomik Hürriyet ile Gerçekleşir – Ahmet DOĞAN, Sayı: 17, 1975

Ahmet Doğan'ın kaleme aldığı bu yazı, hürriyet kavramını yalnızca siyasal düzlemde değil, ekonomik boyutuyla birlikte ele alan bütüncül bir yaklaşıma sahiptir. Yazar, bireyin ve milletin gerçek anlamda özgür olabilmesi için ekonomik bağımsızlığın vazgeçilmez olduğunu savunur. Siyasal bağımsızlığın ancak ekonomik yapının güçlü ve kendi kaynaklarına dayalı olması durumunda korunabileceğini ifade eder.

Doğan'a göre Türkiye, siyasal bağımsızlığını kazandıktan sonra ekonomik yapısını yerli ve millî ilkeler çerçevesinde inşa etme konusunda gereken özeni göstermemiş; dış borçlanmaya dayalı ve ithalata bağımlı bir ekonomik model içerisine sürüklenmiştir. Bu yapının kökleşmesiyle birlikte üretim gerilemiş, teknoloji dışa bağımlı hâle gelmiş ve Türkiye'nin ekonomik kararları dış merkezlerin etkisine açık hâle gelmiştir.

Yazı boyunca Doğan, “ekonomik bağımsızlık” kavramını yalnızca makroekonomik bir strateji olarak değil, bireyin emeğine ve üreticinin alın terine sahip çıkılması yönüyle milliyetçi bir ödev olarak da tanımlar. Ona göre, yerli üretimi savunmak, dış kaynaklara mecbur kalmamak ve kendi teknolojisini geliştirmek, bir milletin kendi kaderini belirleyebilmesi için zorunluluktur.

Milliyetçilik açısından bu yazı, “ekonomik milliyetçilik” fikrini net biçimde ortaya koyar. Türk milliyetçiliği, yalnızca duygusal veya tarihsel bir bağlılık değil, aynı zamanda üretim ve kalkınma süreçlerinde yerli ve bağımsız olmayı gerektiren bir sorumluluktur. Doğan'ın bakış açısında ekonomik yapı, millî egemenliğin en temel direklerinden biri olarak konumlandırılır. Ayrıca yazıda dikkat çeken bir diğer unsur, ekonomik bağımlılığın yalnızca refah seviyesini değil, aynı zamanda millî kültürü ve toplumsal dayanışmayı da aşındırdığına dair vurgudur. Ekonomik yapısı dış güçlerin etkisine açık olan bir ülkenin siyasal tercihleri de zamanla yönlendirilebilir hâle gelir. Bu nedenle millî hürriyet, ekonomik güce doğrudan bağlıdır.

139. Millet Sektörü Üzerine – İbrahim OKUR, Sayı: 17, 1975

İbrahim Okur'un “Millet Sektörü Üzerine” başlıklı yazısı, milliyetçi ekonomi anlayışının özgün bir bileşeni olan millet sektörü kavramını hem teorik hem pratik yönleriyle

açıklamaktadır. Okur, bu sektörü klasik anlamdaki devlet ve özel sektör ikileminin dışında; halkın doğrudan üretime katıldığı, ahlakî değerlerle iç içe geçmiş ve toplumsal refahı önceleyen bir model olarak tanımlar. Millet sektörü, yazara göre, millî ekonominin yalnızca rakamsal büyüme değil, kültürel süreklilik ve sosyal adaletle birlikte inşa edilmesini hedefleyen stratejik bir alanıdır. Küçük esnaf, zanaatkârlar, köylü kooperatifleri ve aile işletmeleri bu yapının temel taşlarıdır. Bu kesimler, yalnızca üretimin değil, Türk milletinin tarihî ve kültürel kodlarının da taşıyıcısıdır. Yazar bu noktada, ekonomik kalkınmanın sadece teknik değil, ahlaki bir sorumluluk olduğunu vurgular. Millet sektörü, ahlak temelli üretimi ve halkın doğrudan üretime ortak olmasını teşvik ederek, ekonomik süreçlerde sömürü ilişkilerini minimize edecek bir denge modeli olarak sunulmaktadır.

Yazı, milliyetçiliğin üretim anlayışıyla bağını ortaya koyar. Bu bağlamda, millet sektörü bireyin yalnızca ekonomik bir varlık olarak değil; aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı, toplumsal denge unsuru ve millî dayanışma aracı olarak konumlandırılmasına olanak tanır. Okur'a göre, millet sektörü modeli; dışa bağımlılığı azaltırken aynı zamanda toplumun manevî yapısını da güçlendirir. Bu açıdan yazı hem ekonomik sistem eleştirisi hem de alternatif bir kalkınma paradigması sunar.

Yazının dikkat çekici yönlerinden biri de sanayileşme politikalarının kırsalı yok sayan, halktan kopuk, merkezileşmiş yapısına yönelttiği eleştiridir. Okur, merkezî ekonomik modellerin yalnızca rakamsal büyüme hedefleri güttüğünü; oysa millet sektörü ile hedeflenenin sosyal adalet, üretim etiği ve millî kimliğin korunması olduğunu ifade eder. Özellikle köylülerin, küçük üreticilerin, esnafın dışlandığı modellerin yerine, onları sistemin kurucu unsuru olarak gören bir ekonomik yaklaşım önerilmektedir. Millet sektörü fikri, milliyetçiliğin hem iktisadî hem toplumsal süreklilik boyutunu birlikte ele alan, üretimde ahlaki ilkeleri önceleyen, toplum temelli bütüncül bir model önerisidir.

140. Petrolün Tarihi Gelişimi Bugünkü Stratejik Durumu ve Türkiye – Turan AYDIN, Sayı: 17, 1975

Turan Aydın'ın kaleme aldığı bu yazı, petrolün dünya tarihindeki yerinden başlayarak günümüzdeki stratejik önemine kadar geniş bir değerlendirme sunar. Yazar, özellikle 20. yüzyılda enerji kaynaklarının uluslararası ilişkilerde belirleyici bir unsur hâline geldiğini vurgulamakta ve Türkiye'nin bu küresel güç oyunundaki yerine dair milliyetçi bir perspektif ortaya koymaktadır. Petrolün, yalnızca bir enerji kaynağı değil, aynı zamanda ülkelerin dış politikalarını yönlendiren stratejik bir araç hâline geldiği belirtilmektedir. Bu bağlamda, Batı ülkelerinin Ortadoğu'ya müdahaleleri, uluslararası petrol şirketlerinin faaliyetleri ve büyük devletlerin enerjije dayalı nüfuz mücadelesi yazının temel eksenlerinden biridir.

Türkiye açısından ise yazı, enerji alanında dışa bağımlılığın ciddi bir zafiyet oluşturduğunu savunur. Özellikle ithalata dayalı enerji politikalarının uzun vadede hem ekonomik hem siyasi bağımsızlığı tehdit ettiği vurgulanır. Aydın, Türkiye'nin millî enerji politikaları geliştirmesi gerektiğini, yerli kaynaklara yönelmenin ve bölgesel iş birlikleriyle enerji güvenliğini sağlamanın kaçınılmaz olduğunu ifade eder.

Milliyetçilik açısından yazı, enerji bağımsızlığını millî egemenliğin bir şartı olarak değerlendirmekte; petrol ve diğer stratejik kaynaklara ilişkin politikalarda millî menfaatlerin ön planda tutulması gerektiğini savunmaktadır. Enerji dışa bağımlılığı, yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda diplomatik ve askerî açılardan da Türkiye'yi zayıflatmaktadır. Sonuç olarak, bu yazı petrol meselesini bir enerji sorunu olmaktan çıkarıp, millî güvenlik, dış politika ve ekonomik egemenlik perspektiflerinden ele alan bütüncül bir milliyetçi bakış sunmaktadır. Türk milliyetçiliği, bu yazıda enerji politikaları üzerinden somut bir devlet stratejisi hâline getirilmiştir.

141. Bizim de Temsil Edecek Tarihi Değerlerimiz Var – Hasan YİĞİTKURT, Sayı: 17, 1975

Hasan Yiğitkurt'un bu yazısı, tarihî bilinç ve millî kimlik inşası arasındaki güçlü ilişkiyi merkeze alarak, Türk milletinin dünya sahnesinde saygın bir yer edinmesi için sahip olduğu tarihî değerlerin daha güçlü biçimde temsil edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Yazıda, Batı toplumlarının kendi tarihlerini ve kahramanlarını yüceltirken, Türk milletinin bu konuda yeterince etkin bir anlatı geliştirememiş olmasından duyulan rahatsızlık dile getirilir.

Yiğitkurt, Türk tarihinin yalnızca savaşlar ve kahramanlıklarla değil, aynı zamanda yüksek bir medeniyet birikimiyle şekillendiğini belirtir. Bu değerlerin eğitim, kültür ve dış politika alanlarında sistematik biçimde temsil edilmemesi ise Türkiye'nin uluslararası saygınlığını olumsuz etkilemektedir. Özellikle yazıda, Türk milletinin kendi tarihini ve kahramanlarını tanıtmakta geç kaldığı; millî bayramlar, önemli günler ve simgesel tarihî olayların yalnızca törenlerle değil, aynı zamanda bilinçli eğitim ve kültürel faaliyetlerle topluma mal edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Yazar, özellikle millî günlerin içinin boşaltılmadan, derin tarihî ve kültürel anlamlarıyla kutlanması gerektiğini ifade eder. Bu günler, sadece takvimsel semboller değil; Türk milletinin ortak hafızasını ve toplumsal birliğini diri tutan mihenk taşları olarak görülmelidir. Yiğitkurt, tarihî şahsiyetlerin, dönüm noktalarının ve zaferlerin genç nesillere aktarılmasında devletin ve eğitim kurumlarının daha etkin roller üstlenmesini önerir.

Milliyetçilik bağlamında yazı, kültürel ve tarihî değerlerin yalnızca geçmişin bir hatırlatıcısı değil, millî kimliğin bugünkü taşıyıcısı ve geleceğin kurucusu olduğunu vurgular. Yiğitkurt'a göre Türk gençliği, tarihten sadece övünç değil, aynı zamanda yön bulma ve sorumluluk çıkarabilmelidir. Bu da ancak devletin ve toplumun tarihî mirasa sahip çıkmasıyla mümkündür. “Temsil” kavramı burada yalnızca diplomatik ya da sembolik değil; eğitimden kültüre, sanattan kamu söylemine kadar geniş bir mecrada aktif biçimde gerçekleştirilmesi gereken millî bir görev olarak sunulmaktadır. Millî bayramlar ve tarihî değerler bu sürecin taşıyıcı unsurları olarak düşünülmeli ve ideolojik değil, toplumsal birlik ve bilinci pekiştirici araçlar olarak ele alınmalıdır.

142. Milli Bütünlük ve Halklar Meselesi, Sayı: 18, 1975

“Milli Bütünlük ve Halklar Meselesi” başlıklı yazı, Türkiye'nin millî birliğini tehdit eden ayrılıkçı eğilimleri ele alarak, Türk milliyetçiliği perspektifinden birlik çağrısı yapmaktadır. Yazıda, millet olma bilincinin tarihsel ve sosyolojik temellerine değinilirken, çok etnisiteli yapılar içerisinde Türk kimliğinin birleştirici rolüne vurgu yapılmaktadır. Yazının merkezinde, Batılı ülkelerin yönlendirmesiyle Türkiye'de “halklar” kavramının kullanılmasının ideolojik ve siyasi bir tehlike olduğu ileri sürülmektedir. “Halklar” ifadesiyle, tek millet anlayışının parçalanmaya çalışıldığı; bu söylemin, Türk milletini etnik alt kimliklere bölerek ayrıştırmayı hedeflediği savunulmaktadır. Bu bağlamda metin, Türk milletinin ortak bir tarih, dil, kültür ve ülkü etrafında şekillenmiş olduğunu vurgular. Ayrıca yazıda, Anadolu'nun binlerce yıllık Türk yurdu olduğu ve bu topraklar üzerinde yaşayan herkesin Türk milleti kimliğiyle bütünleşmesi gerektiği ifade edilmektedir. Toplumdaki tüm bireylerin eşit haklara sahip olduğu ancak bu hakların, Türk milletine aidiyet bilinciyle taçlandığında anlam kazandığı belirtilir.

Yazı, Türk milliyetçiliğini hem birleştirici hem de kapsayıcı bir fikir olarak sunmakta; bu yönüyle millî birlik ve bütünlüğün ideolojik savunusunu yapmaktadır. Parçalanmış milletlerin sömürgeciliğe açık hale geldiği vurgulanarak, emperyalist oyunlara karşı Türk milletinin uyanık olması gerektiği ifade edilmektedir. Özellikle “halklar” kavramının Türkiye bağlamında millet bütünlüğünü tehdit eden bir ayrışmaya yol açacağına dair güçlü bir milliyetçi eleştiri içermektedir. Bu yönüyle, Genç Arkadaş Dergisi'nin dönemin ideolojik mücadelelerinde Türk milliyetçiliğini savunma refleksini gösterdiği önemli bir metindir.

143. Son İşçi Olayları ve Hükümet – Seher DUMAN, Sayı: 18, 1975

“Son İşçi Olayları ve Hükümet” başlıklı yazı, 1975 yılında ülke gündemini meşgul eden işçi hareketleri ve bu hareketlere yönelik hükümetin tavrını analiz etmektedir. Metin, toplumsal huzurun korunması ile emeğin ve emekçinin haklarının dengeli bir biçimde sağlanması

gerekliliğini savunur. Bu yaklaşım, özünde milliyetçi bir çerçeveyi benimser. Yazı, sendikalar arasındaki çekimsizliği ve işverenler ile çalışanlar arasındaki gerginliği öne çıkararak, bu ortamda devletin tarafsız, adil ve yapılandırıcı bir rol ünlenmesi gerektiğini belirtir. “*Sendika seçimi gizliliğe bürümüş; patronlar arasının mücadelesine devlet taraf oluyor mu?*” şeklindeki sorularla hem hükümetin hem de endüstri yapısının işçi hakları karşısındaki pozisyonu sorgulanmaktadır.

Yazının dikkat çeken taraflarından biri, anti-emperyalist vurgudur. “*Gerçekten anti-emperyalist bir mücadele tek bir milliyetle olur; o da Türk milliyetidir.*” çıkışı, emek mücadelesinin ulusal çıkarlarla örtüşmesi gerektiği fikrini besler. Bu da yazıyı klasik sol-emek literatüründen ayıran önemli bir ideolojik pozisyonu işaret eder. Türk işçisinin sorunları, sadece sınıfsal bağlamda değil, ulusal birlik ve toplumsal dayanışma çerçevesinde ele alınmaktadır. Yazıda, “komiteler” aracılığıyla sendikalara dışarıdan yön verilmeye çalışıldığı, bu durumun da demokratik düzeni zedelediği belirtilmektedir. Aynı zamanda mevcut sendikal yapının işçinin gerçek taleplerini yansıtmaktan uzaklaştığı, sendikaların ideolojik kamplaşmalardan arındırılması gerektiği savunulur.

Yazının sonunda, “*Türk işçisi işverenle değil, emperyalist güçlerle sınırlandırılmış ekonomik yapıya karşı savaşıyor.*” tespitiyle, işçi hareketlerinin özüne dair milliyetçi bir okuma yapılır. Buradan hareketle yazı, emeğin hak mücadelesini, milliyetçi bir ekonomi modeliyle ilişkilendirerek, millî birliği zedelemeyecek bir uzlaşma zemini önermektedir.

144. Milli Devlet, Teokratik Devlet – Mevlüt TURHAN, Sayı: 18, 1975

Mevlüt Turhan’ın “Milli Devlet, Teokratik Devlet” başlıklı yazısı, devlet anlayışları arasında yaptığı karşılaştırmalar üzerinden Türk milliyetçiliğinin laik ve halk temelli yönünü vurgulamaktadır. Yazı, “milli devlet” kavramını halkın ihtiyaçlarına ve kültürel değerlerine dayalı, akla ve bilime açık, çağdaş bir yönetim biçimi olarak tanımlarken; “teokratik devlet” anlayışını tarihsel olarak dogmaya, ruhban sınıfına ve halktan kopukluğa dayalı bir model olarak eleştirmektedir.

Turhan’a göre milli devlet, milleti hem sosyolojik hem kültürel açıdan bir arada tutan; bireyin haklarını güvence altına alan çağın gereklerine uygun bir şekilde kendini yenileyebilen bir yapıdır. Bu devlet anlayışı, halkın refahını esas alırken; akılcı ve bilimsel temellere dayanarak gelişmeyi hedefler. Oysa teokratik devlet, bireyin fikrî özgürlüğünü sınırlandırır ve toplumsal gelişmeyi engelleyen katı hiyerarşik yapılar üretir.

Milliyetçilik perspektifiyle yazı, Türk milletinin çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmasının önündeki en büyük engelin geçmişteki dogmatik yapıların yeniden canlandırılma çabaları

olduğunu ileri sürer. Yazar, milliyetçiliği modernleşme ile uyumlu bir düşünce olarak ele alır ve özellikle Atatürk'ün halkçılık, laiklik ve millî egemenlik ilkeleriyle bu anlayışın temellerinin atıldığını belirtir. Yazıda dikkat çeken noktalardan biri, teokratik devletin Türk-İslam tarihindeki yerinin de sorgulanmasıdır. Yazar, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde dini otoritenin siyasi güce etkisini tartışırken, bu yapının zamanla halktan koptuğunu ve Batı karşısında geri kalışın sebeplerinden biri hâline geldiğini ifade eder. Buradan hareketle, modern Türkiye Cumhuriyeti'nin temelinde yer alan milli devlet anlayışının yalnızca sekülerlik değil, aynı zamanda halkçı ve kapsayıcı bir yön taşıdığı vurgulanır.

Yazının satırlarında, millî devletin; halkla barışık, sosyal adaleti önceleyen ve milletin öz değerlerinden kopmadan gelişmeyi esas alan bir yapı olduğu ifade edilmektedir. Bu yönüyle Mevlüt Turhan, milliyetçiliği yalnızca etnik bir duruş değil; aynı zamanda toplumsal ilerleme ve bireysel özgürlükleri güvence altına alan çağdaş bir devlet anlayışı olarak yorumlamaktadır.

Bu metin, Genç Arkadaş Dergisi'nin 1970'li yıllardaki siyasal ve ideolojik tartışmalara yaklaşımını açıkça ortaya koymakta; Türk milliyetçiliğinin neye karşı durduğunu (dogmatizm, halktan kopukluk) ve neyi savunduğunu (çağdaşlık, halkçılık, laiklik) net bir biçimde ifade etmektedir.

145. Ne Kapitalizm Ne Komünizm – Üçüncü Yol Savaşımız – Mehmet GÜL, Sayı: 18, 1975

Mehmet Gül'ün kaleme aldığı bu yazı, Türkiye'nin ideolojik ve ekonomik sistem tercihi konusunda yaşadığı gerilimli ortamı analiz ederek ne Batı menşeli kapitalizmi ne de Sovyet eksenli komünizmi çözüm olarak görmektedir. Yazar, her iki sistemin de Türkiye'nin sosyo-kültürel yapısına yabancı olduğunu ve Türk milletinin ihtiyaçlarına cevap veremediğini vurgular. Gül'e göre kapitalizm, bireycilik ve çıkarıcılık temeline dayalı bir sistemdir. Bu sistemde güçlü olanın daha da güçlendiği, zayıf olanın ise ezilmeye mahkûm olduğu bir ekonomik yapı vardır. Türk milletinin dayanışmacı yapısına ters düşen bu anlayış, toplumsal adaleti zedelemekte, kültürel çözülme ve yabancılaşmayı artırmaktadır. Komünizm ise toplumu sınıf savaşları ekseninde tanımlar ve bireyin özgürlüğünü yok sayan kolektif bir düzen sunar. Gül, bu sistemin de millî değerleri dışladığını ve bireyin ruh dünyasını boşaltarak devletin her şey olduğu bir anlayışa kapı araladığını ifade eder.

Yazarın savunduğu üçüncü yol ise, milliyetçi ve halkçı temeller üzerinde yükselen hem ekonomik hem kültürel bağımsızlığı önceleyen bir milli doktrin anlayışıdır. Bu modelde, üretim öncelikli, emeğe saygılı, millî sermayeyi ve yerli üretimi önceleyen bir ekonomi hedeflenirken; kültürel yapıda da Türk milletinin değerlerine uygun eğitim, sanat ve medya politikaları esas

alınmaktadır. Yani hem ekonomik sömürüye hem de kültürel yabancılaşmaya karşı koyan, özgün bir Türk modeli önerilmektedir.

Yazı, Türk milliyetçiliğinin sadece etnik bir duruş değil, aynı zamanda sosyal adaleti ve ekonomik bağımsızlığı da kapsayan bir dünya görüşü olduğunu ortaya koyar. “Üçüncü Yol” bu anlamda bir uzlaşma değil, kendi köklerinden güç alan bir inşa çabasıdır. Gül, bu görüşüyle hem sağ hem sol düşüncenin çıkmazlarını göstermekte; Türk milletine kendi özgün kalkınma ve yönetim modelini oluşturma çağrısında bulunmaktadır.

146. Tam Kurtuluş Bağımsızlıkla Ekonomik Gerçekleşir – Mustafa VERKAYA, Sayı: 18, 1975

Mustafa Verkaya'nın bu yazısı, Türkiye'nin tam bağımsızlık ülküsünü yalnızca siyasal bir hedef değil, ekonomik bir zorunluluk olarak da ele alır. Yazı boyunca, siyasal bağımsızlığın ekonomik bağımsızlık olmadan gerçekleşmeyeceği vurgulanır. Bu bağlamda, dışa bağımlı kalkınma modelleri ve ithalata dayalı üretim tarzı eleştirilmekte; yerine, millî üretim ve yerli kaynakların değerlendirilmesini esas alan bir kalkınma modeli önerilmektedir. Verkaya'ya göre Türkiye, kendi ekonomik gücünü millî bir ruhla örgütleyemediği sürece dış müdahalelere açık kalacaktır. Dış borçlanma, yabancı sermaye kontrolü, ithal mallara bağımlılık gibi unsurlar yalnızca ekonomik değil, kültürel ve politik bağımsızlığı da tehdit eder. Bu nedenle yazar, ekonomik kalkınmayı salt bir büyüme meselesi olarak değil, millî iradenin tesisi ve milletin onurunu koruma aracı olarak konumlandırır.

Yazıda dikkat çeken bir başka unsur ise halkçı kalkınma anlayışıdır. Ekonomik kurtuluşun yalnızca elit bir sınıfın değil, köylüden işçiye, esnaftan memura kadar tüm halk kesimlerinin katılımıyla mümkün olabileceği vurgulanır. Bu yaklaşım, Türk milliyetçiliğinin toplumsal adaleti önceleyen yapısıyla da örtüşmektedir. Aynı zamanda ekonomik bağımsızlık, yalnızca maddi değil, manevi bir özgürlük olarak da tanımlanır.

Milliyetçilik perspektifinden bakıldığında yazı, tam bağımsızlık ülküsünü yalnızca bir söylem değil, somut politikalarla desteklenmesi gereken tarihî bir görev olarak ele almaktadır. Verkaya, Türk milletinin kendi kaynaklarına, emeğine ve iradesine güvenerek yükselebileceğini savunurken, bu inancı “ekonomik istiklal” kavramıyla bütünleştirir.

147. İşçi Fabrikaya Ortak – Osman GENÇ, Sayı: 18, 1975

Osman Genç'in bu yazısı, emeğin üretimdeki rolünü yalnızca iş gücü bağlamında değil, aynı zamanda mülkiyet ilişkileri düzeyinde değerlendirmektedir. “İşçi Fabrikaya Ortak” başlığı, salt bir slogan değil; işçinin üretim sürecine yalnızca bedensel değil, yönetsel ve ekonomik olarak da katılması gerektiğini vurgulayan yapısal bir öneri niteliği taşımaktadır.

Yazı, kapitalist sistemin üretim araçlarını sermaye sahiplerinin tekeline bıraktığını; bu nedenle işçinin yalnızca geçici bir ücret karşılığında emek sunduğunu ve bu durumun hem sosyal adaleti hem de toplumsal bütünlüğü zedelediğini belirtir. Yazar, bu tekelin ortadan kaldırılmasının yolunun üretim sürecine işçinin de ekonomik anlamda ortak edilmesinden geçtiğini savunur. Bu bağlamda yazı, üretim araçlarının mülkiyetinde halkçı ve milliyetçi bir düzen önerir.

148. Batı'da Eğitim Kurumları – Ahmet TABLI, Sayı: 18, 1975

Ahmet Tablı'nın bu yazısı, Batı'daki eğitim sisteminin yalnızca yapısal özelliklerini değil, aynı zamanda bu sistemin arka planındaki tarihsel ve kültürel anlayışı sorgulamaktadır. Yazıda dikkat çeken temel vurgu, Batı'nın eğitim aracılığıyla yalnızca bireyi değil, tüm toplumu biçimlendirme gücüne sahip olduğudur. Bu bağlamda Batı eğitim sisteminin yalnızca akademik bir programdan ibaret olmadığı, ulusal karakterin, tarih anlayışının ve toplumsal ahlakın bu sistem aracılığıyla yeni kuşaklara aktarıldığı ifade edilmektedir.

Tablı, Batı ülkelerinde uygulanan eğitimin özünde sistematik bir “kültürel muhafaza” görevi gördüğünü; bu nedenle Batı'nın kendi tarihiyle, inançlarıyla, diliyle barışık bireyler yetiştirmeyi başardığını vurgular. Buna karşın Türkiye'de eğitim sisteminin uzun yıllardır eklektik, istikrarsız ve dış kaynaklı modellere açık bir yapıda kaldığı, bu yüzden kültürel aidiyet sorunu yaşandığı belirtilmektedir. Yazar, özellikle köy okulları, kırsal eğitim ve üretici-yurttaş modeline dikkat çeker. Batı'da çocuklar erken yaşta üretim sürecine katılmaya hazırlanırken; Türkiye'de eğitimin üretimle bağının zayıf kaldığına dikkat çeker. Bu durumun yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda millî bütünlük açısından da riskli olduğu ifade edilmektedir.

Milliyetçilik açısından metnin çarpıcı yönlerinden biri, eğitimin doğrudan “millî karakter” taşıması gerektiği düşüncesidir. Ahmet Tablı, Türk eğitim sisteminde yerli ve millî değerlerin merkeze alınarak hem bireyin hem milletin geleceğini şekillendirecek bir program geliştirilmesi gerektiğini savunur. Eğitim sisteminin yalnızca akademik değil, aynı zamanda ideolojik bir tercih olduğu düşüncesi yazının temelini oluşturur.

149. İsrafçı Ekonomi ve Köylerimiz – Reşat BAYRAMOĞLU, Sayı: 18, 1975

Reşat Bayramoğlu'nun bu yazısı, köylerin ekonomik yapısına ve devlet politikalarının israfa dayalı yönlerine eleştirel bir bakış sunmaktadır. Yazıda, şehir merkezli kalkınma modelleri ve modernleşme projeleriyle köylerin göz ardı edildiği, buna karşın ciddi kaynak israfının yaşandığı vurgulanmaktadır. İsrafçı ekonomi anlayışı, yazar tarafından hem maddi hem de beşerî kaynakların yanlış kullanılması olarak tanımlanır.

Yazıya göre, şehir merkezli projelerle Türkiye'nin sanayileşmesi hedeflenirken, kırsalda yaşayan milyonlarca insan üretim sürecinin dışında bırakılmakta; bu da hem ekonomik verimsizlik yaratmakta hem de sosyal adaletsizliğe yol açmaktadır. Bayramoğlu, köylerin yalnızca tarımsal üretim açısından değil, millî kültürün taşıyıcısı ve demografik istikrarın temeli olması bakımından da önemli olduğunun altını çizer.

Metin boyunca, devletin kaynaklarını tüketim harcamalarına ve gösterişli projelere yönlendirmesi, kırsal kalkınma ve yerli üretime yapılması gereken yatırımlardan uzak durması olarak eleştirilmektedir. Yazar, özellikle yol, sulama, küçük sanayi ve eğitim gibi alanlara yapılacak yatırımların hem köylüyü üretime yönelteceğini hem de Türkiye'nin ithalata bağımlılığını azaltacağını savunur.

Milliyetçilik bağlamında yazı, köylüyü dışlayan ekonomik planların aslında milleti dışlayan politikalar olduğu tezine dayanır. Bayramoğlu'na göre milliyetçi ekonomi, yalnızca savunma sanayisi ya da büyük fabrikalarla değil; toprağı işleyen, üretime katılan her ferdin kalkınma sürecine eşit katılımıyla mümkündür. Bu anlayış, köylüyü modernleşmenin öznesi yapmayı ve millî kalkınmayı aşağıdan yukarıya doğru inşa etmeyi amaçlar.

150. Millî Tip Sendika – Hasan ALBAY, Sayı: 18, 1975

Hasan Albay'ın kaleme aldığı "Millî Tip Sendika" başlıklı yazı, işçi hareketlerinin yönlendirilme biçimini ve sendikal yapının ülke gerçekleriyle uyumunu sorgulayan bir içeriğe sahiptir. Yazı, mevcut sendikal anlayışın ithal ideolojilerin etkisinde kaldığını, işçinin hak arama mücadelesinin çoğu zaman siyasi çatışmalara ve dışa bağımlı ideolojik yönlendirmelere kurban edildiğini ileri sürer.

Albay'a göre, Türkiye'deki sendikacılık yapısı, Batı'daki sınıf mücadelesi merkezli modelin kopyası niteliğindedir ve bu durum, Türk toplumunun sosyolojik ve tarihsel yapısıyla örtüşmemektedir. Oysa Türk milletinin geleneksel dayanışma kültürü, işçi-işveren ilişkilerinin çatışma yerine iş birliği esasına dayalı olmasını gerektirir. Bu nedenle yazar, millî değerlere, toplumsal yapıya ve üretim ekonomisine uygun yeni bir sendika tipolojisinin inşa edilmesini önermektedir. Yazı boyunca, işçinin emeğini savunacak ancak bunu yaparken milletin birlik ve bütünlüğünü zedelemeyecek, ideolojik sapmalara prim vermeyecek bir sendikal anlayış savunulmaktadır. "Millî tip sendika" kavramı, işçinin haklarını koruyan ama aynı zamanda millî kalkınma hedeflerine hizmet eden bir model olarak tarif edilir. Bu sendikaların görevi yalnızca ücret pazarlığı yapmak değil; işçiyi eğitmek, üretime katkısını artırmak, sosyal adaleti güçlendirmek ve toplumsal barışı sağlamaktır.

Milliyetçilik bağlamında yazı, emeğin korunmasını yalnızca ekonomik bir mesele değil, aynı zamanda millî bir görev olarak tanımlar. İşçinin üretim sürecine aktif ve bilinçli biçimde katılması, ekonomik bağımsızlığın sağlanması ve toplumsal huzurun temini açısından yaşamsal görülür. Sendikaların millî karakter taşıması gerektiği vurgusu, bu yönüyle milliyetçi toplumsal örgütlenmenin bir parçası olarak okunabilir.

151. Kültürel Karışıklık – Nesli BORAN, Sayı: 18, 1975

Nesli Boran'ın kaleme aldığı bu yazı, kültürel yozlaşmanın boyutlarını ve nedenlerini ele alarak Türk toplumunun karşı karşıya kaldığı kimlik krizine dikkat çeker. Yazı, özellikle gençlik arasında ortaya çıkan taklitçi tutumlar, yabancı kültür özentisi ve milli değerlerden uzaklaşma eğilimlerini örneklerle analiz eder. Boran'a göre kültürel karışıklığın temelinde, Batı hayranlığına dayalı bir zihinsel sömürgeleşme vardır. Türk toplumunun kendi değerlerini küçümseyerek Batı'nın yaşam tarzını, dilini, sanat anlayışını ve hatta ahlaki normlarını benimsemeye başlaması, bir kültür buhranına yol açmaktadır. Bu buhran sadece bireysel kimlik sorunları değil, toplumsal çözümlerin de kaynağı olarak görülmektedir.

Yazı, radyo programlarından gazete haberlerine, popüler müzikten giyim tarzlarına kadar birçok alanda yaşanan yabancılaşmayı somut örneklerle gözler önüne serer. Yazar, özellikle eğitim kurumlarında millî kimlik bilinci verilemediği sürece bu sürecin durdurulamayacağını belirtir. Modernleşme ve Batılılaşma arasındaki farkı ayırt edemeyen bir toplumun kültürel olarak da çöküş yaşayacağı uyarısında bulunur.

Milliyetçilik perspektifiyle ele alındığında, yazı Türk milliyetçiliğini yalnızca siyasi ya da ekonomik bir duruş olarak değil, aynı zamanda bir kültür savunusu olarak da tanımlar. Boran'a göre kültürel bağımsızlık, siyasal bağımsızlığın ön şartıdır. Kendi kültürüne yabancılaşmış bir neslin, millet olma bilincinden de uzaklaşacağı vurgulanır. Milliyetçilik bu bağlamda sadece vatan sevgisi değil, aynı zamanda diline, tarihine, müziğine, kıyafetine, ahlakına ve düşünce yapısına sahip çıkmak anlamına gelir.

152. 1976'da Taleplerimiz ve Mücadelemiz Devam Edecek! – Ülkücü Ocakları Genel Merkezi, Sayı: 21, 1975

Metinde, özellikle eğitim sistemindeki aksaklıklar, dışa bağımlı ekonomi politikaları, yoz kültürel etkiler ve devletin zayıf iradesi eleştirilerek bu alanlarda millî duyarlılıkla hareket edilmesi gerektiği vurgulanır. Ülkücü gençlik, yalnızca bir muhalefet hareketi değil, aynı zamanda Türk milletinin ruh köküne dayanan bir yeniden inşa hareketi olarak tanımlanır. Sosyal adaletsizlik, üniversitelerdeki anarşi, işçi sınıfının istismarı gibi meselelerin çözümü

olarak milliyetçi düşüncenin önerildiği yazıda, “ne sağ ne sol, sadece Türk milleti” anlayışı temel sav olarak yer alır.

Yazı boyunca ülkücülük; kapitalizm, komünizm, sosyalizm, faşizm gibi sistemlerin karşısında yer alan, kendi tarihî ve millî kaynaklarından beslenen özgün bir duruş olarak sunulmuştur. Bu bağlamda milliyetçilik ne sınıf çatışmasını ne sınıfsız toplumu esas alır, onun temel dayanağı Türk milletinin tarihsel, kültürel ve sosyolojik birliğidir.

153. Kültür Emperyalizmi ve Noel – Yaşar CİVAZOĞLU, Sayı: 21, 1975

Yaşar Civazoğlu'nun bu yazısı, Batı kültürünün özellikle Noel örneği üzerinden Türkiye'deki kültürel yaşama nüfuz edişini eleştirir. Noel'in tarihsel olarak Hristiyan dünyasına ait olmasına rağmen, Türk toplumunun Batılılaşma sürecindeki savrulmalarla bu yabancı kültürel ögeye giderek daha fazla maruz bırakıldığı vurgulanmaktadır. Yazar, Noel kutlamalarının yalnızca tüketim kültürünün bir parçası olmadığını, aynı zamanda kültürel bir yozlaşmanın aracı hâline geldiğini ifade eder. Millî bayramların bile geri planda kaldığı bir ortamda, Hristiyan Batı'nın ticarileşmiş geleneklerinin medya ve eğlence sektörleri eliyle yüceltilmesinin, Türk toplumunun kimlik erozyonunu hızlandığı ileri sürülür.

Metin, milliyetçi bir perspektiften hareketle kültür emperyalizminin yalnızca ekonomik veya politik değil, aynı zamanda derin bir kimlik meselesi olduğunu vurgular. TRT'den reklamlara, sinema filmlerinden kamuya açık kutlamalara kadar pek çok alanda Batı'nın kültürel kodlarının yeniden üretildiği ve bu sürecin arka planında bilinçli bir asimilasyon politikasının bulunduğu savunulur. Civazoğlu, Türk milliyetçiliğini kültür emperyalizmine karşı koyabilecek yegâne bilinç olarak sunar.

154. Ortak Pazar Deyince... – Yağmur GÖKÇE, Sayı: 21, 1975

Yağmur Gökçe'nin bu yazısı, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ile bütünleşme süreci üzerinden Türkiye'nin bağımsız kalkınma politikalarıyla Batı'ya bağımlı dış politik tercihler arasındaki çelişkiyi gündeme getirmektedir. “Ortak Pazar” olarak tanımlanan bu bütünleşme sürecinin, ekonomik faydadan çok kültürel ve siyasal teslimiyeti beraberinde getirdiği vurgulanır. Gökçe, dış ticaret açığından yabancı sermayeye bağımlılığa kadar çeşitli alanlarda Avrupa merkezli politikaların Türkiye'nin millî çıkarlarıyla çeliştiğini ileri sürer.

Yazıda, Türkiye'nin bağımsız bir ekonomik model geliştirmesi gerektiği ifade edilirken, Ortak Pazar'ın Türkiye'de tarım ve sanayi dengesi açısından da ciddi tehditler barındırdığı belirtilir. Tarımın dış rekabete açılması, küçük çiftçilerin korunamaması ve yerli sanayinin dışa bağımlı hâle gelmesi gibi somut örnekler üzerinden ekonomik bağımsızlık meselesi tartışılır.

Bu noktada milliyetçilik; yalnızca siyasi bir duruş değil, aynı zamanda ekonomik bağımsızlığı önceleyen bir perspektif olarak sunulur.

Gökçe'ye göre, "Ortak Pazar" yalnızca bir ekonomik sistem değil, aynı zamanda bir kültürel dönüşüm aracıdır. Türk milletinin tüketim alışkanlıklarından eğitim sistemine kadar birçok alanda Batı'ya benzemeye zorlandığı ifade edilir. Bu bağlamda yazı, kültürel ve ekonomik bağımsızlığı birbirinden ayırmayan, bütüncül bir milliyetçi kalkınma modelini savunur.

155. Mülâkat – Mehmet NARİN, Sayı: 21, 1975

Bu mülâkat, İstanbul Ülkü Ocakları Başkanı Mehmet Narin ile gerçekleştirilmiş olup, dönemin milliyetçi gençlik hareketlerine ışık tutan önemli bir söyleşidir. Soru-cevap formatında ilerleyen yazıda; milliyetçi gençliğin eğitim, teşkilatlanma, toplumla ilişki ve ülkücü hareketin gelecek vizyonuna dair düşünceler yer alır. Mülâkat, aynı zamanda o dönemin toplumsal ve siyasi iklimine karşı ülkücülerin nasıl bir duruş benimsediğini göstermesi açısından kayda değerdir.

Eğitim ve Millî Program Vurgusu:

Mehmet Narin, eğitimin ülkücü hareket açısından merkezi bir öneme sahip olduğunu vurgular. Eğitimin yalnızca akademik bilgi vermekle kalmaması, aynı zamanda millî ahlak ve kültürel değerleri aktarması gerektiğini ifade eder. Millî Eğitim politikalarının Türk milletinin karakteriyle uyumlu bir biçimde yeniden düzenlenmesi gerektiğini belirten Narin, eğitim sisteminin bozulmasının gençliğin manevî donanımını zayıflattığını savunur.

Milliyetçi Gençliğin Rolü:

Mülâkatın önemli noktalarından biri, milliyetçi gençliğin milletin manevi bekçiliğini üstlenmesi gerektiği fikridir. Narin'e göre Türk gençliği, ideallerini ve değerlerini kaybetmiş kitleler arasında bir diriliş hamlesinin taşıyıcısı olmalıdır. Bu nedenle ülkücü gençlik, topluma yön verecek donanımda yetişmeli hem fikrî hem ahlaki bakımdan örnek olmalıdır. Söz konusu gençlik anlayışı, Ziya Gökalp'in mefkûreci nesil idealini hatırlatmaktadır.

Ülkücü Hareketin Pratik Faaliyetleri ve Mücadele Yöntemleri:

Narin, Ülkü-Der gibi kurumların gençliği yalnızca teorik olarak değil, pratik olarak da geliştirmeyi hedeflediğini belirtir. Teşkilat disiplinine, eğitim kamplarına ve kültürel faaliyetlere büyük önem verildiği ifade edilir. Bu bağlamda ülkücü hareket, ideolojik bir okul olmanın ötesinde, bir hayat tarzı olarak konumlandırılır.

Sosyal Adalet ve Ekonomik Hedefler:

Mülâkatta dikkat çeken bir diğer unsur, ülkücülerin sosyal adalet vurgusudur. Narin, ekonomik sömürüye karşı duruşlarını açıkça belirtirken, sermayeye değil, emeğe değer veren bir anlayışı savunduklarını söyler. Bu tavır, ülkücü hareketin yalnızca kültürel ve siyasi değil, aynı zamanda toplumsal adalet eksenli bir vizyona sahip olduğunu ortaya koyar.

Toplumsal Kutup ve Gençliğin Görevi:

Mehmet Narin, gençliğin sağ-sol kutuplaşması içinde kaybolmaması, milletin geleceği için sahici bir duruş sergilemesi gerektiğini vurgular. O'na göre ülkücü gençlik, anarşist hareketlerin etkisinden uzak durmalı, disiplinli, üretken ve inançlı bir karakterle milletin ihtiyaçlarına yönelmelidir.

156. Milliyetçi Hareketin Zaferini Çıkar Şebekeleri Önleyemez! Sayı: 22, 1976

Bu yazı, milliyetçi hareketin Türkiye'deki sosyal ve siyasal mücadele sahnesinde giderek güçlendiğini ve bu yükselişin çeşitli çıkar çevreleri tarafından engellenmeye çalışıldığını dile getirmektedir. Özellikle Ülkücü gençliğin, millî değerlere sadık ve disiplinli yapısıyla Türkiye'nin geleceğinde söz sahibi olmaya hazırlandığı ifade edilir. Yazı, Ülkü Ocakları'nın gençliği inançlı, ahlaklı ve mücadele ruhu taşıyan bireyler olarak yetiştirme misyonunu vurgular.

Millî ekonomiden adalet ilkesine, eğitimden sosyal dayanışmaya kadar pek çok başlık altında ülkücü hareketin çözüm önerileri sunulmaktadır. Metinde kapitalizme, sosyalizme, faşizme ve komünizme yer yoktur vurgusu yapılırken, Türk milletinin tarihî değerlerine yaslanan millî bir sistem önerilmekte; bu doğrultuda ülkücülerin demokratik yollarla iktidara yürümesinin kaçınılmaz olduğu savunulmaktadır. Yazının dikkat çeken yönlerinden biri, milliyetçiliğin halkın gerçek ihtiyaçlarıyla doğrudan bağlantılı bir ideoloji olarak sunulmasıdır. Ülkücü hareketin, yalnızca teorik değil, pratik bir mücadele alanında da etkin olduğu ifade edilir. Bu yönüyle yazı, ülkücü milliyetçiliğin sadece fikir dünyasında değil, sosyo-ekonomik dönüşümde de söz sahibi olması gerektiğini savunur.

157. Kooperatif Spekülasyonu – Erol MARAŞLI, Sayı: 22, 1976

Erol Maraşlı'nın “Kooperatif Spekülasyonu” başlıklı yazısı, 1970'li yılların ekonomik sorunlarından biri olan kooperatifçilikteki yozlaşmayı ve bu yapının ideallerinden saparak ranta dayalı bir düzene evrilmesini eleştirir. Yazı, kooperatifçiliğin asıl amacı olan toplumsal dayanışma, üretim gücünün birleşmesi ve ekonomik bağımsızlık hedefinden saptırılarak; siyasî ve ticari çıkar odaklarının kontrolüne girmesini sert şekilde ele alır. Bu bağlamda yazı, Türk milliyetçiliğiyle dolaylı ancak önemli bir ilişki kurar. Kooperatifçilik, Türk milliyetçiliği literatüründe “yerli üretimin teşviki”, “toplumun kendi kaynaklarıyla kalkınması” ve “millî

iktisat” ilkeleriyle birlikte değerlendirilir. Maraşlı'nın ifadesiyle, kooperatif sistemi özünde halkın kendi emeğini ve üretimini örgütlemesiyle gelişen yerli ve millî bir ekonomik yapılanmadır. Ancak bu idealin istismar edilmesi, halkın devlete ve kendi kurumlarına olan güvenini zedelemekte, millî bütünlüğe zarar vermektedir.

Yazıda sıkça vurgulanan sömürge tipi kooperatifçilik anlayışı, Batı'dan ithal edilen sistemlerin Türk toplumuna uygun olmayan bir biçimde uygulanmasına karşı duyulan eleştirinin ifadesidir. Bu eleştiri, aynı zamanda Ziya Gökalp'in kültür-medeniyet ayrımıyla da örtüşür. Gökalp'e göre bir toplumun kalkınması, kendi kültürel kodlarına ve sosyolojik yapısına uygun modellerle mümkündür. Maraşlı da benzer biçimde, kooperatiflerin Türkiye'nin özgün ihtiyaçlarına göre yeniden yapılandırılması gerektiğini savunur.

Yazıdaki önemli bir vurgu, rantiyeciliğe ve “sahte milliyetçi” girişimcilere yöneliktir. Kooperatifçiliğin toplumcu niteliği yerine bireysel zenginleşmenin aracına dönüştürülmesi, milliyetçi ekonomik modelle bağdaşmaz. Bu yönüyle metin, Türk milliyetçiliğinin sosyal adalet boyutunu destekler bir duruş sergiler. Milliyetçiliğin yalnızca kültürel değil, aynı zamanda toplumsal eşitlik ve üretim odaklı bir yapı talep ettiğini hatırlatır.

Maraşlı, çözüm önerisi olarak kooperatiflerin yeniden yapılandırılmasını, halkın doğrudan katılımıyla şeffaf ve denetlenebilir bir yapıya kavuşturulmasını, sermayeye değil emeğe dayalı bir sistemin inşasını önermektedir. Bu öneri, ülkücü hareketin “emeğin yüceliği” ve “adil bölüşüm” ilkeleriyle paralellik gösterir.

158. Mustafa Cemiloğlu? – Metin ÖNEY, Sayı: 22, 1976

Metin Öney'in kaleme aldığı bu yazı, Türk dünyasının önemli isimlerinden biri olan Mustafa Cemiloğlu'nun mücadelesi üzerinden Sovyet emperyalizmine karşı direnişi ve Türkistan coğrafyasındaki milliyetçi hareketlerin tarihsel sürekliliğini konu edinmektedir. Cemiloğlu'nun şahsında, yalnızca bir insan hakları savunucusu değil, aynı zamanda bir “Türk milliyetçisi” olarak tanıtılması yazının temel yaklaşımını belirlemektedir.

Yazıda, Mustafa Cemiloğlu'nun Sovyetler Birliği'nde Türk halkları üzerinde uygulanan kültürel, siyasi ve ekonomik baskılara karşı yürüttüğü direniş anlatılırken, onun bir avuç aydınının bile idealleriyle bir milleti yaşatabileceği düşüncesi öne çıkar. Bu vurgu, yazının milliyetçilikle olan doğrudan ilişkisini kurar: Cemiloğlu, bir halkın varoluş mücadelesini entelektüel direnişle bütünleştiren bir lider olarak sunulur.

Öney, bu yazısında Türk milliyetçiliğinin yalnızca Anadolu merkezli bir düşünce olmadığını, aksine Türk dünyasının tüm parçalarıyla bağlantılı evrensel bir ideoloji olduğunu

ima eder. Bu yönüyle yazı, Ziya Gökalp'in "millet" tanımındaki kültürel birliğe ve İsmail Gaspıralı'nın "dilde, fikirde, işte birlik" ilkesine de gönderme yapar niteliktedir.

Yazının önemli bir kısmında, Cemiloğlu'nun yalnız bırakılmışlığına da değinilir. Bu, aynı zamanda Türk dünyası ile Anadolu Türklüğü arasındaki kopukluğun eleştirisidir. Milliyetçi bir bakış açısıyla bu kopukluk hem tarihî bir ihmali hem de millî bir vazifenin eksikliğini temsil eder. Öney, bu eksikliğin giderilmesinin milliyetçi hareketin "Türklük bilincini" daha da güçlendireceğini savunur. Sonuç olarak bu yazı, birey temelli bir anlatı üzerinden pan-Türkist bir milliyetçilik anlayışını işler. Cemiloğlu'nun hikâyesi üzerinden Türk milletinin sınır ötesindeki parçalarının da bu ülkeye dâhil olduğu fikri güçlendirilir. Bu anlamda yazı, milliyetçiliği sınırlarla kısıtlamayan, kültürel bir aidiyet ve tarihî sorumluluk olarak tanımlayan geniş ufuklu bir bakış sunar.

159. Solcular Neden Birbirlerini Vuruyorlar? – Mehmet NARİN, Sayı: 22, 1976

Mehmet Narin'in bu yazısı, dönemin Türkiye'sinde sol siyasetin kendi içindeki çatışmalarını ve parçalanmış yapısını analiz ederken, aynı zamanda milliyetçi hareketin kendisini nasıl konumlandığını ortaya koymaktadır. Yazı, ideolojik birlikten yoksun, liderlik ve yöntem çatışmaları yaşayan sol çevrelerin Türkiye'ye çözüm sunmak bir yana, toplumda kargaşaya neden oldukları görüşünü savunur. Narin'e göre Türkiye'deki sol hareketler, dış merkezli ideolojilerin etkisinde şekillenmiş ve yerli düşünce sisteminden uzaklaşmıştır. Marksizm, Maoizm gibi ithal düşünce akımlarının kendi aralarında dahi uzlaşamaması, bu yapıların Türk milletinin değerlerine ve sosyolojik yapısına uygun olmadığını kanıtlamaktadır. Bu bağlamda yazı, Türk milliyetçiliğini, kökü dışarıda olmayan, bu topraklara ait bir dünya görüşü olarak sunar.

Yazı boyunca milliyetçi gençliğe de açık bir çağrı yapılır. Sol içindeki çatışmaların, disiplin ve ülkü birliği içindeki milliyetçi gençliği daha değerli kıldığı savunulur. Ülkücü hareketin sağlam teşkilat yapısı, ortak hedef bilinci ve ahlaki ilkeler doğrultusunda yürüttüğü mücadele, bir alternatif değil, "esas çözüm" olarak sunulur. Mehmet Narin, sol içerisindeki çatışmaların sadece fikirsel değil, aynı zamanda silahlı ve kanlı bir rekabete dönüştüğünü vurgulayarak, bu durumun millî birliğe tehdit oluşturduğunu ifade eder. Bu noktada milliyetçilik, yalnızca bir ideoloji değil, aynı zamanda toplumsal barışın ve düzenin teminatı olarak tanımlanır.

160. Teşkilâtın Propaganda ile İlgisi – Şerafettin HACIOĞLU, Sayı: 22, 1976

Şerafettin Hacıoğlu'nun kaleme aldığı bu yazı, milliyetçi teşkilatlanma ile propaganda faaliyeti arasındaki ilişkiyi hem teorik hem pratik boyutlarıyla ele almaktadır. Yazı, ülkücü

teşkilatların sadece iç disiplin ve aidiyet üretmekle kalmaması, aynı zamanda dışa dönük etkili bir iletişim stratejisiyle toplumla bağ kurması gerektiğini savunur. Hacıoğlu'na göre propaganda, yalnızca bir duyuru ya da ilan değil, bir dünya görüşünün halka aktarılmasıdır. Bu nedenle milliyetçi teşkilatlar, kendi fikir ve değer sistemini anlatırken ikna edici, kararlı ve sürekli bir propaganda çalışması yürütmek zorundadır. Yazıda, bu sürecin eğitim, kültürel faaliyetler, yayıncılık ve doğrudan insan ilişkileri gibi araçlarla desteklenmesi gerektiği vurgulanır.

Milliyetçilik bağlamında yazı, teşkilatları sadece birer örgütlenme aracı olarak değil, fikirleri yayma ve kitleleri etkileme gücüne sahip dinamik yapılar olarak ele alır. Milliyetçi hareketin başarılı olabilmesi için teşkilat üyelerinin hem fikrî hem de anlatım gücü açısından donanımlı olması gerektiği ifade edilir. Bu noktada yazı, ülkücü kadronun yalnızca inançlı değil, aynı zamanda ifade gücü yüksek, iletişim stratejisine hâkim bireylerden oluşması gerektiğini savunur.

Yazı boyunca Türk milliyetçiliğinin halkla iç içe olması, sokaktan kopmaması gerektiği vurgulanır. Milliyetçilik, yazara göre yalnızca kitaplarda kalan bir ideoloji değil, halkın diline, ruhuna ve yaşantısına nüfuz etmiş bir hareket olmalıdır. Bunun gerçekleşmesi ise doğru bir propaganda anlayışıyla mümkündür.

Sonuç olarak bu yazı, milliyetçiliğin geniş kitlelere ulaştırılması, toplumda karşılık bulması ve süreklilik kazanması için teşkilat yapısının doğru propaganda anlayışıyla birlikte düşünülmesi gerektiğini savunur. Bu yönüyle yazı, Türk milliyetçiliğinin yalnızca bir fikir değil, organize bir hareket olduğuna işaret eder.

161. Marksizm ve Dokuz Işık Açısından MAOİZM'in Tenkidi – Erkal ETCİOĞLU, Sayı: 22, 1976

Erkal Etcioğlu'nun bu yazısı, dönemin sol ideolojik akımlarından biri olan Maoizm'i eleştirirken, ülkücü düşünce sisteminin temel taşlarından biri olan Dokuz Işık doktriniyle kıyaslama yaparak derinlikli bir ideolojik tartışma ortaya koymaktadır. Yazı hem teorik hem pratik düzlemde, Maoist düşüncenin Türkiye'de uygulanabilirliğini reddetmekte; bunun yerine millî temellere dayanan bir kalkınma ve toplumsal düzen önerisini savunmaktadır.

Yazar, Maoizm'in sınıf çatışmasına dayalı yapısını eleştirerek, Türk toplumunun tarihsel ve sosyolojik özelliklerine uymayan, dış menşeli bir ideolojinin Türkiye'ye dayatılmasının yanlışlığına dikkat çeker. Maoist modelin şiddet temelli, materyalist ve halkı sınıfsal olarak bölmeye dönük bir yapıda olduğunu, bu nedenle Türk milletinin birlik ve bütünlüğüne tehdit oluşturduğunu belirtir.

Etcioğlu'na göre, Dokuz Işık sistemi, Türkiye'nin hem tarihsel gerçeklerine hem de toplumsal dinamiklerine uygun bir millî model sunar. Bu doktrin, milliyetçilik, halkçılık, ahlakçılık, ilimcilik, hürriyetçilik ve şahsiyetçilik gibi ilkelerle hem fikrî hem ahlaki hem de sosyal bakımdan bütüncül bir anlayışa sahiptir. Dokuz Işık, halkı birbirine düşman sınıflara ayırmak yerine; adaletli bir sistem içerisinde üretime, dayanışmaya ve millî hedeflere yönlendirmeyi amaçlar.

Yazıda, Maoizm'in yalnızca teori düzeyinde değil, pratikte de başarısızlığa uğradığı; Çin'in içine kapalı yapısı, ifade özgürlüğünün yokluğu, totaliter yönetsel sistem gibi unsurlar üzerinden örneklendirilir. Türkiye gibi kadim bir devlet geleneğine sahip bir ülkede bu tür modellerin uygulanmasının felaketle sonuçlanacağı savunulmaktadır.

162. Türk Tarihi Üzerine – Yaşar CİVAZOĞLU, Sayı: 22, /1976

Yaşar Civazoğlu'nun kaleme aldığı bu yazı, Türk milletinin tarihsel serencamına dair bir bilinç uyarısı niteliğindedir. Yazıda, Türk tarihine yönelik Batılı ve materyalist bakış açılarının etkisiyle oluşan yanlış kanaatler ve kasıtlı çarpıtmalar eleştirilmekte; Türk tarihinin sadece askerî başarılarla değil, aynı zamanda kültürel birikim, hukuk anlayışı, adalet sistemi ve devlet teşkilatlanması gibi yönleriyle de dünya tarihinde seçkin bir yer işgal ettiği savunulmaktadır. Civazoğlu, Türk milletinin tarihsel hafızasına sahip çıkmasının önemini vurgularken, bu bilincin millî kimlik ve özgüvenin temelini oluşturduğunu belirtir. Özellikle Türk tarihinin Göktürk, Uygur, Karahanlı, Selçuklu ve Osmanlı gibi büyük dönemleriyle bir bütün olarak görülmesi gerektiğini ifade eder.

Yazıda, tarih öğretiminin mevcut haliyle Türk gençliğine kendi milletini tanıtmakta yetersiz kaldığı belirtilir. Özellikle Batılı kaynaklardan yapılan alıntıların taraflı oluşu, Türk tarihinin küçümsenmesi ve Türk milletinin yalnızca savaşçı bir topluluk olarak gösterilmesi eleştirilir. Bu durumun genç nesillerde kültürel aşağılık duygusu oluşturduğu ve millî şuurun zedelendiği vurgulanır. Civazoğlu, bu tabloya karşı “tarih şuuru” ve “millet hafızası” kavramlarını önerir.

Metinde ayrıca tarihsel gerçeklerin yeniden yazılması gerektiği değil; var olan birikimin kendi perspektifimizden doğru ve tarafsız bir şekilde aktarılması gerektiği vurgulanır. Yani mesele bir tarih yaratmak değil, mevcut olanı doğru okumaktır. Bu bağlamda Türk tarihine yapılacak katkının bilimsel olmasının yanında millî hassasiyetle yoğrulmuş olması gerektiği savunulur. Geçmişin doğru anlaşılmasıyla bugünün anlam kazanacağı, millet olmanın ve geleceği inşa etmenin en sağlam zeminlerinden birinin tarih bilgisi olduğu vurgulanır. Bu yönüyle yazı, Türk milliyetçiliğinin temel direklerinden biri olan tarih şuuru üzerine inşa edilmiş güçlü bir fikrî çerçeve sunar.

163. Yaşasın Dünya Türklüğünün Bağımsızlık Savaşı! Sayı: 23, 1976

Bu başyazı, dünya Türklüğünün bağımsızlık mücadelesini selamlayan ve Milliyetçi Hareket'in bu mücadeledeki öncü rolünü yücelten bir çağrıyla başlamaktadır. Yazıda, Ülkücü hareketin yalnızca Türkiye ile sınırlı bir siyasi oluşum değil; dünya üzerindeki bütün Türk topluluklarının özgürlüğünü hedefleyen bir millî uyanışın merkezi olduğu vurgulanmaktadır. Metin, Türk milletinin tarih boyunca bağımsızlık ve hürriyet mücadelesinden asla taviz vermediğini, bu özelliğin Türk kimliğinin ayrılmaz bir parçası olduğunu dile getirmektedir. Bu bağlamda milliyetçilik, bir duygudan ziyade tarihsel sorumluluk ve ideolojik duruş olarak tanımlanmaktadır. Alparslan Türkeş'in "*liderliğin en başta gelen prensibi, halkın hayatını paylaşmak ve adaletten ayrılmamaktır*" sözüne yer verilerek, milliyetçiliğin sosyal adalet boyutuna da dikkat çekilmektedir.

Yazının merkezinde, emperyalizmin sadece Batılı devletler üzerinden değil, aynı zamanda kültürel yozlaşma ve çıkar odaklı yerli unsurlar yoluyla da yürütüldüğü fikri yer alır. Bu durum, milliyetçi harekete karşı oluşturulan yapay cephelerin eleştirisiyle desteklenir. Metin, milliyetçiliği bu oyunları bozacak yegâne ideolojik güç olarak görür.

164. 9 Işık'ta İlimcilik Anlayışımız – Bahaddin KARAGÖZ, Sayı: 23, /1976

Bahaddin Karagöz'ün bu yazısı, Türk milliyetçiliğinin temel ideolojik kaynaklarından biri olan "Dokuz Işık" doktrini içindeki "ilimcilik" ilkesini açıklamakta ve bu ilkenin fikrî arka planını tartışmaktadır. Yazıya göre, bilim ve bilgi üretimi milliyetçiliğin ayrılmaz bir parçası olmalı; milletin yükselmesi ancak çağın gerekliliklerini anlayan ve uygulayan bir bilgi sistemiyle mümkündür. Karagöz, millî kalkınma hamlesinin yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda kültürel ve zihinsel boyutta gerçekleşmesi gerektiğini savunur. Bu bağlamda ilim, yalnızca teknik bilgi değil; aynı zamanda bir dünya görüşü, bir hayat anlayışıdır. Milliyetçi düşünce içinde bilim, mutlak hakikat arayışına hizmet eden bir araç olarak görülmelidir.

Metinde özellikle Batılılaşmanın taklit düzeyinde kaldığı ve bilim anlayışının bu yüzden yozlaştığı eleştirilmektedir. Türk milliyetçilerinin amacı, kendi medeniyet değerlerinden kopmadan, evrensel bilimsel gelişmeleri özümseyen ve bunu millî hedeflerle bütünleştiren bir zihniyet üretmektir.

165. Solun Sonu – Metin ÖNEY, Sayı: 23, 1976

Metin Öney'in bu yazısı, 1970'li yıllarda Türkiye'deki sol ideolojik yapının iç çelişkilerine, yabancı ideolojilerden beslenmesine ve kitlelerle bağ kurmakta yaşadığı zorluklara dair sert bir eleştiridir. Yazı, özellikle "Türk milletinin ruh kökü" ile bağ kuramayan fikir akımlarının, hangi vaatle gelirse gelsin kalıcı olamayacağı düşüncesi üzerine inşa

edilmiştir. Öney, sol düşüncenin Türkiye’deki seyrini analiz ederken, onun temel problemini “yerlilikten kopmuşluk” olarak tespit eder. Sol, Türkiye’nin sosyal gerçekliğine, tarihsel kültürüne ve halkın değer sistemine yabancı bir ideolojidir. Bu nedenle, entelektüel çevrelerde ses getirse bile halkta derin bir karşılık bulamaz. Metne göre sol, adalet, eşitlik ve emek gibi kavramları içerse de bu kavramları Batı menşeli modellerle açıklamaya çalıştığı sürece Türk toplumunda bir “karşı devrim” doğurur.

Bu noktada yazının önemli bir yönü, sol hareketin kendi içindeki parçalanmışlığına yaptığı vurgudur. Farklı fraksiyonların birbirleriyle ideolojik çatışmaları, birlik olamayan bir sol yapının halk için güven verici olmaktan uzaklaştığını gösterir. Öney’e göre bu durum, Türk halkının “milliyetçi ve yerli” bir çözüm arayışına yönelmesine zemin hazırlamıştır. Milliyetçilik bu zeminde yalnızca kültürel değil, aynı zamanda siyasal bir istikrar aracı olarak da belirmektedir. Yazıda ayrıca Türk milliyetçiliği, kendi sistem önerisini sadece “karşıtlık” üzerinden değil, pozitif bir yapı inşa etme iddiası üzerinden tanımlar. Ülkücü hareketin “doktrin sahibi olması”, düşünsel derinliğini gösteren önemli bir fark olarak sunulmuştur. Bu durum, yazıya ideolojik üstünlük iddiası kazandırır: Milliyetçilik bir tepkisellik değil, inşa edici bir tavidir. Metin Öney’in bu yazısı, sadece dönemin siyasal ortamına değil, Türk milliyetçiliğinin kendini nasıl konumlandığına da dair güçlü ipuçları içerir. Özellikle yazının şu satırları öne çıkar: “*Kendi ruh kökünden yoksun bir ideoloji, bu topraklara ne barış getirir ne de düzen.*” Bu cümle, Türk milliyetçiliğinin kültürel ve sosyolojik derinlik iddiasını açıkça ortaya koyar. Aynı zamanda solun “evrenselcilik” adı altında halkı bölme riskine dikkat çeker.

166. İngiliz Ajan Okulunda Türk Gençlerine Kurulan “BUBY” Tuzağı – Erkal ETCİOĞLU, Sayı: 23, 1976

Bu yazı, Batı’nın özellikle İngiltere üzerinden yürüttüğü kültürel ve ideolojik kuşatma faaliyetlerini gözler önüne sererken, Türk gençliği üzerinde kurgulanan bilinçli yozlaşma planlarını ifşa etmektedir. Etcioğlu’nun ifadesiyle bu bir “ajan okulu” değil, bir “kimlik aşındırma operasyonudur. Yazının odak noktası olan BUBY (British University for the Brainwashed Youth yani Beyni Yıkanmış Gençler için İngiliz Üniversitesi) kavramı hem gerçek hem simgesel anlamda, yabancı düşünce sistemlerinin Türk gençliği üzerindeki etkilerini sembolize eder.

Etcioğlu, bu yapıların yalnızca eğitim kurumları olmadığını, aynı zamanda Türk gençliğini kendi milletine, kültürüne ve tarihine yabancılaştırmayı amaçlayan psikolojik ve ideolojik merkezler olduğunu ileri sürmektedir. Bu sistemler, Türk gençliğine Batılılaşmayı modernleşmenin tek yolu olarak dayatmakta; bireyi millî değerlerinden, tarihsel hafızasından ve toplumsal sorumluluklarından uzaklaştırmaktadır. Zira Türk milliyetçiliği, bireyin kendi

milletine ait olma bilinciyle büyümesini ve yerli-millî değerlerle donatılmasını esas alır. BUBY örneği ise, bu değerlerin yerine “hazcı, bireyci, köksüz” bir kişilik tipinin inşa edilmesini hedeflemektedir. Yazıya göre bu, bir gençlik politikası değil, bir istihbarat planıdır.

Etcioğlu, bu sistemin arka planında yer alan “duyarsızlaştırma stratejisi”ne dikkat çeker. Türk gencinin meselelerle ilgilenmeyen, dünyada olup bitene kayıtsız kalan, sadece bireysel çıkarları düşünen bir tipe dönüşmesi, milletin geleceği açısından büyük bir tehdit olarak değerlendirilir. Yazara göre bu bir kültürel atomizasyon sürecidir: bireyler toplumdans koparılır, kimliksizleştirilir ve yönsüzleştirilir.

167. Türklüğün Dünya Tarihinde Dönüm Noktası: Çanakkale, Sayı: 24, 1976

Bu metin, Çanakkale Savaşı'nı yalnızca askerî bir zafer olarak değil, Türklüğün tarihsel varlık mücadelesindeki dönüm noktalarından biri olarak konumlandırmaktadır. Yazıya göre, Çanakkale'de verilen mücadele, emperyalist güçlerin Anadolu'yu paylaşma planlarına karşı bir milletin “var olma” direnişidir. Bu direniş, milliyetçiliğin yalnızca bir ideoloji değil, aynı zamanda bir yaşama iradesi olduğunu vurgulayan sembolik bir anlam kazanır. Metinde, savaşın nedeni olarak yalnızca stratejik çıkarlar değil, aynı zamanda Türk milletinin tarih sahnesinden silinmesini amaçlayan emperyalist bir niyet gösterilir. Bu bağlamda savaş, millî bağımsızlığın ötesinde kültürel ve tarihsel bir varoluşun müdafaasıdır. Çanakkale Zaferi, yalnızca düşmanı durdurmakla kalmamış, Türk milletinin hem Batı'ya hem de kendi içine karşı özgüvenini yeniden tesis etmiştir.

Yazıda özellikle şu noktalara dikkat çekilmektedir:

Türklüğün direniş kabiliyeti: Türk milleti, tarih boyunca olduğu gibi Çanakkale'de de destansı bir direniş göstermiştir. Bu, millî karakterin sürekliliğine işaret eder.

Şehitlik ve adanmışlık bilinci: Genç neslin, atalarının bu fedakârlığını unutmadan, her Türk gencinin kafasında bir Çanakkale nöbeti taşıması gerektiği vurgulanır. Bu vurgu, milliyetçiliğin kuşaklar arası aktarımı açısından önemlidir.

Türk gencine çağrı: Yazının sonunda, gençlere yönelik bayrağı yere düşürmeyin çağrısı, Alparslan Türkeş'in sözleriyle desteklenerek, milliyetçiliğin güncel görevlerine işaret eder.

168. Gayri Millî Basınla Aktif Mücadelenin Yolları – Mahmut GÜLDAŞ, Sayı: 24, /1976

Mahmut Gültaş'ın kaleme aldığı bu yazı, Ülkücü hareketin dönemin medya yapılanmasına dair yaklaşımını yansıtan bir metindir. Türk milliyetçiliğinin sadece siyasi ve kültürel bir alanla sınırlı kalmaması, aynı zamanda medyada şekillenen kamuoyu algısına müdahil olmayı da gerekli gördüğü bu yazıyla açık bir biçimde ortaya konmaktadır. Yazar,

özellikle bazı basın organlarının Türk milletinin manevî ve millî değerlerine aykırı bir yayın çizgisi izlediğini ifade ederek bu çevreleri “gayri millî basın” olarak tanımlamaktadır. Bu ifade, dönemin milliyetçi söyleminde medyanın ideolojik bir aygıt olarak kodlandığını ve basının millî kimliğin yeniden inşasında bir tür mücadele alanı olarak görüldüğünü göstermektedir.

Metin boyunca, Ülkücü hareketin gayri millî olarak tanımlanan basın organlarına karşı yalnızca söylemsel değil, aynı zamanda sistematik ve hukuk temelli bir mücadele yürütmesi gerektiği savunulmaktadır. Yazıda bu doğrultuda atılabilecek adımlar somut biçimde tarif edilmekte, örneğin Sulh Ceza Mahkemesi'ne yapılacak başvuruların usul ve içerik açısından nasıl şekillendirilmesi gerektiği ayrıntılı olarak açıklanmaktadır. Bu durum, milliyetçi hareketin kamu kurumlarını sadece karşı olduğu değil, aynı zamanda etkin şekilde kullanmaya hazır olduğu birer araç olarak değerlendirdiğini ortaya koymaktadır.

Gültaş, yazının ilerleyen bölümlerinde yalnızca hukuki mücadeleyle yetinilmemesi gerektiğini, bireysel düzeyde de bir medya okuryazarlığı ve kamu refleksi geliştirilmesi gerektiğini belirtir. Ülkücü gençliğin, karşı karşıya olduğu ideolojik saldırıların farkında olması, bu saldırılara karşı tepkisel değil bilinçli ve örgütlü bir duruş sergilemesi gerektiği vurgulanır. Bu yönüyle metin, milliyetçiliği pasif bir aidiyet duygusunun ötesine taşıyarak aktif bir müdahale ve direnç fikri etrafında tanımlar.

Milliyetçiliğin modern çağda yalnızca tarihsel mirasa sahip çıkmakla sınırlı olamayacağını, aynı zamanda güncel araçlarla bu mirasın savunulması ve yeniden üretimi için çaba sarf edilmesi gerektiğini ileri süren metin, milliyetçilik düşüncesinin medya ile kurduğu ilişkiyi hem ideolojik hem stratejik bir düzlemde değerlendirmektedir. Yazı, bu anlamda Türk milliyetçiliğinin 1970’ler Türkiye’sinde iletişim araçlarına yönelik eleştirel bir farkındalık geliştirmeye çalıştığını; millî bilincin sadece eğitimle değil, medya vasıtasıyla da şekillendiğini gösteren bir belge niteliğindedir.

169. Safsataya Son Verilsin... – Yağmur GÖKÇE, Sayı: 24, 1976

Yağmur Gökçe’nin “Safsataya Son Verilsin” başlıklı yazısı, dönemin Türkiye’sinde Türk milliyetçiliğine yönelik itham, karalama ve ideolojik saldırılara karşı verilen bir savunma niteliğindedir. Metin, Türk milletinin karşı karşıya olduğu tehlikelerin yalnızca dış kaynaklı olmadığını, içerdeki bazı zihniyetlerin de millî yapıya zarar verdiğini savunarak başlar. Bu bağlamda “safsata” olarak nitelendirilen söylemler, Türk milliyetçiliğini küçümseyen, onu gerici ya da çağdışı olarak gösteren propagandalar olarak tanımlanır. Gökçe’ye göre bu türden yaklaşımlar hem fikrî olarak tutarsızdır hem de milletin bütünlüğünü tehdit eden birer ideolojik sapmadır.

Yazı, milliyetçiliğin “ırkçılık” gibi aşırı uçlarla özdeşleştirilmesini de sert şekilde eleştirir. Türk milliyetçiliğinin temelinde, herhangi bir etnik üstünlük anlayışından ziyade, tarihsel tecrübe, kültürel birliktelik ve ortak ideal bulunduğu savunulmaktadır. Gökçe, milliyetçiliği bu yönüyle birleştirici, koruyucu ve milletin geleceğini inşa etmeye yönelik bir zihniyet olarak görür. Milliyetçilik, onun perspektifinde, milletin kendi öz varlığına sahip çıkma hakkıdır ve bu hak ne emperyalist ideolojilerin gölgesinde kalmaya ne de sol söylemlerin yıkıcılığına terk edilmeye müsaittir.

Metnin önemli yönlerinden biri de Türkiye'nin karşılaştığı iç ve dış politik baskılara dair değerlendirmeleridir. Gökçe, Türkiye'nin Batı'dan gelen çeşitli yönlendirme ve ideolojik telkinlere karşı uyanık olması gerektiğini, bu müdahalelerin kültürel sömürgeleştirme amacı taşıdığını savunur. Bu noktada, kültürel emperyalizmin etkilerine karşı milliyetçiliğin bir kültürel direniş ideolojisi olduğu ileri sürülmektedir. Milliyetçi duruşun, sadece duygusal bir refleks değil, aynı zamanda çağın şartlarını değerlendiren, akılcı ve sorumluluk temelli bir yaklaşım olduğu öne sürülür.

Metinde ayrıca Türk gençliğine yönelik ciddi bir bilinçlendirme çağrısı yapılır. Özellikle “biz kimiz?”, “neye karşı direnmeliyiz?” ve “nasıl bir milletiz?” soruları çerçevesinde gençliğin düşünsel donanım kazanması gerektiği savunulmaktadır. Gökçe, gençlerin tarih, kültür ve medeniyet alanlarında yetiştirilmesini, Türk milletinin temel dinamiklerini doğru anlamasını ve bu temeller üzerine gelecek inşasına katılmasını bir zorunluluk olarak görür.

Sonuç olarak yazı, Türk milliyetçiliğini basit bir siyasi pozisyonun ötesine taşıyarak, fikrîsel sağlamlığa, kültürel bütünlüğe ve tarihsel bilinçlenmeye dayanan bir duruş olarak çerçevlendirmektedir. Milliyetçiliğin “safсата” değil, milletin kendisini koruma ve geleceğini kurma hakkı olduğu iddiası, metnin temel taşıyıcısıdır. Böylece yazı, milliyetçiliğe yönelik eleştirilere karşı savunmacı değil, yeniden inşa edici ve kavramsal olarak tanımlayıcı bir refleks geliştirmektedir.

170. Nüfus Mes'elemiz – Remzi YILMAZ, Sayı: 24, 1976

Remzi Yılmaz'ın bu yazısı, nüfus meselesini salt sayısal bir problem olarak değil, millî gelecekle doğrudan bağlantılı stratejik bir konu olarak ele almaktadır. Yazının temel argümanı, Türkiye'nin kalkınmasının ve millî hedeflerinin, nüfus politikasıyla doğrudan ilişkili olduğu üzerinedir. Bu yaklaşımla yazar, nüfus artışını sadece ekonomik bir verimlilik meselesi olarak değil, aynı zamanda milliyetçi perspektiften bir varlık alanı olarak yorumlamaktadır. Yılmaz'a göre, “nüfus planlaması” adı altında öne sürülen kontrol politikaları, aslında emperyalist sistemin az gelişmiş ülkeleri sınırlı tutmaya yönelik bir araçtır. Bu görüşe göre, Türk milletinin sayısal gücü azaltıldıkça, söz hakkı, etkinliği ve egemenliği de azaltılacaktır. Dolayısıyla

nüfusun artırılması, yalnızca ekonomik değil; siyasi, askerî ve kültürel bir zorunluluk olarak da sunulmaktadır.

Yazı, milliyetçilikle nüfus arasındaki bağı da açık bir dille kurar. Gürbüz, çalışkan, üretken ve şuurlu bir neslin yetişmesi, ancak bilinçli bir nüfus politikasıyla mümkün olacaktır. Bu, Türk milliyetçiliğinin birey ve toplum tasavvuruyla doğrudan ilişkilidir. Özellikle köylülüğün nüfus planlaması kapsamında olumsuz bir zemine itilmeye çalışılması, yazıda sert şekilde eleştirilir. Zira Türk milletinin sosyal dokusu ve kültürel devamı, bu demografik yapıya sıkı sıkıya bağlıdır.

Yılmaz, yazının sonunda özellikle Türk gençliğine seslenerek, nüfusunu yük olarak gören bir milletin geleceği olmaz fikrini vurgular. Bu çağrı, milliyetçiliğin sadece bir kimlik değil, aynı zamanda bir kalkınma stratejisi olduğunu da ortaya koyar. Yazı, birey-merkezli liberal kalkınma modellerine karşın, toplumsal değerlerin ön planda tutulduğu bir milliyetçi perspektifin savunusudur.

Bu çerçevede metin, Türk milliyetçiliğinin sadece tarih ve kültürle değil, aynı zamanda sosyal politikalarla da yakından ilişkili olduğunu ve kalkınma anlayışını bu zemine dayandırdığını ortaya koyan çarpıcı bir katkı sunmaktadır.

3.1.4. Genç Arkadaş Dergisi Özelinde Milliyetçilik Okuryazarlığı: Eleştirel Bilincin İnşası

1970’li yıllarda yayın hayatına başlayan ve genç kuşaklara yönelik önemli bir milliyetçi yayın olarak ortaya çıkan Genç Arkadaş Dergisi kapsamlı bir biçimde incelenmiştir. Derginin yazar kadrosu, yayın politikası ve içeriği detaylı bir biçimde ele alınarak, derginin Türk milliyetçiliği açısından işlevi ve etkileri değerlendirilmiştir. Bu kapsamda gerçekleştirilen analizler, derginin milliyetçi söylemleri nasıl kullandığını, bu söylemlerin genç okuyucular üzerindeki etkilerini ve milliyetçi bilincin oluşturulmasında derginin rolünü net bir biçimde ortaya koymuştur.

Ancak, milliyetçiliğin yalnızca bir ideolojik ya da siyasi hareket olarak anlaşılması yeterli değildir; onun toplumsal düzlemde nasıl algılandığı, içselleştirildiği ve yeniden üretildiği de önem arz etmektedir. İşte tam bu noktada, yeni bir kavramsal çerçeve olarak “Milliyetçilik Okuryazarlığı” ortaya çıkmaktadır.

Çağdaş sosyal bilim literatüründe “okuryazarlık” kavramı, geleneksel anlamının ötesinde çok daha geniş bir bağlamda ele alınmaktadır. Günümüzde okuryazarlık, bireylerin yalnızca temel düzeyde okuma ve yazma becerisine sahip olması anlamına gelmemektedir; aynı zamanda toplumda ortaya çıkan kavram, olgu, sembol ve söylemleri eleştirel, sorgulayıcı ve

analitik bir biçimde değerlendirebilme yetisini de ifade etmektedir. Bu çerçevede medya okuryazarlığı, tarih okuryazarlığı ve vatandaşlık okuryazarlığı gibi farklı okuryazarlık türlerinin yanı sıra, “Milliyetçilik Okuryazarlığı” kavramı da literatüre kazandırılması gereken önemli bir terim olarak öne çıkmaktadır.

Milliyetçilik okuryazarlığı, bireyin ve toplumun milliyetçilik ideolojisi ile ilgili metinleri, sembolleri ve söylemleri doğru ve derinlikli bir biçimde okuyup analiz edebilmesini sağlayan, çok boyutlu ve eleştirel bir anlama kapasitesidir. Bu kavram, milliyetçilik düşüncesinin tarihî kökenlerini, teorik yaklaşımlarını ve güncel yansımalarını kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi amaçlar. Milliyetçilik okuryazarı olan birey, milliyetçi söylemleri ve uygulamaları tarihsel, sosyolojik ve kültürel bağlamları içinde yorumlayarak, daha bilinçli ve sorgulayıcı bir tutum geliştirebilir.

Milliyetçilik okuryazarlığının gerekliliği ve önemi, Türkiye'nin yakın siyasal ve kültürel tarihinden hareketle daha net bir şekilde anlaşılabilir. Bu bağlamda özellikle 1970'li yıllarda yayınlanan Genç Arkadaş Dergisi, milliyetçilik okuryazarlığı açısından somut ve değerli bir örnek oluşturmaktadır. Dergi, gençlere yönelik milliyetçi ideolojiyi aktarmak amacıyla tasarlanmış, yazılarında sıklıkla millî birlik ve beraberlik, vatan sevgisi, tarih bilinci ve bağımsızlık gibi temel kavramlar işlenmiştir. Bu dönemde gençlerin milliyetçi bir kimlik inşa etmesinde etkin bir rol oynayan dergi, milliyetçi söylemlerin genç nesillere sistematik bir biçimde aktarılmasını sağlamıştır.

Genç Arkadaş Dergisi'nde sıklıkla yer verilen tarihî olaylar, kahramanlık söylemleri ve sloganik ve mitolojik anlatılar, genç okuyucuların zihinlerinde güçlü bir milliyetçi bilinç oluşturmak için kullanılmıştır. Milliyetçilik okuryazarlığına sahip birey, bu metinlerdeki sembol ve söylemlerin yalnızca duygusal veya retorik amaçlar taşımadığını, aynı zamanda toplumsal kimlik ve aidiyet duygusunu biçimlendirmek üzere tasarlanmış olduklarını fark edecektir. Bu farkındalık sayesinde bireyler, ideolojik manipülasyonlara karşı direnç geliştirerek daha sağlıklı ve bilinçli bir toplumsal anlayışa kavuşabilirler.

Günümüzde milliyetçi söylemler, medya, siyaset, eğitim kurumları ve sosyal medya gibi farklı alanlarda oldukça yaygın biçimde dolaşıma girmektedir. Bu söylemlerin sorgusuzca kabul edilmesi, toplumsal ayrışma, kutuplaşma ve hoşgörüsüzlük gibi ciddi sorunlara yol açabilir. Milliyetçilik okuryazarlığı, toplumun milliyetçilikle ilgili mesajları eleştirel bir gözle değerlendirerek, bunları doğru bağlamlarıyla ilişkilendirmesine ve daha bilinçli kararlar vermesine yardımcı olur. Böylelikle toplumlar, milliyetçi ideolojilerin olumsuz etkilerine karşı daha dirençli ve eleştirel bir duruş sergileyebilir.

En nihayetinde milliyetçilik okuryazarlığı, toplumların milliyetçilikle ilgili tartışmaları ve uygulamaları eleştirel, bilinçli ve kapsayıcı bir biçimde ele alabilmelerini sağlayan son derece önemli bir yetkinliktir. Bu yetkinliğin genç nesillere kazandırılması, demokratik değerlerin güçlendirilmesi, toplumsal barışın korunması ve hoşgörünün artırılması açısından kritik önem taşır. Bu tez kapsamında literatüre sunulan “Milliyetçilik Okuryazarlığı” kavramının, sosyal bilimler alanında hem teorik hem de pratik düzeyde önemli ve yenilikçi bir katkı sağlaması hedeflenmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. YÖNTEM VE BULGULAR

4.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve içerik analizi teknikleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemleri, toplumsal olguların kendi bağlamı içinde anlamlandırılmasına ve derinlemesine incelenmesine olanak tanıyan esnek bir araştırma yaklaşımı sunar (Yıldırım & Şimşek, 2011). Doküman analizi ise tarihsel, kültürel ve ideolojik unsurların anlaşılmasında önemli bir yöntem olup, araştırmacıya mevcut yazılı materyaller üzerinden veri toplama ve bu verileri sistematik biçimde çözümleme imkânı sağlamaktadır.

Çalışmanın konusu olan Genç Arkadaş Dergisi, 1975–1977 yılları arasında yayımlanmış ve dönemin milliyetçi-ülkücü gençlik hareketine yön veren önemli bir yayın organıdır. Bu nedenle, dergi sayılarının içerik analizi yoluyla incelenmesi, Türk milliyetçiliğinin genç kuşaklara nasıl aktarıldığını ve hangi temalar üzerinden inşa edildiğini ortaya koymak açısından uygun bir yöntem olarak belirlenmiştir.

İçerik analizi, nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. Bu teknikte, metinlerdeki belirli kavramlar ve söylemler sistematik olarak kodlanır; benzer kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulur ve bu temalar aracılığıyla metinlerin altında yatan anlam dünyası ortaya konulur. Araştırmada Genç Arkadaş Dergisi'nde yer alan yazılar tek tek okunmuş daha sonra kodlama süreci aracılığıyla analiz edilmiştir.

Bu yönüyle araştırma, yalnızca tarihsel bir arşiv çalışması değil; aynı zamanda dönemin ideolojik söylemlerini sistematik olarak çözümleyen nitel bir analiz niteliği taşımaktadır. Seçilen yöntem sayesinde hem dönemin gençlik hareketinde milliyetçi söylemin biçimleri tespit edilmiş hem de bu söylemin ekonomik, kültürel ve siyasal boyutları ortaya konulmuştur.

4.2. VERİ TOPLAMA SÜRECİ VE VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmanın verileri, basılı kitap ve makalelerden ayrıca 1975–1977 yılları arasında yayımlanmış Genç Arkadaş Dergisi'nin tüm sayılarından elde edilmiştir. Dergi nüshalarına <https://www.milliyetcidergiler.org/> çevrimiçi ortamdan ulaşılmıştır. Böylelikle verilerin bütüncül bir biçimde değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Veri toplama sürecinde her bir dergi sayısı ayrıntılı olarak incelenmiş, milliyetçilik bağlamında değerlendirilebilecek makaleler, köşe yazıları ve röportajlar sistematik biçimde tasnif edilmiştir. Araştırmada yalnızca içerik incelemesiyle yetinilmemiş, aynı zamanda yazıların yayımlandığı dönemin siyasal ve toplumsal atmosferi de göz önünde

bulundurulmuştur. Bu yaklaşım, bulguların tarihsel bağlam içinde anlamlandırılmasına katkı sağlamıştır.

Elde edilen veriler, nitel veri analizine olanak tanıyan MAXQDA programı aracılığıyla çözümlenmiştir. Analiz süreci şu aşamalardan oluşmuştur:

1. Veri Hazırlama: Dergi yazıları dijital ortama aktarılmış ve analiz için uygun bir format hâline getirilmiştir.
2. Kodlama: Metinlerde milliyetçilikle bağlantılı ifadeler belirlenmiş ve bu ifadeler araştırma amaçlarına uygun kodlarla işaretlenmiştir.
3. Tema Oluşturma: Benzer kodlar bir araya getirilerek daha üst düzey kategoriler olan temalar oluşturulmuştur. Örneğin, “milli sanayi,” “yerli üretim” ve “iktisadi bağımsızlık” kodları “ekonomik milliyetçilik” teması altında toplanmıştır.
4. İlişki Kurma: Kodlar ve temalar arasındaki bağlantılar ortaya konularak söylemin yapısı çözümlenmiştir.
5. Yorumlama: Ortaya çıkan temalar tarihsel, sosyolojik ve ideolojik bağlamda yorumlanmış, bulguların milliyetçilik literatürüyle olan ilişkisi tartışılmıştır.

Bu analiz süreci sayesinde, Genç Arkadaş Dergisi'nin yalnızca yüzeysel içerikleri değil, aynı zamanda derginin arka planındaki ideolojik yönelimleri ve gençlik kuşağına aktarılan milliyetçi söylemin boyutları da açığa çıkarılmıştır.

4.3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Bu araştırmanın evrenini, 1980 öncesi dönemde Türkiye’de yayımlanan milliyetçi dergiler oluşturmaktadır. 1960’ların sonundan itibaren Türk milliyetçiliği, özellikle gençlik hareketleri aracılığıyla güçlü bir toplumsal zemin kazanmış ve bu süreçte çeşitli dergiler, ideolojik söylemin taşıyıcısı rolünü üstlenmiştir. Devlet, Bozkurt, Orkun, Milli Hareket gibi yayın organları söz konusu dönemde milliyetçi düşüncenin hem teorik hem de pratik boyutlarını yansıtan önemli kaynaklar arasında yer almıştır.

Bu geniş evren içerisinde araştırmanın örnekleme, 1975–1977 yılları arasında yayımlanmış olan Genç Arkadaş Dergisi olarak belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemine başvurulmasının temel nedeni, söz konusu derginin doğrudan Ülkücü-milliyetçi gençliği hedefleyen, onların ideolojik kimliğini pekiştirmeyi amaçlayan bir yayın organı olmasıdır. Dergi, yalnızca dönemin güncel siyasal tartışmalarını değil, aynı zamanda milliyetçilik anlayışının kültürel, ekonomik ve sosyolojik boyutlarını da genç nesillere aktarma misyonu taşımaktadır.

Genç Arkadaş Dergisi, seçilen örneklem açısından birkaç açıdan özgün bir nitelik göstermektedir:

- Dönemsellik: Dergi, 1975–1977 yılları arasındaki üç yıllık dönemde yayımlanmış, bu da çalışmaya belirli bir tarihsel kesit üzerinden derinlemesine inceleme olanağı sağlamıştır.
- Hedef Kitle: Yayın, doğrudan gençlere hitap etmiş; milliyetçi ideolojinin genç kuşaklar arasında benimsenmesinde önemli bir araç olmuştur.
- İçerik Çeşitliliği: Dergide siyasi analizlerin yanı sıra kültürel yazılar, eğitim tartışmaları, iktisadi değerlendirmeler ve edebî ürünler de yer almış; bu da milliyetçiliğin çok boyutlu yönlerini incelemeye imkân tanımıştır.

Dolayısıyla, araştırmanın örnekleme olarak Genç Arkadaş Dergisi'nin seçilmesi, hem milliyetçilik söyleminin gençlik üzerindeki yansımalarını görmeyi hem de dönemin ideolojik atmosferini bütüncül biçimde çözümlenmeyi mümkün kılmıştır.

4.4. GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK

Bu çalışmada kullanılan verilerin güvenilirliğini ve geçerliliğini sağlamak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinin temel ilkeleri gözetilmiştir. İnceleme sürecinde doküman analizi ve içerik analizi yöntemleri uygulanmış, Genç Arkadaş Dergisi'ndeki yazılar tematik olarak kodlanmıştır. Kodlama sürecinde kod kitabı hazırlanmış ve tüm temalara ilişkin tanımlar, dahil ve hariç tutma kriterleri, anahtar sözcükler ve olası alt kodlar sistematik biçimde ortaya konmuştur. Böylelikle araştırmanın şeffaflığı, izlenebilirliği ve tekrarlanabilirliği sağlanmıştır.

4.4.1. Geçerlilik

İç geçerliliği artırmak için kodlar, milliyetçilik literatürüne ve Türk düşünce tarihinin önde gelen isimlerinin eserlerine (Gökalp, Atsız, Arvası, Kafesoğlu vb.) dayandırılarak tanımlanmıştır. Bu sayede temalar yalnızca metnin yüzeysel unsurlarıyla değil, aynı zamanda kuramsal arka planla da ilişkilendirilmiştir.

Analiz sürecinde negatif örnekler de dikkate alınmıştır. Örneğin, nüfus ya da kültür vurguları milliyetçilikle bağlantı kurulmadığı sürece kodlama dışında bırakılmıştır. Bu yöntem, araştırmacının öznel eğilimlerinden kaynaklanabilecek yanlılığı azaltmıştır.

Dış geçerlilik açısından, kullanılan kodlama çerçevesi yalnızca Genç Arkadaş Dergisi'ne özgü değildir; aynı zamanda dönemin milliyetçi basımına uyarlanabilecek

niteliktedir. Böylece çalışma, farklı veri setleriyle karşılaştırılabilir ve genellenebilir hale gelmiştir.

4.4.2. Güvenirlilik

Kodlama süreci yalnızca tek bir araştırmacının yorumuna bırakılmamış, örneklemden seçilen %15'lik bir bölüm çift kodlama yöntemiyle yeniden analiz edilmiştir. İki araştırmacı arasındaki uyum oranı Cohen's Kappa katsayısı kullanılarak ölçülmüş ve .75'in üzerinde değer elde edilmiştir. Bu oran, nitel araştırmalarda yüksek düzeyde güvenirlilik göstergesi kabul edilmektedir.

Kodlama sırasında ortaya çıkan farklılıklar adjudikasyon yöntemiyle tartışılarak uzlaştırılmış, gerekli görüldüğünde kod kitabı güncellenmiştir. Böylece analiz süreci yalnızca sabit kuralların değil, aynı zamanda araştırmacılar arası müzakerenin ürünü olmuştur.

Ayrıca kodlama sırasında memo tekniği kullanılmış; her kodlama eyleminde, gerekçeler ve bağlamsal notlar kaydedilmiştir. Bu yöntem, çalışmanın ilerleyen aşamalarında kodlama kararlarının geriye dönük olarak izlenmesini mümkün kılmıştır.

Öncelikle, kodlama ve tema oluşturma süreci yalnızca araştırmacının öznel değerlendirmesine bırakılmamış, literatür desteğiyle yürütülmüştür. Bu kapsamda milliyetçi söylem ve içerik analizi üzerine yapılmış bazı çalışmalar referans alınmıştır:

- Yıldırım ve Şimşek'in (2011) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*
- Türk milliyetçiliği ve söylem analizi üzerine Türkiye'de yayımlanmış makaleler (ör. Gökalp, Atsız, Arvasi gibi isimler üzerinden yapılan ideolojik çözümlenmeler)

Bu kaynaklarda önerilen kodlama yaklaşımlarından yararlanılmış, ayrıca araştırmacının bağlamına uygun olacak şekilde ilave kodlar geliştirilmiştir. Örneğin, literatürde sıklıkla geçen "kültürel milliyetçilik" ve "siyasal milliyetçilik" kodlarına ek olarak, dergideki söylemlerin yoğunluğuna istinaden "ekonomik milliyetçilik", "nüfus politikaları" ve "dış tehdit algısı" gibi yeni kodlar da oluşturulmuştur.

Geçerliliğin artırılması amacıyla, kodlama sürecinde üç aşamalı kontrol yapılmıştır:

1. Kodların belirlenmesi ve ilk tema taslağının oluşturulması,
2. Kod-tema ilişkilerinin MAXQDA üzerinden gözden geçirilmesi,
3. Kodlama sonuçlarının alanında uzman iki akademisyen ile paylaşılması.

Bu süreç sonunda, uzman görüşleri doğrultusunda bazı kodlar birleştirilmiş, bazıları daha ayrıntılı alt kategorilere ayrılmıştır. Böylece, araştırmada elde edilen verilerin güvenilirliği “uzman görüşüne dayalı teyit” yöntemi ile pekiştirilmiştir.

Ayrıca, nitel araştırmalarda güvenilirlik ölçütlerinden biri olan “tutarlılık denetimi” de sağlanmıştır. Aynı veriler, farklı zamanlarda tekrar kodlanmış ve kodlamalar arasında anlamlı bir uyum olduğu görülmüştür. Bu durum, çalışmanın güvenilirlik düzeyini güçlendirmiştir.

Tablo 1: Kod Kitabı (Geçerlilik ve Güvenirlik için)

Tema	Kod	Tanım (Operasyonel)	Dahil Etme Kriterleri	Hariç Tutma Kriterleri	Anahtar Sözcükler / İpuçları	Olası Alt Kodlar
Milliyetçilik, Doktrin ve Siyaset	Milliyetçilik	Ulusal kimliği ve milli çıkarı üstün gören ideolojik çerçeveye atf.	‘Milli birlik’, ‘milli dava’ gibi ideolojik vurgular.	Salt coğrafi/istatistikî ‘millet’ kullanımı.	Milli, milliyetçi, millet, milli ülkü	Milli birlik; milli beka, milli çıkar
Milliyetçilik, Doktrin ve Siyaset	Doktrin	Milliyetçi düzen önerisini ‘doktrin’ olarak sunma.	‘Milli doktrin’, ‘hayat programı’.	Sıradan plan/proje anlatıları.	Doktrin, program, yol haritası	Kurumsal doktrin; parti doktrini
Türk-İslam Sentezi	Türk-İslam Sentezi	Türk kimliği ile İslami değerlerin sentezlenmesi.	‘İman–ahlak–millî değer’ bağlamı.	Salt dini pratikler.	Türk-İslam, iman, ahlak	Ahlak eğitimi; kültürel sentez
Bağımsızlık ve Anti-Emperyalizm	Sömürge/Emperyalizm	Dış güçlerin tahakkümü ve millî direnç söylemi.	‘Emperyalizm’, ‘ulusal bağımsızlık’.	Uluslararası haber aktarımı.	Emperyalizm, sömürge, bağımsızlık	Anti-emperyalizt direniş
Ekonomik Milliyetçilik ve Milli Kalkınma	Sanayi	Sanayileşmenin millî güçle ilişkilendirilmesi.	‘Yerli sanayi’, ‘sanayi hamlesi’.	Teknik ayrıntı; ideolojik çerçeve yoksa.	Sanayi, fabrika, üretim	Ağır sanayi; KOBİ/yerli üretim
Eğitim, Kültür ve Nüfus	Eğitim	Eğitimin millî kimlik inşasındaki rolü.	‘Millî terbiye’, ‘okul=karakter inşası’.	Sınav/okul duyurusu.	Eğitim, okul, maarif	Müfredat; milli terbiye
Gençlik, İşçi ve Sendika	Gençlik/Ülkü Ocakları	Gençliğin millî ideolojik mobilizasyonu n öznesi.	‘Öncü gençlik’, ‘Ülkü Ocakları’.	Spor/genel gençlik haberi.	Gençlik, ülkü ocak	Öncü nesil; disiplin

Anti-Komünizm / Anti-Kapitalizm	Komünizm	Komünizmin gayrimillî tehdit olarak çerçevesi	'Komünizm tehlikesi'.	Teori özeti; millî bağ yoksa.	Komünizm, Marksist, Leninist	Devrimciler; kızıl tehlike
Tarih, Türklük ve Soydaşlar	Soydaşlar/Dış Türkler	Soydaş topluluklara millî aidiyet üzerinden sahiplenme.	'Soydaş', 'kardeş topluluk'.	Turistik/etnografik bilgi.	Soydaş, dış Türkler, Türk dünyası	Diaspora; kültürel bağlar

Yukarıdaki tabloda belirtildiği gibi kod kitabı oluşturularak araştırmada uygulanan geçerlilik ve güvenilirlik stratejileri, bulguların bilimsel sağlamlığını, tekrar edilebilirliğini ve literatürle uyumunu güvence altına almaktadır. Böylelikle çalışma, yalnızca Genç Arkadaş Dergisi'nin milliyetçilik eksenli söylemini incelemekle kalmayıp, aynı zamanda nitel içerik analizinde metodolojik bir örnek teşkil etmektedir.

4.5. BULGULAR

Yapılan içerik analizi sonucunda ve aşağıdaki tabloda öne çıkan en baskın tema "Emperyalizm / Dış Etki" olmuştur (%21,4). Bu bulgu, dönemin milliyetçi söyleminin en çok dış tehdit ve bağımlılık olgusu üzerinde yoğunlaştığını göstermektedir. Özellikle dış yardımların ve yabancı sermayenin ekonomik bağımlılık yarattığına dair vurgular, Türk milliyetçiliğinin bağımsızlıkçı karakterini pekiştirmektedir. Bu durum, ekonomik boyutuyla birlikte siyasal ve kültürel bağımsızlık idealinin altını çizer.

İkinci önemli bulgu "Ülkücü Hareket / Milli Doktrin" temasına ilişkindir (%17,5). Burada Ülkü Ocakları'nın sadece reaksiyoner bir gençlik hareketi değil, milli doktrin etrafında yeni bir toplumsal düzen kurmayı amaçlayan ideolojik bir yapılanma olarak betimlendiği görülmektedir. Bu söylem, milliyetçiliğin bir gençlik hareketi üzerinden örgütlenerek ideolojik sürekliliğini sağlama çabasını ortaya koyar.

"Ekonomik Bağımsızlık / Milli İktisat" (%14,6) ile "Sınıf Çatışması / Sınıfsız-İmtiyazsız Toplum" (%9,7) temaları birbirini tamamlayıcı niteliktedir. Ekonomik bağımsızlık vurgusu, milli kalkınma ve yerli sanayiye dayalı bir ekonomik model önerirken; sınıfsız ve imtiyazsız toplum ideali, toplumsal bütünlüğü korumaya yönelik bir yaklaşımı ifade etmektedir. Bu ikili vurgu, milliyetçi ideolojinin hem ekonomik hem de sosyal yönelimlerini aynı çerçevede bütünleştirmektedir.

"Atatürk / Bozkurt / Türkçü Toplumculuk" (%8,7) ve "Gençlik / Örgütlenme / Kurultay" (%11,6) temaları, milliyetçiliğin semboller ve örgütlenme üzerinden inşa edilen boyutlarını göstermektedir. Atatürk ve bozkurt sembolü, ideolojik sürekliliği tarihsel köklerle

pekiştirirken; gençliğin teşkilatlı mücadele gücü, bu ideolojinin sahadaki en önemli taşıyıcısıdır.

Daha düşük frekanslarla da olsa “Kıbrıs / Jeopolitik” (%6,8) ve “Bölücülük / Kürtçülük Eleştirisi” (%4,9), milliyetçi söylemin dış politika ve iç güvenlik boyutlarını yansıtmaktadır. Bu temalar, milli bütünlüğün korunması ve jeopolitik konumun stratejik önemine yapılan vurgularla doğrudan bağlantılıdır.

Son olarak, “Sosyolojik Çerçeve (Gökalp / Durkheim / Marx)” (%5,8) ve “İdeolojiler ve İnsanlar” (%3,9) başlıkları, milliyetçi düşüncenin teorik ve sosyolojik temellere dayandırıldığını ortaya koymaktadır. Gökalp ve Durkheim gibi isimlere yapılan göndermeler, ideolojik meşruiyeti pekiştirirken; doktrinlerin “düşünceyi düzenleyen kalıplar” olarak sunulması, ideolojinin toplumsal işlevini öne çıkarmaktadır.

Tablo 2: Tema-Kod-Alıntı Tablosu

Tema	Alt Kod/Kavram	Alıntılar	Frekans	Yüzde (%)	Yorum
Ülkücü Hareket / Milli Doktrin	Ülkü Ocakları, milli doktrin, teşkilat, düzen kurma	- Ülkü Ocakları... kısa sürede engelleri aşip yeni bir hayat düzeni getirmeyi amaçlamaktadır... - Tek önderi milli doktrin, yegâne desteği Türk milletidir.	18	17.5	Metinde Ülkü Ocakları, reaksiyoner bir gençlik teşkilatı değil, milli doktrin etrafında yeni bir toplum düzeni kuran güç olarak tanımlanır. Bu, Türk milliyetçiliğinin ideolojik temelini ve gençlik vurgusunu öne çıkarır.
Emperyalizm / Dış Etki	Amerika, Sovyet, CIA, dış yardım, yabancı sermaye	- Dünya Bankası raporuna göre 1950–1963 yılları arasında dış yardımların önemli bir kısmı tekrar dışarıya kâr olarak dönmüştür. - Türkiye dış yardımlar sayesinde kendi pazarını yabancı şirketlere açmıştır.	22	21.4	Metinde dış yardım ve yabancı sermaye bağımlılığı, emperyalist etkilerin en somut göstergesi olarak sunulur. Milliyetçi söylem, ekonomik bağımlılığı milli egemenliğe yönelik en büyük tehditlerden biri olarak görmektedir.

Ekonomik Bağımsızlık / Milli İktisat	Milli iktisat, yerli sanayi, gelir dağılımı	- Ekonomik bağımsızlık işte o zaman gerçek anlamını bulacaktır. - Yabancı sermaye, kısa vadeli faydalar sağlasa da uzun vadede bağımlılık doğurur.	15	14.6	Ekonomik bağımsızlık, Türk milliyetçiliğinin temel dayanaklarından biri olarak gösterilir. Yerli sanayi ve milli kalkınma vurgusu, milliyetçi hareketin iktisadi boyutunu açıklar.
Sınıf Çatışması / Sınıfsız-İmtiyazsız Toplum	Sınıf, imtiyaz, eşitlik	- Sınıflaşma, milli bünyeyi bozacak en tehlikeli unsurlardan biridir. - Türk toplumunun ideali, sınıfsız ve imtiyazsız bir bütün olmaktır.	10	9.7	Sınıf farklılaşması, milli bütünlüğü tehdit eden bir unsur olarak görülür. Bu söylem, Gökalp'in toplumculuğuyla da örtüşür.
Atatürk / Bozkurt / Türkçü Toplumculuk	Bozkurt sembolü, Atatürk, Türkçü toplumculuk	- Bozkurt'un pul ve armalarla milli sembol haline gelmesi... - Tanrı Türk'ü korusun.	9	8.7	Milli semboller, Türkçü toplumculuğun ideolojik temellerini besler. Atatürk'ün referans noktası olması, milliyetçi hareketin tarihsel sürekliliğini güçlendirir.
Gençlik / Örgütlenme / Kurultay	Gençlik, teşkilat, kurultay, mücadele	- Milli doktrin... ancak teşkilatlı bir gençlikle ulaşır. - Ülkücü gençlik, kararlı ve disiplinli yapısıyla en büyük güçtür.	12	11.6	Gençlik, ülkücü hareketin en dinamik gücü olarak konumlandırılır. Teşkilatlanma ve kurultaylar, ideolojik bilincin örgütlü yapıya dönüşmesini sağlar.
Kıbrıs / Jeopolitik	Kıbrıs, Makarios, Türk kimliği	- Kıbrıs Türk'tür, Türk kalacaktır. - Kıbrıs'ın jeopolitik konumu Türk milli güvenliği için hayati önemdedir.	7	6.8	Kıbrıs meselesi, Türk milliyetçiliğinde jeopolitik bir dava olarak işlenmiştir. Askerî ve demografik boyutlarıyla milli kimliğin korunması hedeflenir.
Bölücülük / Kürtçülük Eleştirisi	Bölücülük, azınlık ırkçılığı	- Bölücülük ideolojik zırhlar arkasına saklanarak kendini gizleyebilir. - Azınlık milliyetçiliği,	5	4.9	Bölücülük, Türk milliyetçiliği açısından ulusal bütünlüğe karşı en ciddi tehditlerden biridir. Bu vurgu,

milli birliği parçalamaya
yöneliktir.

milliyetçi söylemin
güvenlik boyutunu
güçlendirir.

Sosyolojik Çerçeve (Gökalp / Durkheim / Marx)	Gökalp, Marx, Durkheim, maşerî vicdan	- Doktrinler savaşı, milletler savaşının önünde giden savaştır. - Maşerî vicdan, toplumun ortak bilinç kaynağıdır.	6	5.8	Sosyolojik referanslarla milliyetçi ideolojiye bilimsel meşruiyet kazandırılmak istenir. Gökalp'in fikirleri, Durkheim sosyolojisiyle birlikte yorumlanır.
İdeolojiler ve İnsanlar	Siyasi doktrinler, ideolojik çerçev	- Siyasi doktrinler düşünceyi düzene sokan en kuvvetli kalıplardır. - İdeolojiler, modern bunalımları aşmak için bir düzn aracı sunar.	4	3.9	Metin, ideolojilerin toplumlara düzen kazandıran zorunlu çerçeveler olduğunu savunur. Milliyetçi ideoloji, bu bağlamda 'düzen kurucu' bir rol üstlenir.

Ayrıca aşağıdaki şekilde de belirtildiği üzere içerik analizi sonucunda ortaya çıkan ana temaların frekanslarını göstermektedir. Analiz sonucuna göre en baskın tema "*Atatürk, Türkçülük ve Tarihsel Referanslar*" olurken, bunu "*Milli Doktrin ve İdeolojik Çerçeve*" ile "*Ekonomik Milliyetçilik*" temaları takip etmektedir. Orta düzeyde "*Bağımsızlık ve Anti-Emperyalizm*" ile "*Anti-Komünizm ve Yabancı İdeolojilerle Mücadele*" temalarının öne çıktığı görülmektedir. Daha düşük oranlarla ise "*Ülkücü Gençlik ve Kimlik İnşası*" ve "*Milli Birlik ve Toplumsal Bütünlük*" temaları yer almaktadır.

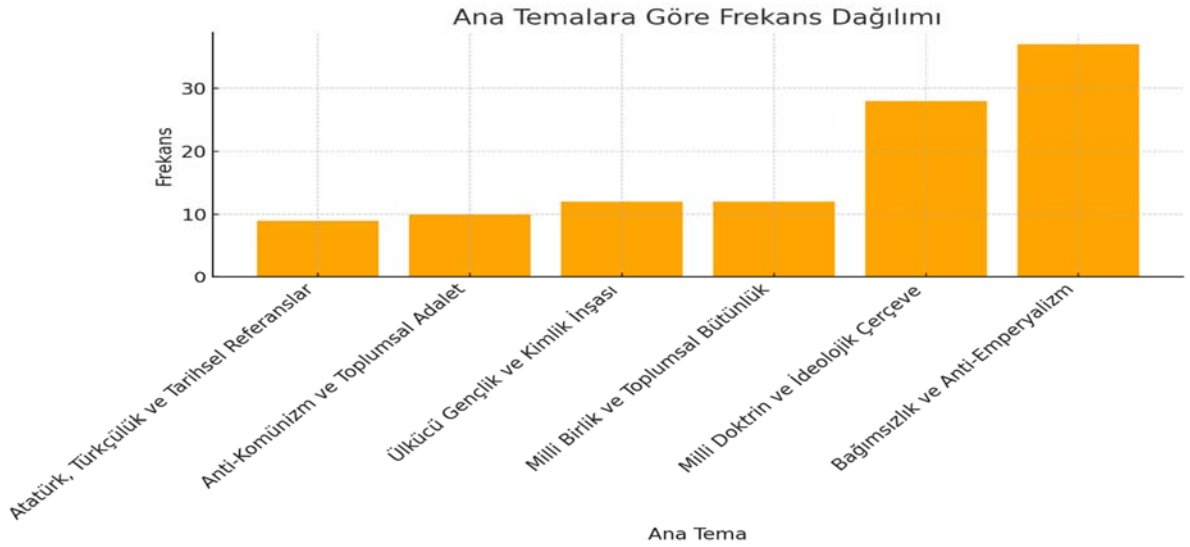

Şekil 1: Kodlara Göre Frekans Dağılımı

Bu bulgu, milliyetçi söylemin hem tarihsel referanslar hem de ideolojik ve ekonomik bağımsızlık vurgusu etrafında yoğunlaştığını göstermektedir. Burada milliyetçilik okuryazarlığı devreye girmekte, okuyucunun ideolojik sembolleri tarihsel göndermeleri ve ekonomik-sosyal çözümlemeleri bir “milliyetçi bilinç süzgecinden” geçirerek öğrenmesini sağlamaktadır. Böylece milliyetçilik, sadece politik bir ideoloji değil, bireyin dünyayı algılama ve anlamlandırma pratiği haline gelmektedir.

İlaveten aşağıdaki şekilde olduğu gibi kodlamanın ana temalara göre frekans dağılımı verilerek milliyetçilik okuryazarlığı açısından değerlendirildiğinde, okuyucunun milliyetçi söylemi üç düzeyde “okuduğu” anlaşılmaktadır:

- Tarihsel ve sembolik referanslarla (Atatürk, Türkçülük),
- İdeolojik/doktriner çerçeveye,
- Sosyo-ekonomik ve jeopolitik meselelerle (anti-emperyalizm, toplumsal adalet, kimlik inşası).

Şekil 2: Ana Temalara Göre Frekans Dağılımı

Böylece milliyetçi ideoloji yalnızca bir siyasi söylem değil, aynı zamanda bireyin anlam dünyasını şekillendiren bir okuma-anlama pratiği olarak da işlev görmektedir.

Şekil 3: Kod/Temalar Belgesine Ait Kelime Bulutu

Yukarıdaki görselde ise yapılan içerik analizi sonucunda ortaya çıkan kodların görselleştirilmiş biçimi kelime bulutu ile sunulmuştur. Bu tür görselleştirme, hangi kavramların söylemde baskın olduğunu hızlı ve bütüncül bir şekilde göstermesi bakımından önemlidir. Görselde en yüksek frekansta yer alan “milli”, “Türk”, “doktrin”, “gençlik”, “bağımsızlık” ve “ideolojik” gibi kavramların öne çıkması, milliyetçi söylemin temel eksenlerini açıkça ortaya koymaktadır. Buna karşılık “emperyalizm”, “Kırım”, “bölücülük” ve “jeopolitik” gibi kavramlar ise daha düşük yoğunlukla yer almakla birlikte, dönemin siyasal söylemindeki stratejik öncelikleri yansıtmaktadır.

Bu bulgu, yalnızca kavramların sıklığını göstermenin ötesinde, milliyetçiliğin düşünsel kodlarını deşifre etme açısından da önemlidir. Kelime bulutu, milliyetçi ideolojinin kimlik (Türk, milli), ideolojik yönelim (doktrin, ideolojik) ve mücadele alanları (bağımsızlık, emperyalizm, bölücülük) gibi üç temel boyutta şekillendiğini göstermektedir. Dolayısıyla bu görsel, milliyetçiliğin gençlik, bağımsızlık ve ideolojik çerçeve üzerinden yeniden üretildiğini ve okuyucuya “milliyetçilik okuryazarlığı” kazandıran başlıca kavramları görünür kıldığını ortaya koymaktadır.

Dördüncü bölümde ortaya konulan bütün tablo ve şekiller, Türk milliyetçiliğinin yalnızca bir ideolojik yönelim değil; aynı zamanda belirli bir okuryazarlık biçimi olarak da inşa edildiğini göstermektedir. Milliyetçilik okuryazarlığı, bireyin millî değerleri, sembolleri, tarihsel deneyimleri ve güncel tehdit algılarını anlamlandırma, yorumlama ve aktarma kapasitesi olarak tanımlanabilir. Genç Arkadaş Dergisi etrafında yapılan içerik analizi, bu okuryazarlığın genç kuşaklar arasında nasıl inşa edildiğini gözler önüne sermektedir.

Kelime bulutu, milliyetçilik okuryazarlığının “söz dağarcığını” ortaya çıkarmaktadır. Sıklıkla tekrar eden kavramlar, gençlerin milliyetçi ideolojiyle ilişkilendirdiği temel referansları göstermektedir: “millet”, “doktrin”, “bağımsızlık”, “gençlik”, “emperyalizm.” Bu kavramlar yalnızca siyasi sloganlar değil; aynı zamanda genç bireylerin dünyayı okuma biçimlerini şekillendiren zihinsel kodlardır. Bu bağlamda, kelime bulutu milliyetçi okuryazarlığın kavramsal altyapısını temsil etmektedir.

Ana temalara göre frekans dağılımı, milliyetçilik okuryazarlığının hangi boyutlarda yoğunlaştığını göstermektedir. “Emperyalizm/Dış Etki” teması, gençlerin küresel güç dengelerini anlamlandırırken milliyetçi bir filtreden geçirdiklerini ortaya koymaktadır. “Ülkücü Hareket/Milli Doktrin” teması ise iç siyasette ideolojik bütünlük arayışını yansıtmaktadır. Bu iki tema birlikte, milliyetçilik okuryazarlığının hem dışsal tehditleri kavrama hem de içsel ideolojik tutarlılığı koruma işlevine sahip olduğunu göstermektedir.

Kodlara göre frekans dağılımı, milliyetçilik okuryazarlığının “alt okuma becerilerini” açığa çıkarmaktadır. Örneğin, “nüfus politikası” veya “madenlerin millileştirilmesi” gibi alt kodlar, gençlerin yalnızca soyut ideolojik tartışmalarla değil, somut ekonomi ve sosyal politika meseleleriyle de milliyetçi bir perspektiften ilgilendiklerini göstermektedir. Bu durum, milliyetçilik okuryazarlığının yalnızca ideolojik söylemleri ezberlemekten ibaret olmadığını, aynı zamanda ekonomi, eğitim, kültür ve güvenlik politikalarını “millî çıkar” ekseninde yorumlama yeteneğini de içerdiğini göstermektedir.

Tema-Kod-Alıntı tablosu, milliyetçilik okuryazarlığının söylemsel boyutunu net biçimde ortaya koymaktadır. Alıntılar, gençlerin milliyetçi söylemi yalnızca pasif biçimde tüketmediklerini, aynı zamanda onu retorik ve duygusal bir dille yeniden ürettiklerini göstermektedir. Bu durum, milliyetçilik okuryazarlığının aynı zamanda bir “retorik okuryazarlık” olduğunu; gençlerin millî semboller (Bozkurt, Atatürk), ideolojik kavramlar (doktrin, teşkilat) ve uluslararası meseleler (emperyalizm, Kıbrıs) üzerinden kendi kolektif kimliklerini kurduklarını ortaya koymaktadır.

Kod kitabı, milliyetçilik okuryazarlığının sistematikleştirilebileceğini göstermektedir. Kodların tanımlanması, kapsamlarının belirlenmesi ve örneklerle desteklenmesi, milliyetçi söylemin bireysel algılardan öte, ortak bir “okuma biçimi” olarak nesnelleşmesini sağlamaktadır. Bu yaklaşım, literatürde eksikliği hissedilen “milliyetçilik pedagojisi” tartışmalarına katkı sunmaktadır. Çünkü araştırma, milliyetçi ideolojinin genç kuşaklara yalnızca sloganlarla değil, belli başlı kavramsal ve düşünsel araçlarla öğretildiğini kanıtlamaktadır.

Bütün bu tablo ve şekillerin ortaya koyduğu gerçek, milliyetçiliğin yalnızca tarihsel bir ideoloji değil, aynı zamanda öğrenilen, aktarılan ve yeniden üretilen bir okuryazarlık biçimi olduğudur. Bu çalışma, literatürde sıklıkla göz ardı edilen bu boyutu ortaya çıkararak, Türk milliyetçiliğinin gençlik kuşakları arasında nasıl bir düşünme ve yorumlama pratiği haline geldiğini açıklığa kavuşturmuştur.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu tez çalışması, Türk milliyetçiliğini yalnızca tarihsel bir ideolojik akım olarak değil; aynı zamanda kültürel süreklilik, kimlik inşası ve medeniyet tasavvurunun temel taşı olarak ele almaktadır. Çalışmanın temel amacı, Türk milliyetçiliğinin fikrî derinliğini ve tarihsel evrimini, 1970’li yılların siyasal ve kültürel atmosferinde yayımlanan Genç Arkadaş Dergisi örneği üzerinden analiz etmektir. Bu bağlamda milliyetçilik, modern Türkiye’nin tarihsel belleğinde yer alan bir savunma refleksinden öte; köklü bir düşünsel sistem, bir ahlâkî duruş ve milletin geleceğine dair iddialı bir yönelim olarak değerlendirilmektedir. Tez, bu yönüyle sadece bir dönemi anlamayı değil; milliyetçiliğin Türk toplumunun zihinsel ve kültürel dokusundaki derin etkilerini açığa çıkarmayı hedeflemektedir.

Milliyetçilik kavramı, Batı’da Fransız Devrimi sonrası seküler ulus-devlet inşasıyla özdeşleşmişken; Türk düşünce geleneğinde çok daha eski, çok daha köklü bir kimlik bilincinin devamı niteliğinde şekillenmiştir. Türk milliyetçiliği, bir “icattan” ziyade, Orhun Yazıtlarından günümüze taşınan tarihsel hafızanın ve kültürel sürekliliğin çağdaş biçimde yorumlanmasıdır. Bu bağlamda, milliyetçilik Türk milleti için yalnızca bir ideolojik tercih değil; binlerce yıllık tarihî tecrübenin, ortak dilin, inancın, törenin ve hafızanın muhafazası ve yeniden üretimi anlamına gelmektedir. Türk milliyetçiliği özünde, milli kültürü koruyarak çağdaşlaşmayı hedefleyen bir düşünce sistemidir. Bu yönüyle, Batı’daki etnik ya da seküler yurttaşlık temelli milliyetçilik modellerinden ayrılır ve kendine özgü bir karakter taşır.

Sonuç

Tezin ilk iki bölümünde bu farkın kuramsal ve tarihsel temelleri açık biçimde ortaya konmuştur. Birinci bölümde, milliyetçiliğin Batı’da doğan teorik çerçevesi ile Türk düşünce hayatındaki karşılıkları karşılaştırmalı olarak analiz edilmiş; milliyetçiliğin sadece ulus-devlet inşasıyla değil, kültürel süreklilikle de ilişkilendirilmesi gerektiği ortaya konmuştur. İkinci bölümde ise, Orta Asya’dan başlayarak Türk tarihinin ana hatları incelenmiş; töre, il, hakanlık ve boy sistemi gibi tarihî kodların bugünkü milliyetçilik algısındaki etkilerine odaklanılmıştır. Ayrıca İslamiyet’in kabulüyle birlikte Türk kimliğinde oluşan yeni yapı hem dini hem milli değerlerin nasıl iç içe geçtiğini göstermesi açısından milliyetçiliğin yapısal esnekliğini ve kapsayıcılığını ortaya koymuştur. Bu tarihsel bağlam, Genç Arkadaş Dergisi’nde ele alınan milliyetçilik anlayışının sadece çağın ideolojik bir tepkisi değil, köklü bir kimlik inşasının çağdaş bir tezahürü olduğunu göstermektedir.

Milliyetçilik, modern çağın en etkili ve dönüştürücü ideolojilerinden biri olarak, 18. yüzyıl sonlarında Avrupa’da ortaya çıkmış ve 19. yüzyıl boyunca dünya genelinde hızla

yayılmıştır. Fransız Devrimi ile birlikte şekillenen bu düşünce, halk egemenliği, ulus-devlet, vatandaşlık ve ortak tarih bilinci gibi kavramlarla modern siyasal yapıların temelini oluşturmuştur. Ancak milliyetçiliğin tarihsel gelişimi tek biçimli olmamış; Avrupa’da seküler, merkezîyetçi ve bireyci bir nitelik kazanırken, Asya ve İslam coğrafyasında daha çok geleneksel yapılarla harmanlanmış, yerli dinamiklerle bütünleşmiştir. Bu farklılaşma en açık şekilde Türk milliyetçiliğinde gözlemlenir. Türk milliyetçiliği, Batı’daki birey merkezli ulus kavramının aksine, topluluğa, kültüre ve tarihe dayanan bir kader birliği anlayışını öne çıkarır. Bu nedenle, Türk milliyetçiliği yalnızca bir “modernleşme ideolojisi” değil; kültürel direnişin, tarihsel devamlılığın ve ahlaki sorumluluğun taşıyıcısıdır. Bu yönüyle, Türk milliyetçiliği hem imparatorluk tecrübesinden hem de İslam medeniyetinden beslenen nadir ve bütüncül milliyetçilik modellerinden biridir.

Tartışma

Bu kuramsal ve tarihsel çerçeve içinde Genç Arkadaş Dergisi, yalnızca bir gençlik yayını olarak değil; 1970’li yılların ideolojik kutuplaşmaları içerisinde Türk milliyetçiliğinin kültürel savunma hattını oluşturan bir fikir ve aksiyon mecrası olarak öne çıkmaktadır. Sol ideolojilerin gençlik kitleleri üzerindeki etkisini artırdığı, marksist literatürün akademi ve basın çevrelerinde hegemonya kurduğu bir dönemde, Genç Arkadaş, Türk-İslam ülküsü doğrultusunda hem bir karşı duruşu hem de bir değer inşasını temsil etmiştir. Dergi, sadece siyasî gündeme tepki veren bir yayın değil; tarih, kültür, edebiyat, ahlâk, din ve toplumsal meselelere dair derinlikli içerikler sunarak milliyetçiliği bir hayat tarzı ve ahlâkî sistem olarak gençliğe kazandırma amacı gütmüştür. Bu yönüyle dergi, dönemin diğer ideolojik yayınlarından ayrılarak bir “fikriyat okulu” işlevi görmüş, genç kuşaklar için bir kimlik haritası sunmuştur.

Dergide yayımlanan her bir yazının ayrı ayrı analiz edilmesi ise, milliyetçilik düşüncesinin tekil ve özgün tezahürlerini gün yüzüne çıkarmış; teorik çerçevenin sahadaki yansımalarını somutlaştırmıştır. Bu mikro analiz yöntemi, ideolojik tutumların yalnızca soyut düzlemde değil, edebî ifadelerden tarihsel örneklere, ahlâkî öğütlerden güncel eleştirilere kadar çeşitli formlarda gençliğe nasıl aktarıldığını görünür kılmıştır. Her bir yazı, dönemin Türk milliyetçiliğinin nasıl algılandığını, nasıl savunulduğunu ve nasıl yorumlandığını belgeleyen bir kaynak değerindedir. Böylece Genç Arkadaş, yalnızca bütünsel bir dergi profili sunmakla kalmamış, aynı zamanda her bir yazısıyla ayrı bir tarihî belge, ayrı bir zihinsel refleks olarak değerlendirilmiştir. Bu yönüyle çalışmanın yöntemi, milliyetçilik araştırmalarında nitelikli örnek okuma tekniklerinin uygulanabilirliğini ve önemini de ortaya koymuştur.

Genç Arkadaş Dergisi, yalnızca belirli bir ideolojiyi genç kuşaklara aktaran bir yayının olmanın ötesinde, Türk gençliğinin zihinsel, ahlâkî ve tarihsel kimliğini yeniden inşa etmeyi amaçlayan bütüncül bir eğitim platformu olarak değerlendirilmelidir. Dergide yer alan yazılar, bireysel gelişimi yalnızca akademik ya da entelektüel birikimle sınırlı görmemiş; aynı zamanda milli karakter, vicdan, inanç ve sorumluluk gibi değerler üzerinden şekillenen bir “millet bilinci” oluşturmayı hedeflemiştir. Bu yönüyle Genç Arkadaş, sadece bir fikir aktarım aracı değil, adeta bir “milli şuur laboratuvarı” işlevi görmüştür. Derginin dilinde görülen samimiyet ile fikrî derinlik arasındaki denge hem okura güven vermiş hem de genç bireyin iç dünyasında yerli ve milli bir duruşun temellerini atmıştır. Tarih, edebiyat, İslam ve ahlâk temelli metinler yoluyla şekillenen bu kimlik inşası, Türk milliyetçiliğinin kültür merkezli yaklaşımını sahada canlı tutan önemli bir örnek olarak değerlendirilebilir.

Dergide yer alan içerikler incelendiğinde, tarihî şahsiyetlerin biyografilerinden vatan ve millet sevgisini pekiştiren şiirlere; ahlâkî uyarılardan aile yapısına ilişkin değerlendirmelere kadar çok çeşitli temaların yer aldığı görülmektedir. Örneğin, Doğu Türkistan, Kıbrıs çıkarması, komünizm tehdidi ve emperyalizm eleştirisi gibi güncel olaylar etrafında inşa edilen yazılar, gençliğin sadece teorik düzeyde değil, aynı zamanda pratik düzeyde de bir millet bilinciyle donatılması hedefini yansıtmaktadır. Genç bireylerin millî meseleler karşısında edilgen değil, sorumlu ve bilinçli aktörler olarak yetişmesi amacıyla kaleme alınan bu içerikler, derginin yalnızca fikir değil, aynı zamanda bir aksiyon çağrısı niteliği taşıdığını da açıkça ortaya koymaktadır.

Genç Arkadaş Dergisi, yalnızca Türkiye merkezli bir milliyetçilik anlayışına sıkışmadan, küresel düzeydeki adaletsizlikler, sömürgecilik ve kültürel emperyalizm gibi sorunlara karşı da duyarlılık geliştirmiştir. Dergide işlenen Afrika’daki sömürge karşıtı hareketler, Vietnam Savaşı ve Doğu Türkistan meselesi gibi örnekler, Türk milliyetçiliğinin yalnızca içe kapanık bir duruş olmadığını; aksine, mağdur milletler ve ezilen halklarla gönül bağı kuran bir adalet arayışı taşıdığını göstermektedir. Bu durum, milliyetçiliğin “biz ve öteki” ayrımı üzerinden değil, hak, hukuk ve insanlık onuru temelinde yorumlandığını ortaya koyar. Yazılarda kullanılan söylemler, emperyalist güçlerin kültürel istilalarına karşı bir duruş sergilerken; aynı zamanda mazlum milletlerle tarihsel ve manevi bağların yeniden hatırlatılmasına da hizmet etmektedir. Bu yönüyle Genç Arkadaş, Türk gençliğine sadece kim olduğunu değil, dünyada neyin tarafında durması gerektiğini de öğretmeye çalışan bir bilinç merkezidir.

Yine bu çalışmada milliyetçilik kuramları bağlamında Türkiye’deki düşünce üretimini Batı merkezli teorilerle karşılaştırılarak, yerli tecrübeye özgü bir analiz modeli sunmak

hedeflenmiştir. Benedict Anderson'un "hayali cemaatler" kavramı, Ernest Gellner'in "modernleşme ideolojisi" yorumu ve Anthony Smith'in "etno-sembolik" yaklaşımı gibi literatürde yerleşik kuramlar, Türk milliyetçiliği örneği karşısında sınırlı kalabilmekte; çünkü Türkiye özelinde milliyetçilik, çok daha eskiye dayanan tarihî, kültürel ve manevî bir zemin üzerinde yükselmektedir. Bu bağlamda, çalışmada kullanılan yöntem —yani Genç Arkadaş Dergisi gibi bir yayın organı üzerinden hem kuramsal hem içerik temelli bir okuma gerçekleştirmek— milliyetçilik çalışmalarına mikro düzeyde özgün katkılar sunmaktadır. Her bir yazının bağımsız ve derinlikli analizine dayanan bu yaklaşım, hem dönemin fikrî zenginliğini ortaya koymuş hem de akademik literatürde sıkça göz ardı edilen yerli kaynakların, kuram üretiminde nasıl etkin rol oynayabileceğini göstermiştir. Böylece tez, yalnızca bir fikir tarihçiliği örneği değil; aynı zamanda milliyetçilik kuramlarının yerleştirilmesi yönünde atılmış somut bir adım niteliği taşımaktadır.

Öneriler

Bu çalışmanın ortaya koyduğu en önemli çıkarım, Türk milliyetçiliğinin yalnızca bir ideolojik refleks değil, tarihsel sürekliliğe sahip bir kültür ve kimlik inşası projesi olduğudur. Genç Arkadaş Dergisi gibi yayınlar, bu inşanın birer taşıyıcısı olarak işlev görmektedir; milliyetçiliği soyut bir kavram olmaktan çıkarıp, hayatın tüm alanlarına nüfuz eden bir bilinç ve sorumluluk biçimine dönüştürmektedir. Bu bağlamda, bugünün gençliği için milliyetçilik; sadece tarih bilgisiyle sınırlı bir mensubiyet değil, aynı zamanda ahlâkî tutarlılık, kültürel üretkenlik ve toplumsal sorumluluk anlamına da gelmelidir. Hayatın her alanında yol ve yön belirleyen bu anlayışı milliyetçilik okuryazarlığı olarak da tanımlayabiliriz.

Günümüzde dijital mecralar, sosyal medya ve popüler kültürün etkisiyle dağınık hâle gelen kimlik algılarının yeniden inşasında, tıpkı Genç Arkadaş gibi yön gösterici yayınlara büyük ihtiyaç vardır. Bu sebeple, milliyetçi düşüncenin günümüz medya araçlarıyla entegre biçimde yeniden üretilmesi; genç kuşaklara tarih, dil, kültür ve inanç bağlamında sağlam bir kimlik haritası sunulması gerekmektedir. Eğitim müfredatlarında yerli düşünce adamlarına, Türk tarihine ve kültürel hafızaya daha fazla yer verilmesi, Türk milliyetçiliğinin modern çağın koşullarına uygun şekilde yorumlanarak genç zihinlere aktarılmasını sağlayacaktır. Ayrıca milliyetçilik çalışmalarında yalnızca siyasi hareketlere değil, kültürel sürekliliği sağlayan dergi, kitap ve sanat eserlerine de odaklanmak, akademik literatürün derinliğini artıracaktır.

Bu tez çalışması, Türk milliyetçiliğinin köklerinden kopmadan yenilenebileceğini hem kadim olanı muhafaza edip hem de çağın ruhuna hitap edebileceğini ortaya koymuştur. Genç Arkadaş Dergisi örneği, milliyetçiliğin bir nostalji değil; canlı, üretken ve geleceğe dönük bir bilinç hâli olduğunu göstermektedir. Bu yönüyle Türk milliyetçiliği, yalnızca geçmişin mirasını

değil, geleceğin inşasını da üstlenen bir fikrî varlıktır. Bugün Türk gençliği için milliyetçilik; yalnızca bir etnik aidiyet değil, tarihsel sorumluluğu kuşanmış, ahlâkî bir dik duruş ve kültürel bir inşa projesidir.

Milliyetçilik, bu bağlamda ne yalnızca bir savunma refleksi ne de reaksiyoner bir ideolojidir. O, milletin ruh köklerinden süzülen ve her çağda yeniden hayat bulma kudretine sahip olan derin bir zihniyet sistemidir. Bu çalışmada da görüldüğü üzere, milliyetçilik anlayışı eğer fikrî bir disiplinle, tarihsel bilinçle ve kültürel üretkenlikle desteklenirse hem bireyleri anlamlandırır hem toplumları inşa eder. Türk milliyetçiliği de tam bu noktada, yalnızca Türkiye'nin değil, mazlum milletlerin, tarihsel adaletin ve kültürel direncin temsilcisi olma potansiyelini içinde taşır. Bu çalışmanın temel iddiası, işte bu potansiyelin geçmişte nasıl tezahür ettiğini ve geleceğe nasıl aktarılabilceğini ortaya koymaktır.

Ve en nihayetinde günümüzde milliyetçilik kavramı, küreselleşmenin tek tipleştirici baskısı, medyanın yönlendirici dili ve dijitalleşmenin hızlandırdığı kültürel değişim karşısında ya nostaljik bir savunma refleksine ya da reaksiyoner bir kimliğe indirgenmektedir. Oysa bu tezde ulaşılan temel sonuç, Türk milliyetçiliğinin yalnızca geçmişin tortusu değil; yenilenmeye, çağın ihtiyaçlarına cevap vermeye ve yeni toplumsal ufuklar açmaya muktedir, dinamik bir zihinsel inşa olduğu gerçeğidir. Türk milliyetçiliği, bugün küresel gündemin şekillendirdiği yeni kimlik arayışları karşısında, toplumsal bütünlüğün ve tarihsel sürekliliğin sigortası olma vasfını korumaktadır.

Dijital medya ve sosyal ağlar, toplumsal bilincin inşasında hiç olmadığı kadar belirleyici hâle gelmiştir. Türk gençliği sosyal medyada yürütülen kara propaganda, bilgi kirliliği ve kimiksizleştirme kampanyalarına karşı, kendi kültürel kodlarını ve tarihsel hafızasını koruma konusunda stratejik bir sorumluluk üstlenmektedir. Son yıllarda “Mavi Vatan” kavramının sosyal mecralarda yaygınlaştırılması, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yıl dönümlerinde yapılan dijital belgesel paylaşımları ya da Azerbaycan-Karabağ Zaferi sürecinde Türk dünyasında gösterilen dijital dayanışma, milliyetçiliğin sanal ortamda da canlı bir refleks olarak varlığını koruduğunun örneklerindedir.

Türkiye'nin iç ve dış siyaseti de bu ihtiyacı pekiştirmektedir. Suriye'deki güvenlik operasyonlarından, sınır ötesi terörle mücadeleye; Filistin meselesine gösterilen toplumsal duyarlılıktan, Türk Cumhuriyetleriyle kurulan stratejik iş birliklerine kadar, günümüz Türk milliyetçiliği yalnızca ulusal sınırlar içinde kapanan değil, küresel sorumluluklar üstlenen bir bilinçle hareket etmektedir. Yabancı medya kuruluşlarının Türkiye'ye yönelik manipülatif yayınları, özellikle seçim süreçlerinde veya ulusal krizlerde, dijital dezenformasyonun toplumsal aidiyet üzerinde nasıl bir tehdit oluşturduğunu açıkça göstermektedir. Bu bağlamda,

Anadolu Ajansı ve TRT World gibi yerli medya kuruluşlarının dijitalleşme yoluyla yürüttüğü uluslararası kamu diplomasisi çabaları, modern milliyetçiliğin medya ve teknolojiyle iç içe geçmiş yeni yüzünü ortaya koymaktadır.

Diğer yandan, kültürel ve entelektüel üretimde milliyetçiliğin etkisi basılı ve dijital yayınlar aracılığıyla sürekli güncellenmektedir. Örneğin, Türk tarihini ve milli değerleri konu alan dizi ve filmlerin (Diriliş: Ertuğrul, Mehmetçik Kut'ül Amare, Bozkır Arslanı Celaleddin vb.) geniş kitlelere ulaşması; millî günlerde yapılan sosyal medya kampanyaları, “Çanakkale Geçilmez” ya da “Malazgirt Ruhu” başlıklarıyla milyonlarca genç arasında dijital birer hafıza ögesine dönüşmektedir. Bu üretimler, modern Türk milliyetçiliğinin sadece geçmişi anmakla kalmadığını; aynı zamanda geleceği inşa etme iradesi taşıdığını göstermektedir.

Bütün bu örnekler ışığında; Türk milliyetçiliği artık yalnızca savunmaya dönük bir tepki değil, ulusal kimliğin teknolojiyle, medya ile, küresel ve yerel siyasetle buluştuğu; sürekli olarak yeniden inşa edilen bir kolektif bilinç ve sorumluluk alanıdır. Geleceğin Türkiye'si, yerli ve milli değerlerle donatılmış genç bireylerin, yalnızca sosyal medyada değil, eğitimde, sanatta, bilimde ve uluslararası arenada aktif, özgüvenli ve sorumluluk sahibi olmalarıyla mümkün olacaktır. Türk milliyetçiliğinin sürekliliği ise, yalnızca geleneksel kalıpları korumakla değil, dijital çağın tüm imkânlarını kullanarak, geçmişle gelecek arasında köprüler kurmakla sağlanacaktır.

Sonuç olarak, milliyetçilik bugün, kültürel ve teknolojik kuşatmaya rağmen hem köklü geçmişle hem de çağdaş araçlarla canlı tutulan bir irade, bir inşa ve direniş hareketidir. Eğitimden medyaya, kültür politikalarından dış siyasete kadar her alanda bu bilinçle atılacak adımlar, Türk milliyetçiliğinin 21. yüzyılda da yol gösterici ve toplumsal bütünlüğü sağlayıcı bir güç olarak varlığını sürdüreceğinin en güçlü teminatıdır.

KAYNAKÇA

- Ahmad, F. (2008). *Modern Türkiye'nin oluşumu*. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Akçura, Y. (2008). *Üç tarz-ı siyaset*. İstanbul: Lotus Yayınları.
- Anderson, B. (1991). *Hayali cemaatler: Milliyetçiliğin kökenleri ve yayılması* (Çev. İ. Savaşır). İstanbul: Metis Yayınları.
- Anderson, B. (1995). *Hayali cemaatler: Milliyetçiliğin kökenleri ve yayılması* (Çev. İ. Aydın). İstanbul: Metis Yayınları.
- Arık, R. O. (1981). *Türk inkılâbı ve milliyetçiliğimiz*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Arvasi, S. A. (2009). *Türk-İslam ülküsü I, II, III*. İstanbul: Burak Yayınları.
- Asya, A. N. (1984). *Bayrak*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Atsız, H. N. (1994). *3 Mayıs 1944 – 50. yıl Türkcülük armağanı*. İzmir: Akademi Kitabevi.
- Atsız, H. N. (2010). *Türk tarihinde meseleler*. İstanbul: Orkun Yayınları.
- Bayat, A. (2007). *Demokratik İslam: Sosyal hareketler ve post-İslamcı dönüşüm* (Çev. B. Koca). İstanbul: Küre Yayınları.
- Berkes, N. (1998). *Türkiye'de çağdaşlaşma*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bice, H. (2002). *Ülkücü hareket üzerine notlar*. İstanbul: Yeditepe Yayınları.
- Billig, M. (2002). *Banal milliyetçilik* (Çev. C. Şişkolar). İstanbul: Gelenek Yayıncılık.
- Breuer, S. (1992). *Milliyetçilik rüzgârları*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Calhoun, C. (2007). *Milliyetçilik* (Çev. B. Sütçüoğlu). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Chabal, P. (2009). *Afrika'da siyaset* (Çev. A. Çakmak). İstanbul: Sarmal Yayınları.
- Dawisha, A. (2005). *Arap milliyetçiliği: Zaferden umutsuzluğa yirminci yüzyılda Arap Milliyetçiliği* (Çev. A. U. Köse). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Duara, P. (2004). *Milliyetçiliğin yeniden yorumlanması* (Çev. M. Ertan). Ankara: Dipnot Yayınları.
- Durmuş, İ. (2017). Türk adının ortaya çıkışı, anlamı ve yayılışı. *Gazi Akademik Bakış*, 10(20), 37–47. <https://doi.org/10.19060/gav.321022>
- Elçin, Ş. (1992). Türkcülük ve milliyetçilik. *Türk Kültürü*, 368, 706–710.
- Ercilasun, A. B. (1990). Türkcülük ve gençlik. *Türk Kültürü*, 325, 257–264.
- Fanon, F. (2015). *Yeryüzünün lanetlileri* (Çev. İ. Ergüden). İstanbul: Versus Yayınları.
- Fanon, F. (2016). *Siyah deri beyaz maskeler*. İstanbul: Encore Yayıncılık.
- Fukuyama, F. (1999). *Tarihin sonu ve son insan* (Çev. Z. Dicleli). Ankara: Vadi Yayınları.
- Gandhi, M. (2011). *Hindistan'ın özgürlük yolu* (Çev. M. Türk). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Gellner, E. (1992). *Uluslar ve ulusçuluk*. İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Gendzier, I. (2010). *Mayın tarlasında notlar: ABD'nin Lübnan ve Ortadoğu müdahaleleri, 1945–1958* (Çev. H. Yavuz). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Giddens, A. (2010). *Kapitalizm ve modern sosyal teori*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Gökalp, Z. (2007). *Türkcülüğün esasları*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

- Gökay, O. Ş. (2002). Kızıl Elma. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 25, 559–561. İstanbul: TDV Yayınları.
- Gönenç, S. Y. (1990). *Milliyetçilik üzerine düşünceler*. İstanbul: Kültür Ajans Yayınları.
- Guibernau, M. (1997). *Milliyetçilikler: 20. yüzyılda ulusal devlet ve milliyetçilikler* (Çev. N. N. Domaniç). İstanbul: Sarmal Yayınları.
- Güngör, E. (1986). *İslam'ın bugünkü meseleleri*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Güngör, E. (1989). *Kültür değişmesi ve milliyetçilik*. (5. bs.). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Güngör, E. (1989). *Türk kültürü ve milliyetçilik*. (7. bs.). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Hassner, P. (2010). Uluslararası ilişkilerde milliyetçilik ve şiddet. İçinde A. Dieckhoff & C. Jaffrelot (Ed.), *Milliyetçiliği yeniden düşünmek: Kuramlar ve uygulamalar* (ss. 261–288). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Hayes, C. J. (1995). *Milliyetçilik: Bir din*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Heywood, A. (2016). *Siyasetin ve uluslararası ilişkilerin temel kavramları*. Ankara: BB101 Yayınları.
- Hobsbawm, E. J. (1993). *1780'den günümüze milletler ve milliyetçilik: Program, mit ve gerçeklik* (Çev. O. Akınhay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Huntington, S. (2004). *Medeniyetler çatışması ve dünya düzeninin yeniden kurulması* (Çev. M. Dağ). İstanbul: Okuyan Us Yayın.
- Huxley, A. (2000). *Cesur yeni dünya*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- İnalçık, H. (1997). *Osmanlı'da devlet, hukuk, adalet*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Jaffrelot, C. (2010). Bir milliyetçilik kuramı için. İçinde A. Dieckhoff & C. Jaffrelot (Ed.), *Milliyetçiliği yeniden düşünmek: Kuramlar ve uygulamalar* (ss. 23–82). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Kaplan, M. (1979). *Büyük Türkiye rüyası*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karakoç, B. (2011). *Seçme şiirler*. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Karakoç, S. (1985). *Medeniyetimizin iç ruhu*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1990). *İslam toplumunun ekonomik strüktürü*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karpat, K. H. (2001). *Osmanlı'dan günümüze etnik yapılanma ve milliyetçilik*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Kılınçkaya, M. D. (1992). *Arap milliyetçiliği ve millî mücadelede Türkiye–Suriye ilişkileri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kedourie, E. (1971). *Avrupa'da milliyetçilik* (Çev. M. H. Timurtaş). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Kedourie, E. (2002). *Milliyetçilik* (Çev. M. Küçük). İstanbul: Metis Yayınları.
- Kershaw, I. (2007). *Hitler* (Çev. Z. Biliz). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Khalidi, R. (1997). *Palestinian identity: The construction of modern national consciousness*. New York: Columbia University Press.
- Kömeçoğlu, U. (2005). Orhun Kitabelerinde Toplumsal Hafıza ve Siyasal Söylem. *Toplum ve Bilim*, 102, 108-121.
- Lewis, B. (1993). *Modern Türkiye'nin doğuşu* (Çev. M. Kıratlı). Ankara: Türk Tarih Kurumu.

- Macit, N. (2011). *Türk milliyetçiliği: Kültürel akıl, içtihat ve siyaset*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- Mazrui, A. A. (2004). *Afrika'nın kültürel sorunları* (Der. H. Uysal). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- McDowall, D. (2004). *Modern Kürt tarihi* (Çev. F. Başkaya). İstanbul: Doruk Yayınları.
- Morley, D., & Robins, K. (1997). *Kimlik mekanları*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Nairn, T. (1981). *The break-up of Britain*. London: Verso.
- Nairn, T. (1997). *Faces of nationalism: Janus revisited*. London: Verso.
- Niyazi, M. (1993). *Türk devlet felsefesi*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Ortaylı, İ. (1985). Osmanlı İmparatorluğunda Arap Milliyetçiliği. *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*, 5, 1032–1036.
- Ögel, B. (1982). *Türklerde devlet anlayışı (13. yüzyıl sonlarına kadar)*. Ankara: TTK Yayınları.
- Ögel, B. (2011). *Türk kültürünün gelişme çağıları*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.
- Özkırımlı, U. (1999). *Milliyetçilik kuramları: Eleştirel bir bakış*. (1. bs.). İstanbul: Doğan Kitap.
- Özkırımlı, U. (2015). *Milliyetçilik kuramları: Eleştirel bir bakış*. (4. bs.). Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Roger, A. (2008). *Milliyetçilik kuramları*. İstanbul: Kriter Yayınları.
- Rodney, W. (2003). *Afrika nasıl geri bırakıldı?* (Çev. E. Bayındır). İstanbul: Belge Yayınları.
- Safa, P. (1985). *Türk inkılabına bakışlar*. Ankara: Ötüken Neşriyat.
- Sarımay, Y. (1994). *Türk milliyetçiliğinin tarihî gelişimi ve Türk Ocakları (1912–1931)*. İstanbul: TTK Yayınları.
- Smith, A. D. (1986). *The ethnic origins of nations*. Oxford: Blackwell.
- Smith, A. D. (1999). *Milli kimlik* (Çev. B. S. Şener, 2. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Smith, A. D. (2002). *Küreselleşme çağında milliyetçilik* (Çev. D. Kömürcü). İstanbul: Everest Yayınları.
- Smith, A. D. (2007). *Milli kimlik* (Çev. B. S. Şener, 4. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Smith, A. D. (2013). *Milliyetçilik: Kuram, ideoloji, tarih* (Çev. Ü. H. Yolsal). İstanbul: Atıf Yayınları.
- Smith, A. D. (2017). *Etno-sembolizm ve milliyetçilik* (Çev. B. F. Çallı). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Togan, Z. V. (1970). *Umumi Türk tarihine giriş*. İstanbul: Enderun Kitabevi.
- Tuğcuğil, A. (1980). *Türk milliyetçiliği fikir sistemi*. Ankara: Türk Yurdu Yayınları.
- Turhan, M. (1969). *Kültür değişimleri*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Turan, O. (1965). *Selçuklular tarihi ve Türk-İslam medeniyeti*. Ankara: TTK Yayınları.
- Türkeş, A. (1967). *Dokuz ışık*. İstanbul: CKMP Yayınları.
- Türkdoğan, O. (2008). *Türk toplumunda aydın sınıfın anatomisi*. İstanbul: IQ Yayınları.
- Ülken, H. Z. (1976). *Millet ve tarih şuuru*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Ülken, H. Z. (1992). *Türkiye'de çağdaş düşünce tarihi*. İstanbul: Ülken Yayınları.
- Ülken, H. Z. (2015). *Türk tefekkür tarihi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Uzun, T. (2005). *Türk milliyetçiliği ve MHP*. Ankara: Ebabil Yayınları.

Yeniçeri, Ö. (2011). *Türk milliyetçiliği*. Ankara: Kripto Kitaplar.

Yazgan, T. (1995). *Türk dünyası ve kültür*. İstanbul: Türk Yurdu Yayınları.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zürcher, E. J. (2004). *Türkiye'nin modernleşme süreci*. İstanbul: İletişim Yayınları.

ÖZ GEÇMİŞ

İlköğrenimini Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Örence İlköğretim Okulu'nda tamamladıktan sonra, ortaöğrenimini Bayburt Lisesi (Yabancı Dil Ağırlıklı Lise)'nde tamamlamıştır. Lisans eğitimini Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü'nde tamamladıktan sonra Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünü bitirmiştir.

Lisans eğitiminden sonra Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başlayıp Türk milliyetçiliği, gençlik hareketleri ve süreli yayınlar üzerine araştırmalar yapmış; özellikle 1970'li yıllarda yayınlanan Genç Arkadaş Dergisi üzerine çalışmalar yürütmüştür.

“Bir Nefes Bayburt” adlı kitabın yazarı olmakla beraber çeşitli sivil toplum kuruluşlarında aktif görevler üstlenmektedir. Akademik ilgi alanları arasında milliyetçilik kuramları, ideolojik söylemler, gençlik çalışmaları ve Türkiye'nin yakın dönem siyasi ve sosyal tarihi bulunmaktadır.

Evli ve iki çocuk babası olup halen Bayburt Üniversitesi'nde öğrenimine devam etmektedir.